

یادداشت ماه

ادیان پیش از اسلام در ایران و فلسفه ابن سینا را روشن خواهد کرد. تجربه نشان داده است آنچه موجب غنای هر چه بیشتر اندوخته‌های فکری و فرهنگی ما می‌شود تنها افتخار و بالیدن به آنها نیست بلکه بررسی نقادانه و درک صحیح نسبت میان آنها و نیازهای کنونی ما در عصر حاضر موجبات احیاء ما و همینطور سنت را فراهم می‌کند.

□

بامداد شعر معاصر ایران در دوم مرداد ماه غروب کرد. در نیمه اول سال جاری فرهنگ و ادب ایران، سه چهره شاخص در داستان، فلسفه و شعر را از دست داد. هوشنگ گلشیری، یحیی مهدوی و احمد شاملو که هر کدام تأثیر فراوانی در فرهنگ معاصر داشته‌اند. شاملو در سه عرصه شعر، تحقیق و ترجمه تلاش کرد و باید در فرصتی مناسب به تحلیل و نقد و بررسی آثار وی در این سه عرصه پرداخت. شاملو اگر چه بیشتر در حوزه شعر معاصر شهرت داشت اما فعالیت‌های فرهنگی او را نمی‌توان تنها در شعر خلاصه کرد و تحقیق او را در تدوین «فرهنگ کوچه» و ترجمه‌ی ادبیات خارجی نادیده گرفت.

طرح روشن تر زوایای مهم تاریک فرهنگ ملی و دینی ما نشود در آینده مشکلات و نابسامانی‌ها در عرصه تفکر فلسفی پیش از پیش فزونی خواهد یافت و امید است که با تمهیدات منطقی و عمیق بتوانیم به این ذخایر دست یابیم. بی‌شک برگزاری این همایش‌ها تأثیر فراوانی در غنای فرهنگی کشور دارد زیرا در حوزه فلسفه در کشورمان نیاز به فعالیت‌های جدی‌تر در مقایسه با گذشته داریم. بطور مثال این که بتوانیم نخستین رویارویی‌های ایرانیان و فلسفه غرب را نشان دهیم و ضمن معرفی این تاریخ برخی متون را نیز معرفی کنیم، هنوز تحقیقی اساسی صورت نگرفته است. در فلسفه اسلامی نیز چنین است. بدون شک برای طرح ماهیت فلسفه اسلامی نیز تبیین این معنا که آرای فیلسوفان مسلمان در بسیاری مسایل امروز ما دخیل و راهگشاست باید فعالیت‌های متمرکز و اساسی صورت گیرد و همایش سهروردی پژوهان ایران در واقع یکی از فعالیت‌های فرهنگی است که سعی داشته است در این راستا قدم بردارد. سهروردی از مفاخر فرهنگی ما است که طرح آراء و اندیشه او بخش وسیعی از نسبت میان ما با جریان‌های فرهنگی مثل فلسفه یونان،

هشتم مرداد ماه، روز بزرگداشت شیخ شهاب‌الدین سهروردی است. در سالجاری به همت کتاب ماه ادبیات و فلسفه، نخستین همایش سهروردی پژوهان ایران برگزار شد و در این همایش کارنامه سهروردی پژوهی معاصر نقد و بررسی شد و این نتیجه حاصل شد که تاکنون درباره زندگی، آثار و آراء سهروردی تلاش فراوانی صورت نگرفته و کارنامه سهروردی پژوهی پر برگ و بار نیست. سهروردی با مرگ زودرس و بی‌هنگام خود در واقع جوان‌ترین چهره فلسفی مشرق زمین بوده است زیرا سهروردی در ۲۸ سالگی به قتل رسید. علی‌رغم عمر کوتاه این نابغه اسلامی، افزون از پنجاه کتاب فارسی و عربی از وی به جا مانده است. نثر عربی وی متین و جذاب است. نوشته‌های فارسی وی از شاهکارهای ادب فارسی به شمار می‌آید و سرمشق نثر فلسفی و عرفانی گشته است.

یکی از مشکلات اساسی ما که موجب فقر فرهنگی و نابسامانی‌های فراوان در حوزه اندیشه و فرهیختگی شده این است که بسیاری از اهل قلم و دانشجویان ما به طور جدی با بنیانگذاران فرهنگ ایران و اسلام آشنایی ندارند و اگر سمینارها و همایش‌های گوناگون موجب

میسن کولی در تک‌نگاری کوتاهی که از زندگی و افکار رولان بارت به عمل آورده است، در معرفی درجه صفر نوشتار می‌گوید: این کتاب - تا سال ۱۹۹۰ - به ده زبان ترجمه شده است. اکنون پس از گذشت یک دهه از آن تاریخ می‌توان زبان فارسی را هم به جمع آن زبان‌ها افزود. خانم شیرین دخت دقیقیان در پی ترجمه دواثر مهم بارت - اسطوره‌شناسی و نقد و حقیقت - اینک کتاب کوچک اما دشوار دیگری را از این متفکر پراوازه فرانسوی به فارسی برگردانده‌اند.

بارت زمانی که در ۱۹۴۷ برای گذراندن دوره نقاهت [بیماری سل] به پاریس بازگشت، مقاله‌ای در مجله کومیا [نبرد]، به سردبیری آلبر کامو، به چاپ رساند که بعدها بخش اول کتاب درجه صفر نوشتار شد.^۱ مثل همیشه، مشغله عمده بارت درین کتاب زبان است. بارت بر تقابل میان دو وجه مشخص زبان تاکید دارد: نوشتار و گفتار. به زعم او، زبان نوشتار، در همه انواع و شیوه‌های خود، از مقامی برخوردارست که زبان گفتار از آن محروم است. به تعبیر شاعرانه او، «زبان نوشتار زبانی سخت شده و خود پاینده است.»^۲ پیداست که بارت صفت‌های «سخت‌شدگی» و «خودپایندگی» [استقلال] را با نگرشی استعاری به چیزی اطلاق می‌کند که تا پیش از آن سیال بوده، و لاجرم «پایندگی» آن قائم به چیز دیگری بوده است. استلزام این تعبیر مجازی آن است که زبان از حالت بالقوه به شکل سیال اما فاقد تعین خود در می‌آید که ویژگی گفتار است. مرحله بعدی این دگردیسی نوشتن است که طی آن زبان از حالت سیال به حالت سخت در می‌آید. پس، از همین روست که بارت استعاره جسم بودن را به آن اطلاق می‌کند و آن را دارای «خودپایندگی» یعنی وجود

مستقل می‌داند.

به اعتقاد بارت، کار زبان در مرحله نوشتن چندان متوجه انتقال اندیشه و برقراری ارتباط نیست، بلکه عمدتاً «در پی تحمیل تصویری از یک شکل زبان‌شناختی برماست» و این کار را به مدد یکپارچگی جسم‌گونه و سایه‌های نشانه‌های آن انجام می‌دهد. آن چه نوشتار را از گفتار متمایز می‌کند ماهیت نمادین نوشتار است.^۳ نوشتن چیزی شبیه نقش یا نشانه‌ای است که استقلال و جسمیت ظاهری آن بر معنایی دلالت می‌کند. خواننده در مواجهه با معنی نوشتار لحظه‌یی از درک آن باز می‌ماند، و همین او را به تفسیر آن متن وا می‌دارد. گونه‌های تفسیر ما از یک معنی یا موضوع در حقیقت شیوه‌های ارتباطی است که می‌کوشیم با آن برقرار کنیم. به این ترتیب، تمایز میان گفتن و نوشتن موجد پدید آمدن پارادوکس بنیادی ادبیات می‌شود: اگر ادبیات برای ما جذاب است قطعاً به آن خاطر است که چیزی سواى ارتباط متعارف در زبان روزمره در تهران می‌بینیم. در واقع ویژگی‌های صوری و ساختاری و روایی ادبیات است که به آن غرابت و جذابیت دنیایی متفاوت با گفتار عادی را می‌بخشد. از سوی دیگر، همین قدرت و غرابت ادبیات سبب می‌شود بکوشیم آن را در خود تحلیل ببریم و بر آن چیره شویم. اما برای این منظور نیازمند آن هستیم که با آن ارتباط برقرار کنیم. به عبارت دیگر، شرط چیرگی بر قدرت ادبیات و تحلیل غرابت آن استفاده از عواملی است که به کمک آن ادبیات با ما سخن می‌گوید. پس تفاوت میان نوشتار ادبی و گفتار روزمره که منشأ ارزش است خود به مانعی بدل می‌شود که باید با تفسیر از آن گذشت.

گام نخست درین فرایند که هدف آن بخشیدن کارکردی ارتباطی به ادبیات است تبدیل نوشتار به مفهومی است که بر یک دوره یا گونه دلالت داشته باشد. بارت در درجه صفر نوشتار این کار را با تشخیص ارتباط میان استقلال نوشتار و قراردادهای نهادینه‌یی

که نوشتار را استقرار می‌بخشد انجام می‌دهد. به زعم او، نوشتار نویسنده در برابر زبان و سبک او قرار دارد. زبان همان وسیله ارتباطی است که وی نقشی در خلق آن ندارد و فقط میراث بر واژه‌ها و ساختارهای نحوی آن است: «زبان جایگاه رسالت اجتماعی نیست، بلکه تنها بازتابی غیرانتخابی و دارایی تقسیم‌نشده آدمیان است و نه نویسندگان.» (ص ۲۵) سبک نیز همان شبکه پیچیده‌یی است که بازتاب کلامی دنیای شخصی و ناهشیار نویسنده است. به زبان خود او «سبک... تصاویر، لحن بیان و واژگان از جسم [وجود] و [تجارب] گذشته نویسنده پدید می‌آیند... سبک به هیچ رو حاصل گزینش یا کنکاش در ادبیات نیست، بلکه بخش شخصی مراسمی آیینی است که از ژرفنای اسطوره‌ای نویسنده برمی‌خیزد.» (ص ۳۷) نوشتار، اما، شیوه نگارش نویسنده است و همان چیزی است که وی برمی‌گزیند و از آن طریق کارکردی برای زبان مقدر می‌دارد.

نوشتار، درین معنا، مجموعه‌یی از قراردادهای نهادی است که کنش نوشتن در چارچوب آن صورت می‌پذیرد. بارت در توضیح نظریه خود به ادبیات فرانسه در فاصله نیمه سده هفدهم تا اوایل قرن نوزدهم استناد می‌کند. به زعم بارت، ادبیات فرانسه درین دوره از اسلوب واحدی برخوردار بود که وی آن را «نوشتار کلاسیک» (ecriture classique) یا «نوشتار بورژوازی» می‌نامد؛ یعنی همان که در نزد مورخین ادبی فرانسه به دوره کلاسیک معروف است. به لحاظ اجتماعی دوره مزبور دوران برآمدن و قدرت گرفتن بورژوازی فرانسه بود. به عقیده بارت، «ادبیات فرانسه تا سال ۱۶۵۰ برای رسیدن به تمایز میان زبان و اسلوب نوشتار هنوز دشواری‌های زبان را پشت سر گذاشته، و به همین دلیل هنوز با اسلوب‌های نوشتار آشنا نبود.» (صص ۸-۷۷) بورژوازی فرانسه، در پی انقلاب‌های ناموفق ۱۸۴۸ اروپا زعامت خود را از دست داد، و بحران ناشی از آن به

مشیت علایی

بارت و نقد ادبی (۲)

پیدایش اسلوب‌های نوشتاری گوناگونی منجر شد: مصنوع، عامه‌پسند، خنثی و محاوره‌ای - که بارت آن را تراژدی ادبیات می‌نامد. (ص ۸۲) از آن پس، نویسنده نه با یک نوشتار که با یک انتخاب نیز روبرو بود، انتخابی که مستلزم یک کنش متعهدانه بود. نویسنده‌یی که از پذیرش یک موضع متعهدانه می‌گریزد نوشتاری را بر می‌گزیند که بارت آن را «خنثی» یا «سفید» می‌خواند. کامو به زعم بارت چنین نویسنده‌یی است که در پی گسستن از سارتر کوشید ادبیاتی بی‌افزیند که در آن هیچ شاخصه تاریخی حضور نداشته باشد: «نویسنده می‌تواند مانند آلبر کامو در یگانگه کوشش کند «نوشتار سفید» بنویسد، یعنی به بی‌طرفی درستکارانه درجه صفر نوشتار برسد. بارت در دنباله سخن خود می‌افزاید چنین فرضی، توهمی بیش نیست، و مصداق آن هم خود آثار کاموست که به رغم شخصی بودن و نفی تاریختی کاملاً تاریخی‌اند.

خصلت عمده «نوشتار کلاسیک»، موافق رأی بارت، «توصیف است نه نوآوری». این نوشتار بر این فرض استوار است که جهان مورد اشاره او جهانی ست آشنا، بسامان و شناختنی. ازین رو، «درک زبان یک متن مستلزم شناخت جهانی است که مورد اشاره آن متن است.»^۵ در این نوشتار «واژه‌ها هنوز گونه‌یی شیب غیرمنظوره ندارند که ژرفا و یگانگی تجربه‌ای را نشان دهند؛ آن‌ها تنها سطحی را با پیرایه‌های خوش آب و رنگ می‌آرایند، و چشم ما را به دلیل چگونگی ترکیب عناصر خود، و نه قدرت یا زیبایی آن‌ها خیره می‌کنند.» (صص ۶۸ و ۶۷)

باز می‌گردیم به توضیح بارت در خصوص نوشتار. گفتیم که بارت نوشتار را در برابر زبان و سبک نویسنده قرار می‌دهد، و نوشتار، به تصریح او، همان انتخاب اوست. نویسنده همواره با شقوق و امکانات مختلفی که تاریخ در دسترس او نهاده روبروست، و اوست که باید از میان آن‌ها برگزیند. نوشتارست که کارکرد اجتماعی یک

گونه ادبی را معین می‌دارد. به نقل از خود بارت:

«میان زبان و سبک، مکانی برای واقعیت شاکله‌ای دیگر وجود دارد: نوشتار. در هر فرم ادبی، گزینش عام یک لحن و یک روش مطرح است، و درست درین جاست که نویسنده فردیت می‌یابد، زیرا درین جاست که خود را نشان می‌دهد. مسئله زبان و سبک در صدر همه دشواری‌های زبان قرار دارد. [این دو] فراورده طبیعی زمان و فرد چنان موجودی زیست‌شناختی است. ولی هویت شاکله‌ای نویسنده تنها بیرون از تداوم هنجارهای زبان و قاعده‌های پایدار سبک است که به راستی استوار می‌شود. زبان و سبک نیروهای کور هستند؛ اسلوب نوشتار کنشی همبسته با تاریخ است. زبان و سبک ابژه‌اند، ولی اسلوب نوشتار کارکرد و مناسبتی میان آفرینش و جامعه است. اسلوب نوشتار زبان ادبی است که بر اثر هدف اجتماعی خود دگرگون شده است. اسلوب نوشتار فرمی است که به خدمت هدف انسانی درآمده و بنابراین با بحران‌های بزرگ تاریخ مربوط شده است... من امروز می‌توانم این یا آن اسلوب نوشتار را انتخاب کنم، و با این کار بر آزادی خود پای بفشارم، و مدعی نوآوری یا سنت گرایی شوم... اسلوب نوشتار از حرکت معنادار نویسنده برمی‌خیزد؛ حرکتی که بیش از دیگر برش‌های منطقی ادبیات تا لایه‌های ژرف تاریخ پیش می‌رود.» (صص ۴۲-۳۹)

بارت در درجه صفر نوشتار ادبیات را از منظر یک نهاد اجتماعی می‌نگرد، به قصد آن که به ارزیابی و تعیین موقعیت کنونی ادبیات فرانسه برسد. محملی که بارت برای این هدف به کار می‌گیرد تاریخ است. طرح تاریخی بارت آشکارا بر الگوی کتاب ادبیات چیست؟ سارتر بنا شده است، هر چند ارزیابی این دو با یکدیگر متفاوت است. سارتر برای ادبیات قائل به تعهد بود و

شرط متعهد بودن را در پرهیز از بازی‌های زبانی و مقوله هنر برای هنر و رو آوردن به موضعی سیاسی - اجتماعی برای نویسنده می‌دانست.

به عقیده سارتر نویسندگان اواخر سده نوزدهم فرانسه آخرین کسانی بودند که نقش مناسب و مؤثری در بیان بینشی مترقی ایفا کردند. این جهان‌بینی مترقی، که مخاطبین وسیع و قدرت‌مندی داشت، جهان‌بینی طبقاتی خود نویسندگان نیز بود. اما به دنبال انقلاب‌های ناموفق سال ۱۸۴۸، که طی آن بورژوازی برای حفظ و تبیین سلطه خود به اشاعه ایدئولوژی خود پرداخت، نویسندگان ناگزیر از پذیرش ایدئولوژی بورژوازی شدند، هم چنان که برخی نیز از قبول آن سرباز زدند، که در صورت اخیر به صورت یک نیروی سیاسی منفعل درآمدند. به نقل از بارت در درجه صفر نوشتار:

«این رویدادها [افزایش چشمگیر جمعیت اروپا، جایگزین شدن صنایع سنگین در پی حذف صنعت بافندگی، و تقسیم‌بندی جامعه فرانسه به سه طبقه متخاصم] به معنی ورشکستگی بی‌چون و چرای پندارهای لیبرالیسم بود. این رویدادها بورژوازی را در وضعیت تاریخی جدیدی قرار داد. تا آن هنگام، ایدئولوژی بورژوازی ابعادی جهانی به خود می‌داد و حاکم بلامنازع جهان بود. نویسنده بورژوا، که تنها داور سیاه‌روزی انسان‌های دیگر بود، هیچ فرد دیگری را رودرروی خود نداشت، و میان وضعیت اجتماعی و قریحه روشنفکرانه خود [در نوسان نبود]. اما پس از ۱۸۴۸، همین ایدئولوژی [چیزی جز یک ایدئولوژی در جمع ایدئولوژی‌های دیگر نبود] و دیگر خصلت جهانی نداشت.» (صص ۲-۸۱)

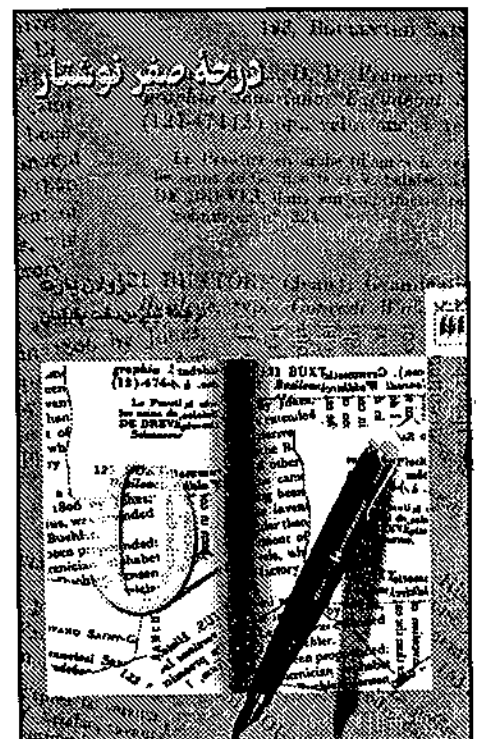
در چنین شرایطی، به زعم سارتر، مترقی‌ترین ادبیات وقت، حالت فعالیتی حاشیه‌ای به خود گرفت:

درجه صفر نوشتار

رولان بارت

شیرین دخت دقیقیان

نشر هرمس، چاپ اول: ۱۳۷۸

مبادرت نمی‌کند. از سوی دیگر، با آن که بارت به وضوح از اندیشه و طرح کلی کتاب سارتر در ارائه برداشت جدیدی از ادبیات فرانسه بعد از فلوربر سود برده است، در هیچ جا اشاره‌ای به سارتر ندارد، و تنها، نزدیک به بیست سال بعد، طی مصاحبه‌ای، با بیانی شگفت‌آور درجه صفر نوشتار را تلاشی در جهت «مارکسی کردن تعهد سارتر» می‌خواند.

تحقیق مختصر بارت، که سعی دارد نشان دهد تاریخ مدرن و مارکسیستی ادبیات فرانسه چگونه باید نوشته شود، دایره به سه چیز است: نخست این که زبان ادبی، به هر رو، با تاریخ و سیاست عجین است. بارت در توضیح این نکته می‌گوید مراد وی از تعهد سیاسی الزاماً طرح مسائل سیاسی یا ارائه دیدگاه صریح سیاسی نیست، بلکه صرف درگیری اثر ادبی با فرهنگ مسلط خود به معنای سیاسی بودن آن اثر است. با این همه، بارت برای نشان دادن اهمیت سیاسی ادبیات مدرن به هیچ تحلیل مفصل و مقننی نمی‌پردازد، و فقط به ذکر این نکته اکتفا می‌کند که کندوکاو ادبیات در زبان و نقد اصول و قراردادهای سنتی به نوعی تخلیه یا رها شدن می‌انجامد.

دیگر تمایز بارت میان نوشتار کلاسیک و مدرن است، که از آن طریق به وی امکان شناخت وضعیت کنونی ادبیات را می‌بخشد.

آخرین موضوع مورد تاکید بارت ماهیت نشانه‌ای ادبیات است، یعنی شیوه‌ای از نوشتار که بر ادبیات دلالت دارد.^۸

درجه صفر نوشتار، به رغم آن که در جناح چپ فرانسه جایگاه ویژه‌ای برای خود تحصیل کرد، کتاب دشوار فهمی است. پارهای از مفاهیم آن، از جمله مفهوم «نوشتار» که جایی مهم در بحث بارت دارد، از وضوح کافی برخوردار نیستند. بارت، چنان که معمول شیوه آمیخته به تناقض اوست، این اصطلاح را به معنایی

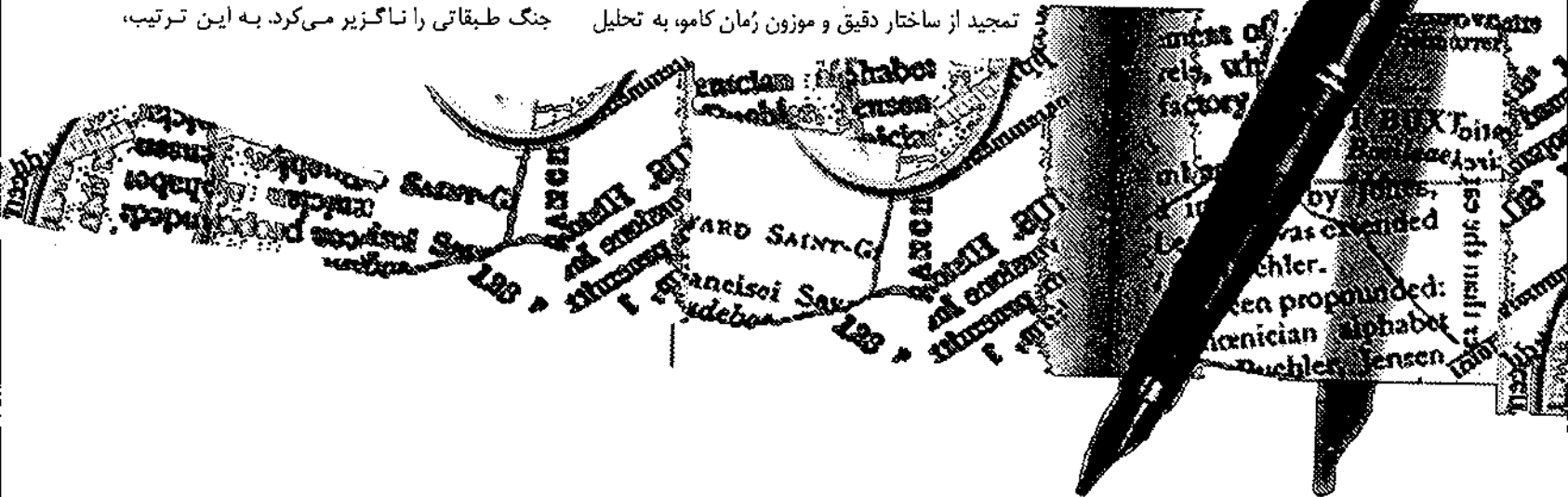
کاملاً متفاوت با آن چه در نوشته‌های متأخر او دیده می‌شود، استعمال می‌کند. اگر چه بارت میان نوشتار و سبک فرق می‌نهد، آن چه از تفصیل او درباره نوشتار برمی‌آید آن است که وی از این واژه همان معنای سبک را مراد می‌کند. نکته دیگر که محل اعتنای بارت نیست تفاوت میان نوشتارهاست. به راستی ملاک فارق یک نوشتار از نوشتار دیگر کدام است؟ همچنین، تعمیم کلی وی در مورد اطلاق یک سبک واحد - نوشتار بورژوازی - به همه آثاری که در فاصله دو قرن خلق شدند جای بحث دارد.

بارت تکیه سنگین خود بر تاریخی بودن اثر را در اثر بعدی خود، نقد و حقیقت به تمامی فرو گذاشت، و مدعی شد که میان خلق یک اثر ادبی و شرایط اجتماعی آن پیوندی نیست. فراز زیر از کتاب مزبور نقض آشکار موضوع او در درجه صفر نوشتار است: «جوامع هر گونه که بپندیشند یا حکم کنند اثر از آن‌ها برمی‌گذرد... جاودانگی اثر از آن رو نیست که یک معنای واحد را به انسان‌های گوناگون می‌قبولاند، بلکه از آن روست که الهام‌بخش معنای گوناگون به انسانی واحد است و همواره با همان زبان نمادین در زمان‌های مختلف سخن می‌گوید... اثر [ادبی] را هیچ وضعیتی محدود، مشخص و استوار نمی‌کند. هیچ زندگی عملی‌ای در آن حضور ندارد که معنای حتمی آن را به ما بگوید... درون آن [اثر ادبی] یکسره ابهام ناب است... خارج از هر گونه وضعیتی بیان شده است، به جز وضعیت ابهام.»

بارت در مورد کامو نیز چنین کرد. پیش از این دیدیم که وی نوشتار غیرمتعهد را «نوشتار سفید» (Pecriture blanche یا «ختی» یا «نوشتار درجه صفر» می‌نامید، و آلبر کامو را صاحب چنین اسلوب نوشتاری می‌دانست. وی این اصطلاح را مشخصاً از سارتر وام گرفته، که او نیز آن را در توصیف نثر کامو به کار گرفته بود. یازده سال پس از انتشار درجه صفر نوشتار، بارت به هنگام برشمردن مراحل تحول ادبیات فرانسه - فلوربر، مالارمه، پروست و سوررالیست‌ها - هنوز به مفهوم «نوشتار سفید» در توصیف وضع موجود ادبیات وفادار مانده بود، اما مصداق آن نوشتار را از کامو به آلن رُب گریه تغییر داده بود.^۹ در واقع، بارت مدتها پیش از آن که جای کامو را با رُب گریه در فهرست نویسندگانی دارای نوشتار سفید عوض کند، مقاله‌ای با عنوان «بیگانه، قصه خورشیدی» نوشته و در آن، در کنار تمجید از ساختار دقیق و موزون رُمان کامو، به تحلیل

نقش خورشید و ارتباط آن با قهرمان داستان پرداخته بود.^{۱۰}

تاکید بارت بر نقش عوامل اقتصادی و تاریخی به شیوه تحلیل او در برآمدن سبک‌های ادبی صبیغه‌ای مارکسیستی می‌بخشد. پیش از این آوردیم که رخدادهای سال ۱۸۴۸، در نظر بارت، نقطه عطف تاریخ ادب فرانسه است، چرا که، به زعم او، جامعه فرانسه به سه طبقه متخاصم تقسیم شد: پرولتاریای صنعتی، اشرافیت زمین‌دار، و بورژوازی که طبقه غالب بود و زمام تولید و توزیع ثروت را در دست داشت، و تا پیش از رویدادهای ژوئن ۱۸۴۸ زمانه را به کام خود می‌دید. بحران‌های کوچک و پراکنده، از دید خوش‌بینانه بورژوازی یا قابل اغماض بود، یا تدبیر دولت برای آن چاره‌ای می‌اندیشید. به چشم بورژوازی، میان واحدهای تولید نظام اقتصادی و دولت رابطه‌ای برادرانه حاکم بود، و اگر دخالتی از جانب دولت صورت می‌گرفت صرفاً در جهت رفع نواقص جامعه بود. این تصور آرمانی با وقایع ژوئن ۱۸۴۸ در هم ریخت: «آتلیه‌های ملی» جدیدالتأسیس ورشکست شدند، و کارگران بیکار به خیابان‌ها ریختند. طبقه متوسط از عهد اخوت خود عدول و ژنرال کاویناک را مأمور سرکوبی آن‌ها کرد. هنگامی که جنگ طبقاتی چنین نمود آشکاری یافت، طبقه متوسط که تا آن زمان، زبان را وسیله تفاهم و گفتگو و ارتباط میان همه انسان‌ها می‌دانست در موضع خود دچار تردید شد. جنگ طبقاتی نشان داد که بسیاری چیزها مثل عقل سلیم، ادبیات و زبان، را نمی‌توان فرض‌های بدیهی پنداشت. به نظر بارت، آن‌ها علیرغم تعلق به مکتب ادبی واحدی، به لحاظ محتوا با یکدیگر متفاوت‌اند. آن چه به اعتبار «نوشتار» آن‌ها از یکدیگر جدا می‌کند همان نقطه عطف تاریخی، یعنی سال ۱۸۴۸ است. به عقیده بارت، بالزاک هنوز به شیوه نویسندگان کلاسیک می‌نویسد، و از زبان به منزله ابزاری برای بیان و انتقال تجارب انسانی استفاده می‌کند. در برابر او، فلوربر زبان را امری بدیهی نمی‌پندارد، و به ماهیت تصنعی کنش ادبی خود واقف است. از آن پس، ادبیات صرف توانایی کاربرد زبان نیست، بلکه حاصل فرهنگی جوامع خاصی است که، همچون دیگر نهادهای اجتماعی، دگرگونی می‌پذیرد. این همه به آن خاطر بود که نخستین انقلاب صنعتی اروپا به پیدایش یک طبقه کارگر شهری انجامید که وجود آن سلطه طبقه متوسط را به چالش می‌طلبید و جنگ طبقاتی را ناگزیر می‌کرد. به این ترتیب،

نوشتاری که از نیمه قرن هفدهم به مثابه اسلوبی ماندنی و جهان شمول سلطه ورزیده بود اعتبار خود را از دست داد.

بارت نیز، همچون سارتر، به نقش اساسی طبقه متوسط در قرن هفدهم و دوران پس از انقلاب فرانسه نظر دارد. موافق این نظر، پایگاه بورژوازی تا قبل از انقلاب پایگاهی مترقی بود، زیرا بر نفی امتیازات فئودالها و تثبیت قانون تاکید می‌ورزید. اما پس از آن که بورژوازی به قدرت رسید، به نیرویی واپس‌گرا بدل شد، زیرا طبقه کارگر را در مقابل خود داشت، و این رویارویی نافی وحدت و انسجامی بود که طبقه متوسط تا پیش از آن منادی آن بود.

سارتر در ادبیات چیست؟ وظیفه نویسنده متعهد را پیوستن به جنبش دموکراسی سوسیالیستی می‌داند، و ادبیات را «ذهنیت و نفسانیت جامعه‌ای در حال انقلاب دائم»^{۱۱} بارت در کتاب خود به عکس العمل نویسنده در قبال وضعیت جدید نظر دارد، وضعیتی که، به زعم او، نتیجه جدائی ادبیات از جامعه مصرفی است. از جمله این شیوه‌ها که بازتاب نویسنده در برابر چالش جدید است «نوشتار واقع‌گرایانه» یا رالیستی است، که به نظر او ارزش چندانی ندارد. نوشتار واقع‌گرایایی مثل زولا، موباسان و دوده «ترکیبی است از نشانه‌های صوری ادبیات (مانند گذشته ساده و نقل قول) با نشانه‌هایی از واقع‌گرایی که به همان مقدار صوری‌اند (زبان کوچه و بازار)، به گونه‌ای که هیچ نوشتاری تصنعی‌تر از آن نوشتاری نبود که ادعای نزدیک‌ترین تصویرپردازی از طبیعت را داشت».^{۱۲} (ص ۸۸) بارت درین قول با اسکار وایلد همداستان است، و گواه آن انتقادی امان‌آوار از کسانی است که پدیده‌های فرهنگی - و لاجرم تصنعی - را چنان می‌نمایانند که گویی طبیعی، خودجوش و گریزناپذیرند. بارت بر این مسئله پای می‌فشارد که همه نظام‌های ارتباطی از ماهیتی تصنعی برخوردارند، و هیچ شیوه بیانی نیست که طبیعی باشد.^{۱۳}

بدین ترتیب، شیوه بازیگران نمایش‌های ژم باستان را می‌ستاید و تجویز می‌کند که به هنگام بازی به تاکید از تماشاگران می‌خواستند به تصنعی بودن

نقش‌ها توجه کنند و از مرتبط دانستن آن‌ها با شخصیت‌های واقعی بپرهیزند. می‌گوید، «هنر فلور با نشان دادن سیماچه [صورتگر] خود به پیش می‌رود» (ص ۸۶) هم چنانکه بازیگران درام‌های یونان باستان این جمله لاتین را ادا می‌کردند: *Larvatus Prodeo*، یعنی «پیش می‌آیم و به صورتک خود اشاره می‌کنم». به گمان بارت، نویسنده باید از همان درجه خودآگاهی و حساسیت نسبت به ادبیات برخوردار باشد، و این چیزی است که وی آن را «فلوبری کردن نوشتار» می‌نامد، (ص ۸۷) که به عقیده او «رهایی» نویسنده را دربردارد. «فلوبری» کردن نوشتار دومین عکس‌العمل نویسنده است؛ و به همین منوال چالش سوم او که «نوشتار سفید» یا درجه صفر است.

مطابق استدلال بارت، در دوره کلاسیک، شعر و نثر تفاوت کیفی نداشتند: «شعر کلاسیک چیزی جز شکل تزئینی نثر... و مجموعه‌ای دلبخواه از فن‌آوری‌های زبانی» نبود. (ص ۶۵) اما از رمبو به بعد ماهیت شعر دگرگون شد، و به صورت کنشی درآمده که در آن انسان‌ها نه در برابر یک دیگر که روبروی غیرانسانی‌ترین تصاویر طبیعت قرار می‌گرفتند. درین جاست که بارت به تمایز شعر و نثر می‌پردازد.

ما در آغاز این مقال افتراق شعر و نثر از یکدیگر را از دید بارت دیدیم، و می‌دانیم که مبحث او در این خصوص تازگی ندارد، و پیش از او پل والری و سارتر به تفصیل به آن پرداخته بودند. شاید بتوان گفت اصطلاح «نوشتار سفید» که وی از آن به مثابه سومین عکس‌العمل نویسندگان در قبال یک وضعیت ادبی یاد می‌کند از دیگر توجیهات وی بدیع‌تر باشد. بارت این گونه نوشتار را «تلاش برای غیرمتعهد کردن زبان ادبی» می‌داند، و سعی می‌کند ویژگی آن را با توجه به سه اصطلاح رایج در دستور زبان توضیح دهد. او وجه اخباری را به مثابه مؤلفه سومی میان دو مؤلفه امری و التزامی می‌بیند و درجه صفر نوشتار را به آن تشبیه می‌کند، و آن را گونه‌ای نوشتار به شیوه ژورنالیستی می‌داند، که، به زعم او، «فاقد شکل» است. (ص ۹۷) شاید تغییر بارت در برابر نثر کامو و همینگوی، و به طور کلی، رالیسم سنتی فرانسه موضع سرسختانه او در برابر

عینی‌گرایی مورد ادعای این شیوه از نوشتار باشد، چراکه به عقیده او مدعیان واقع‌گرایی و عینی‌گرایی نیز، همچون بقیه، همه چیز را از صافی پیش‌داوری‌های اخلاقی و ایدئولوژیکی می‌گذرانند.

سواى مجال تنگ و ابهام در طرح نظریه‌ئی که بیانی روشن و ساده می‌طلبد تعمیم‌های ناصواب ضعف دیگر کتاب بارت است که دقت آن را مخدوش کرده است. مثلاً آن جا که می‌گوید انقلابیون سده هجدهم دلیلی نمی‌دیدند که بخواهند «نوشتار کلاسیک» را تغییر دهند، [چرا که] نزد اینان ماهیت سرشت انسانی پرشمی را مطرح نمی‌کرد. پیداست که وی تفاوت جهان‌بینی‌های کسانی مثل پاسکال، دیدرو و روسو را نادیده می‌گیرد.

ما پیش ازین به مناسبتی از کتاب دیگر او اسطوره‌شناسی‌ها یاد کردیم، و شیوه‌یی که وی در تحلیل اسطوره‌های فرهنگی به کار می‌گیرد. بارت در درجه صفر نوشتار نیز اساساً به همان راهکار یعنی «توهم زدائی» یا اسطوره‌شکنی متوسل می‌شود، که اساساً یک رهیافت مارکسیستی است. موافق مارکسیسم، غرض ایدئولوژی بورژوازی ایجاد فضایی است که در سایه آن پدیده‌های فرهنگی یا تاریخی را به مثابه امری طبیعی، بدیهی و خالی از چون و چرا جلوه دهد. طبقاتی از جامعه که بر اثر آوازه‌گری بورژوازی دچار «آگاهی طبقاتی کاذب» شده‌اند، می‌پذیرند که این پدیده‌های فرهنگی - چنان که خواست بورژوازی است - طبیعی و غیرقابل انکارند. وجود چنین فرضی راه بورژوازی را برای رسیدن به اغراض سودجویانه هموار می‌کند. در مقابله با «توهم‌زایی» و «اسطوره آفرینی» طبقه حاکم، روشنفکر نیز به حربه «توهم‌زدائی» و «اسطوره شکنی» باید متوسل شود، که در حقیقت، همان روشنگری است. یکی از ارزش‌های فرهنگ بورژوازی که محل حمله بارت است مفهوم «وضوح» (clarte) در زبان است، که به ویژه نزد فرهیختگان فرهنگ فرانسه از منزلت بالایی برخوردار است. اهل زبان، و به ویژه ادبا، همواره وضوح را به منزله بخشی از زبان و نتیجتاً به عنوان امری بدیهی و فارغ از توجیه نگریسته‌اند. بارت، اما، به این مفهوم به

گونه‌ی دیگر می‌نگرد. به زعم او، این خصلت به ظاهر عام عارضه‌ی شرایط خاصی از جامعه قرن هفدهم فرانسه است، که در آغاز «به توصیه‌ی محافل درباری فرانسه معمول شد، یعنی نوشتار اقلیت برتر جامعه به منزله‌ی هنجار زبانی کل زبان فرانسه قلمداد شد، چنان که در ۱۶۴۷، وگلا اسلوب نوشتار کلاسیک را یک امر واقع، و نه یک حق محسوب می‌کند. درین مرحله، «وضوح» هنوز فقط در دادگاه‌ها کاربرد دارد.» (ص ۷۹) سپس در ۱۶۶۰ مرجع با نفوذی مثل دستور زبان پور روایال این مفهوم را نهادینه کرد، و آن را به منزله خصلتی زبانی که شمول عام دارد به مردم نمایاند. چنین بود که به عقیده بارت، «نوشتار کلاسیک ویژگی جهانی یافت، و «وضوح» به یک ارزش بدل گشت.» حال آن که این ارزش صیغه‌ای کاملاً بومی و سیاسی دارد. در حقیقت، «وضوح صفتی است یکسره در قلمرو فن بیان و کیفیتی کلی برای زبان به شمار نمی‌رود که در همه زبان‌ها و مکان‌ها ممکن باشد، بلکه تنها زائده‌ی مناسبی برای گونه‌ای سخن است، سخنی که تابع قصد دائمی مجاب کردن است.» (ص ۷۹)

درجه‌ی صفر نوشتار بسیاری از غرایب‌های بارت را باز می‌تاباند. نخست آن که چگونه کتابی با مجالی چنین تنگ پروای آن ندارد که به بررسی تاریخ ادبی یک کشور، آن هم در دورانی پربار، بپردازد. دیگر، لحن جازم و ستهنده‌ی آن است، که دست کم آشنایان با سنت

تجربی فلسفه انگلیس را به شگفتی وا می‌دارد. از تساهل و شکیبائی و فراخی حوصله‌ی کسی مانند راسل هیچ نشانی در آن نیست. بارت در قاطعیت تفسیر خود از تاریخ ادبی فرانسه، و اعمال نظریه‌ای مبتنی بر آن نتیجه، به وضعیت ادبی نیمه سده بیستم هیچ تردید نمی‌کند. قاطعیتی که خواننده را به یاد احکام دستور زبان پور روایال می‌اندازد. او حتی احتمال صحت تفسیر دیگری را هم به لحاظ نمی‌آورد.

لحن سیاسی نسبتاً تند کتاب را باید به حساب تجربه‌ی سیاسی خود بارت گذاشت، چه وی بر اثر بیماری ناچار از آن شده بود تا بیش تر سال‌های جنگ را در بیمارستان بگذراند، و به این ترتیب، برخلاف بسیاری دیگر از هم مسلکان خود، از شرکت در جنبش مقاومت در برابر اشغال فرانسه به دست آلمان‌ها و تشکیل حکومت دست‌راستی ویشی محروم مانده بود. کتاب بارت، در واقع، تا حدی جبران انفعال سیاسی ناخواسته او بود که به دلیل از کار افتادگی بر او تحمیل شده بود.

یادداشت‌ها:

* مقاله حاضر بخشی دوم از نوشته‌ای است که به بررسی بارت در مقام منتقد می‌پردازد. بخش نخست، تحلیل مواضع انتقادی بارت بر پایه‌ی کتاب نقد و حقیقت بود، که نظر به تشریب زمانی می‌بایست بعد از مقاله حاضر می‌آمد، چرا که آن کتاب ۱۳ سال پس از درجه‌ی صفر نوشتار انتشار یافت. اما شأن زمانی ترجمه‌های فارسی این دو کتاب با تأخیری ۳۰ ساله برای کتاب

اول و نزدیک به ۵۰ سال برای کتاب دوم، عکس شده است. برای اطلاع از سیر تحول عقاید انتقادی بارت، همچنین دیدگاه‌های او در خصوص اسطوره‌شناسی (نقش سیاسی ایدئولوژی بورژوازی در ایجاد ذهنیتی آیینی) و نشانه‌شناسی، نگاه کنید به: مشیت علایی، بارت و اسطوره‌شناسی، کلک، ۹۳-۸۹ (مرداد - آذر ۱۳۷۶)، صص ۹۸-۸۸.

مشیت علایی، بارت و نشانه‌شناسی، معیار، ۲۹ (بهمن ۱۳۷۷)، صص ۱۳-۱۱.

مشیت علایی، بارت و نقد ادبی (۱)، «فرهنگ توسعه»، ۳۸-۳۷ (اسفند ۱۳۷۷)، صص ۴۱-۳۹.

۱- میسن کولی، رولان بارت، ترجمه خشیار دیهیمی (تهران: کهکشان، ۱۹۷۶)، ص ۱۵.

۲- رولان بارت، درجه صفر نوشتار، ترجمه شیرین دخت دقیقان (تهران: هرمس، ۱۳۷۸)، ص ۴۴.

3 Roland Barthes, *le Degre Zero de l'écriture* (Paris: Seuil, 1972), P.18.

۴- کولی، ص ۱۸.

5 Jonathan Culler, *Structuralist Poetics: Structuralism, Linguistics and the Study of Literature* (London: Routledge, 1989), P.135.

۶- ژان بل سارتر، ادبیات چیست؟ ترجمه ابوالحسن نجفی و مصطفی رحیمی (تهران: زمان، ۱۳۵۲)، صص ۱۸، ۱۶، ۹، ۱۵.

۷- رولان بارت، نقد تفسیری، ترجمه محمد تقی غیائی (تهران: بزرگمهر، ۱۳۶۸)، صص ۵۲-۳۹.

Jonathan Culler, *Barthes* (London: Fontana, 1990), PP.24-32.

۸- رولان بارت، نقد و حقیقت، ترجمه شیرین دخت دقیقان (تهران: مرکز، ۱۳۷۷)، صص ۶۵، ۶۴، ۶۱.

۹- رولان بارت، «رب - گری به مکتبی ندارد» نقد تفسیری، صص ۷۴-۶۷.

۱۰- رولان بارت، «بیگانه، قصه خورشیدی» نقد تفسیری، صص ۵۳-۹.

۱۱- سارتر، ص ۲۳۲.

۱۲- سارتر نیز نظر مشابهی در مورد رالیست‌ها دارد. (ادبیات چیست؟، ص ۹۲): همچنین بسنجید با جمله‌ی لرد هنری واتن در رمان تصویر دوربین‌گری اثر اسکار وایلد، آن جا که می‌گوید، طبیعی بودن فقط یک ژست است.

۱۳- نگاه کنید به رولان بارت، اسطوره، امروز، ترجمه شیرین دخت دقیقان (تهران: مرکز، ۱۳۷۵)، صص ۷۰-۶۹. برای تحلیل این مسئله، نگاه کنید به، «بارت و اسطوره‌شناسی»، صص ۹۱-۳.

ای گل تو دوش داغ صبحی کشیده‌ای
ما آن شقایقیم که با داغ زاده‌ایم
(حافظ)

«چهره انسان را، همواره، هاله‌ای از اندوه دربر گرفته و از نخستین روزهای تاریخ، هرگاه که از انبوه تلاش‌های حیات، خود را به گوشه‌انزوایی می‌کشاند، تا به خویش بیندیشد، اخمی از بدبینی بر نگاهش نقش می‌بسته و موجی از اضطراب بر سیمایش می‌نشسته است. زیرا وی همواره خود را از این عالم بیشتر می‌یافته و می‌یافته است که «آنچه هست» او را بس نیست، احساسش از مرز این هستی می‌گذرد و آنجا که «هرچه هست» پایان می‌گیرد، ادامه می‌یابد و تا بی‌نهایت دامن می‌گسترده»^۱

اندوه مانند سایر عواطف بشری همزاد آفرینش آدمی است. حیات بشر همواره با رنج و اشک و آه و ماتم همراه بوده است. غم در ادب فارسی به ویژه متون عرفانی، جلوه‌های بدیع و نمودهای رنگارنگی داشته است. این نوشتار جستاری است در معانی لغوی غم و بررسی کوتاه آن از نظر: روانشناسی، در کلام وحی، در سخن معصوم (ع)، در مذاق عرفا و مضامین زیبایی آن، در سخن شاعران و ادیبان.

غم از نظر لغوی: به معنی موی پیشانی و پس سر است چنان که پیشانی و قفای سر را تنگ کرده و بپوشاند. و به معنای گرم (کاربرد کهن غم)، دهان بند و پوشیده و مبهم. همچنین به معنی: اندوه، حزن بدان جهت که شادی و شکیبایی را می‌پوشاند.^۲

در اصطلاح عرفانی: اهتمام طلب معشوق را گویند و عبارت است از: اندوهگین بودن بر مافات و تاسف خوردن بر امر ممتنع.^۳

غم و اندوه (Grief) در روان‌شناسی، یک حالت و

وضع عاطفی است که در نتیجه از دست دادن یک شیء مهم پیدا می‌شود. همچنین حالت غمگینی و دلتنگی، مالیخولیا یا افسردگی را گویند.^۴

غم و اندوه از عواطف بشری است: «... در اصطلاح روان‌شناسی، عاطفه دارای معنی وسیع‌تری از عاطفه در زبان معمولی است. در روان‌شناسی، نه تنها به عشق و محبت، عاطفه می‌نامند، بلکه به کین، خشم، نفرت، ترس و اندوه و شادی و نظیر آن نیز عاطفه گفته می‌شود»^۵

روان‌شناسان غم را یکی از پناه‌گاههای گریز انسان از عدم ارضای نیازهای روانی به درون خود می‌دانند. اگر چه حقیقت عواطف انسانی از جمله ماهیت غم برای بشر روشن نیست، ولی تاثیر عمیق آن در زندگی بشر، انکارناپذیر و نیاز آدمی به بیان درد و غم و اعتراف به گناه و شکوه از نیازهای روانی انسان است. این درد دل کردن باعث آرامش روح و تسکین دردهای درونی است: «نیاز به درد دل و اعتراف به گناه و شکوه یکی از نیرومندترین نیازهای روانی انسان است که ادبیات و شعر، مملو از نمونه‌های سرشاری از تجلیات آن است. شاهکارهای ادبی بزرگی چون «اعترافات ژان ژاک روسو»، اتوبیوگرافی بی‌شمار نویسندگان، نیایش‌نامه‌ها و مناجات‌نامه خواجه عبدالله انصاری همگی، در اثر نیاز شدید انسان به درد دل‌گویی و شکایت پدید آمده است. درد دل کردن در بسیاری از موارد، دارای اثر اعجاز‌آمیز - تسکینی و روان‌پالایی است»^۶

بیان رنج‌ها و دردها و غم‌های بشری همان ابداع هنری و ادبی یک شاعر یا هنرمند است. به تعبیر دیگر ابداع هنری چیزی جز تجلی آلام هنرمند نیست: «تا کسی در زندگی عملی محروم و دردمند نباشد به عالم خیال رو نمی‌آورد. و تا خاطری مغموم و دلی پردرد نباشد، شعر و نقاشی و موسیقی نمی‌زاید»^۷

گردون به درد و رنج مرا گشته بود اگر

پیوند عمر من نشدی نظم جان فزای
(مسعود سعد)

یا:

چراغی دهد روشنایی به جمع

که سوزیش در سینه باشد چو شمع
(سعدی)

هنر دوستی که یکی از ابزارهای پالایش روانی است، نوعی همدردی و هم‌زمانی مردم با هنرمند و شاعر است: «هنرمند نغمه خود را می‌خواند و دل خود را خالی می‌کند و دیگران را با هنر خود سبکبار و سبکبال می‌سازد. ابداع هنری و التذاذ هنری هر دو شفا بخش است. هنر آفرین درد دل‌های خود را می‌گوید و به این ترتیب بی‌درد و آسوده می‌شود، هنر دوست درد دل هنر آفرین را که مسلماً شباهتی به دردهای خود او دارد، می‌شنود و او را با خود هم درد و هم زبان می‌یابد و از خواندن یا شنیدن یا دیدن سوز و گدازهای او، دردهای خود را تدریجاً از ضمیر بیرون می‌راند»^۸

من چون شمع که مجلس افروزم

رشته جان خود همی سوزم

شمع کردار بر لگن سوزان

روشن از من جهان و من سوزان

این سخن‌ها که مغز جان من است

گر بد از نیک شد زبان من است

(مثنوی‌های سنایی - ص ۱۷۱)

قرآن آفرینش بشر را با رنج و اندوه می‌داند، «وَ لَقَدْ

خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِیْ كَبَدٍ» (۴/۹۰)

خواجه عبدالله انصاری گوید: «اهل دنیا

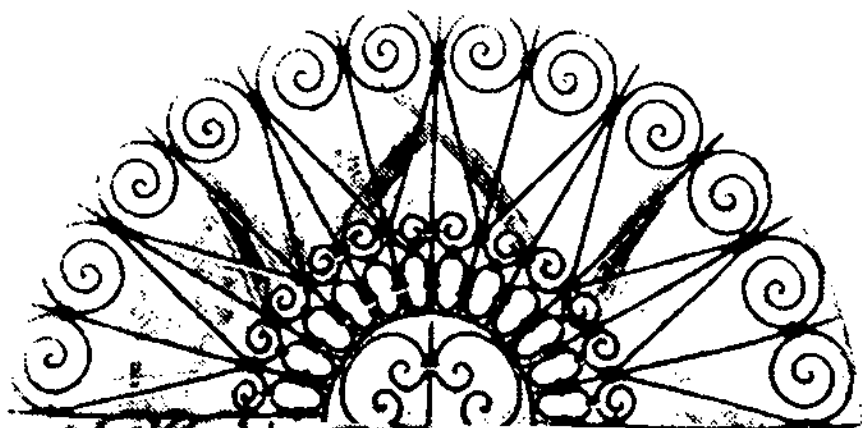
صیدشدگان ابلیس‌اند به کمند شهوات و اهل آخرت

صیدشدگان حق‌اند به کمند اندوه. قَالَ اللَّهُ تَعَالَى:

لَا تَصْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ» (۷۶/۲۸)^۹

مسیح‌الله حیدرپور

داغ شقایق

قال رسول الله (ص): إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ كُلَّ قَلْبٍ حَزِينٍ^{۱۰}

حزن و تفکر از مقامات اولیاست: «از مقام‌های مصطفی - علیه السلام - یکی فکر بود و یکی حزن» عایشه گفت: مصطفی پیوسته با فکر بودی، و پیوسته حزن تمام داشتی. «کان رسول الله (ص): دائم الفکر طویل الحزن»^{۱۱} علی (ع) می‌فرماید: «مومن شاداش در چهره و اندوهش در درون قلب اوست»^{۱۲}

- اندوه در مذاق عارفان:

«هر دل که اندر آن اندوه نباشد، خراب شود، همچون سرایی که اندرو ساکن نباشد»^{۱۳}
«گویند خدای عز و جل وحی کرد به آدم، که یا آدم، تو فرزندان را رنج و اندوه میراث گذاشتی»
«حزن از اوصاف اهل سلوک باشد» - «خدای تعالی، دل‌اندوهگنان دوست دارد»

«اندوه عارفان رو به افزونی است: «و هرگز هیچکس حسن بصری را ندیدی، مگر پنداشتی که به نویی، وی را مصیبتی افتاده است.» اندوه انیس و مقیم دل‌های عارفان است: «نفیس‌ترین چیزها که بنده اندر صحیفه خویش باید از نیکویی‌ها، اندوه بود»^{۱۴}

نمودهای غم در متون نظم و نثر فارسی:

- غم نان و اندوه روزی: از مسایل اساسی زندگی مردم غم نان و گذران زندگی روزمره بوده است. سنایی دغدغه روزی و نگرانی نان زندگی را درمکاتیب خود اینگونه بیان می‌کند: «اینک مدت چهارماه است تا این عارضه عسر سیاه روی گونه من زرد کرده است، اگر خواهد که سر من سبز بماند و سینه خاسدان من کیود گردد، به سپیدی آرد مرا میزبانی کند»^{۱۵}

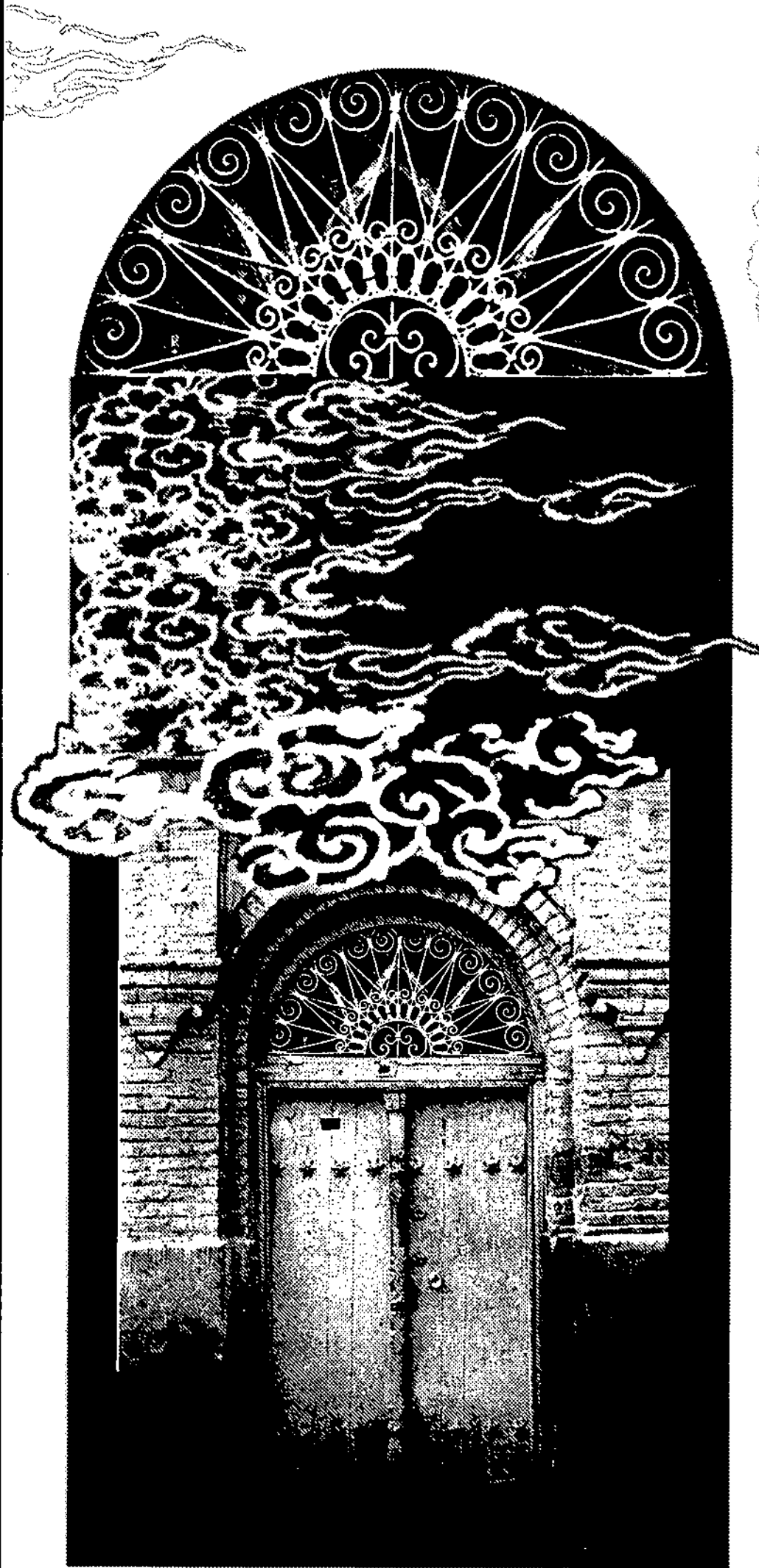
سعدی در گلستان در همین مورد می‌گوید:

غم فرزند و نان و جامه و قوت

بازت آرد ز سیر در ملکوت

مقدمه ای بر غم در ادبیات فارسی

همه روز اتفاق می‌سازم

که به شب با خدای پردازم

شب چو عقد نماز می‌بندم

چه خورد بامداد فرزندم

- داغ فرزند از مضامین اندوهبار ادب غنائی: «از

میان نوایب روزگار هیچ مصیبتی همایه داغ مرگ فرزند نیست. شعرا نیز همچون دیگر مردم از گزند این ماتم ایمن نیستند. افسوس و حسرت خاقانی که پس از بازگشت از دومین سفر خود به مکه خرمن هستی‌اش به آتش هجران پسر می‌سوزد، بسیار عمیق است. او هیچیک از آلام زندگی خود را به بزرگی مصیبت جدایی فرزندش رشید نمی‌داند:

گرچه بسیار غم آمد دل خاقانی را

هیچ غم در غم هجران پسر می‌نرسد

- غم دختر داشتن و اظهار ملال و دل‌تنگی از آن درباورهای عامه: غم دختر داشتن را شاعران و ادبا با توجه به باورهای عامه با نشاط و ابراز شادی از مرگ فرزند، فراموش می‌کنند و به خود آرامش می‌دهند. به عنوان نمونه خاقانی از مرگ دختر نوزادش اظهار خرسندی می‌کند و می‌گوید:

مرا به زادن دختر غمی رسید که آن

نه بر دل من و نی بر ضمیر کس بگذشت

چو دختر انده من دید سخت صوفی وار

سه روز عده عالم بداشت پس بگذشت ۱۶

(دیوان - ص ۸۳۵)

- غم همنوع: در نظر سعدی و مکتب عرفان

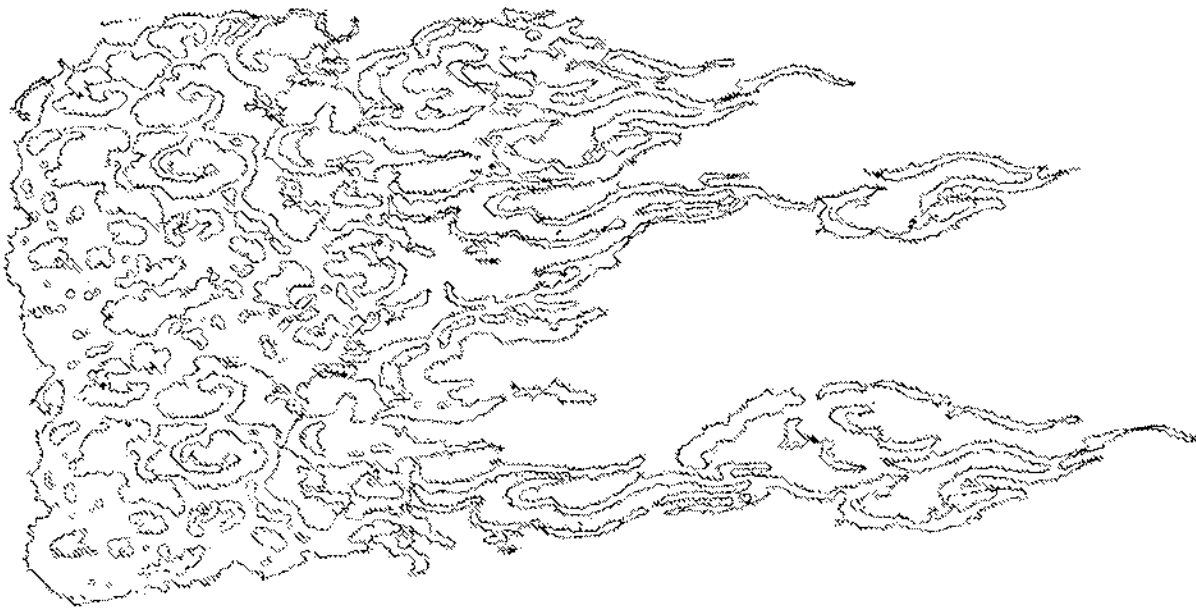
اجتماعی او، کسی که غم همنوع نخورد، خودپسندی است که در خور نام انسانی نیست:

تو کز محنت دیگران بی‌غمی

نشاید که نامت نهند آدمی ۱۷

- غم غربت و تنهایی: «عرفان، تجلی التهاب

فطرت انسانی است که خود را اینجا غریب می‌یابد و با

بندگان، که همه موجودات و کائنات‌اند، همخانه. بازی است که در قفسی اسیر مانده و بی تابانه، خود را به در و دیوار می‌کوبد و برای پرواز بی‌قراری می‌کند و در هوای مالوف خویش، می‌کوشد تا وجود خویش را نیز که مایه اسارت اوست و خود حجاب خود شده است، از میان ببرد»^{۱۸}

- اندوه جدایی و درد هجران: «روح پاک چندین هزار سال در جوار قرب رب العالمین به صد هزار نازپرورش یافته بود، متوحش گشت، قدر انس حضرت عزت بدانست. نعمت وصال را که همیشه مستغرق آن بود و ذوق آن نمی‌یافت و حق آن نمی‌شناخت، بشناخت. آتش فراق در جاننش مشتعل شد. دود هجران به سرش برآمد، گفت:

دی ما و می و عیش خوش و روی نگار

امروز غم و غریبی و فرقت یار
در حال از آن وحشت آشیان برگشت و خواست تا هم بدان راه بازگردد.

عزمم درست گشت کز اینجا کنم رحیل

خود آمدن چه بود که پایم شکسته باد»^{۱۹}
شوق دیدار و حزن: شوق دیدار یار با حزن و اندوه همراه است: «از نظر این دسته از صوفیان، شوق تا زمانی است که مشتاق از محبوب خود غایب است و آرزو می‌کند که به وصال محبوب برسد. وی در سفر قلبی خود، هرچه پیش تر می‌رود شوقش زیادتر می‌شود و شدت می‌یابد و با شدت یافتن شوق، حزن هم به وی دست می‌دهد.»^{۲۰}

از عشق تو ای صنم غمم بر غم یاد

سودای توام مقیمم دم بر دم یاد^{۲۱}
- غم به معنی عشق و در مفهوم عرفانی آن، همان غم کهنی است که مایه تعالی روح و کمال انسانی است و در حقیقت زبان سخن گفتن عاشق با معشوق است: با یار نواز غم کهن باید گفت

با او به زبان او سخن باید گفت
عشق آن خوشتر که با ملامت باشد
آن زهد بود که باسلامت باشد^{۲۲}

- غم عشق آسمانی است و هدیه آن جهانی: «مرغانی که امروز گرد دام محنت می‌گردند و دانه محبت می‌چینند، گردن این دام و حوصله این دانه از عالمی دیگر آورده‌اند:

اصل و گهر عشق ز کانی دگر است

منزلگه عاشقان جهانی دگر است
و آن مرغ که دانه غم عشق خورد

بیرون ز دو کون ز آشنایی دگر است^{۲۳}
انجام سخن این که، اندوه عشق تمام هستی را فرا گرفته است و ندای اشتیاق محبوب از تمام در و دیوار وجود به گوش می‌رسد: «دریغاً مگر آن بزرگ از اینجا گفت که اگر سینه‌ی کمترین مورچه بشکافی، چندان حزن عشق خدا از سینه او بدر آید که جهانی را پر گرداند.»^{۲۴}

تعبیرات و واژه‌هایی دیگر هم به مفهوم «غم» آمده است: درد، داغ، گره، فرو بستگی، که معادل واژه «عقده» در روان‌شناسی است^{۲۵}، این تعبیرات در متون و اشعار عرفانی بسامد فراوانی دارد: داغ در شعر حافظ:

چون لاله، می‌ببین و قدح در میان کار
این داغ بین که بر دل خونین نهادیم
ای گل تو دوش داغ صبحی کشیده‌ای
ما آن شقایقیم که با داغ زاده‌ایم

پانویست‌ها:

- ۱- منوره، دکتر محمد، در نقد ادب، مترجم، دکتر علی شریعتی، شرکت سهامی انتشار، تهران، ۱۳۶۰، مقدمه - ص ۳.
- ۲- طیبیان، سید حمید، فرهنگ لاروس، عربی به فارسی، ج ۲، تهران، انتشارات امیرکبیر، چاپ اول ۱۳۶۳.
- ۳- سجادی، سیدجعفر، فرهنگ معارف اسلامی، شرکت مولفان و مترجمان ایران، چاپ دوم، تهران، ۱۳۶۶، ج ۲، ص ۷۲۸.
- ۴- شعاری نژاد، دکتر علی اکبر، فرهنگ علوم رفتاری، تهران،

امیرکبیر، ۱۳۶۴، صص ۱۱۶ و ۱۸۲.

۵- ناصرالدین صاحب الزمانی، محمد حسن، کتاب روح بشر، تهران، موسسه مطبوعاتی عطایی، چاپ جیبی، تهران، ۱۳۴۵، ص ۴۲.

۶- نمی‌دانند چرا؟ تهران، ۱۳۴۰، صص ۱۴۸-۱۴۷.

۷- آریان پور، امیرحسین، فروید یسم با اشاراتی به ادبیات و عرفان، تهران ۱۳۵۷، ص ۲۵۸.

۸- همان - صص ۲۵۵-۲۵۳ به اختصار.

۹- آموزگار، حبیب الله، تفسیر ادبی و عرفانی قرآن مجید (۲ جلد)، انتشارات اقبال، چاپ هفتم، تهران ۱۳۷۰، ج دوم، ص ۴۹۵.

۱۰- منوره، شیخ محمد، اسرار التوحید، به تصحیح دکتر شفیعی کدکنی، تهران، انتشارات آگاه، چاپ چهارم، ۱۳۷۶، بخش اول، ص ۲۹۱.

۱۱- همانی، عین القضاة، تمهیدات، به تصحیح عقیق عسیران، تهران، ۱۳۷۳، ص ۲۹۴.

۱۲- حضرت علی (ع)، نهج البلاغه، (ق ۱/۳۳۱) صفات مومن.

۱۳- ابراهیمی، نادر، صوفیانه‌ها و عارفانه‌ها، نشر گستره، چاپ اول - تهران، ۱۳۷۰ - ص ۳۸۵.

۱۴- فروزانفر، بدیع الزمان، ترجمه رساله قشیریه، انتشارات علمی و فرهنگی - تهران، ۱۳۶۷، صص ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۱۴۴.

۱۵- نذیر، احمد، مکاتیب سنایی، نشر فرزاد، ص ۹۸.

۱۶- نشریه دانشکده ادبیات تبریز، شماره (۲-۳) پاییز ۱۳۶۹، صص ۲-۴ به اختصار.

۱۷- صاحب الزمانی، راز کرشمه‌ها، تهران، عطایی، ۱۳۷۱، ص ۱۱۲.

۱۸- در نقد و ادب - مقدمه، ص ۷.

۱۹- نجم رازی، مرصاد العباد، به اهتمام دکتر محمد امین ریاحی، علمی و فرهنگی، تهران، ۱۳۶۵، ص ۸۹.

۲۰- پورجوادی، نصرالله، رویت ماه در آسمان، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۷۵، ص ۲۲۴.

۲۱- تمهیدات - ص ۲۲۴.

۲۲- مرصاد العباد - صص ۸۱ و ۱۵.

۲۳ و ۲۴ - همان - صص ۲۳۴ و ۲۳۳.

۲۵ - آریان پور، فروید یسم با اشاراتی ... ص ۱۳۳.

آموزش زبان و ادبیات فارسی به دانشجویانی که زبان مادریشان فارسی است و غالب پیچیدگی‌های آن را به کمک شم زبانی درمی‌یابند چندان کار آسانی نیست، اگرچه در نظر کسانی که دستی از دور بر آتش دارند بدیهی می‌نماید، به قول معروف کاری است سهل ممتنع؛ این نوع آموزش باید با تکیه بر شناخت علمی و استمداد از نقد اجتماعی و زیبایی‌شناسی انجام بگیرد، و اینکه صرفاً به نقد لغوی و فنی متن توجه شود راه به جایی نمی‌برد؛ منتقدین بزرگ ادبی در دنیای جدید، ادبیات را نوعی فلسفه یا نظریه شناخت می‌دانند که در پس پرده شکل پنهان شده است، پس انتقال و آموزش آن نیز نیازمند به معرفت در دو حوزه محتوا و صورت است و نیز یاری گرفتن از آرای نقد ادبی معاصر.

به نظر می‌رسد ما در این راه، هم در زمینه هدف‌های آموزشی و برنامه‌ریزی و هم در زمینه محتوای کتب درسی و شیوه تدریس نیازمند به بازنگری جدی و تلاش فراوان در رفع نواقص موجود هستیم.

در زمینه تألیف کتاب درسی متناسب با زمان، که بیشتر در این مقال می‌خواهم بر آن تکیه کنم، لازم می‌دانم ابتدا به هدف از تدریس ادبیات فارسی به دانشجویان غیر از رشته زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌های ایران اشاره کنم؛ ظاهراً منظور از این آموزش آن بوده است که از سویی آنان را با شاهکارهای ادبی کشورشان آشنا کنیم تا در آینده قادر باشند ذوق و عاطفه خود را بدان تبلور بخشند و اندیشه و احساس‌شان تلطیف گردد، تا در نتیجه ظرایف و زیبایی‌های زندگی را بهتر و بیشتر درک کنند و از دیگر

سو با تمرین و ممارست در شاهکارهای نثر معاصر و نوشته‌های منسجم و زیبا به آنان بیاموزیم که در آینده از نوشتن نهراسند و انشای زندگی خود را خود بنویسند، و نیز به آنان یاد بدهیم که چگونه درباره مسائل حوزه فکری خود مقاله بنویسند یا ترجمه کنند یا دست کم در بین انبوه آثار مکتوب که هر روز در روزنامه‌ها، فصل‌نامه‌ها، هفته‌نامه‌ها، ماه‌نامه‌ها و کتابهای بی‌شمار منتشر می‌شود گوهر مقصود خویش را از خرف باز شناسند. بر این اساس دانشجو مهارت‌هایی را نیازمند است که اهم آنها عبارت‌اند از: ۱- شناخت قالب‌های نوشتاری از قبیل تعریف، توصیف، مقایسه؛ و اینکه هر مطلبی فراخور موضوع آن بر پایه یکی از این قالب‌ها باید ارائه شود. ۲- کسب مهارت در نوشتن مقاله تحقیقی، نقد کتاب، داستان. ۳- تعلیم روش تلیخیص کتاب و مقاله. ۴- آشنایی با روش ترجمه. ۵- آشنایی با گونه‌های زبان نوشتاری و معیار و کاربرد خاص هر یک. ۶- آشنایی با آن دسته از آرایه‌های ادبی که در زبان معاصر و در قالب توصیف کاربرد دارد و می‌تواند به نوشته استحکام ببخشد. ۷- آموزش آئین سجاوندی و نشانه‌های وصل و فصل. ۸- فراگیری دستور زبان فارسی، انتخاب و به کارگیری واژه مناسب و بجا در جمله و آموزش جمله‌بندی صحیح. ۹- آشنایی با میراث کهنسال زبان و ادب و فرهنگ فارسی و طریقه استفاده و التذاذ هنری از آنها. نیل به این اهداف میسر نمی‌شود مگر در سایه برنامه‌ریزی درست درسی، و در اختیار داشتن کتابهایی هدفدار و روش‌مند، و معلمانی که عاشقانه خریدار بازار بی‌روتن ادبیات فارسی باشند.

نگارنده در این مجال کم، ضمن اشاره‌ای گذرا به پاره‌ای از نارسایی‌های درسنامه‌های موجود که برای این واحد درسی تألیف شده است نکاتی در تدوین درسنامه‌ای مقبول و فراخور نسل امروز به عرض

صاحب نظران می‌رساند.

بعد از انقلاب فرهنگی و بازگشایی دانشگاه‌ها، یکی دو درسنامه در اختیار دانشجویان این درس قرار گرفت که درواقع جنگ‌هایی است از متون نظم و نثر کهن و ندرتاً معاصر، بدون نظم و نسق و طبقه‌بندی و جهت و هدف مشخص، که با شتابزدگی به وسیله بعضی مراکز و مؤسسات فرهنگی تألیف و تدوین شده است و بارها شاهد تجدید چاپ آن بوده‌ایم، بدون توجه به این نکته که این متون برای چه کسانی انتخاب شده است و چه هدفی را دنبال می‌کند. دانشجوی رشته مهندسی و پزشکی و حقوق و اقتصاد اگر معنی واژه‌های آغازش، کساء، قایح، غمازه، خیره خیر، بادسر، آهو «به معنی عیب» شبیدن، لایح، جقازده، هزمان، ستودان، ممان «به معنی مگذار» و پردخته کردن «به معنی خالی کردن» را نداند هیچ اشکالی به وجود نخواهد آمد. دانشجوی ما، بعد از اتمام درس ادبیات فارسی، سرانجام نمی‌داند که قضیه از چه قرار بوده است و این درس را برای چه آموخته، زیرا با مفهوم واقعی ادبیات آشنا نمی‌شود. نقد ادبی، زیبایی‌شناسی ادبیات، قصه و رمان، شعر معاصر ایران و بسیاری از مقولات وابسته به ادبیات را نمی‌شناسد و سؤال‌هایش در این موارد بی‌پاسخ می‌ماند؛ نه ادبیات را می‌شناسد و نه هدف ادبیات را. مدرسان محترم هم به خاطر گریز از درس‌های نوآوری همین یکی دو کتاب را تدریس کرده و می‌کنند و نتیجه آن جز دور کردن نسل جوان این مرز و بوم از ادبیات نیست.

موضوع مدرسان این واحد درسی هم متأسفانه دستخوش نارسایی‌های مزمن و جدی است؛ بدین معنی که استادان محترمی که دانش آموخته زبان و ادبیات فارسی هستند، آموزش این واحد درسی را در دانشگاه، جدی نمی‌گیرند، شاید بدین علت که رشته

محمد مهیار

طرح تدوین درسنامه فارسی عمومی

تخصصی دانشجویانشان ادبیات فارسی نیست. مدرسان عزیزی هم که در رشته‌های دیگر، دانش آموخته‌اند و به هر دلیلی مدرس این درس شده‌اند، غالباً ادبیات فارسی را با زبان فارسی یکی تلقی می‌کنند و بیشتر نگاهی تک‌ساختی، به این مقوله چندوجهی، دارند، در نتیجه در فرآیند آموزش گاهی زبان فارسی به دست نسیان سپرده می‌شود و گاهی ادبیات فارسی؛ حال آنکه این دو در عین وابستگی به یکدیگر و تأثیر در همدیگر، دو مقوله جدا از هم هستند. به تعبیری ادبیات حادثه‌ای است که در زبان اتفاق می‌افتد.

باری، با در نظر گرفتن مطالب فوق، نظر نگارنده بر آن است که کتابی که به عنوان درسنامه برای دانشجویان رشته‌های غیر از رشته زبان و ادبیات فارسی تألیف می‌شود باید دارای ویژگیهای زیر باشد: الف: حجم کتاب، متناسب با ساعات این درس، یعنی سه ساعت در هفته، تعیین شود و کتاب به بیست و چهار درس جداگانه تقسیم گردد تا با طول مدت دوره آموزش هم تناسب داشته باشد.

ب: هر درس به سه بخش نثر معیار، متون هنری و کارگاه آموزشی، تقسیم شود؛ در بخش نثر معیار، که پیکره اصلی کتاب را تشکیل می‌دهد، قطعه‌ای از آثار منثور از نویسندگان، مترجمان، نقادان و قصه‌نویسان معاصر آورده شود تا بتواند راهنمای نویسندگی جوانان قرار بگیرد، زیرا همانطور که قبلاً متذکر شدم، هدف اصلی آموزش این درس، مهارت در نثر معیار است، زیرا زبان و ادبیات دو مقوله عام و خاص هستند که همانند طرح و بافت در فرشهای نفیس ایرانی از هم جدایی‌ناپذیرند. پس آموزش زبان از طریق ادبیات که به زبان معیار خلق شده باشد طبیعی‌ترین راه آموزش زبان و ادبیات است. بهتر است این قطعه‌ها از نویسندگان صاحب سبک انتخاب شود تا هم وجه تمایز

گونه‌های نثر معیار آشکارتر شناخته شود و هم قابل پیروی برای ذائقه‌های متفاوت باشد؛ نویسندگانی مثل آل احمد که نثری شکسته و ضربه‌ای دارد، عبدالحسین زرین‌کوب که نثرش فساخر است، جمال‌زاده و محمود دولت‌آبادی که نثری کثابی دارند، محمدعلی اسلامی ندوشن که نثری هنری و سیال و انعطاف‌پذیر دارد، مجتبی مینوی، فضل‌الله رضا، حمید عنایت و غلامحسین یوسفی که نثرشان منطقی است، عبداللّه مستوفی و معیارالمالک که به عنوان پایه‌گذاران نثر معاصر قلمداد می‌شوند، باستانی پاریزی که نثرش همراه با ملاحظه طنز است، محمدرضا باطنی، عزت‌الله فولادوند و محمد قاضی که به عنوان نمایندگان سه گونه ترجمه در ایران قابل طرح هستند و آثار ماندگاری از خود بر جای نهاده‌اند، محمدعلی فروغی و محمود صناعی و تقی‌زاده و بسیاری دیگر که هرکدام در نویسندگی شیوه‌ای را دنبال کرده‌اند و در پایه‌ریزی بنای رفیع نثر معاصر سهیم‌اند.

در قسمت دوم که تحت عنوان متون هنری از آن یاد می‌کنیم و بیشتر بر ادبیات تکیه دارد تا زبان؛ در این قسمت قطعه شعری از شاعران گذشته و یا معاصر و یا نثری کهن آورده شود تا دانشجو را با میراث گرانقدر این سرزمین آشنا کنیم. بهتر است این قطعه‌های شعر و نثر به گونه‌ای انتخاب شود که در پایان دوره این درس، دانشجو از غالب شاعران قدر اول گذشته و معاصر و همچنین نثرنویسان گذشته، مطلبی و یا شعری خوانده باشد. هدف از آوردن این بخش، آشنایی و التذاذ هنری از این دست آثار ماندگار ایران است؛ پس بهتر است این نمونه‌ها، در شعر، از حافظ، سعدی، مولوی، سنایی، عطار، نظامی، فردوسی، صائب، خاقانی، بهار، پروین اعتصامی، ناصرخسرو، اقبال لاهوری، اخوان ثالث، منوچهر آتشی، احمد شاملو، فریدون مشیری،

فروغ فرخزاد، نادر نادرپور و نیما باشد و در نثر از کتابهای چهارمقاله، سفرنامه ناصرخسرو، مرزبان‌نامه، کلیله و دمنه، جوامع‌الحکایات، اخلاق ناصری، تفسیر روض‌الجنان، قابوس‌نامه، تذکرة‌الاولیاء، کیمیای سعادت، اسرارالتوحید، سیاست‌نامه، نامه‌ها و تمهیدات عین‌القضات، تاریخ بیهقی، گلستان، تفسیر میبیدی و سفرنامه حاجی بابای اصفهانی انتخاب شود.

در قسمت سوم که تحت عنوان کارگاه آموزشی از آن یاد کردیم، مطالبی درباره صرف و نحو فارسی، آیین نگارش، آیین سجاوندی، آیین املاء و انشاء، آیین ویرایش و نکاتی درباره مرجع‌شناسی، آیین تحقیق، آشنایی با مقدمات زبان‌شناسی، آشنایی با کتاب‌شناسی و آشنایی با خلاصه کردن آورده شود، البته این قسمت بیشتر باید با تمرین و تکلیف همراه باشد و نوعی کارگاه آموزشی تلقی خواهد شد.

کم توجهی در آموزش این بخش بسیار زیانبار خواهد بود و متأسفانه آثار ویرانگر این بی‌توجهی را در نوشته‌های روزنامه‌ها و سخنان گویندگان صدا و سیما و حتی متن کتابها، هر روز ملاحظه می‌کنیم. باید توجه داشت غرض از صرف و نحو فارسی تمام مطالب دستور زبان نیست که آن برای دانشجویان نه لازم است و نه مفید، بلکه قسمت‌های خاصی که به کار نویسندگی بیاید و در هنگام خواندن متن و نوشتن مطلب دانشجو را یاری رسانند، مطالبی است از قبیل پیشوندها و پسوندها، فعل ساده و مرکب و عبارت فعلی و تفاوت آنها، نهاد و گزاره و دیگر اجزا و ارکان ساختمان جمله که ندانستن آنها به نوشته دانشجو آسیب برساند و یا در درک مطلب او را با مشکل روبرو کند.

پاورقی:

۱- این واژه‌ها برگرفته است از پنج صفحه متوالی از درسنامه ادبیات فارسی که در غالب مراکز آموزشی تدریس می‌شود.

اثر قربانعلی اجللی

عربها در عصر جاهلیت (حدود دو قرن به ظهور اسلام تا ظهور اسلام) در شرایطی بین تمدن و بدویت، و در میانه دو قدرت جهانی بزرگ روم و ایران، در یک محیط جغرافیایی خشک و کم‌برکت می‌زیستند و غالباً زندگی کوچ‌نشینی داشتند و بجز در حاشیه‌ها - آنجا که با روم و ایران و حبشه همسایه بودند و لاجرم حکومت دست‌نشاندهای در آنجا پدید آمده بود، فاقد حکومت بودند و اگر حکومتی در میانه خاک عربستان وجود داشت پایدار نبود (مانند حکومت بنی‌کنده در نجد). شعر جاهلیت منعکس‌کننده همین زمینه تاریخی و اجتماعی است و اگر کسی بخواهد برداشت دقیقی از آن داشته باشد بهترین تحقیق در این زمینه کتاب العصر الجاهلی شوقی ضیف مصری است که سالها پیش به قلم اینجانب ترجمه و منتشر شده، و اخیراً نیز تجدید چاپ شده است (امیرکبیر ۱۳۶۴ و ۱۳۷۷).

اما کتاب شیوه اسطوره‌ای در تفسیر شعر جاهلی از مقوله دیگری است و در موضوع خود تازه است. این کتاب در چهار فصل تنظیم شده: فصل اول (صص ۸۲-۱۱) اصول کلی نقد به شیوه اسطوره‌ای را شرح می‌دهد، فصل دوم (صص ۱۲۸-۸۳) تحت عنوان «مشاهدات آغازین» سوابق بحث را با توجه به منابع قدیم بررسی می‌نماید، در فصل سوم تحت عنوان «مرحله مستند» (صص ۱۹۲-۱۳۹) تفصیل نظریات محققان معاصر عربی را در اسطوره‌شناسی شعر جاهلی آورده است. در فصل چهارم (صص ۲۳۹-۱۹۳)

مقایسه‌ای میان شیوه‌های نقد اسطوره‌ای و غیر آن صورت گرفته و اظهارنظر نهایی مؤلف که نتیجه‌گیریهای محققان عربی را با احتیاط می‌نگرد، دربردارد. پس از آن در دو سه صفحه صورت منابع آمده است.

این کتاب که لابد مورد مراجعه دانشجویان و دیگر پژوهندگان واقع خواهد شد از داشتن فهرست تفصیلی مطالب و نمایه خالی است و این نقص بزرگی در مراجعه و ارجاع ایجاد می‌کند.

از جمله کمبودهای کتاب، عدم توجه به نفوذ و رسوخ فرهنگ ایران قبل از اسلام (و از جمله اساطیر آن) در شعر جاهلیت است. مؤلف حتی ثنویت اندیشگی میان عربها را - که صریحاً متأثر از ایران است - به یهود و مسیحیان نسبت داده است. ما خوانندگان فارسی‌زبان را که خواهان اطلاعاتی در تأثیر زبان و فرهنگ ایران بر زبان و فرهنگ عربی باشند به تحقیقات دکتر محمد محمدی و دکتر آذرتاش آذرنوش ارجاع می‌دهیم.

حال وارد ماهیت کتاب می‌شویم. آیا اساطیر و عقاید اعراب در شعر جاهلیت منعکس شده است؟ جواب مثبت است (۱۷۵) اما باید دانست از شعر جاهلی آن مقدار به دست ما رسیده که با زبان عربی فضخی (لهجه قریش) مطابق افتاده و البته اکثر اشعار به همین لهجه سروده می‌شده تا مفهوم همگان باشد و شعر جاهلیت خود نمونه‌ای از هنر متکامل و پخته است و مسلماً سوابقی داشته که فعلاً نمی‌شناسیم (۹۴). حال باید دید در همین شعر جاهلی موجود پس از تنقیح و تشخیص و احراز اصالت، اشارات و تلمیحات به عقاید و اساطیر چه اندازه بازتاب یافته است؟

همچنانکه تقلیدیون و سنت‌گرایان قشری در نتیجه‌گیری از کل موجودی شعر جاهلی - که شامل مقدار زیادی آثار ساختگی هست - شتاب و اشتباه می‌کنند، افراطیون نوگرا نیز از آن سوی بام افتاده با

استناد به این مقدار از شعر جاهلیت که موجود است و اصالت همه آن نیز محرز نیست در وادیهای دور و کور سرگردان شده‌اند. اینان امرء القیس را با کریشنا و یوم‌داره جلجل را با حماسه مهابهاراتا مقایسه کرده‌اند (۱۹۱ و ۱۷۳). نضربین حارث را همچون متخصص اساطیر نگریسته‌اند (۱۲۹) حال آنکه نضر فقط قصه رستم و اسفندیار را در جندیشابور شنیده یا خوانده بود و می‌گفت آن از قصه‌های قرآن جذاب‌تر و سرگرم‌کننده‌تر است و همین به هلاکتش انجامید.

اینکه بر خیالبافی محققان عربی که در این کتاب نقل شده انگشت می‌گذاریم برای آن است که این قبیل برداشتها ممکن است بین خود ما هم باشد یا هست و ممکن است گسترش یابد. در تفسیر ادبی نباید عنوان اختیار را به دست تخیل رها کرد و این آفت گرچه از ظهورات و بروزات تقلید از غرب است اما بیسابقه هم نیست. تورانیان همه نژادهای عالمیان و آدمیان را به اولاد نوح می‌رساندند و عربها اقوام چین و هند و روم را هم از «بطون و قبایل» عرب می‌انگاشتند و ایرانیان مقبره کورش را به مادر سلیمان نسبت می‌دادند (و فکر نمی‌کردند مادر سلیمان در فارس چه می‌کرده است؟) و رهام پهلوان دوره کیانی را با بخت النصر منطبق می‌نمودند (رک: بهمن‌نامه و کوش‌نامه ایرانشان بن ابی‌الخیر، قرن پنجم هجری).

اینکه شعر در اعماق تاریک ماقبل تاریخ با دین و جادو رابطه داشته درست است. اما شعر جاهلیت مربوط به دوره تاریخی است. اعراب وحشی نبودند بلکه بدوی بودند و در بعضی شهرها مثل مکه و مدینه و صنعا و حیره داشتند به مدنیت روز می‌پیوستند. پیدایش حنفا میان اعراب نشان می‌دهد که به مرحله تفکر و تعقل نزدیک شده بودند و داشتند موجودی خود را نقد می‌کردند. قرآن تمام اساطیر و قصه‌ها را در معنای معقول نقل کرده و بدینگونه بر جاهلیت نقطه ختام

علیرضا نکاویتی قراقرلو

شیوه اسطوره‌ای در تفسیر شعر جاهلی

گذاشته است.

اگر ارتباط تمدنها را در نظر بگیریم، تأثیر عرب یعنی از یهودیت و مسیحیت و آیینهای ایرانی با تأثیرات عرب شمالی متفاوت است همچنانکه عرب حدود موصل متأثر از حزان خواهد بود... در این صورت دیگر به عنوان نمونه افسانه ماه مذکر را نمی توان به همه جا تعمیم داد (۱۶۶-۱۵۴).

زن در شعر جاهلیت نقش تقدس آمیز و مثالی ندارد بلکه بیشتر موضوع کامجویی است. توصیفات طرفه و عمروبن کلثوم از پیکر گوشتین و شکم و سرین زنان رویکردی است صریحاً شهوی و جسمانی که در امرء القیس به اوج تفزل اباحی می رسد. در این اشعار به تعبیر نویسنده، ضربان قوی نیروی حیوانی را می توان احساس کرد و تعبیر ناتورالیستی کارسازتر از توجیه میثولوژیک است، حال آنکه نویسنده می گوید امرء القیس خواسته است زن را تقدیس نماید (۱۷۲/۱۷۰).

البته طی سه چهار دهه اخیر بین نسل جدید از محققان عربی نوین غیر از دیدگاه اسطوره ای در نقد دیدگاه وجودی و دیدگاه ساختاری نیز مطرح بوده است (۱۹۳) که فعلاً بحث از نقد اسطوره ای است.

حال سؤال این است: عرب کیست و اسطوره های عرب کدام اند؟ پاسخ اینجانب ممکن است با مؤلف یا مأخذ او متفاوت باشد. نویسنده کتاب و مأخذ مورد مراجعه او با یک پان عربیسم جعلی از مصر تا عراق و از موصل تا مراکش را عرب می داند، حال آنکه نه مصری عرب است نه عراقی و نه سوری و نه لبنانی. ملاحظه می کنید که حتی تلفظ عربی مصریان و عراقیان با عرب حجازی فرق دارد. اما نویسنده کتاب (یا مأخذ او) گیلگمش را نخستین معلقه عربی می نامد (۱۲۷) و سومریان را سلف اعراب می شمارد. حال آنکه محققان سومریان را سامی نمی دانند. در مأخذ مورد استناد این

کتاب آمده است که مرثیه مهلهل بر دوستش، ادامه گریه گیلگمش است (۲۱۶) حال آنکه اندوه یک جنگجوی بر دوست همزמש یک موضوع عام بشری است، مثل اینکه شما بگویید بچه ها در گریستن و جیغ زدن از یکدیگر اقتباس می کنند. وانگهی برای استحکام چنین نتیجه گیریایی باید مأخذ و منابع جدیدی کشف شود و گنجینه ها بیرون آید (۱۵۵). اینکه اعراب از مجسمه سازی یونان در شعر الهام گرفته اند (۱۱۱) مدارک استوار می طلبد و صرف اینکه شاعر عرب گاهی زن را به «دمیته» (= مجسمه، بت، عروسک) تشبیه نموده کافی به نظر نمی رسد.

در همین کتاب نقل قولی می خوانیم که زن را به کشتی تشبیه کرده اند. این تشبیه به آب و ماه و گاو ارتباط داده شده، و معنای اسطوره ای برای آن قائل شده اند. شاید سراسر تر این باشد بگوییم که شاعر دیده یا شنیده شگفت انگیزی را مشبه به برای محبوبه قرار داده است و این از روحیه عربی بعید نیست. آورده اند اولین بار که یک بریط را به مدینه آوردند عبدالله بن عمر گفت: «هذا میزائ حزان» یعنی این یک ترازوی حزانی است! و نیز جاحظ آورده است یکی از علاقه مندان جلسات اهل کلام می گفت: علی بن ابیطالب «جزء لا یتجزأ» است. چون در نظر او «جزء لا یتجزأ» امر مهم و شگفت انگیزی بوده، لذا آن صفت را به علی علیه السلام انتساب داده است!

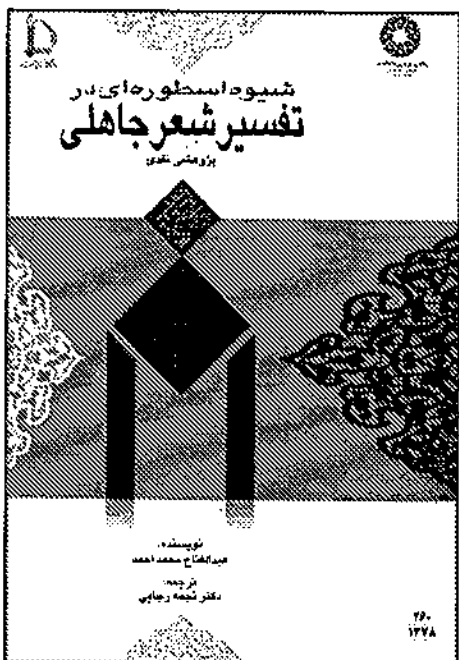
آنچه نوشتیم از باب مقاومت در برابر تندروپها و تفسیرهای عجیب و غریب بر اساس اسطوره شناسی است (۱۶۱). ما باید نخست اسطوره های عرب را بشناسیم آنگاه تأثیر آن را در شعر جاهلیت از طریق ناخودآگاه جمعی دنبال کنیم. ولی در هر حال، کتاب موضوع ارزشمندی دارد به لحاظ اینکه نشان می دهد روشنفکران معاصر عربی به موارث گذشته خود چگونه می نگرند و البته گاهی نکات جالب در امثله و شواهد

این کتاب هست و مترجم نیز گاهی به تفسیرهای مؤلف ایراد گرفته است (۱۷۹ و ۸۵). به گمان من آن مقدار از تفسیرها که مستندات کهن نیز دارد قابل تأمل و تفکر است. مثلاً اینکه جاحظ گفته است «در شعر مرثیه یا پندآمیز، سگها گاو وحشی را می کشند و در شعر مدح، سگها به وسیله گاو کشته می شوند» نکته تأمل برانگیزی است (۸۳) یا اینکه کشته شدن گاو وحشی فقط در شعر هزلیین آمده است (۱۵۴) برای اینجانب تازه بود.

به هر حال بازگشت به منابع اصیل یعنی تفسیرهای کهن لغوی و نظریات امثال جاحظ و ابن قتیبه یا کسانی که شرح بر اشعار قدیم نوشته اند، ضمن استفاده از دست آوردهای نوین اسطوره شناسی و زبان شناسی و باستان شناسی و تاریخ... لازم است اما باید دقت شود که اسطوره های اقوام جدا از هم را به یکدیگر نسبت ندهیم یا امور عام بشری را خاص نینگاریم. مثلاً تشبیه زن به نخل، لازم نیست اشاره به مادر سالاری یا مذهب خاصی باشد بلکه یک تصور عادی شاعرانه است که به ذهن هر عربی که از زن و نخل بهره می برد ممکن است آمده باشد.

یک موضوع مهم دیگر نیز وجود جعلیات در شعر جاهلی است که طه حسین و پیروانش بحث کرده اند. بنابراین فی المثل نمی توان به اشعار امیه بن ابی الصلت ثقی مادام که معلوم نشده کدام اشعار از اوست استناد نمود (۱۷۷).

ترجمه کتاب بر رویهم مفهوم است اما گاهی بوی عربی زدگی دارد. به جای کلمه خاصره (۱۱۵) که یادآور کتابهای تشریح بدن انسان است! باید کلمه «سرین» آورده شود. به جای کلمه «حنوه» (۸۵) باید ترجمه اش که «آذریون» است بیاید و ترجمه «سلافه» (۸۸) به درد غلط و صحیح آن «چکیده صاف» می باشد. مزید توفیق مترجم و ناشر را خواهیم.

عبدالفتاح محمد احمد

نجمه رجایی

دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ اول: ۱۳۷۸

چندی پیش، فرصتی دست داد تا در حضور جمعی مشتاق، به نقد و بررسی یکی از پژوهشهای برگزیده سال ۷۸ بپردازم. این فرصت مغتنم که از سوی مرکز پژوهشهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فراهم گردیده بود، از سویی مرا واداشت تا کتاب فانتزی در ادبیات کودکان را برای دومین بار با اشتیاق تمام بخوانم و نتیجه مطالعات خود را در این باره در جلسه مذکور ارائه دهم و از سوی دیگر، مرا برانگیخت تا نوشتار حاضر را فراهم آورم. در این مختصر، به هیچ وجه قصد نقد موشکافانه و جزء به جزء اثر در میان نیست بلکه هدف، بررسی اجمالی فانتزی در ادبیات کودکان است و ذکر برخی استنباطها و دریافتهای شخصی از مطالعه این اثر.

حوزه ادبیات کودکان، با داشتن بیشترین تعداد مخاطبان و بیشترین شمار آثار تألیفی و ترجمه، نسبت به انواع دیگر، از حوزههایی است که در جامعه ما و شاید در جوامع اروپایی نیز به لحاظ نظری کمتر مورد توجه محققان و منتقدان قرار گرفته است و ما اگر نوشتههای پراکندهای را که به زبان فارسی در زمینه داستان کوتاه، بلند و رمان وجود دارد تسامحاً سنگ بنای پژوهشهای نظری این انواع به شمار آوریم، درباره ادبیات کودکان حتی در این حد نیز کاری صورت نگرفته است. این مایه بی توجهی و غفلت نسبت به نوعی که قوام دهنده واقعی ذهن و ضمیر فرزندان ماست شاید نخست از ساختهای کهنه نظام اجتماعی جامعه ایران و نگرش منفی طبقات بالای جامعه و فرهیختگان آن نسبت به عامه مردم سرچشمه گرفته باشد. مطالعه در فرهنگ و تمدن گذشته ایران، حکایت از آن دارد که مردم عادی، کمترین نقشی در ساختار سیاسی، اجتماعی و بخصوص فرهنگی جامعه برعهده نداشته اند. از این روست که در آثار مکتوب باقی مانده از اعصار گذشته، غالباً ردپایی از این طبقه برجای نیست و اکثریت مردم جامعه که کودکان، نوجوانان و جوانان بیشترین آنها را تشکیل می دهند، در این متون و مأخذ فراموش شده اند. بروز

تغییر در ساختار سیاسی - اجتماعی جامعه ایران در عصر مشروطه و پس از آن، اگرچه کلیت این جهت گیری را دگرگون کرد و تا حدی مردم را به بطن نظام اجتماعی راه داد و برای اینان در فرهنگ و ادبیات جای و سهمی در نظر گرفت با این همه، برخی از تبعات نگرش منفی نخستین و میراث نامبارک آن، همچنان برجای مانده است. از جمله آنکه در کشور ما هنوز هم، ادبیات پر خریدار و تأثیرگذار عامه پسند که ادبیات کودکان هم بخشی از آن است از سوی نخبگان و فرهیختگان به چیزی خریده نمی شود. یعنی مقولاتی که گاه بیشترین حجم آثار مکتوب را پر می کند؛ در بالاترین تیراژ به چاپ می رسد و بیشترین تعداد مخاطبان را به خود اختصاص می دهد هنوز آن قدر در نظر فرهیختگان جامعه قدر و قیمت نیافته است تا به شکلی علمی و دانشگاهی مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد. از منظر این بی توجهی و کم لطفی نخبگان، تفاوت چندانی بین داستان کوتاه، بلند، رمان و ادبیات کودکان نیست. فی المثل، با گذشت حدود صد سال از عمر رمان و داستان کوتاه فارسی، هنوز هم مباحث نظری این مقولات به شکلی جامع و مستقل صورت نگرفته است. اگر در ریشه یابی این مشکل، دخالت عواملی چون نوپایی این انواع در قیاس با انواع دیگر؛ نداشتن ریشه عمیق و ریشه در فرهنگ و تمدن ایرانی؛ ناهمگونی ساختهای اجتماعی و سیاسی جامعه سنتی ما با ساختهای مطرح شده در آثار ادبی جدید؛ به فردیت نرسیدن انسان ایرانی و در نتیجه آغاز نشدن عصر رمانتسم در ایران که رمان و داستان جدید از محصولات مستقیم آن است و بالاخره حاکمیت و غلبه انواع دیگر ادبی نظیر «شعر» بر جهان ادبیات فارسی، تا حدی توجیه کننده این معضل باشد، با این همه، نقش منفی مراکز علمی و دانشگاهی را در این میان نمی توان نادیده گرفت. بی توجهی برنامه ریزان دانشگاهی نسبت به ادبیات معاصر ایران که پیوندی زنده و عمیق با زندگی و منش هر فرد ایرانی معاصر دارد و کهنه گرایی مفرط آنان باعث شده است تا انواعی چون داستان کوتاه، بلند، رمان و ادبیات کودکان و مقولاتی از این دست، در حد تفتن کودکانه و جوانانه باقی بماند و هرگز

اجازه ورود به جمع دروس دانشگاهی را نیابد. فاجعه آنجاست که بر اثر تحولات تدریجی و تغییر نگرشهای بروز کرده در برنامه های درسی وزارت آموزش و پرورش، انواع ادبی مذکور رسماً به کتب درسی دانش آموزان مدارس راه یافته است و ما هنوز الفبای آموزش این مباحث را در دانشگاهها به دانشجویان که معلمان آینده این دروس خواهند بود نیاموخته ایم. ناگفته پیداست که حصول پیشرفت در هر زمینه ای اولاً مستلزم اصلاح نگرش نخبگان جامعه و مردم نسبت به آن مقوله است و در ثانی، به برنامه ریزی دقیق و علمی و دور از تعصب متصدیان امور فرهنگی و دانشگاهی نیاز دارد. هم اکنون وظیفه دانشگاهها آن است که با بازنگری اساسی در رشته ها و برنامه های درسی خود، ابتدا رشته خاصی تحت عنوان «ادبیات داستانی» ایجاد کنند و دیگر آنکه، عناوینی چون ادبیات کودکان، داستان کوتاه، رمان، نمایشنامه و... را جایگزین برخی عنوانهای غیر ضرور و بی فایده رشته زبان و ادبیات فارسی گردانند. همپای این اقدامات، نخبگان جامعه ادبی نیز وظیفه دارند تا با عطف توجه بیشتر به این مقولات و با اصلاح دیدگاههای کهنه، به مطالعه جدی در زمینه های مذکور بپردازند و اصول و چارچوبها و نظریه های هر یک از این انواع را استخراج و ارائه کنند.

تألیف کتاب فانتزی در ادبیات کودکان، تلاشی است صورت یافته در این راستا، با شیوه ای نوین و جنبه ای کاربردی در شناخت و تبیین نظریه ها، ملاکها، انواع و اصول گونه ادبی «فانتزی» در ادبیات کودکان. «فانتزی» به اشاره مؤلف در پیش درآمد اثر، گونه ای ادبی است که در دو سده اخیر در اروپا پا به عرصه وجود نهاده و بویژه در نیمه دوم سده بیستم گسترش زیادی یافته است و با این همه نه در زادگاه خود و نه در ایران که عمری کوتاه تر از دو دهه دارد، ابعاد نظری آن به هیچ وجه شناخته شده نیست. از این رو، مؤلف بر آن بوده است تا کتابی اساسی متناسب با ظرفیتهای و ویژگیهای جامعه ادبیات کودکان ایران بنویسد که یاری گر مؤلفان، بررسان، پژوهشگران، دانشگاهیان، دانشجویان و خوانندگان این گونه ادبی باشد و تا حد زیادی نیز به این هدف دست یافته است.

محمد غلام

فانتزی در ادبیات کودکان

نخستین امتیاز فانتزی در ادبیات کودکان تازگی و بداعت چندجانبه آن است: تازگی موضوع، تازگی روش مطالعه و نگرش تازه نسبت به موضوع.

در این اثر، «فانتزی» در دایره ادبیات کودکان برای نخستین بار به طور جدی و فراگیر، مورد بررسی قرار می‌گیرد و اصول و مبادی این پدیده نوظهور تبیین می‌شود، یعنی مقوله‌ای که شاید به گوش بسیاری از فرهیختگان جامعه نیز ناآشنا باشد، اینک برای بررسی موشکافانه، موضوعیت جدی یافته است. در کنار تازگی موضوع، باید از نو بودن روش بررسی سخن گفت. در این شیوه که تلفیقی از روش تحقیق کتابخانه‌ای و تحلیل محتوای پژوهشگر به خوبی توانسته است بحث‌های خشک نظری موضوع را با جهات عملی آن در آمیزد و غالب مباحث نظری کتاب را با مصادیق و شواهدی از فانتزیهای برجسته جهان همراه سازد. در کنار این شگردهای تازه، باید از تازگی دید و نگرش مولف در تحلیل فانتزیها سخن گفت. آنجا که در بخش دوم اثر، چهار داستان فانتاستیک را از چهار چشم‌انداز «تخیل شناختی، ژرف‌ساختی، طرح‌شناختی و آسیب‌شناسی ذهنی» مطالعه و بررسی نموده است. (ر. ک: بخش دو، فصل یازده تا چهارده) همین تحلیلهای کاربردی، زمانی که در کنار بحث‌های نظری قرار می‌گیرد فایده و لذت مطالعه اثر را دوچندان می‌کند.

دومین امتیاز پژوهش مذکور، در روشمندی و بقاعده بودن آن نهفته است. مولف ابتدا به بررسی نظریه‌های ارائه شده درباره فانتزی و پژوهشهای انجام شده در این زمینه می‌پردازد: «تخیل» را به عنوان گوهر فانتزی مطالعه می‌کند؛ الگوهای تخیل در فانتزی را نشان می‌دهد؛ به بررسی پیشینه و پیدایش فانتزی در جهان می‌پردازد؛ تعریف یا تعاریف فانتزی را تجزیه و

تحلیل می‌کند؛ کارکردها و اصول اساسی آن را بیان می‌دارد و در طی فصول پنجم تا دهم به گونه‌شناسی، طرح‌شناسی، کنش‌شناسی، نشانه‌شناسی، بن‌مایه، درونمایه و موضوع داستانهای فانتاستیک می‌پردازد و بخش پایانی پژوهش را همچنانکه گفته شد، به نقد و تحلیل چهار داستان فانتاستیک از دیدگاههای مختلف اختصاص می‌دهد. انسجام، درهم‌تنیدگی مباحث و خوش‌بافتی اثر، تا حد زیادی مدیون پابندی مؤلف به نظم و توالی منطقی در ترکیب مطالب کتاب است.

جامعیت و کمال نسبی اثر نیز از ویژگیهای دیگر فانتزی در ادبیات کودکان است. مطالعه محتوای کتاب و دقت در فهرست منابع و مأخذ آن بیانگر این نکته است که مؤلف تلاش کرده است تا از آراء تمامی صاحب‌نظران این زمینه و تحقیقات انجام شده در این موضوع، آگاهی یابد. بعلاوه پابندی مؤلف به تلفیق مباحث نظری و جوانب عملی کار، وی را به مطالعه عمده آثار فانتاستیک و فانتزیهای مشهور جهان ملزم ساخته است. رعایت این دو نکته، پژوهش حاضر را به کمال نسبی نزدیک کرده است.

در کنار امتیازات فراوان اثر که برخی مذکور افتاد کاستیهایی در کتاب به چشم می‌خورد که هرچند از اهمیت و اعتبار اساسی اثر نمی‌کاهد، با این همه، وجود آنها مایه شگفتی و ناخرسندی است و اصلاح آنها لازم. این کاستیها عمدتاً به ساختار پژوهش، روش تحقیق و سبک اثر مربوط است و ما چون قصد بررسی جزئی و موشکافانه آن را نداریم تنها به ذکر کلیات موارد بسنده می‌کنیم.

نخست آنکه علیرغم شکوه و شکایت پژوهشگر از نبود یا کمبود تحقیق در زمینه ادبیات کودکان و کم‌لطفی نخبگان جامعه نسبت به این مقوله در ایران، خود ایشان نیز شاید به دلیل غور در داستانهای فانتاستیک اروپا، از مطالعه در فانتزی‌نویسی فارسی غفلت کرده‌اند. از این رو، انتظار مخاطبان اثر برای کسب اطلاع - هر چند اجمالی - درباره تاریخچه، پیشینه و احیاناً معرفی نمونه‌های ضعیف و قوی فانتزیهای فارسی همچنان بی‌جواب می‌ماند. این نقیصه می‌توانست با اختصاص فصلی کوتاه به موضوع و یا دست‌کم، پرداخت چند

بخش در این زمینه مرتفع گردد. کاستی دیگر را باید در شیوه مستندسازی اثر ردیابی کرد. بدین معنی که برخی از ارجاعات در پاورقی صفحات، مبهم و احیاناً ناقص است. (ر. ک: صفحه ۵۸ و ۵۹ مقایسه شود عنوان کتاب «زمان از دست رفته» در متن و «زمان از یاد رفته» در پاورقی.) یکدست نبودن شیوه ارجاعات نیز از اشکالات عمده پژوهش حاضر است. پژوهشگر در برخی موارد، تنها به ذکر عنوان اثر بی هیچ توضیحی حتی بدون ذکر شماره صفحه، در پاورقی اکتفا می‌کند. (ر. ک: صص ۱۶۵، ۱۸۰ و...)؛ در مواردی دیگر، فقط عنوان اثر و شماره صفحه را می‌آورد. (ر. ک: صص ۵۰، ۵۲، ۵۵، ۵۷ و...)؛ در تعدادی دیگر، نام نویسنده اثر را نیز می‌افزاید (ر. ک: صص ۴۳، ۵۱ و...)؛ و بالاخره در معدودی علاوه بر عنوان اثر و نام نویسنده، مترجم، ناشر، سال نشر را نیز درج می‌کند. (ر. ک: صص ۵۰، ۵۴، ۱۰۷، ۱۱۴ و...) این ناهمگونی در شیوه ارجاع و نقص اطلاعات کتاب‌شناسی، خواننده پژوهشگر را سردرگم و سرعت مطالعه او را کند می‌کند و از اعتبار علمی اثر می‌کاهد.

ضعف تألیف و نااستواری زبان اثر و بروز برخی لغزشهای نگارشی، اقراط در بکارگیری واژه‌های بیگانه (نظیر پارادوکسیکال، ایرونیکال، رادیکال، سیکل، کمپرس، تتوریک، تریلوژی، پروسه، دینامیسم و...)، به کار بستن برخی گریته‌برداریهایی نحوی نادرست و سستی بافت جمله‌ها از دیگر کاستیهای فانتزی در ادبیات کودکان است. وجود چنین کاستیهایی در اثر، حکایت از آن دارد که متن فانتزی در ادبیات کودکان باید با دقت و وسواس فراوان، از نظر زبانی و فنی ویرایش شود.

تهیه و تنظیم فهرستهای مختلف، بخصوص فهرست الفبایی اصطلاحات ادبی (انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی) نیز کاری است که حتماً در چاپ دوم اثر باید صورت پذیرد.

در پایان برای این پژوهشگر جوان و توانا، آرزوی توفیق می‌نمایم و امیدوارم روزی بتوانم مجموعه یادداشتهای اصلاحی خود را برای بهبود صورت و محتوای اثر در اختیارشان بگذارم.

محمد محمدی

نشر روزگار، چاپ اول: ۱۳۷۸

کمتر کسی است که اشتغال به فلسفه داشته باشد و از نام و آوازه‌ی استاد سید جلال الدین آشتیانی بی‌خبر بوده باشد؛ ایشان بیش از همه بواسطه‌ی خدماتی که در احیا و تصحیح متون فلسفی و عرفانی سده‌های گذشته انجام داده‌اند، شناخته شده‌اند. اما می‌توان وجه دیگر و مهمی هم برای کار ایشان در نظر گرفت: ایشان با آگاهی از تبدلات معرفتی و تغییرات فرهنگی دنیای معاصر، بر خلاف سیره‌ی قدما به جای حاشیه‌نویسی و شرح نگاری بر متون فلسفی و عرفانی که در واقع مشغله‌ی اصلی چندین دهه‌ی گذشته متالهان و حکیمان ایرانی بوده، به تصحیح و احیای میراث فلسفی اقدام نمود و راه را برای بازاندیشی انتقادی و بهره‌گیری محققان حکمت و فلسفه دوره‌ی اسلامی هموار کرد، ایشان به درایت دریافته بود که حکمت به همان سبک و سیاق کهن پاسخگوی انتظارات معرفتی نسل حاضر نیست و بایستی آن میراث ارزشمند به بازخوانی و بازنگری منتقدانه گذاشته شوند تا از این راه بتوان فلسفه‌ای نوآیین و در خدمت خواسته‌های فکری - فرهنگی امروز عرضه نمود؛ برای پی بردن به اهمیت تحقیقات استاد آشتیانی و جایگاهی که این تصحیحات در احیای آثار قدما دارد، بایستی به سیر تاریخی فلسفه اگر چه به اجمال اشاره شود. فلسفه در تاریخ ایران قدمتی به بلندای هزاره‌های سراسر پر از تکاپو و تلاش دارد؛ از کاوش‌های عقلانی فارابی در مدینه و ابن سینا در مقامات عارفان تا اشراقات شخصی سهروردی و استمرار آن در نزد میرداماد و کنکاش‌های حکیمانه‌ی صدرالدین شیرازی در زوایای جواهر و معاد جسمانی، می‌توان خط سیری مستمر برای افکار و اندیشه‌های حکما و متالیهنی رسم کرد که با جان و دل در راه ارتقای آموزه‌های فلسفی - عرفانی، خرد ایرانی - اسلامی را در

دوران بعدی نسل به نسل منتقل کرده‌اند و در تندباد مواجه با مدرنیته و خرد نوین، در سراغاز تاریخ معاصر ایران زمین، یافته‌های خود را در خرد متافیزیکی به تمامیت رسانده‌اند.

در چند دهه‌ی اخیر تحولی بزرگ در سیر این گفتمان فلسفی به وقوع پیوسته است؛ از سویی استمرار معرفتی این گفتمان بر خلاف یافته‌های شرق شناسان بعد از ابن رشد در حیات فرهنگی ایران نیز تداوم یافته است. و از سوی دیگر ارتباط منطقی فلسفه با عرفان و کلام و دیگر علوم دینی مشخص شده است. در تبیین این سیر تاریخی حکمت دینی در فرهنگ ایرانی، می‌توان استاد سید جلال الدین آشتیانی را یکی از عوامل اصلی در معرفی زنده و بالنده‌ی فلسفه‌ی اسلامی دانست. ایشان با عنایت به لوازم دوران معاصر، به چاپ انتقادی آثار فلسفی و عرفانی چهار صد سال گذشته همت گماشت و راه را برای پرسش فلسفی در ماهیت و طبیعت حکمت اسلامی در تمدن ایرانی باز نمود؛ تصحیحات و تألیفات استاد آشتیانی تحول حکمت را در حیات فرهنگی معاصر ایران به جد مطرح نمود و ایشان با احیای متون کهن فلسفی، تاریخ آن را برای نسل حاضر روشن ساختند. این اقدامات دوره‌ی جدیدی در بازسازی و کاوش از حکمت سنتی را باز کرد و علاقه‌مندان به فلسفه‌ی اسلامی را به تامل بخردانه در اندیشه‌های فلسفی و سیر آن در تطبیق با حکمت و عرفان دعوت می‌کند. استاد آشتیانی که به تعبیر داریوش شایگان «خود تاریخ مجسمی از حکمت به شمار می‌روند»، به درایت دریافته‌اند که شرح نویسی و حاشیه‌نگاری بر متون اصلی پیشینیان در زمان حاضر دیگر کارایی ندارد و بایستی با چاپ انتقادی متون قدیمی، فصلی جدید در بازسازی حکمت متعالیه‌گشود. استاد آشتیانی تحقیقات خود را در سه زمینه به انجام رسانده‌اند:

اول - تصحیح و تنقیح و شرح متون عرفانی و فلسفی،

خصوصاً آثار پیروان حکمت متعالیه صدرایی. دوم - تحقیق در تاریخ فلسفه‌ی دوره‌ی اسلامی که بارزترین کار ایشان در این زمینه، همین «منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران» است.

سوم - علاوه بر احیای متون کهن و کاوش از تاریخ فلسفه، استاد آشتیانی به لحاظ آموزش در سنت فلسفی و عرفانی، از صاحب نظران در حکمت به شمار می‌روند و چونان یک حکیم متاله در دوران معاصر محسوب می‌شوند. آثار و تألیفاتی نظیر «هستی از نظر عرفان و فلسفه»، «شرح بر مقدمه قیصری»، «شرح بر زادالمسافر» و «نقدی بر تهافت الفلاسفه» به همراه مقدمه‌ها و حواشی بر متون تصحیح شده، دلیل آگاهی استاد آشتیانی از پیچ و خم‌های حکمت دینی و «حفظ سنت مشعل حکیمان» - به تعبیر هانری کرین - توسط ایشان می‌باشد. به واسطه‌ی تحقیقات استاد آشتیانی در حکمت دینی و ترویج اندیشه‌های حکیمانه، هانری کرین ایشان را در مساعی و تمایلات فکری خود، ملاصدرایی می‌دانستند که دوباره زنده شده و در عصر ما زندگی می‌کنند. همو در تبیین جایگاه فلسفی استاد آشتیانی، وی را نماینده‌ی تمام عیار فلسفه‌ی دیرین که به نحو کاملاً امروزی درک شده است، معرفی می‌کند و تحقیقات ایشان را نقطه‌ی آغاز تحولی عمیق در حکمت اسلامی می‌شمارد، چرا که به سخن کرین «هر سنتی تنها به شرطی زنده است و می‌تواند حامل زندگی باشد که پیوسته در تولدی دیگر باشد». بنابراین می‌توان استاد آشتیانی را «تبلور یک نحوه‌ی هستی دانست که با تغییرات جسورانه مواجه شده و سنت حکمی را تبدیل به یک نهاد باززایی فرهنگ معنوی ایران اسلامی می‌گرداند». تفکر استاد آشتیانی سنت حکمت الهی را از میان زمین‌لرزه‌های معرفتی و گسست‌های تاریخی به منشاء آن ارتباط می‌دهد و توهم پایان دردهای متافیزیکی و دغدغه‌های وجودی انسان‌ها را باطل می‌کند. به همین خاطر استاد آشتیانی

علی‌اصغر حقدار

منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران

تداوم حکمت الهی را در تلاقی با «غیر» و باور به معنویت دائمی قرار می‌دهد و با تمام وجود خویش در مقام «حکیم تمام عیار» دو رهیافت را در مقابل شکوفایی و یا توقف حکمت سنتی باز می‌گذارد: یا باید به «انباشت معرفت تاریخی» از حکمت روکرد و آن را با همان مسائل و نظام کهن حفظ نمود. و یا اینکه «رشد فهم تاریخی» حکمت را در عنایت به تحول نظام اندیشگی دنیای معاصر، در بنیان اندیشه‌ی فلسفی جدید و تجدید مطلع با خرد و تجدد معرفتی در دستور کار قرار داد.

امروزه به دنبال راهگشایی استاد آشتیانی، و با عنایت به دگرگونی که در ساختار معرفتی دنیای معاصر به وجود آمده است، می‌توان به بازخوانی و احیای میراث برجای مانده از این گنجینه‌ی با عظمت و پربار، که حاصل تأملات بزرگان بوده و اکنون فقط بخشی از آن در دسترس نسل امروز قرار گرفته است؛ اهتمام ورزید. همانطور که اشاره شد، استاد سید جلال الدین آشتیانی از جمله حکمائی هستند که در طول نزدیک به چهل سال با تکیه بر آموخته‌های خویش در مکتب حکمت متعالیه و با احاطه‌ای که بر نحله‌های فکری نوافلاطونی و اشراقی در جهان اسلام دارند، به احیا و تصحیح متون فلسفی و عرفانی اهتمام ورزیده و خدمتی بس عظیم و فراموش نشدنی برای فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی عرضه داشته‌اند. استاد آشتیانی با آگاهی از دگردیسی در وضعیت فرهنگی و اجتماعی ایران زمین در دوران معاصر، در کنار تدریس و تألیف متون مستقلی برای توضیح و تشریح میراث حکمی و عرفانی پیشینیان، به تصحیح و احیای منتقدانه‌ی برخی از متون برجای مانده از بزرگان فلسفه و عرفان اقدام نموده و بیش از پنجاه عنوان از آثار و تألیفاتی را که تا چندین دهه‌ی قبل در غبار فراموشی فرو رفته بودند، در دسترس اهل علم و فرهنگ قرار دادند.

شاید اغراق نباشد که شاهکار ایشان را در تصحیح

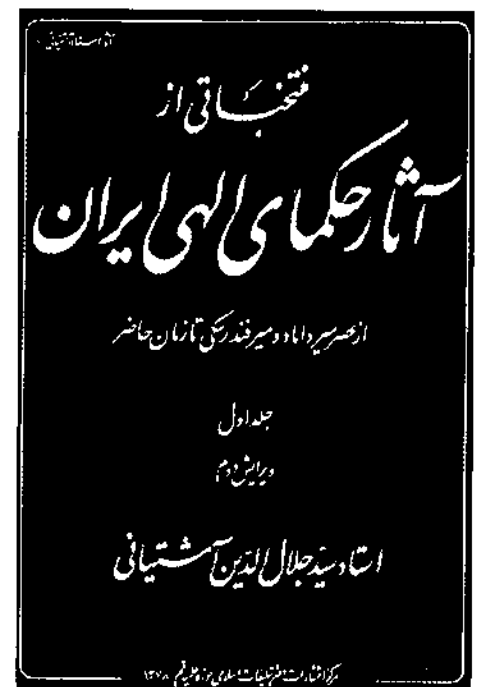
و احیای متون قدماء، همین مجموعه‌ی چهار جلدی «منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران از عصر میرداماد و میرفندرسکی تا زمان حاضر» دانست؛ استاد آشتیانی در این مجموعه که بخشی از آن با همکاری فیلسوف و مستشرق فرانسوی، هانری کرین در سالهای دهه‌ی چهل شروع شد، بیش از بیست عنوان از آثار و تالیفات فلاسفه‌ی چهار قرن گذشته را برای اولین بار به جامعه‌ی فرهنگی ایران شناساند. اولین جلد این مجموعه که قرار بود در هفت جلد دربردارنده‌ی آثار و متون فلسفی و عرفانی تا دوران حاضر و حکمای مکتب تهران باشد، در سال ۱۳۵۰ شمسی توسط انتشارات انجمن دوستی ایران و فرانسه منتشر شد و تا سال ۱۳۵۷ و فوت هانری کرین ایشان موفق شدند چهارمین جلد این گنجینه‌ی فلسفی را انتشار دهند.

چاپ دوم مجلدات اول و دوم این مجموعه در سال ۱۳۶۳ شمسی به همت انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی در قم منتشر شد؛ اخیراً مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه‌ی علمیه قم اقدام به نشر مجموعه آثار استاد سید جلال الدین آشتیانی نموده و تاکنون هشت عنوان از تالیفات و تصحیحات ایشان را به سبک بدیع و با ویرایش جدید منتشر نموده است. در این میان مجموعه‌ی چهار جلدی «منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران...» به خاطر تعیین سیر تاریخی حکمت اسلامی در چهار صد سال گذشته و نیازی که محققان و مدرسان به این مجموعه داشتند، از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و نایابی این مجموعه در بازار، خلأی جدی در تحقیق از تاریخ حکمت دینی در ایران به شمار می‌رفت؛ مدیریت مرکز انتشارات دفتر تبلیغات با چاپ این مجموعه توانست این خلأ را پر کرده و بر گنجینه‌ی گسترده‌ی متون حکمت و فلسفه‌ی ایرانی بیافزاید.

جلد اول این مجموعه شامل منتخباتی از میرداماد، ملاصدرا، رساله‌ی صناعیه میرفندرسکی، رساله‌ی اثبات واجب رجبعلی تبریزی، عبدالرزاق لاهیجی،

بخشی از تعلیقات خوانساری بر شفاء بوعلی و رساله‌ی مسالک‌الیقین شمسای گیلانی می‌باشد. در جلد دوم استاد آشتیانی با حفظ سیر تاریخی اندیشه‌های عرفانی و حکمی، منتخباتی از علوی عاملی، فیض کاشانی، آقاجانی، حسین تنکابنی، قوام‌الدین رازی، رفیع زاده و محمد باقر سبزواری به چاپ رسانده است و در ابتدای هر کدام از رسالات و منتخبات، استاد آشتیانی به معرفی صاحب اثر و مشرب فلسفی آنان پرداخته است. جلد سوم منتخبات، به شاگردان مدرسه‌ی صدرای شیرازی اختصاص یافته و گزیده‌ای از رسالات قاضی سعید قمی، میرزا حسن لاهیجی، نعیم طالقانی، محمد اصفهانی و عبدالرحیم دماوندی را در خود جای داده است. در جلد چهارم این مجموعه نیز استاد آشتیانی رسالاتی از حکما و مدرسان دوران پایانی عصر صفویه را به چاپ رسانده‌اند؛ آثار و تالیفاتی از حمزه‌ی گیلانی، اسماعیل خواجویی، محمد به‌آبادی، احمد نراقی، آخوند نوری و نظر علی گیلانی، مکتب فلسفی و حکمی را تا دوران حمله‌ی نادر در متون خود به ثبت رسانده است. سه جلد از این منتخبات دارای مقدمه‌ای مفصل از هانری کرین در سیر تاریخی حکمت الهی ایران و پدیده‌شناسی آن بوده و در هر چهار جلد استاد آشتیانی به تشریح و تبیین یافته‌ها و آموزه‌های حکمای صاحب اثر در این منتخبات پرداخته‌اند.

ویرایش جدید «منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران...» علاوه بر حروفچینی تازه و غلط‌گیری آن، استخراج منابع شده و با تفکیک هر کدام از رسالات به چاپ رسیده است؛ با این حال جای خالی فهرست اشخاص و ... و نمایه‌ی موضوعی برای این مجموعه‌ی مهم بیش از هر اقدام ویرایشی دیگر به چشم می‌خورد و نقصی جدی به شمار می‌رود؛ امید است که انتشارات دفتر تبلیغات در چاپ‌های بعدی این مجموعه و همچنین آثار دیگر استاد آشتیانی که نوید چاپ آنها را داده است، به رفع این نقص اساسی و مهم اقدام کند.

منتخباتی از آثار حکمای الهی ایران از عصر میرداماد و میرفندرسکی تا زمان حاضر
تصحیح و مقدمه: سید جلال الدین آشتیانی
انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
چاپ سوم (ویرایش دوم) ۱۳۷۸
شمارگان: ۲۰۰۰

الف - پیش سخن

یک شاعر فراموش شده دهه ۱۳۳۰، که اکنون بیش تر به خاطر ترجمه‌هایش از ادبیات فرانسوی و پژوهش‌هایی در زمینه ادبیات تطبیقی [فارسی - فرانسوی] به یاد آورده می‌شود، در اواسط دهه ۱۳۶۰ شعری در نکوهش غرب سرود. و از جمله به مانند محمد اقبال لاهوری [۱۸۷۷-۱۹۳۸] چنین گفت:

«با دو جنگ نیمه راه قرن بیست
غرب را دیگر پیام تازه نیست!»

اگر این ادیب فرهیخته منزوی، حسن هنرمندی [متولد ۱۳۰۷، طالقان] به خویش حق می‌دهد که این گونه بی‌محایا به قضاوت درباره تمدن و فرهنگ مغرب زمین سخن بگوید، البته این حق، به نحو گسترده‌ای برای روشنفکران و اندیشه‌مندان معاصر ایران محفوظ خواهد بود تا نوشته‌ها و سخن‌های خود را به انواع تحلیل‌ها و پرسش‌ها و تردیدها پیرامون موقعیت شرق در برابر غرب بیامیزند. و از تأمل‌ها و تحمل‌ها و تعامل‌های این دو به گفت و گو بپردازند. تردید نیست که حیات معاصر شرق، از جمله ایران به نحوی قاطع با مظاهر و اندیشه‌ها و جلوه‌های تمدن غرب گره خورده است و شناخت غروب برای دانش‌وران و تحصیل‌کرده‌های شرقی و ایرانی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر محسوب شده است. هنوز هم چنین است. هنگامی که از این موقعیت تاریخی ممتاز، روزهای آغازین سده بیست و یکم میلادی، به گام‌ها و تجربه‌های نسل‌های پیشین اندیشه‌وران و روشن‌اندیشان ایرانی می‌نگریم، البته میل به نقد و

پژوهش و سنجش نسبت به آنان، در ما بیدار می‌شود. اما غالباً به دلایلی چند، این کار، چندان آسان نخواهد بود. شاید، حتی بتوان از مخاطره‌آمیز بودن آن صحبت کرد. دلیل اساسی، شاید در سیر فرهنگ ایرانی و شرقی باشد که هنوز به نحوی وسیع و فزاینده در معرض تاثیر و تاثر از غرب قرار دارد. این تاثیر و تاثر در شیوه و چارچوب تحلیل و تعلیل ما از گذشته و اکنونمان در برابر غرب، خواه ناخواه خود را بارز می‌سازد. گذشته از این، تنها نمی‌توان از شعاع فرهنگی غرب سخن گفت. زیرا تشعشع فکری مبارزه جویانه و تعین طلبانه‌ای که بخش مهمی از روشنفکران ایرانی، پیام‌ها و گفتارهای خود را بدان آغشته‌اند، نیز در تأمل‌های ما، جایگاه عمده‌ای پیدا می‌کند. دشوار است که پژوهنده و منتقدی بتواند باریک بینی و انسجام در بررسی و پژوهش را با بی‌طرفی و جامع‌نگری سامان بخشد.

با این همه، این دلایل از لزوم جدی نگارش و پژوهش تحلیل‌ها و تحقیق‌هایی در این موضوع نمی‌کاهد. در واقع به دلیل یک ضرورت جدی است که در دهه‌های اخیر، برخی پژوهشگران و دانش‌وران ایرانی به سوی آن جلب شده‌اند. گاه به شکل تک‌نگاری‌ها، گاه به صورت آثار جریان شناختی و گاه به شیوه مطالعات ادواری. مولف کتاب مورد گفت و گو، مهرزاد بروجردی از جمله پژوهندگان به شیوه اخیر است.

بررسی استدلال‌ها، استنتاج‌ها، تحلیل‌ها و چارچوب‌های محتوایی و فکری کتاب روشنفکران ایرانی و غرب و آثاری مانند این کتاب در عهده پژوهندگان و دانش‌وران علوم سیاسی، فلسفه سیاسی و مانند آن‌ها است. صاحب این قلم به دلیل فعالیت‌های قلمی خویش، تنها از منظر تاریخ فرهنگی معاصر ایران می‌تواند به اثر یاد شده بنگرد. از این رو ضمن احترام به کوشش‌ها و کتجکاو‌ی‌ها و جست و جوهای بروجردی،

به برشماردن برخی کاستی‌ها و نادرستی‌های اثر او از این منظر خواهد پرداخت.

ب - کاستی‌ها و نادرستی‌های متن

۱- محدود کردن کار به محدوده زمانی دهه‌های ۱۳۳۰-۱۳۶۰ مانع پرداختن مولف به آثار و نظرهای نویسندگان دوره رضاشاهی نظیر محمود افشاری‌زیدی [مجله آینده، رساله سیاست اروپا در ایران]، سیداحمد کسروی [آثار متعدد]، عباس اقبال آشتیانی [مقالات پراکنده در دهه‌های ۱۳۰۰-۱۳۲۰ و سرمقاله‌های یادگار]، محمود محمود [تاریخ روابط سیاسی ایران و انگلیس در قرن ۱۹ میلادی] و مانند آن‌ها شده است.

۲- گام نهادن در وادی بررسی ایدئولوژی و فعالیت‌های چریکی گروه‌هایی چون مجاهدین خلق و چریک‌های فدایی خلق و مانند آنها از اهمیت محققانه این پژوهش کاسته است. در مقابل فعالیت‌های فرهنگی و نگارشی هواداران و اعضای حزب توده، به کلی نادیده گرفته شده است.

۳- به نظر می‌رسد که آثار و نوشته‌های پراکنده دانش‌وران دینی [مانند مرتضی مطهری، ناصر مکارم شیرازی، علی حجتی کرمانی، محمود طالقانی، مهدی بازرگان، مهدی حائری یزدی، رضا اصفهانی و مانند آن‌ها]، و اندیشه‌وران چپ [مانند خلیل ملکی، احسان طبری، امیر حسین آریان پور، مصطفی رحیمی و مانند آن‌ها] و حتی مورخ اندیشه سیاسی لیبرال مسلکی چون فریدون آدمیت، مورد توجه قرار نگرفته است. نیز در میان روشنفکران اخلاق‌گرا نقش محمدعلی اسلامی ندوشن مورد کم توجهی بوده، در حالی که اسلامی ندوشن به لحاظ انسجام فکر و شیوایی نثر، بی‌تردید تاثیر گسترده‌تری نسبت به یک

کامیارعابدی

از منظر تاریخ فرهنگی معاصر

روشنفکر اخلاق گرای آغازین، سید فخرالدین شادمان برجای نهاده است. آثار او هم متعدد است، هم متنوع.

۴- نویسنده کتاب با توجه به اهمیت و فراگیر بودن موضوع می‌توانست آگاهی‌های فرهنگی و تاریخی وسیع و مورد لزوم را در زمینه جریان‌ها، موضوع‌ها، زمینه‌ها و شخصیت‌ها [چه اصلی، چه فرعی] به صورت مراجع و یادداشت‌ها در پایان هر فصل بیاورد. و بر ارزش تاریخ فرهنگی، و کتاب‌شناسانه اثر بیافزاید. در این صورت، امکان تحلیل‌ها و بررسی‌های دقیق‌تر و مفصل‌تری در متن به وجود آمده و خواننده از به هم آمیختن فشرده و موجز این دو در متن به رنج نمی‌شد.

۵- جلال آل احمد سبک‌شناسی شعر نو را از نیما یوشیج آموخت. و نه «سبک شعر نو» را [ص ۱۰۹]. زیرا آل احمد شاعر نبود.

۶- آیا مهدی بازرگان، شماری از آثار ارزش‌فرورم را به فارسی برگرداند؟ [ص ۱۴۲] کدام آثار، و در چه سال‌هایی؟

۷- توضیح المسایل مراجع تقلید شیعه در ایران با عنوان فرعی رساله عملیه در ایران شناخته می‌شود، و نه «رسائل العملیه» [ص ۱۴۳].

۸- البته از دهه ۱۳۳۰ به بعد، برخی دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه به آموزش دانشگاهی روی آوردند. اما در فهرست نام این اشخاص، گفت و گوهایی به میان می‌آید: محمدجوادحجتی کرمانی نادرست است. علی حجتی کرمانی درست است، یحیی مهدوی، دانش‌آموخته فلسفه غرب در اروپا، در زمره اینان نیست. مهدی محقق و سید جعفر شهیدی پس از تحصیل در حوزه‌های علمیه در دانشگاه، بیش‌تر به ادبیات فارسی پرداختند تا علوم اسلامی. هم چنین موسی صدر پس از تحصیل در دانشگاه تهران، به جهت تبلیغ دینی ایران

را ترک گفت و به لبنان رفت [ص ۱۴۶].

۹- اشاره شده که تاسیس مدرسه فیضیه قم [درست‌تر آن است که بگوییم حوزه علمیه قم] بعد از نشر «تنبیه الامة و تنزیه الملّه» نایینی، دومین گام در جهت نزدیکی با عصر مدرن شمرده شده است [ص ۱۵۱]. کار حائری یزدی البته در تاریخ معاصر شیعه، و شیعه ایران با اهمیت است. اما نوگرایی آن در کجاست؟

۱۰- آیا محمد کاظم عصار، استاد فلسفه و علوم دینی، در غرب درس خوانده بود و بریک زبان خارجی مسلط بود؟ اگر چنین است، پس آگاهی‌های دقیق‌تری در این زمینه موردنیاز است. [ص ۱۵۲].

۱۱- در متون فارسی جدید هم مانند متون فارسی قدیم، نباید از جلال‌الدین مولوی یا مولانا با عنوان «رومی» [ص ۱۵۹، ۱۷۷] یاد کرد.

۱۲- کسانی چون قاسم غنی، یحیی مهدوی، غلامحسین صدیقی و سیروس ذکاء در یک گروه و جزء نسل آنان‌تول‌فرانس قرار داده شده‌اند [ص ۲۰۵]. حداقل درباره ذکاء می‌توان گفت که به این نسل تعلق ندارد. او مترجمی است از نسل بعد از شهریور ۱۳۲۰ که آثارش از دهه ۱۳۳۰ به بعد نشر یافته است.

۱۳- صادق هدایت از اعضای محفل فکری محمدابراهیم پور داوود شمرده شده، و نیز مهدی بیانی، یک متخصص نسخه‌های خطی و خطوط قدیم فارسی. بعید به نظر می‌رسد [ص ۲۰۹].

۱۴- کتاب کوچکی از داریوش شایگان که به شکلی مستقیم به موضوع کتاب مربوط می‌شود، از دید نویسنده دور مانده است: آینده ایران و گذشته فرهنگی [دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی، ۱۳۵۴]. عبدالعلی دست‌غیب به آثار شایگان و از جمله این کتاب تاخته است [نقد آثار آل احمد، ۴، ف، ۱۳۷۱، صص

۱۰۶-۱۰۸؛ رساله‌ای علیه کتاب یاد شده: هنرمند و گذشته و آینده فرهنگی آگاه، ۱۳۵۶].

۱۵- اگر پیام فداییان خلق، به وضوح در یک شهر مذهبی، مشهد هم شنیده می‌شد، نه به سبب «ثروت نفتی» است و نه «تاسیس صنایع نفتی» [ص ۶۴]. تنها و تنها به سبب وجود دانشگاه مشهد بود.

۱۶- شمار قابل توجهی از نویسندگان و محققان درجه یک، دو و سه ایران در دهه‌های ۱۳۴۰-۱۳۵۰ «برجسته» خوانده شده‌اند [صص ۷۲، ۷۳، ۸۱، ۲۱۳، ۲۱۴]. و حتی برای چند تن عنوان «فیلسوف» به کار رفته [صص ۲۲۸، ۳۰۱]. مؤلف در این زمینه‌ها از احتیاط‌های دانشگاهی دور شده است. نیز آیا در سده بیستم میلادی، یک ایرانی، نظریه فلسفی عمده‌ای عرضه کرده است که بتوانیم به دنبال فیلسوف یا فیلسوفانی بگردیم؟ معلم و شارح و کتاب‌نویس فلسفه داشته‌ایم، نه فیلسوف.

۱۷- اشاره شد که رهبری جناح مدرنیست ادبی در دست کسانی چون هوشنگ گلشیری، شاهرخ مسکوب، نادر نادرپور، یدالله رویایی و سهراب سپهری بوده است. با تاثیر از آلن پو، بکت، یونسکو، جویس، کافکا، جان اشتاین بک [ص ۱۷۶]. چنین جناحی در ادبیات معاصر هرگز وجود نداشته است. مسکوب یک مترجم و پژوهنده ادبی بود. نادرپور هم یک شاعر تغزلی که میان نوگرایی و نوکلاسیک بودن در رفت و آمد بود. سپهری هم به آرامش جهان عارفانه خود می‌اندیشید با تاثیر از شرق دور. می‌ماند گلشیری که در کارهایش به فالتکر، جویس و کافکا بی‌توجه نبود. و رویایی که تحت تاثیر طیف شاعران مدرن اوایل سده بیستم بود.

۱۸- یادآوری شده که مواد درسی فوق لیسانس ادبیات فارسی دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۶ چه بوده است [ص ۱۷۷]. چند نکته قابل اشاره است: آیا دیوان

روشنفکران ایرانی و غرب

مهرزاد بروجردی

جمشید شیرازی

نشر فرزاد روز، چاپ اول: ۱۳۷۷

عنصری بلخی در دانشکده‌های ادبیات به عنوان واحد درسی تدریس می‌شده؟ دوم آن که کلیله و دمنه این مقفع در رشته ادبیات فارسی درس داده نمی‌شود؛ یعنی یک متن تازی. بلکه ترجمه آن، واحد درسی است: نصرالله منشی؛ همان کتابی که کلیله و دمنه بهرام شاهی هم خوانده می‌شود. نیز نوشته نشده است که هرگز مواد درسی رشته ادبیات فارسی از آغاز تاسیس تاکنون تغییر عمده‌ای نکرده است.

۱۹- در فهرست نام شاعرانی که به حمایت‌های آشکار و پنهان از مبارزات و مبارزان چریکی پرداختند، چند نام بسیار مهم از قلم افتاده است: سیاوش کسری، م. سرشک، جعفر گوش آبادی [ص ۸۴].

۲۰- این دلیل که سید فخرالدین شادمان، از دهخدا به دلیل مواضع سیاسی نویسنده لغت نامه، به عنوان یک روشنفکر شایسته نام نبرده، دلیل موجبی نیست [ص ۹۸]. زیرا همان گونه که مولف یادآور شده، خود شادمان هم سابقه تندروی و چپ گرایی داشته، و از همکاران فرخی یزدی در انتشار توفان به شمار می‌رفته است.

۲۱- پیش از دانش آموختگانی چون سیدفخرالدین شادمان، علی اکبر سیاسی، خان بابا بیانی، محسن عزیزی، این محمود افشاری زدی بود که در دانشگاه نوزان سویی رساله‌ای در باب «سیاست اروپا در ایران» ۱۹۲۱ [نشر نخست آن: برلین، ۱۹۲۱] نوشت [ترجمه فارسی با عنوان: سیاست اروپا در ایران؛ اوراقی چند از تاریخ سیاسی و دیپلماسی، ترجمه سیدضیاءالدین دهشیری، بنیاد موقوفات افشار، ۱۳۵۸].

۲۲- مؤلف از نقد گسترده‌ای که بر کتاب‌های آرامش دوستدار [ملاحظات فلسفی در دین، علم و تفکر. پیش دینی و دید علمی، آگاه، ۱۳۵۹؛ درخشش‌های تیره، روشنفکری ایرانی یا هنر نیندیشیدن، کلن، ۱۳۷۰] نوشته شده، آگاهی نداشته است: دین و دولت در اندیشه سیاسی: نقدی بر آراء و دیدگاه‌های بابک بامدادان، عبدالله شهبازی، در: مطالعات سیاسی، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، تهران، کتاب دوم، پاییز ۱۳۷۲، صص

۱۹۱-۳۳۵.

ج - کاستی‌ها و نادرستی‌های فهرست زندگی‌نامه‌ای پیش از ایسن که فهرستی از کاستی‌ها و نادرستی‌های بخش پایانی کتاب را برشمارم، اشاره می‌کنم که کتابی با این موضوع فراگیر، فهرست اعلام ندارد. ای کاش داشت! البته در برخی موارد ممکن است آگاهی‌های صاحب این قلم نیز نادرست باشد، و یا از دقت کامل تهی باشد.

۱- جلال آل احمد: در ادبیات فارسی درجه لیسانس داشت. دوره دکتری را رها کرد. نیز در موقعی که او درس می‌خواند، درجه فوق لیسانس وجود نداشت.

۲- محمد علی اسلامی ندوشن: ظاهراً تحصیلاتش را به سال ۱۳۳۴ تمام کرد و نه سال ۱۳۳۳.

۳- م. ا. به آذین: او نویسنده و مترجمی بود از اعضای حزب توده. از رهبران این حزب نبود.

۴- ابوالقاسم انجوی شیرازی: در خارج از ایران درس خوانده است. اگر هم برای درس خواندن رفته [مانند سفری برای دیدار هدایت؛ هدایت اندکی پیش از خودکشی]، کاری نکرده و بسیار زود برگشته است.

۵- رضا براهنی: استاد دانشگاه تبریز نبوده است؛ استاد دانشگاه تهران بود. لیسانسش را از تبریز گرفته است.

۶- مظفر بقایی کرمانی: مدرک تحصیلی او، در ایران هرگز درجه دکتری فلسفه ارزش یابی نشد.

۷- ابوالحسن بنی صدر: ظاهراً در آن سال‌ها، هرگز دوره دکتری اقتصاد را به پایان نرساند.

۸- مهرداد بهار: دوره دکتری فرهنگ و زبان‌های باستانی را در تهران گذراند. و نه دوره دکتری زبان فارسی.

۹- صمد بهرنگی: آیا دوره لیسانس زبان انگلیسی را در دانشگاه تبریز به پایان برد؟

۱۰- ذبیح بهروز: ظاهراً در دانشگاه کمبریج درس نخواند، بلکه دستیار پژوهشی و آموزشی ادوارد براون بود.

۱۱- خان بابا بیانی: در اسفندماه ۱۳۷۵ در تهران

درگذشت.

۱۲- مهدی بیانی: دوره‌هایی رییس کتابخانه ملی بود، و نه بنیانگذار آن.

۱۳- بهرام بیضایی: ظاهراً در رشته ادبیات فارسی دانشگاه تهران درس خواند. اما نیمه کاره رها کرد. در رشته‌های فیلم و تئاتر درس خوانده است.

۱۴- محمد پروین گنابادی: استاد دانشگاه تهران نبود. کارمند وزارت فرهنگ بود و معلم مدارس. پس از بازنشستگی به کارهای آموزشی و پژوهشی در لغت‌نامه دهخدا، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، و بنیاد فرهنگ پرداخت.

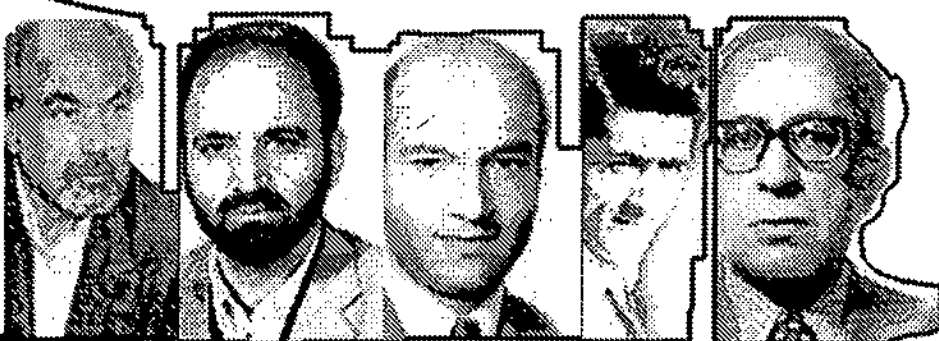
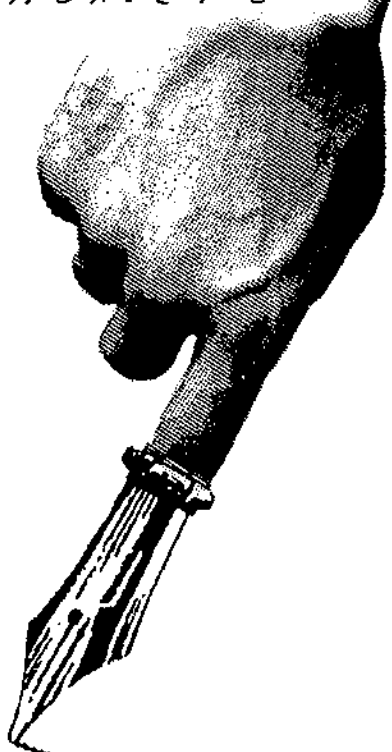
۱۵- نصرالله پورجوادی: ظاهراً دوره دکتری را در آمریکا گذراند، نه تهران.

۱۶- محمد ابراهیم پورداوود: ظاهراً در دانشگاه تهران، حقوق درس نداده است.

۱۷- سید حسن تقی زاده: او مطالعاتی در علوم طبیعی و طب داشت. اما در رشته فیزیک درس خوانده بود.

۱۸- مهدی حائری یزدی: خود او در مقدمه یکی از آثارش [کاوش‌های عقل نظری، امیرکبیر، ج ۲، ۱۳۶۱، ص ۱۱] گفته است که در دانشگاه جورج تون و دانشگاه هاروارد فلسفه خوانده است. در کتاب بروجرودی دانشگاه تورنتو، سال ۱۳۵۸ آمده. و در برخی منابع مطبوعاتی، دانشگاه‌های میشیگان و تورنتو، کدام یک درست است؟

۱۹- علی اصغر حاج سیدجوادی: در رشته حقوق

درس خوانده یا اقتصاد؟

- ۲۰- حسن حبیبی: در رشته حقوق درس خوانده یا جامعه‌شناسی؟ ظاهراً در هر دو رشته درس خوانده است.
- ۲۱- محمد حجازی: ظاهراً تحصیلاتش در زمینه فنی و مهندسی بوده است، نه ادبیات و فلسفه. زیرا از طرف وزارت پست و تلگراف به اروپا فرستاده شد.
- ۲۲- حسین خدیو جم: علاوه بر تحصیلات سنتی، تحصیلات دانشگاهی [مشهد، بیروت] هم داشت.
- ۲۳- اسماعیل خویی: در رشته فلسفه [دانشگاه لندن] «درجه معادل دکتری» گرفته است [از شعر گفتن، اسماعیل خویی، سپهر، ۱۳۵۲، ص ۱۱۳].
- ۲۴- علی اکبر دهخدا: زمانی که دهخدا در مدرسه سیاسی درس می‌خواند، و تا سال‌ها بعد، درجه تحصیلی دانشگاهی در ایران مرسوم نبود.
- ۲۴- اکبر رادی: با تحصیلات در رشته علوم اجتماعی دانشگاه تهران؛ ۱۳۴۲، و تحصیلات نیمه کاره در فوق لیسانس همین رشته در موسسه تحقیقات اجتماعی [یشنو از نی، مکالمات با رادی، ملک‌ابراهیم امیری، هدایت، رشت، ۱۳۷۰، ص ۹].
- ۲۵- سهراب سپهری: تحصیلات دانشگاهی سپهری در رشته نقاشی، دانشکده هنرهای زیبا، تهران ۱۳۳۲، و نه رشته زبان انگلیسی.
- ۲۶- علی شریعتی: رشته تحصیلی او سال‌هاست که محل مناقشه است. در زندگی نامه‌های معمول، دو درجه دکتری در رشته‌های تاریخ ادیان و جامعه‌شناسی برای او منظور شده است. عده‌ای می‌گویند نادرست است. برخی می‌گویند پس از لیسانس ادبیات فارسی (دانشگاه مشهد) در رشته دکتری ادبیات فارسی درس خوانده است (فرانسه). با رساله‌ای در زمینه فضائل البلیخ [ترجمه، تحشیه] در چند سال اخیر گفته شده که در یک رشته با نام Hagio logy درس خوانده و درجه دکتری گرفته [جلال متینی، ایران‌شناسی، س ۷، ش ۲، ۱۳۷۴، ص ۲۸۷]. بروجردی هم این روایت را ترجیح داده است. و مترجم کتاب هم آن را به «قصص الاولیا» یا «پاراسناسی» برگردانده است [صص ۱۶۶، ۳۰۰]. سرانجام کدام درست است؟

- ۲۷- موسی صدر: ظاهراً در رشته اقتصاد درس خواند و نه علوم سیاسی.
- ۲۸- غلامحسین صدیقی: ظاهراً رشته تحصیلی‌اش تاریخ و ادبیات بوده است، نه جامعه‌شناسی.
- ۲۹- سید جعفر شهیدی: علاوه بر استادی دانشگاه تهران، پس از محمد معین [زمستان ۱۳۴۵] رییس موسسه لغت نامه دهخدا بوده است.
- ۳۰- محمود فرخ: چند نسخه خطی فارسی را تصحیح کرد. شاعر هم بود. پس به معنای متداول امروز نمی‌توان به او «ویراستار» گفت.
- ۳۱- احمد فردید: آن گونه که همواره تصریح می‌کرد، «سیداحمدفردید» بود. و درجه دکتری هم، ظاهراً نداشت. پس تحصیلاتش چه بود، در همان حد فلسفه و علوم تربیتی، لیسانس دانشگاه تهران یا دانش‌سرای عالی؟ آگاهی‌های بروجردی دقیق نیست.
- ۳۲- بهرام فروشی: به سال ۱۳۰۶ در ارومیه به دنیا آمد. فرزند علی محمد فروشی (مترجم همایون).
- ۳۳- نصرالله فلسفی: در مدرسه‌های اقدسیه، آلیانس و دارالفنون درس خواند.
- ۳۴- صادق کیا: به سال ۱۳۳۱ دوره دکتری ادبیات فارسی را گذراند یا بعد از آن؟
- ۳۵- خسرو گل‌سرخی: تحصیلات دانشگاهی نداشت.
- ۳۶- مهدی محقق: دوره دکتری ادبیات فارسی را در سال ۱۳۳۶ و معقول و منقول را در سال ۱۳۳۷ به پایان رسانید [کیهان فرهنگی، س ۴، ش ۳، خرداد ۱۳۶۶، ص ۵] و نه سال ۱۳۳۸.
- ۳۷- محمد مقدم: به سال ۱۳۷۵ درگذشت.
- ۳۸- حسین ملک: کدام آثار از او در زمینه تئوری سیاسی در دست است، که «تئوریسین سیاسی» نامیده شده است؟ در این زمینه جز چند اثر نیمه تخیلی - نیمه مستند درباره فراماسونری اثری دیگر از او در دست نیست.
- ۳۹- سعید نفیسی: تحصیلات متوسطه و دانشگاهی او در نوشاتل و پاریس به سال ۱۳۹۷ به

پایان رسید.

۴۰- نیما یوشیج: تاریخ دقیق تولد او ۱۲۷۶ است و سال ۱۲۷۴ در برخی منابع معاصر نادرست است.

د- نادرستی‌های ترجمه و چاپ

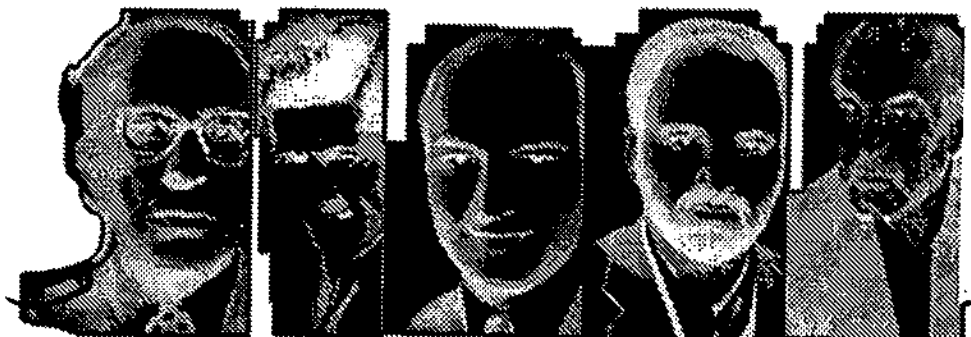
برگردان فارسی اثر در مجموع نثری روان دارد و سئو و مناسب برای کتاب‌های پژوهشی و علمی. با این حال در مواردی چند، نادرستی‌ها یا دشواری‌هایی به دید می‌آید:

بایات [ص ۳] بیات: رای بعد از فعل [ص ۵، س ۵] حذف شود: تمام جمله [ص ۸، بند ۱، س ۱-۴] کژتابی دارد: پویایی کاملاً شهوانی [ص ۸۲] مقصود چیست؟ غروب شد [ص ۱۰۶] غروب کرد؛ باندا [ص ۱۱۷] بندا؛ فرهیخته [ص ۲۲۸، ۱۴۱] علمی: دکتر [بیش‌تر صفحه‌ها] درجه‌ی دکتری: تبادل نظر میان مکارم شیرازی و سروش [ص ۲۶۲] جدال نظری: ناچاراً [ص ۲۱۹] به ناچار: نوکا [ص ۲۸۹] نوخه؛ لیسانسیه [ص ۳۰۸] لیسانس، درجه لیسانس: العتاس [ص ۳۵] العتاس.

چند غلط چاپی هم در برخی صفحه‌ها یادداشت شد. تنها شکل درست آن‌ها را می‌آورم: Syracuse [ص نه]: استیویکو [ص ۳۱]: جمال‌الدین اسدآبادی [ص ۱۰۳]: ریشار [ص ۱۰۷]: محمدبن مکی، زین‌الدین بن علی [ص ۱۹۹]: شرق [ص ۲۰۳]: ۱۳۶۵ [ص ۲۳۵]: ذن بودیسم [ص ۲۶۶]: تجارب [ص ۲۶۶]: هومبولدت [ص ۳۰۳].

در پایان این نوشته تاکید می‌ورزم که نکته‌های یاد شده از اهمیت کاری که بروجردی آغاز کرده، نمی‌کاهد [بررسی کوتاه عباس میلانی، ترجمه حمید احمدی، جهان کتاب، س ۴، ش ۷-۸، خرداد ۱۳۷۸، ص ۱۰]. شاید [تنها شاید] در تکمیل برخی آگاهی‌های کتاب «روشنفکران ایرانی و غرب» به لحاظ تاریخ فرهنگی معاصر ایران تأثیری بر جای نهد.

□ در چند مورد از آگاهی‌های فرهنگی، از اطلاعات سردبیر گرامی کتاب ماه (ادبیات و فلسفه) بهره بردم از ایشان سپاسگزارم.

فرزانه فرخ نهادتوس، فردوسی، با آگاهی تمام از سترگی و ژرفناکی شاهکار خویش در دیباجه آن می‌فرماید:

تو این را دروغ و فسانه مدان

به یکسان روشن زمانه مدان

از او هر چه اندر خورد با خرد

دگر برره رمزمعنی برد

و در پیش در آمد یکی از داستانهایش در استوار داشت نظریه گفته آمده در مقدمه کتاب، بار دیگر چنین می‌سراید:

خردمند کین داستان بشنود

به دانش گراید بدین نگرود

ولیکن چو معنیش یادآوری

شود رام و کوتاه کند داوری

امروزه که «پژوهش و شناخت شاهنامه» چونان دانشی تخصصی و گسترده شمرده می‌شود، به پیروی از این دیدگاه استاد، جستار در لایه‌های زیرین واژگان، اشخاص و داستانهای نامه نامور زیر عنوان «رمزگشایی و نمادپردازی و نهادشناسی» شاهنامه مورد روی کرد پژوهندگان بسیاری واقع شده و هر کس به تناسب همت و دقت و شیوه نگارش ویژه خویش در پی ره جستن به اندرون و نهانیهای حماسه ملی ایران زمین است چرا که شاهنامه از این نظر برخلاف رویه و کالبد آسانش از دشوارترین و پیچیده‌ترین متون ادب پارسی است. تحقیق در بنیادهای اساطیری شاهنامه و نمودن بن‌مایه‌های آیینی و نمادین آن، مقالات و گفتارها و

بخشهای مختلفی از کتابهای گوناگون را به خود ویژه کرده است. اما این نخستین بار است که مجموعه آنها به همراه یافته‌های نوآیین دیگر در کتابی با نام «نهادینه‌های اساطیری در شاهنامه» بطور نسبتاً جامع و تفصیلی گردآمده که جویندگان را از مراجعات مکرر به منابع مختلف و بعضاً دور از دسترس تاحدی بی‌نیاز می‌کند. مؤلف محترم کتاب در سرآغاز اثر درباره هدف از کار خویش می‌گوید: «بنیان پژوهش من در این جستار یافتن بن‌مایه‌های اساطیری از لایلای سروده‌های دانای توس و بخش‌بندی آنها در پیوند با چهارچوبهای شناخته شده است / ص ۱۲» در این زمینه پژوهشهای دانشمندانی چون: استادپوردادوود، دکتر سرکاراتی، دکتر بهار، دکتر صفاء، دکتر تفضلی و کریستن سن، هنینگ، دارمستر، الیاده و چند تن از ایرانیان و انیرانیان شاهنامه شناس و اسطوره‌پژوه مورد استفاده ایشان بوده است. پیشگفتار کوتاه و سودمند کتاب در بردارنده تعاریفی از اسطوره با جمع‌بندی کلی و دو گونه بخش‌بندی از انواع اساطیر است. سامان دهی گفتارهای آن نیز به شیوه‌ای منطقی، مناسب و علمی انجام گرفته، بدین گونه که نخست از اساطیر ایران و بن‌مایه‌ها و آبخورها و منابع مکتوب آن و موضوعات همانند مربوط سخن رانده و در فصل دوم با عنوان «اسطوره‌شناسی شاهنامه» به مسائل گوناگونی از قبیل: انگیزه پیدایش شاهنامه، سرچشمه‌های شاهنامه، تاثیر اسطوره‌های اقوام دیگر در شاهنامه، جنبه‌های اسطوره‌ای و تاریخی روایتهای شاهنامه و غیره پرداخته‌اند. فصل سوم «بن‌مایه‌های اساطیری در شاهنامه» نام دارد که در هفت بخش: اسطوره آفرینش، چهره‌های نمادین، بن‌مایه موجودات اساطیری، بن‌مایه‌های طبیعت، بن‌مایه جا و مکان، بن‌مایه

ابزارها و چیزهای شگفت و بن‌مایه باورها و آیینهای اساطیری در شاهنامه را بررسی می‌کند. هر یک از این بخشها هم خود به گفتارها و اجزای کوچکتر و فرعی تقسیم شده و یادداشت‌های هر فصل و بخش در پایان آن به صورت جداگانه آمده است، ضمناً کتاب‌نامه و نمایه اعلام نیز برای کتاب تنظیم شده است.

روی هم رفته (نهادینه‌های اساطیری در شاهنامه) گام مهم و به کارآیندهای در راه گذر از رو ساخت و پوسته شاهنامه به ژرف ساخت و مغز آن و کوششها و مطالعات مؤلف محترم شایسته سپاس و ارج نهی است. آن چه که در زیر می‌آید پیشنهادها و نکته‌هایی است درباره بعضی مطالب این اثر سودمند:

۱- «شاهنامه سه اشاره به کیومرث دارد که با کیومرث روایات دینی مطابق است / ص ۱۴۱» غیر از اشارات سه گانه مذکور در (ص ۱۴۱ و ۱۴۲) نکته چهارمی نیز در این بیت می‌توان دید:

چو از خاک مرجانور بنده کرد

نخستین کیومرث را زنده کرد (۹/ ۷۹/ ۱۱۸۰)^(۱)

نخستین انسان بودن کیومرث در این بیت که با فاصله چند ده هزار بیت از داستان کیومرث و در آغاز پادشاهی خسرو پرویز آمده، سازگار است با باور دینی اوستایی درباره اولین بشر آفریده اهورامزدا که کیومرث می‌باشد.

۲- در (ص ۲۳۹) به نقل از «حماسه سرایی در ایران، دکتر صفاء» آورده‌اند که: «در شاهنامه نامی از آرش شیوایتر نیست». این جمله باید بدین گونه باشد که در شاهنامه از داستان آرش نشانی نیست چون نام وی با اشاره کوتاه به توان تیراندازیش در مصرعی آمده است:

چو آرش که بردی به فرسنگ تیر

چو پرویز گر قارن شیرگیر (۹/ ۲۷۳/ ۳۱۷)

سجاد آیدنلو

یکی ژرف دریاست بن ناپدید

۳- در (ص ۲۶۵) مثنوی «زراتشت نامه» چنان که مشهور است از (بهرام پژدو) دانسته شده در صورتی که شادروان دکتر صفا در تاریخ ادبیات خویش انتساب آن را به وی نادرست خوانده و این کتاب را اثر شاعر گمنام زرتشتی، کیکاووس رازی، شمرده‌اند: «بر اثر عدم دقت در فحوای بیت‌های آن و به علت آن که یکی از ناسخان آن به نام زرتشت بهرام پژدو شعرهایی بر آن افزوده و نام خود را در آنها آورده است آن را از زرتشت بهرام پنداشته‌اند.» (۲)

۴- در (ص ۲۷۵) برای تجلی غیر مستقیم امشاسپند و ایزد زرتشتی (خرداد) و (ارد) بیت‌هایی شاهد آمده که در آنها هر دو نام دقیقاً به معنی روز ویژه به کار رفته‌اند:

برون رفت خرم به خرداد روز
به نیک اختر و فال گیتی فروز (۲۷۰ / ۶۶ / ۱)
چو بگذشت زو شاه شد یزد گرد
به ماه سفندارمذ روز ارد (۱ / ۳۱۱ / ۹)
حال آن که بهترین شاهد برای کاربرد امشاسپندان زرتشتی در همان مفهوم خاص، چند بیت دعای کیخسرو از زبان رستم در داستان بیژن و منیژه است که در مبحث مربوط مورد استفاده قرار نگرفته:

چو خردادت از یاوران برده‌اد
ز مرداد باش از برویوم شاد (۷۷۲ / ۵۴ / ۵)
۵- در (ص ۲۹۲) در مبحث (پریان) پس از اشاره به دژچهرگی این موجود اساطیری در شاهنامه به پیروی از سنت اوستایی، نمونه‌هایی که ذکر شده جملگی از زنان جادوگر هستند که بهتر است در موضوع (جادو و جادوان) بررسی شوند. (پری) با همین واژه در شاهنامه دو کاربرد دارد، نخست و اغلب مشبه به و نماد زیبایی و شتاب:

یکایک بیامد خجسته سروش
بسان پریی پلنگینه پوش
(خالقی، ۱ / ۲۳ / ۲۶) (۳)
جدا گشت زو و دنگی چون پری

به چهره بسان بت آوری (۶۶ / ۱۰ / ۳)
دو دیگر در داستان بیژن و منیژه که به صورت ضمنی و اشاره‌ای به عنوان یکی از نیروهای اهریمنی و زیانکار از آن یاد شده و این یگانه نمونه‌ای است که از سراسر شاهنامه می‌توان برای پتیارگی این موجود اساطیری یافت:

پری یک بیک زاهر من کرد یاد
میان سواران درآمد چو باد
مرا ناگهان در عساری نشاند
بر آن خوب چهره فسونی بخواند
(۳۱۵ و ۳۱۴ / ۲۷ / ۲۶ / ۵)
پری بی‌گمان بخت برگشته بود

که بر من همی جادوی آزمود (۳۱۸ / ۲۷ / ۵)
۶- در (ص ۳۲۹) در گروه اسپان نامدار شاهنامه در کنار (شبدیز) از (گلرنگ) فریدونی به استناد این بیت نام برده شده است:

سروش تیز شد کینه و جنگ را
به آب اندر افکند گلرنگ را (۲۸۷ / ۶۷ / ۱)
باید توجه داشت که گلرنگ در این جا اسم خاص و نام اسپ نیست بلکه صفت جانشین موصوف برای اسپ است چنان که در این بیت از رخس با این صفت یاد شده:
چو از آفرین گشت پرداخته
بیاورد گلرنگ را ساخته (۳۹۵ / ۹۷ / ۲)
افزون بر این، اسپ فریدون در شاهنامه اهمیت و نامبرداری چندانی ندارد که با شبدیز برابر نهاده شود.

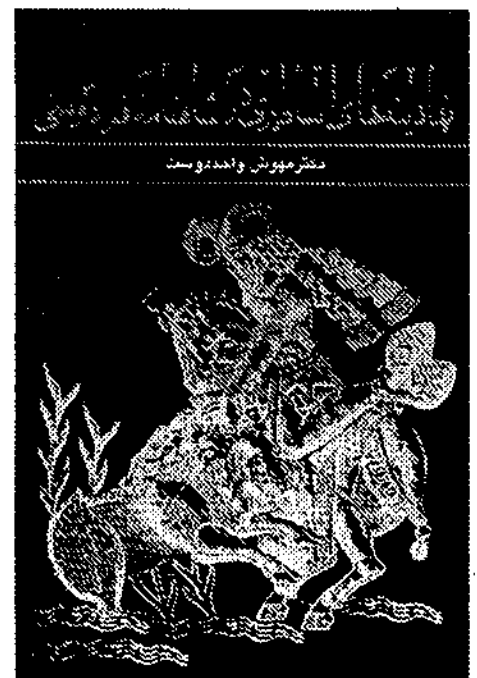
۷- «در شاهنامه بروشنی از بنای جمشید نامی نیامده است تنها در داستان جمشید و در گرفتار شدن او به دست ضحاک چنین آمده است:
سوی تخت جمشید بنهاد روی

چوانگشتی کرد گیتی بروی (۷۶ / ۴۹ / ۱)
که به نظر می‌رسد جدای از تختی باشد که ساخته بود / ص ۳۸۴ آشکار است که مراد از (تخت) در بیت مذکور، مجازاً (با علاقه ذکر جز و اراده کل یا لازمیه) مقر پادشاهی و پای تخت فرمان‌روایی جمشید است و ارتباطی با بنا یا تخت ساخته‌جم ندارد.

۸- در (ص ۴۰۶) از رزم‌جامه‌های نمادین به (زره کیخسرو) اشاره شده است. توضیح این که زره مورد نظر از آن سیاوش است که فرنگیس به پاس خدمات گیو به او می‌بخشد و از آن پس گیو و بیژن در نبردها از آن بهره می‌گیرند، زره نام برده هیچ پیوندی با کیخسرو ندارد:

چو افتاد بر خواسته چشم گیو
گزین کرد در ع سیاوش نیو (۳۲۳۹ / ۲۱۲ / ۳)
سلیح سیاوش بیوشد به جنگ
نترسد ز پیکان تیر خدنگ (۷۴۸ / ۵۶ / ۴)
۹- «زره رستم که ببر بیان نام دارد، پوست ببري بسیار مقاوم است / ص ۴۰۷ نص مستند شاهنامه مبین آن است که این جامه جنگی از پوست پلنگ بوده و (ببر بیان) نام اصطلاحی آن است که وجه تسمیه‌اش نیز بدرستی معلوم نیست:

یکی جامه دارد ز چرم پلنگ
بیوشد برو اندر آید به جنگ
همی نام ببر بیان خواندش
ز خفتان و جوشن فزون داندش
(۱۳۵۵ و ۱۳۵۴ / ۲۰۰ / ۴)
داستان سفدی نبرد رستم و دیوان هم (پلنگینه

بودن) آن را تایید می‌کند: «رستم از خواب برخاست در حال جامه پوست پلنگ پوشید.»

در این متن، واژه سغدی (pwrsnkh) که یک اسم مونث است با کلمه (پلنگ) پارسی از ریشه (prdaku) سانسکریت هم ریشه است.^(۴)

۱۰- «در شاهنامه چند بار از خورشید به جای مهر نام برده شده است و شاید هم هر دو یگانه پنداشته شده‌اند / ص ۴۲۹» با پذیرش آمیختگی و یکسان انگاری (مهر) و (خورشید) در شاهنامه، نمونه‌ای را هم می‌توان یافت که در آن (مهر) در معنای بنیادی خود یعنی ایزدی که پیش از برآمدن کامل خورشید و به هنگام سرخی آسمان (خلق) نظاره گر گیتی است، به کار رفته:

چو خورشید زین سپهر برگرفت

شب تیره زو دست بر سر گرفت

ببنداخت پیراهن مشک رنگ

چو یاقوت شد (مهر) چهرش به رنگ

(۳۹۱ و ۳۹۰/۱۵۹/۶)

۱۱- مؤلف محترم درباره نظریه استاد دکتر سرکاراتی در رد دیدگاه کریستن سن که کیانیان را شخصیت‌های تاریخی می‌دانسته است، می‌نویسد: «از آن جایی که حماسه یکی از تجلیگاه‌های اسطوره است پس می‌توان رگه‌های تاریخی نانوخته و تاریک را در آن جست. بنابراین تلاش و روش آنها (کریستن سن و هری بویس) را یکسره یاوه خواندن چندان شایسته نیست / ص ۹۶» در این باره باید گفت که نظریه استاد سرکاراتی صرفاً معطوف به شاهان و شخصیت‌های کیانی (مانند: قباد، کاووس، خسرو و...) است نه رویدادهای روزگار پادشاهی آنها و شاید نشانه‌هایی از حوادث تاریخی را در پس داستانهای این افراد غیر تاریخی در شاهنامه به گونه پوشیده و نمادین بتوان یافت. ثانیاً: دکتر سرکاراتی تصریح کرده‌اند که نمی‌توان تاریخی

بودن «همه» افراد سلسله کیانیان را مسلم دانست و بدین سان جایی برای جستن (رگه‌های تاریخیهای نانوخته و تاریک) به تعبیر مولف محترم بازگشاده‌اند. سه دیگر: بربنیاد نظر صائب و پذیرفتنی دکتر سرکاراتی، قبول تاریخی بودن عناصر و افراد حماسه زمانی میسر است که مدارک و گواهیهای تاریخی مستند خارج از متن حماسه آنها را تایید کند و این شیوه حداقل در روش اثبات کریستن سن دیده نمی‌شود.

۱۲- در (ص ۲۳۹) پس از باز آورد نام و توضیح خاندانهای پهلوانی شاهنامه از کتاب (حماسه سرایی در ایران) درباره بخش‌بندی شادروان دکتر صفا نوشته‌اند: «بخش‌بندی یاد شده گرچه فراگیر است ولی جای پاره‌ای پهلوانان همچون فرامرز خالی است، دیگر این که از پهلوانان انیرانی یاد نکرده است.» در توضیح باید گفت که مرحوم دکتر صفا در بخش پهلوانان سیستان (ص ۵۵۵) از فرامرز و دیگر یلان رستم‌نژاد نام برده‌اند، دیگر این که به اشارت خود استاد، تقسیم‌بندی مورد استفاده مولف محترم ویژه پهلوانان ایرانی است (ص ۵۹۹) و از دلاوران انیرانی چون: افراسیاب و پیران در بخش پهلوانان تورانی (ص ۶۱۶-۶۲۹) سخن رفته است.

۱۳- «نخستین آتش در زمان هوشنگ به دست می‌آید.» و «بدین گونه فردوسی رسم پرستش آتش را به هوشنگ نسبت می‌دهد / ص ۳۶۶» روایت پیدایی آتش و بنیاد نهادن سده توسط هوشنگ در دو نسخه معتبر فلورانس (۶۱۴ ه. ق) و بریتانیا (۶۷۵) نیامده و چنان که دکتر خالقی مطلق در شاهنامه خود آورده و در مقاله‌ای دلایل آن را توضیح داده‌اند^(۵)، الحاقی است. با این توضیح که مقدم برایشان دکتر مهدی قریب نیز برافزوده بودن این داستان را حدس زده‌اند^(۶). هم چنین در (ص ۳۹۰) جزو دژهای آزمون از داستان گشوده شدن دژسپند به دست رستم نام برده شده که باز در گروه

روایات مشهور منسوب به استاد توس است^(۷).

۱۴- در (ص ۱۰۷) از کم توجهی پژوهشگران به موضوع اشارات عرفانی مربوط به شاهنامه و تهی بودن قلمرو ادب پارسی از تحقیق در دریافتهای عرفانی از شاهنامه سخن رانده و فقط از کتاب «رمز و داستانهای رمزی در ادب فارسی، دکتر پورنامداریان» نام برده‌اند. افزودن این توضیحات ضروری است که مهمترین و جامع‌ترین جستار در این زمینه کتاب «شاهنامه، آبشخور عارفان» از دکتر علی‌قلی محمودی بختیاری است در عین حال که کتاب «انسان آرمانی و کامل در ادبیات حماسی و عرفانی، دکتر حسین رزمجو» و مقالات «نکاتی چند درباره تعبیر عرفانی شاهنامه، محمدعلی امیر معزی^(۸)» و «پیوند حماسه با عرفان، دکتر عباس کی‌منش^(۹)» را نیز نباید از نظر بدور داشت. ۱۵- در (ص ۱۰۳) در یادکرد از جستارگران باورمند به تاریخی بودن شاهنامه فقط بخشی از دیدگاههای کاظم زاده ایران‌شهر باز آورده شد، حال آن که ذکر نظریات نوین دکتر فریدون جنیدی درباره تاریخی بودن سراسر شاهنامه در کتاب زندگی و مهاجرت آریاییان برپایه گفتارهای ایرانی - که مورد اشاره و استفاده مولف محترم هم بوده - از ضرورت‌های اجتناب‌ناپذیر مربوط به بحث تاریخی بودن نامه نامور است.

۱۶- در (ص ۱۴۵) معنی واژه (هوشنگ) به نقل از گفتار دکتر جنیدی (خانه خوب / دارا یا سازنده خانه خوب) آمده است. در این باره باید افزود که دکتر ابوالقاسمی، استاد دانشمند زبانهای باستانی، آن را به

معنی (دارای انتخاب دین خوب) گرفته‌اند^(۱۰).

۱۷- در (ص ۳۱۸) در پاسخ این که (اژدها چیست؟) به نظریه پیوند اژدها با رخدادهای طبیعی پرداخته و دیدگاه دکتر جنیدی را که اژدها را آتشفشان می‌دانند، بازگفته‌اند. باید توجه داشت که هر یک از مکاتب اسطوره‌شناسی از منظر خاص خود به این پرسش نگریسته‌اند. بر همین پایه بهترین پاسخ دریافت دکتر سرکاراتی است که: «هر گونه پاسخ قاطع و یکسویه به این پرسش، اشتباه‌آمیز خواهد بود و ما را از دریافت پیام وسیع و مرموز و از درک راز عمیق و دشوار اسطوره باز خواهد داشت.»^(۱۱)

۱۸- در (ص ۳۴۳ و ۳۴۴) در بخش «نمودگاری درخت کیهانی در شاهنامه» گیاه درمان بخش سیمرغ فرموده برای بهبود زخم رودابه چنان یکی از مهمترین نمودهای درخت و گیاه شفا بخش در شاهنامه که نمونه‌ها و بنیان اساطیری - آیینی جهانی و گسترده‌ای دارد ذکر نشده است:

گیایی که گویمت با شیر و مشک

بکوب و یکن هر سه در سایه خشک

بسای و بیالای برخستگیش

بینی همان روز پیوستگیش

(خالقی، ۱/ ۲۶۷/ ۱۴۶۲ و ۱۴۶۳)

۱۹- در (ص ۳۴۹) گفتار «نمودگاری آب در شاهنامه» از چشم‌گیرترین نمادینگی آب در شاهنامه سخن رانده‌اند. در پیوند با این موضوع باید افزود که ارتباط آب با مادینگی در شاهنامه از بهترین تجلیات اساطیری این آخشییج است، بدین معنی که آب در باورهای کهن ایرانی مادینه است. در شاهنامه نیز جادوزنان و دختران در کنار آن اقامت دارند. بارزترین نمود این پیوند اساطیری، آب کشی دختر مهرک از چاه است. نگارنده این ارتباط را در گفتاری جداگانه بررسی کرده و در این جامعال پرداختن بدان نیست. بکوتاهی همین

بس که در شاهنامه آب مادینه با جنس مادینه در پیوند است.

۲۰- در مبحث بخش ششم، بن مایه ابزارها (ص ۳۹۳) کردار نمادین و آیینی «آویختن پرهمای از تاج» توسط بیژن و گشتاسپ نیز باید افزوده شود، توضیح این که در پندارهای کهن ایرانی، (همای) مرغی فرخنده فال شمرده می‌شده به گونه‌ای که معتقد بودند دارنده (پر) یا استخوان آن را هیچ مرد توانایی نمی‌تواند مغلوب کند و سایه این مرغ بر سر هر کس بیفتد به پادشاهی می‌رسد، در شاهنامه به پشتوانگی این انگاره نیاکانی می‌بینیم که:

پیوشید رخشنده رومی قبیای

ز تاج اندر آویخت پر همای (۵/ ۱۸/ ۱۸۶)

پیوشید زربفت رومی قبیای

ز تاج اندر آویخت پرهمای (۶/ ۱۵/ ۱۱۸)

۲۱- در (ص ۴۱۲) به درفش اژدها پیکر رستم و پیوند نقش آن با نژاد مادری رستم و در نتیجه آیینهای مادر سالاری اشاره کرده‌اند (مطلب مورد اشاره مرحوم دکتر بهار) توجه بدین نکته مهم هم سودمند است که اسدی توسی اژدر افکنی گرشاسپ، نیای رستم، را دلیل نشان اژدها بر درفش گرشاسپ ذکر می‌کند لذا به استناد گرشاسپ نامه می‌توان گفت که نگاره درفش رستم، نیاکانی و مرتبط با سنت حماسی - اساطیری اژدها کشی پهلوانان سیستانی است:

از آن کاژدها کشت و شیری نمود

درفش چنان ساخت کز هر دو بود

به زیر درفش اژدهای سیاه

زیر شیر زردین و بر سرش ماه

(۶۳/ ۳۵ و ۳۶/ ۱۲)

۲۲- در یادداشت شماره ۱۷، ص ۱۱۳، عنوان مقاله

دکتر خالقی مطلق (مندرج در شماره ۵ نشریه سیمرغ) حماسه‌های شفاهی آمده اما چنان که از فهرست

مقالات دکتر خالقی و باز چاپ این مقاله در گزیده نوشته‌های ایشان بر می‌آید، نام مقاله مورد نظر (حماسه سرای باستان) است.^(۱۲)

۲۳- در فهرست منابع (کتاب نما)ی اثر، نام کتاب «مقالات ادبی - زبان شناختی، دکتر علی محمد حق شناس» که بارها در یادداشت‌های فصول مختلف بدان ارجاع داده شده، ذکر نشده است.

یادداشت‌ها:

(۱) شاهنامه چاپ مسکو، به کوشش دکتر سعید حمیدیان، دفتر نشر داد، چاپ دوم [بی‌تا]

(۲) تاریخ ادبیات ایران (خلاصه جلد سوم)، دکتر ذبیح‌الله صفا، به تلخیص دکتر محمد ترابی، انتشارات بدیهه، چاپ دهم ۷۴، ص ۹۲

(۳) شاهنامه، به تصحیح دکتر جلال خالقی مطلق، دفتر یکم، انتشارات روزبهان ۱۳۶۸

(۴) بیریان، دکتر محمود امیدسالار، ایران نامه ۱۳۶۲، شماره ۳

(۵) معرفی قطعات الحاقی شاهنامه، گل رنجهای کهن، به کوشش علی دهباشی، نشر مرکز ۱۳۷۲، ص ۱۳۵ و ۱۳۶

(۶) شاهنامه‌شناسی، انتشارات بنیاد شاهنامه، ۱۳۵۷، ص ۱۷۰-۱۸۶

(۷) معرفی قطعات الحاقی شاهنامه، همان، ص ۱۳۹-۱۵۳

(۸) تن پهلوان و روان خردمند، به کوشش شاهرخ مسکوب، نشر طرح نو ۱۳۷۳، ص ۹۴

(۹) نمیرم از این پس که من زنده‌ام، به کوشش دکتر غلام رضا ستوده، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۴، ص ۸۶۱

(۱۰) آرای ایرانی به روایت شهرستانی، آشنا، شماره ۳۱، مهر و آبان ۷۵، ص ۵۲

(۱۱) برای دیدن نظرگاههای دبستانهای اسطوره پژوهی و توضیح کاملتر استاد سرکاراتی، رک: پهلوان اژدرکش در اساطیر و حماسه ایران، سایه‌های شکار شده، نشر قطره ۱۳۷۸، ص ۲۳۷-۲۴۹

(۱۲) گرشاسپ نامه، به تصحیح حبیب یغمایی، کتابفروشی بروخیم، تهران ۱۳۱۷

(۱۳) رک: گل رنجهای کهن، همان، ص ۱۳ و ص ۱۹

امروز و جوانان باید کارهایی کارستان از این نوع به انجام رسانند.

بدنیست در همین جا اشاره داشته باشم در نمایشگاه کتاب فرانکفورت آلمان که از قدیمی ترین و پرآوازه ترین نمایشگاه های کتاب جهان است، امسال غرفه ای را به مولانا و آثار حول و حوش آن در جهان اختصاص داده بودند و توجهی شگفت انگیز بر آثار وی معطوف داشته اند و به قول استاد شفیع کدکنی این تازه از نتایج سحر است. پس حجت بر ما تمام است. تو قدر آب چه دانی که در کنار قراتی. نظامی، فردوسی، حافظ، سعدی و... اینها قله های کدامین نقطه این کره خاک هستند و ما برای شناساندن این قله به جامعه و عامه چه کردیم؟!...

هماهنگی نظم و نثر و استاد در این شرح آنقدر غیان است که بسی حیف است نسل جوان ما از این الگوی فرزانه بهره نگیرد. بسیار می توان نویسنده گی و اصول نگارش را از آن آموخت. بسیار می توان نکته های ظریف مثنوی را به زلالی از آن دریافت آنچنان که به دل نشینند. به این چند بیت و شرح آن از دفتر پنجم توجه کنید:

بشنواز عقل خود ای انباردار
گندم خود را به ارض الله سپار
(۱۵۲۶)

ای دارنده انبار، یعنی ای کسی که گندم ذخیره می کنی، گندم خود را به زمین خدا بسپار.

[منظور بیت: همه دارایی های خود را در طریق حضرت جق بکار بند.]
تا شود ایمن ز دزد و از شُش

دیو را با دیوچه زودتر بکش
(۱۵۲۷)

تا از دزد و شیش در امان بماند. هرچه سریع تر شیطان و شیطانک را بکش. [لفظ «دیوچه» مصراع دوم را قدری مبهم کرده و سبب شده است که وجوه مختلفی از آن مستفاد شود. «دیوچه» مضمر «دیو» است. و آن

مولوی شناسان کرسی نیکلسون در دانشگاه کمبریج و همچنین خانم آنه ماری شیمل در ارائه نظریاتشان برابیم شگفتی و تحسین می آفرید. تقریظ های استادان گرانسنگی همچون عبدالحسین زرین کوب (رحمة الله) سید جعفر شهیدی، محمدرضا شفیع کدکنی، عبدالکریم سروش و اسماعیل حاکمی و... یک به یک بر این باور افزود که شرح، شرح عصر و زمان ماست و قابل ذکر نسل جوان ما. تولدی مبارک و میمون در میان شروع تا کنون.

نثر شیوا، متن خوانا و جملاتی گویا و منسجم، محصولی از شارحی فرهیخته که به یمن تسلط وی بر دوزبان فارسی و عربی و بالخصوص کمنداندازی ایشان بر گنجینه لغات و واژگان مناسب و دل انگیز زبان فارسی و عربی و استاد بر شروع دیگر و معتبر، هریک بر جذابیت ظاهر و کارآمدی باطن شرح افزوده است.

مراجعة بی امان به مراجع و مأخذ و شروع قدما و معاصران و بهره گیری محققانه از آیات، روایات و احادیث، خواننده را مطمئن می نماید که شارح ارجمند قدر استاد به مأخذ و شناخت معارف را به جای آورده و تا آنجا که در توان داشته چیزی را از قلم نیانداخته است. بدون شک همه عاشقان مثنوی و مولانا در روزگار ما بر این باورند که شروع مدققانه و محققانه و ژرف کاوانه معاصرین همچون استادان علامه، فروزان فر و محمد تقی جعفری به دلیل توجه آنها به مخاطبان خاص و عالم و اهل راه، بیشتر قابل درک و حوصله همان عزیزان است، و کار شارحان قدیم تر که معلوم و هرکس را یارای سوار شدن بر توسن نوشتار آنان نیست. اما متن آسان، روان و شرح عامه فهم استاد زمانی برای مخاطبی است که اگر حرف مولانا در جانش نشیند، یقیناً رهیافته خواهد بود و بس. جوانان را می گویم ای کاش در برنامه های درسی دبیرستانی، دانشگاهی ما به این شرح عنایت شود تا هم معلم و هم متعلم هر دو از این چشمه جوشان ادب و معنا جام بگیرند و تشنگی برطرف نمایند و شاید که تشنگی آرند بدست. برای

شرح جامع، شریف و بی بدیل جناب استاد کریم زمانی، حاصل تلاش بیش از یک دهه از عمر پربرکت ایشان است که بی هیچ شکسته نفسی، نیازی به تنقید این حقیر شکسته قلم - که هرگز در این وادی یقین و سرمستی جایی حتی به قدر یک قدم ندارد - ندارد. اما ضرورت بر این عاصی ایجاب می نماید که برای سپاس و قدردانی از زحمات فرهنگی مردی وارسته و نیک نفسی به دور از غوغای معرکه و قیل و قال این عجزه هزار داماد، باید که قلمی، قدیمی بردارد، این قلم شکسته بی قلمدان، دل به خیمه بی عمود این روزگار زده و سخن دانی و سخن سنجی و سخن پروری و سخن پردازی و سخن روایی را به تعریف می نشیند.

از روزگار رحلت حضرت مولانا تا روزگار ما، حق گویان و حق جویان لحظه لحظه عمر شیرین را به درک حقایق و فهم دقائق مثنوی مصروف داشته اند. برخی از این خوشه چینان خرمن اندیشه پاک گوهر ملای رومی آنچنان قدر کرم حضرت حق (جل و علا) را به جای آورده که زکات این درک را به اهدای ادراکات خود از مثنوی معنوی، به شرح آن برای گدایان کوی علم و معرفت پرداختند. نیازی به معرفی یکایک شروع و آثار گذشتگان و معاصرین در خصوص مثنوی معنوی و حضرت جلال الدین مولوی نیست که شارح زمانی خود در متن کتاب به آنها اشارت دارد.

حقیر از زمان انتشار جلد نخست «شرح جامع مثنوی معنوی» جناب کریم زمانی؛ پیوسته در پی نقد و نظرها و تقریظهایی بودم که بصورت شفاهی از زبان بعضی عزیزان ارجمند مولوی دوست و مولوی شناس و یا کتبی در مجلات و مکتوبات ارائه می شد. به هر کدام که دست یازیدم، به گوش جان می شنودم و به چشم سر می خواندم.

دقت خوانندگان شرح بالخصوص توجه

شرح جامع مثنوی معنوی

کریم زمانی

انتشار کامل دوره ۶ جلدی، ۱۳۷۸، موسسه اطلاعات

شرح جامع
مثنوی معنوی
دقترشم

تألیف
کریم زمانی

موسسه اطلاعات
تهران - ۱۳۷۸

آی نسیم سحری! یه دل پاره دارم، چن می خری؟

عمران صلاحی

داریوش، بهار ۱۳۷۹

در یک نگاه

«آی نسیم سحری! یه دل پاره دارم، چن می خری؟» نام بلندی است بر دفتر شعری کوچک که نهایتاً ۱۱۲ صفحه است. این دفتر گزینهای از اشعار چاپ شده و چاپ نشده عمران صلاحی طی ۲۵ سال شاعری وی از سال ۱۳۴۳ تا ۱۳۷۸ می باشد.

اشعاری که در این مجموعه گردآمده است طیف وسیعی از «منظومه» و «غزل» تا اشعار «سپید» و «هجایی» و «نیمایی» را شامل می شود و بلندترین آنها منظومه «سایه برگ» است که شش صفحه می باشد و کوچکترین آنها یک شعر چهار مصراع در دوازده سیزده کلمه است:

چشمه خشک نیست

آب از صافی دیده نمی شود

با سنگریزه ای

آب را ببین! (ص ۶۵)

اشعار عمران صلاحی همواره از نگاه و دید خاصی برخوردار بوده است که در اشعار دیگر شاعران کمتر دیده می شود:

باد با پارچه نازکی مه، زخم شقایق ها را می بندد. (ص ۱۰)

از ویژگی های اشعار صلاحی زبان محاوره ای و ساده و روان آنهاست. به عنوان نمونه منظومه «سایه های برگ» را اینطور آغاز می کند:

قبل از همه چیز

یک جرعه سلام

یک جرعه نگاه

به سلامتی (ص ۱۰۷)

خود عنوان کتاب هم مؤید نظر ماست:

آی نسیم سحری!

یه دل پاره دارم

چن می خری؟ (ص ۸۵)

از عمران صلاحی پیشتر دو مجموعه شعر به نام های «گریه در آب» و «ایستگاه بین راه» به چاپ رسیده بود که در کل از هر دوی آنها دوازده شعر برای این مجموعه انتخاب شده است، اما نکته ای را که می خواستم بگویم اینکه چون عمران صلاحی طنز می نویسد و بخصوص به طنز نویسی مشهورتر است، عنوان کتاب هم کمک کرده بود تا مدت ها که کتاب را پشت و پیشتر کتاب فروشی ها می دیدم فکر کنم با یک کتاب تمام عیار طنز روبرو هستم!

ای نرینه باز، شیطان را که هر لحظه تو را از فقر می ترساند مانند کبک شکار کن. (ضمنی «ش» راجع است به «دیو» در بیت پیشین. مصراع اول اشارت است به مضمون آیه ۲۶۸ بقره که توضیح آن در شرح بیت (۴۳۲۷) دفتر سوم آمده است.)

در این چند بیت و شرح آن کمی بیشتر دقت کنید تا به ظرایف آنچه آمده بیشتر پی ببرید. در عین اینکه در چند خط بسیار کوتاه مفهوم مورد نیاز را منتقل می نماید، برای درک نظر شارحان دیگر و نیز ارائه شاهد بیشتر در حد لزوم و نیاز از منابع دیگر استفاده شده. ارجاعات و شماره آیات و تنظیم آنها در نهایت دقت و اختصار آمده (به صفحات ۴۱۷ و ۴۱۸ دفتر پنجم مراجعه شود).

چون نمی خواهم روز عیش استاد زمانی را میزدل کنم، ترجیح می دهم به محتوای شرح که به حق به نکات اصلی و مفاهیم آیات به قدر نیاز پرداخته است، بیش از این اشارت نداشته باشم. مولانادوستان را به شرح جامع حوالت می دهم، تا فیض عظمی را از سرچشمه توضیحات امهات کلام ملاجلال (به زعم امام خمینی «ره») ببرند.

تدوین و تنظیم مطالب، فهرست ها، اصطلاح نامه و کلید واژه ها، منابع و پانویس ها در هر دفتر از ویژگی های این اثر ماندگار است. جای آن است که در همین بند به ارائه وزن و خوب مجلدات اثر از جنبه حروفچینی، چاپ، تجلید و صحافی نیز اشاره نمایم و به کارکنان ایرانچاپ و مؤسسه اطلاعات خسته نباشید و مرحباً گفت.

ویرایش دفتر اول که با تجدیدنظری جامع بلافاصله پس از فراغت استاد زمانی از انتشار دفتر ششم انجام یافت و منتشر شد، اهتمام شارح را در ادامه منقح شرح نوید می دهد. حقیر شک ندارد که شارح صادق! آن نورو که دست به کار این شرح آغاز کرد از چشمه عشق وضو ساخت و چار تکبیر بزد یکسره بر هرچه که هست.

کرمکی است که به جامه و لباس افتد و آن را تباه کند. بدان «بید» و «دیو» هم گویند. زالو را هم «دیوچه» گویند. مراد از «دیو» شیطان است، و «دیوچه» در اینجا اسم علم برای حشر مذکور نیست بلکه ترکیب وصفی «دیو» + پسوند تصغیر «چه» است. یعنی شیطان کوچک و شیطانک. و مراد از آن شیطان صفات و جمیع عوامل شیطانی است. منظور مصراع دوم با توجه به این وجه: سلطه شیطان و شیطان صفات را از وجود خود برانداز.

وجه دوم: مراد از «دیوچه» دیو عقل یعنی نفس اماره است که آفت عقل است.

وجه سوم: آنقروی گوید «دیوچه» کنایه از عقل ضعیف اهل نفس است.

وجه چهارم را نیکلسون اینگونه گفته است: «به گمان من «دیوچه» در اینجا باید به همان معنی معمول خود، یعنی زالو باشد. شیطان چون خون در وجود انسان جاری است. (تَجَرُّی فِیْهِمْ مَجْرَى الدَّمِ) بنابراین زالو که کارش خون مکیدن است می تواند استعاره خوبی باشد برای عقل معاد که جان شیطان را می کاهد و سرانجام هلاکش می سازد...»

گرچه وجه اخیر قابل تأمل است، اما قدری تکلف آمیز است. بنابراین وجه اول مقبول تر است.

دو بیت اخیر تداعی می کند این سخنان حضرت مسیح (ع) را که می فرماید: «گنج ها برای خود در زمین نیندویند جایی که بید و زنگ زیان می رساند، و جایی که دزدان نقب می زنند و دزدی می نمایند، بلکه گنج ها به جهت خود در آسمان بیندویند، جایی که بید و زنگ زیان نمی رساند، و جایی که دزدان نقب نمی زنند و دزدی نمی کنند.» بنابراین مولانا در دو بیت اخیر می فرماید اگر همه داشته های خود را در راه حقیقت بکارگیری هیچ آفتی آن را تهدید نمی کند.

کو همی ترساندت هر دم ز فقر
همچو کبک کش صید کن ای تزه صقر (۱۵۲۸)

سید کاظم حافظیان رضوی

شرحی به زلالی آب دیده

بی شک یکی از مهم ترین شاخصه های داستان یا شعری خوب، استفاده صحیح و مناسب نویسنده یا شاعر از زبان است. اگر این شاخصه فراهم نیامده باشد، دیگر سخن گفتن از سایر ویژگی های آن داستان یا شعر چندان ضروری به نظر نمی رسد. زبان داستان بلند ساعت گرگ و میش کاملاً برجسته و سلیس است و پورجعفری نشان داده است که نه تنها به ظرایف زبان فارسی آگاه است، بلکه با فرهنگ عامه و باورهای مردم خود نیز آشناست و از آنها در داستانش ماهرانه بهره برده است. می دانیم که آگاهی از امری چون فرهنگ عامه یک سمت ماجراست و استفاده به جا و شایسته از آن در داستان، سمت دیگر. اگر این استفاده به درستی صورت نگیرد و با تصنع آمیخته شود، نقطه قوت داستان بدل به نقطه ضعف آن می شود. امری که البته در داستان ساعت گرگ و میش رخ نداده است.

تنها اشکالی که می توان به نثر ماهرانه این داستان گرفت، نزدیک شدن گاه گاهی و بیهوده آن با شاعرانگی است. این کار برخلاف منطق داستانی داستان صورت گرفته است و با ذهن آشفته یک راوی در دم مرگ اصلاً همخوانی ندارد: «فکر نمی کنی در بهار پنهان دستهایت غنچه سرخ بشکفتد و تو گل سینه ام را آرایه موهایت کنی.» (صفحه ۶۸ کتاب) یا «این همه به گمانم باز می گردد به تاریکی به تاریکی بیکرانه و بی زمانه ای که هستی را آکنده بود و روشنایی همچون نیرزه کوچکی تاب خوران و چرخ زنان از غلظت این تیرگی چو نان نیک سوزنی رخشان سر بر زد و زمان و مکان نخستین را باز ساخت.» (صفحه ۱۲۳ کتاب)

پس از عنصر زبان مهم ترین شاخصه یک داستان انتخاب درست منظر روایت است. این کار علاوه بر آن که خواننده را به شیوه ای مطلوب وارد جهان داستان می کند، باعث می شود نویسنده نیز داستانش را راحت

پیش ببرد و نگرانی چگونگی طرح مسائل و گره افکنی و گره گشایی را نداشته باشد.

شیوه روایت داستان بلند ساعت گرگ و میش تک گویی درونی است که ۱۷ صفحه آن مخاطبی ذهنی دارد (مادر راوی) و بقیه گفت و گوی درونی راوی با خود است. به دو دلیل ما معتقدیم که شیوه روایت این داستان سیال ذهن نیست و تک گویی درونی است؛ ابتدا این که مخاطب داشتن یک داستان (حتی در ۱۷ صفحه آن) با شیوه سیال ذهن همخوان نیست و دوم آن که انسجام داشتن واگویی راوی و مستدل بودن سخنان او با شیوه سیال ذهن سازگار نیست، چرا که در سیال ذهن انسجام و منطق روایت تا حد بسیار زیادی غایب است و فکر مایل است از همه سو انتشار یابد و انسجام بگسلد.

به این ترتیب می توان گفت که در این داستان نه تنها از این شاخه به آن شاخه پریدن های راوی موجه نیست و می بایست با تمهید کافی صورت بگیرد، بلکه ناتمام گذاردن برخی از جمله ها هم درست نیست و نشان از بلا تکلیف ماندن نویسنده در برابر دو شیوه روایت تک گویی و سیال ذهن دارد.

آنچه که هنگام بررسی نظرگاه توجه به آن ضروری است همخوان بودن مسائل روایت شده با ذهن راوی از یک سو و همخوان بودن آن ها با لحظه روایت از سوی دیگر است. در این داستان مسائل روایت شده تا حد زیادی با ذهن راوی همخوان است، و اشکال در همخوان نبودن آن ها با لحظه روایت است. برای بررسی این امر لازم است خلاصه ای از داستان را بنویسیم:

جوانی به نام مراد اسپیتانی را ساواک به علت فعالیت های سیاسی اعدام می کند. او دو برادر به نام های مسعود و امید دارد و یک خواهر به نام تاووس. پدرشان میرزا، معلم روستاست و نام مادرشان افشان است. مدتی بعد برادر کوچکتر یعنی مسعود را هم به جرم قتل دو نفر (آقای، خوشرو و همسرش) دستگیر و به اعدام محکوم می کنند.

انگیزه او در این قتل سرقت سیاسی بوده است

(تأمین پول برای فعالیت های سیاسی). او گاه خود را قاتل می نامد، و گاه می گوید قاتل فرزند آتش افروز بوده و او تنها در قتل مشارکت داشته است. راوی داستان مسعود است و لحظه روایت هنگامی است که او در سلول تنگ و تاریکش منتظر آمدن مأموران و اجرای حکم اعدام است. نام داستان اشاره به زمان اعدام دارد که معمولاً در سپیده دم یا ساعت گرگ و میش انجام می پذیرد، هر چند که می توان علت دیگری را هم برای این نام گذاری ذکر کرد: «حالا که اینجا شب و روزی در کار نیست پیداست شب و روز با هم بوده اند همه چیز خاکستری گرگ و میش...» (صفحه ۱۰۹ کتاب) که اشاره به مکانی دارد که راوی در آن زندانی است و تیره روشنی حاکم بر زندان را نشان می دهد. راوی در این زمان (یعنی واپسین دقیقه های عمرش) گذشته اش را در ذهن مرور می کند تا اعمال خود را داوری کند (صفحه ۱۲۸). از طرفی یکی از موضوع های داستان چگونگی، قضاوت یک فرد در دم مرگ، درباره جهان و امور جاری در آن است و موضوع بعد چگونگی رویارویی او با مرگ است.

راوی گاه ترس خود از مرگ را بیان می کند: «می خواهم با بی اهمیت نشان دادن مرگ، مرگ خود را توجیه کنم و به خود دل بدهم می خواهم ترس از مرگ را پنهان کنم.» (صفحه ۱۰۱ کتاب) اما در اغلب اوقات مرگ را رخدادی عادی و ساده می پندارد و طوری درباره آن حرف می زند که انگار درباره مرگ دیگری است، نه خود، و کمتر نشانی از وحشت و هراس لحظات آخر در او یافت می شود. این چنین است که قضاوت او درباره جهان و امور جاری در آن منجر به صدور احکام، و بیان جملات قصاری می شود که به هیچ وجه با لحظه روایت همخوانی ندارد. لحظه روایت می بایست بیانگر ذهن پریشان یک انسان دم مرگ بوده باشد، اما راوی همچون یک معلم اخلاق یا فیلسف گاه چنان احکامی صادر می کند که خواننده تصور می کند، متفکری در عین آرامش و آسایش آن سخنان را بیان کرده است: «فکر

محمدرضا کوردری

لحظه ی روایت

کردن به مرگ دیگران و آرزوی مرگ دیگران کشتن دیگران است و کشتن دیگران هم کشته شدن است، خودکشی است.» (صفحه ۱۳۴ کتاب) یا: «اگر می توانستیم پیش از مرگ در جایی دور از زمین بنشینیم و به زمین نگاه کنیم و کارهای آدمها را ببینیم و درباره آنها بیندیشیم و بنویسیم و حالیشان کنیم که در این جا که نشسته اند چه قدر کوچک و ناچیزند و کارهای روزانه (یا شبانه شان) چه قدر ناچیز و ابلهانه است خیلی خوب می شد.» (صفحه ۱۳۹ کتاب)

این گونه سخنان و جملات قصار، سخنان نویسندگانه، نه راوی در دم مرگی که به علت قرار گرفتن در وضعیتی چنان خاص و پیچیده، دیگر توان درس دادن و حکم صادر کردن ندارد. چنین راوی ای حداکثر می تواند در هنگام دست یافتن به آرامش های کوتاه مدت، میان رفت و برگشت های آشفته ذهنی اش، تنها به ناپایدار بودن هستی و گذرا بودن آن تاسف بخورد و از این که جهانی چنین گسترده و شگفت را با پدیده های به ظاهر کوچک و بی ارزشش رها کرده است، افسوس بخورد، کاری که پور جعفری این بار به درستی و زیبایی تمام انجام داده است و به یاری آن تا حدی کاستی های جملات قصارش را جبران کرده است: «دلم می خواهد یک بار، تنها یک بار پرواز پروانه ای را دور گل ابریشم ببینم و فکر کنم عمر آدمی همین دور گل ابریشم است و یا یک بار، تنها یک بار از پنجره شمالی اتاق که رو به دریا گشوده است دریا را ببینم و آن مرغابی ها را که پروازکنان در هوا هفت یا هشت می سازند ببینم و این بشود یک سال از زندگی ام.» (صفحه ۱۳۲ کتاب) یا: «همیشه فکر می کنم (...) چند بار باز شدن گلهای مغرب را ندیدم، چند بار فرصت از دست رفت. تکلیف گلهایی که باز شدند و پژمردند و من ندیدمشان، خدایا ندیدمشان چه می شود چند بار فرصت دیدن آنها از دست رفت. سنجاقکهای رنگارنگ، آه آن رنگهای خیال انگیز که عصر دمان کنار برکه می پریدند و پروازشان را ندیدم، چندبار پروازشان را ندیدم...»

(صفحه ۱۳۱ کتاب)

در این صحنه ها می بینیم که به درستی نویسنده تأسفی را که یک انسان دم مرگ برای از دست دادن زیبایی های زندگی می خورد، طوری نشان داده است که نوشته اش - حداقل در این بخش ها - همخوان با لحظه روایت شود.

به اعتقاد نگارنده می توان کل موضوع تک گویی راوی این داستان را به دو بخش عمده تقسیم کرد: ابتدا سخنانی که نشان دهنده وقایع و حوادثی است که در گذشته بر سر خود و خانواده راوی رفته است، و سپس سخنانی که راوی به کمک آنها احکام و پندهایی خاص درباره زندگی بیان می کند. هر جا که راوی گذشته اش را مرور کرده است، تصاویر داده شده زیبا و ماندگار هستند، اما آنجا که به پندگویی پرداخته است، گاه سخنانش ملال آور شده است (هر چند که ممکن است عده ای جملات قصارش را بپسندند و آن را زبان حال خود بدانند).

این نکته نشان می دهد که اگر بار عمده طرح داستان بر دوش روایت صرف بوده باشد و نویسنده برای پیشبرد طرح داستانش بیشتر از روایت استفاده کند، اثر ملال آور می شود و بهتر است برگشت داستانی افزوده شود و از روایت صرف کاسته شود.

به اعتقاد نگارنده زیبا ترین بخش این داستان جایی است که نویسنده با عالی ترین بیان، باوری پدیدار شناختی را بیان کرده و نشان داده که این انسان است که به اشیاء و پدیده های پیرامونش معنا و هویت بخشیده است: «شاید گلی کوچک هم بود که تنها برای این به جهان آمده بود که من یا سنجاقکی در آن گوشه خلوت کنار پرچین سبزیکاری ببینمش، و حالا پژمرده بی آنکه کسی دیده باشدش خدای من بی آنکه کسی دیده باشدش بی آنکه کسی دیده باشدش همین یک بار فرصت دیده شدن هم از دستش رفت.» (صفحه ۱۳۱ کتاب)

از نظر تقسیم بندی نوعی می توان این داستان را

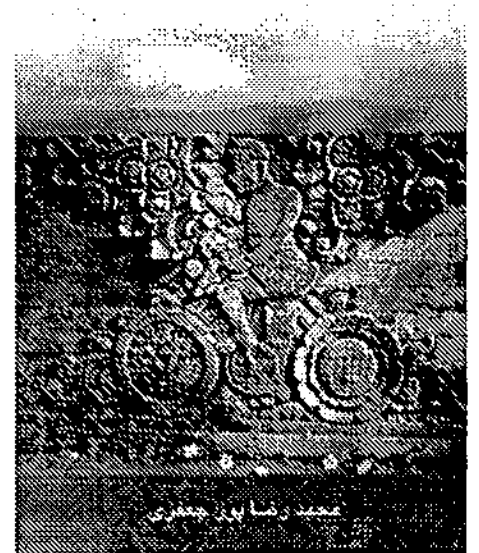
داستانی آموزشی نام نهاد که در آن نویسنده با شرح دوران گذشته خود و نسل خود و قالبی داستانی بخشیدن به آن، سعی کرده است دریابد که آن نسل که بوده اند و چه می خواسته اند؟ و آیا این بودن و خواستن درست و به جا بوده است، یا نادرست و نا به جا؟

نتیجه این بررسی در قالب جملات قصار در لابه لای داستان آمده است تا درس چگونه زیستن را به نسل بعد بدهد و به آنها بیاموزد که در زندگی از چه کارهایی دوری بجویند و به چه کارهایی بپردازند، و از طرفی کمک کرده است تا این نسل درباره معنای زندگی فکر کند.

اما این که راوی جوان داستان چه چگونه و چرا به این تحلیل ها رسیده، آشکار نیست و تنها می توان گفت که تحول یافتن کیفی راوی به علت دستگیر شدن و پس از آن فکر کردنش در زندان صورت پذیرفته است. در انتها بی مناسبت نیست برای آن دسته از دوستانی که ممکن است از خود پرسند که چرا نویسنده در داستانش همه جا املای عدد صد را صد نوشته است، این توضیح را بدسیم که نویسنده در اینجا نیز نشان داده است که شناخت کافی از زبان فارسی دارد. چرا که واژه صد واژه ای فارسی است و می بایست همچون واژه سده با «س» نوشته شود. هر چند که در متن های قدیم و جدید این واژه را با حرف «ص» نوشته اند و دیگر مصطلح شده است.

داستان بلند ساعت گرگ و میش است که ارزش خواندن دارند و نمی توان منکر زحمات هنرمندانه نویسنده در ترسیم شکل تازه ای از نگارش متن شد. خواننده با خواندن این داستان بدون نقطه گذاری (که لازمه شیوه تک گویی و سیال ذهن است) شریک تجربه درونی پور جعفری می شود. و این داستان بی شک از داستان هایی است که خواننده را در جهت کشف معنا یا معناهای متعدد زندگی یاری می رساند.

ساعت گرگ و میش

ساعت گرگ و میش

محمد رضا پور جعفری

نشر دشتستان، چاپ اول: ۱۳۷۸

من گوهر یگانه بحر معانی‌ام

باشد کلید گنج گهر در دهان مرا
(یکتا)

بررسی و تحلیل نقادانه شعر و ادب معاصر ایران، همان اندازه که بایاست، دشوارست و طاقت‌فرسا؛ و با آنکه در سالهای اخیر بسیاری در حوزه نقد ادب معاصر قلم فرسوده‌اند، دو نقصان بنیادین همواره دوستداران و کاوشگران این پهنه را رنجیده‌خاطر می‌داشته است: یکی سطحی‌نگری و کم‌مایگی و آلودگی به غوغا و هیاهو و تبلیغ، و دیگر غفلت یا تغافل برخی ناقدان از معنا و دامنه «ادب معاصر».

نقصان نخست تنها در گستره ادب معاصر به چشم نمی‌خورد و شمه‌ای از همان شرح هجران و خون‌جگری‌ست که بارها عیارسنجان نقد ادبی خاطر نشان ساخته‌اند. لیک نقصان دوم برخاسته از ساختار شگرفی است که رونق نقد ادبی معاصر و منش و روش ناقدان پدید آورده است؛ ناقدانی که معنای «شعر معاصر» را در شعر نو و شیوه‌های غیر سنتی منحصر ساخته و پنداری از یاد برده‌اند که ملاک معاصرت همانا همروزمی‌گاری است، نه بی‌سابقه بودن! این ناقدان معمولاً گویندگان پر شمار و گاه پُر توانی را که درست و بی‌چون و چند در کالبد های سنتی شعر، روح سرایش می‌دند، و راه پیشینیان را پی گرفته‌اند، نادیده می‌گیرند و در دایره نقادی و عیارسنجی نمی‌آورند! اگر هم بیاورند، به یک دو چکاندیش این گروه چون ملک الشعرای بهار و نسلی می‌پردازند که اندک اندک رنگ همروزمی‌گاری را درمی‌بازد، و در عین ارجمندی، به «گذشته»ی شعر فارسی می‌پیوند.

شکستن حصار این نقدِ حصاری و کرانمندِ روزگار ما، گروگانِ تکاپوهائی گوناگون و فراگیر است؛ از جمله نشر کارنامه شعر سنتی و سنت‌گرای معاصر در ابعاد گسترده و در سایه کاردانی.

از این حیث، باید انتشار برگزیده دیوان مجید اوحدی (یکتا) را، به فال نیک گرفت و فرخنده شمرد. عبدالمجید اوحدی اصفهانی، متخلص به «یکتا» (۱۲۹۰-۱۳۵۴ ه. ش) از شاعران و ادیبان سپاهانی است که علامه فقیه استاد جلال‌الدین همائی در

سوکسروده‌ای درباره او چنین گواهی داده است:
بود یکتا در تخلص، نیز هم

در ادب وز خلق نیک و بخردی (ص ۱۵)
و ادیب و خوشنویس همروزگارش، زنده‌یاد منوچهر ندسی، در وصف او اینگونه قلم فرسوده است:
«اوحدی یکتا، شاعر فاضل و استاددیده بود و در فن شعر از مواهب طبیعی و مکتسب بهره تمام داشت. نثر فارسی را ساده و درست و شیرین می‌نوشت و در ترجمه متون انگلیسی به فارسی، سرعت و چیره‌دستی و تبهر تمام یافته بود. در موسیقی و مقام‌شناسی دستی داشت، خط شکسته نستعلیق را درست می‌نوشت و رمز و راز خطوط خوشنویسان را به خوبی می‌شناخت» (ص ۱۵ و ۱۶).

یکتا متعلق به نسلی از شاعران معاصرست که وارثان معنوی و در عین حال روشن‌بین «مکتب بازگشت» محسوب می‌شوند. ذهن و زبان‌شان تحت سیطره آداب سخن‌سنجی آقدمین است؛ چکامه‌شان یادآور چکامه‌پردازان استوار سخن سبک خراسانی و تغزل‌شان از گونه تغزل سبک عراقی است؛ و اگر چه به آن جزالت و آبداری و لطافت نیست - یا: کمتر هست - ولی آشکارا همان بوی و رنگ را دارد.

نسل هم‌مسلك یکتا، دُرست در زمانی و مکانی کالای خود را عرضه کرد که نگاه بیشترین طالبان شعر به سوی دیگری متوجه بود، و نهضت به اصطلاح روشنفکری، ذائقه‌ها را دگرگون ساخته بود، تاحدی که فلان دفتر شعر نو درجه سه جدید خوانندگان بیشتری داشت تا چکامه‌ای که به اقتضای خاقانی یا غزلی که به پیروی کمال‌الدین اسماعیل اصفهانی سروده شده باشد!

همین بازار کاسد شاعران سنتگرای آن نسل را بیش از پیش از روند سیال و نسل جوان دور و به حلقه «انجمنهای ادبی» سنتی پایبند می‌کرد، با مسامحه می‌توان گفت عواملی از جمله دست کم گرفتن جریان نوگرا و... تا امروز این وارثان مکتب بازگشت را بیش از پیش در خود فرو برده و از عرصه «عرضه» دور کرده است؛ و اگر برخی جمعهای انجمن‌گونه که هنوز در اصفهان و مشهد و... پدید می‌آید، نبود، سالها پیش بیم از میان رفتن این روند ادبی می‌رفت.

یکتا، خود از بنیادگذاران و عضو «انجمن ادبی

صائب» در اصفهان بود (نگر: ص ۲۱۱) و اگرچه از آن جمع، تنی چند پراکنده شدند و به بحر بیکرانه رحمت ایزدی پیوستند، هنوز چند تن از بنیادگذاران انجمن که نامشان در گزیده دیوان یکتا آمده، در قید حیات‌اند؛ از جمله استاد سهل‌سرای سنجیده‌گوین، علی‌مظاهر (مظاهری)، که راقم این سطور را شرف صحبت او بوده است. خداوند عمر این بازماندگان را دراز کند و رفتگان را در نعیم جنت مقیم گرداناد!

یکتا از یکسو معتقدست که شاعری محتاج بهره‌وری از «طبع خداداد» و نهاد مستعد است و:

به زور قافیه و نقد شعر و علم بدیع

سخن چو گفته شد اسباب در دسر باشد (ص ۲۳۱)
و در یک کلام «شاعری طبع روان می‌خواهد»؛ ولی از دیگر سو مستثنی از «معانی» و «بیان» هم نیست. یکتا در چکامه‌ای در باب «شاعری و شعرنو» (ص ۳۱ و ۳۲) شاعری بی معرفت از عروض و قافیه و رسته از قید صنایع لفظی و معنوی و بند ساختارهای سنتی را، به باد انتقاد می‌گیرد، و می‌گوید:

گفتم که شاعری اگر این است ای رفیق!

هرگز میار در شعر شاعران مرا

نابود باد شاعری ای کاش در جهان

کز «شعرنو» سخن نرود بر زبان مرا (ص ۳۲)

او می‌گوید:

من گوهر یگانه بحر معانی‌ام

باشد کلید گنج گهر در دهان مرا

اما دریغ و درد که با مردمی دغل

کرده‌ست روزگار عنان بر عنان مرا

خرمهره تا شده‌ست پسند طبع خلق

زین گنج پرگهر نرسد جز زیان مرا

جائی که می‌خرند خُزف را به جایی لعل

کاسد بود همیشه متاع دکان مرا (ص ۳۱)

یکتا از زبان یکی از پایمال‌کنندگان سنت شعری

می‌گوید که «مقصد ز شعر و شاعری امروز شهرت است» و:

از شهرت آورند به کف آب و نان همی

وز شهرت آمده‌ست به کف آب و نان مرا! (ص ۳۲)

مبلغ معتابیهی از سروده‌های یکتا را، مضامین مذهبی به خود اختصاص داده است: تهنیت مولود، غدیریه، التجا به آل الله (علیهم الصلوٰه والسلام)، منقبت

جویا جها نبخش

هنوز گویندگان...

و مدح، و... (سنج: ص ۲۷ و ۲۹ و ۳۵ و ۳۹ و ۵۰ و ۵۷ و ۷۳ و ۸۱ و ۹۸ و...) یکجا هم که از زمانه خویش شکو می‌گستر، باز از درد دین و دینداری نشان می‌گذارد:

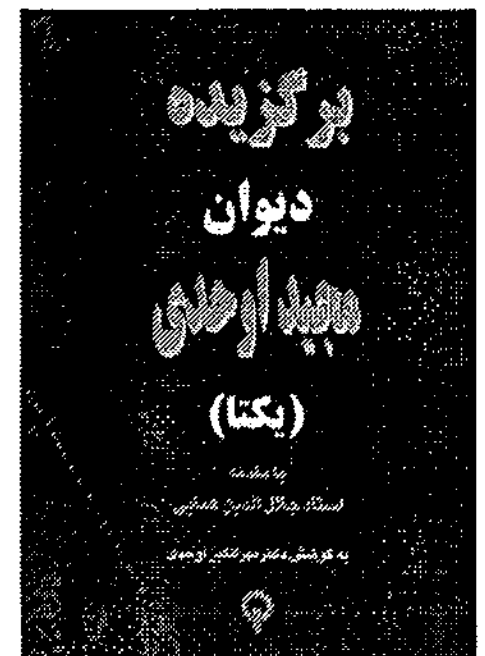
زمانه‌ای است که جز مکر و دشمنی و نفاق
سخن ز هر چه رود باد محض و محض هواست
حدیث دوستی و صحبت و داد و صفا
همان حکایت سیمرغ و قصه‌ی عنقا است
صفا دروغ و وفا و هم و دوستی ژاژ است
به جای اینهمه بنیاد کفر پابرجاست
سخن ز دین مکن و آبروی خویش مریز
که هر که دعوی دین کرد این زمان رسواست!
(ص ۴۵)

همین درد دین، زبان او را به نکوهش زهد ریائی و آلاینده‌های دین، می‌گشاید:

حیف و صد حیف که ماه رمضان آمد و رفت
خود ندانم ز چه بی‌نام و نشان آمد و رفت؟
بس که کردند تظاهر همه بر صوم و صلاة
همچو سودازدگان جامه‌داران آمد و رفت
طایفه دیدن زهاد را کار نداشت
لاجرم از غم این قوم به جان آمد و رفت!
(ص ۶۷)

یکتا از نسلی است که حلاوت «سنت» را چشیده و ابتذال روش «سنت‌شکنانی» که ز هر قید رها بید را درک می‌کند و از این رو خودباختگان فرنگی‌ماب را به عنوان «فرزندان ناخلف» آماج تیغ سخن می‌سازد (نگر: ص ۹۱ و ۹۲)

حیات شاعر مقارن رخدادها و فراز و فرودها و تموجهای فراوان در عرصه سیاست و اجتماع ایران و جهان است. این همه در شعر مردبازتابی گسترده یافته: یاد شهیدان راه میهن (۱۳۳۳ ه. ش. / ص ۳۷)، ملی شدن صنعت نفت و پیامدهای آن (ص ۵۲ و ۶۹)، آشوب ایران پس از جنگ جهانی دوم (ص ۵۴)، هرج و مرج (ص ۴۱)، ایران تحت اشغال متفقین (ص ۱۲۲)، انتخابات مجلس (ص ۲۳۲ و ۲۴۹)، استقلال الجزایر پس از جنگ طولانی (ص ۱۲۸)، بی‌رسمی ابن السعود

با جوان ایرانی زائر خانه خدا (ص ۴۴)، اخراج و آواره شدن چندین هزار ایرانی در عراق (ص ۴۸)، و...

اشعاری که به مناسبت وفات ملک الشعراء، سعید نفیسی، فروزانفر، الفت، صورتگر، صغیر اصفهانی، رهی معیری، مجتازده صهبا، پروین اعتصامی، شیدا، نظام وفا، رضازاده شفق، عبدالوهاب کلانتری، جمال‌الدین قدسی و جز ایشان گفته، مکاتبات اخوانی منظومش، سروده‌هایش به مناسبت بنای آرامگاه سعدی، دبیرستان پسرانه هراتی، دبیرستان دخترانه بیژن، نشر مجله‌های مرحوم همائی، و آنچه درباره زلزله طرود و زلزله غرب و حتی نخستین پرواز به آسمان یا هواپیما سروده، شاید در نظر برخی خوانندگان، عمومیت و ضرورت بایای نشر همگانی را نداشته باشد؛ شاید بعضی بپندارند روزگار این سروده‌ها بکلی سپری شده، «تاریخ مصرف» آنها به سرآمده، و جایی در این گزیده دیوان ندارند؛ ولی - به زعم من - این اشعار واگویی‌گر شمه‌ای از سرگذشت اجتماعی و فرهنگی کشور و بویژه شهر اصفهان است، و نشان می‌دهد که در ذهن یک مرد تحصیل‌کرده شاعر چون عبدالمجید اوحدی (یکتا)، در آن فضا، چه می‌گذشته و چه چیزهایی در دوران حیات او حائز اهمیت بوده است. ما دیر یا زود ناگزیریم دست به تدوین و تحریر تاریخ کشور و شهرمان در همین چهل، پنجاه سال گذشته ببریم؛ و آن موقع از برگزیده دیوان یکتا و اقربان آن، حظ اوفر برخوردار خواهیم گرفت.

برگزیده دیوان یکتا، هرچند یک پاره کارنامه شعری او را پیش روی ما می‌گشاید، برای پی بردن به توان شاعری و سخنوری صاحب دیوان بسنده است. گمان می‌کنم بررسی مضمون سروده‌های این نسل، ناقدان بصیر را بدین برآیند برساند که - به قول جمال‌الدین عبدالرزاق -:

هنوز گویندگان هستند اندر عراق
که قوه ناطقه مدد ازیشان بزد!
ازین رهگذر، کوشش بانو دکتر مهرانگیز اوحدی - که خود به گواهی آثار منظوم و منثورشان سخنندان و سخنورند - در نشر برگزیده دیوان پدر، مشکورست. آنچه در اینجا قلمی شد، آشکارست که گوشه‌ای از نظر یک ادب‌دوست متفکر را بازگو می‌کند، و نه یک شعرپژوه اهل فن؛ اگر اشارت سردبیر محترم کتاب ماه - احتمالاً به ساقه اصفهانی بودن مخلص - نبود، صدالبته

که گستاخی تسوید همین مختصر را هم نداشتیم. خواهندگان خود به سراغ کتاب خواهند رفت و تمتع خواهند جست؛ من سخن را با یک غزل یکتا - که برآستی غزلهای آبدار کم ندارد - به فرجام می‌برم:

کار جهان چه سخت و چه دشوار بگذرد
خوش آنکه زین میانه سبکبار بگذرد
فرصت مده ز دست و غنیمت شمار عمر
زان پیشتر که کار تو از کار بگذرد
پیرار و پار عمر به غفلت گذاشتیم
امسال هم چو پار و چو پیرار بگذرد
بگذشته‌اند از سر و جان رهروان عشق
با شیخ گو که از سر و دستار بگذرد
نادان همیشه رخت به ساحل نمی‌برد
گر بی خطر ز بحر دو صد بار بگذرد
دیوانه‌وار جامه به تن پاره می‌کنم
در خاطر من چو یار پریوار بگذرد
دوران عمر گر گذرد بی حضور دوست
مگذار دل به حسرت و بگذار بگذرد
هنگام دیدنت مژه برهم نمی‌زنم
ترسم از آنکه فرصت دیدار بگذرد
«یکتا» نشان بی‌هنران دعوی است و بس
مرد عمل همیشه ز گفتار بگذرد!

پی‌نوشت:

۱- بانو دکتر اوحدی، حواشی روشنگری، از قبیل توضیح برخی شواهد قائل و همچنین مصاریمی که سراینده از گویندگان مقدم وام کرده است، در هاشم صفحات درج نموده‌اند که خوبست سرمشق دیگر طایفه دیوانهای معاصران قرار گیرد. در زمره این حواشی شاید موارد دیگری هم افزودنی باشد. مثلاً می‌باید زیر بیت:

از بیابان عدم تا سر بازار وجود

گر ببینی بود اندر جریان آمد و رفت
(ص ۶۷)

یاد کرده شود که مصراع یکم از شعر مولانا صائب تبریزی به تضمین آورده شده است. صائب فرموده:

از بیابان عدم تا سر بازار وجود

به تلاش کفنی آمده عربانی چند
(پارسی‌گویان هند و هند و هند، دکتر هرول

سازنگانی، ص ۱۲۸)

با زبانش اینگونه خُرده‌ها، - ان‌شاء‌الله - چاپ دوم اثر بی‌عیب‌تر خواهد بود.

برگزیده دیوان مجید اوحدی (یکتا)

به کوشش: مهر انگیز اوحدی

انتشارات قصیده، چاپ اول: ۱۳۷۸

مرگ صاحب دل جهانی را دلیل کلفت است

شمع چون خاموش گردد داغ محفل می شود
(بیدل دهلوی)

از تاجیکستان اطلاع سوزنده و غم‌افزایی بر ما رسید: بزرگ‌ترین شاعر پارسی‌گوی در حوزه آسیای میانه و رییس بنیاد بین‌المللی زبان فارسی، استاد لایق شیرعلی بر اثر سکتۀ مغزی در سن ۵۹ سالگی دارفانی را بدرود گفت. او در اوایل سالهای هفتاد سده گذشته پای به عرصه ادبیات گذاشت و در نخستین سروده‌هایش به موضوع و مسایل حفظ اصالت سنن و آداب ملی، گرامی داشتن زبان سادری، احساس غرور و افتخار پروردن به پیشینه تاریخی و مقدسات مذهبی پرداخت.

لایق شیرعلی در دیار شاعر پرور آدم الشعرا ابوعبدالله رودکی سمرقند (ده مزار شریف شهرستان پنجک جمهوری تاجیکستان) به دنیا آمد و بعد از به پایان بردن دانشگاه آموزگاری شهر دوشنبه در کانون‌های فرهنگی این شهر به کار پرداخت و با ایجاد نخستین اشعارش در میان اهل ادب شهرت و الایی کسب کرد. به نخستین مجموعه شعرهای لایق شیرعلی که «سرسبز» (۱۹۶۶) عنوان داشت، نویسنده پرواوزه تاجیکستان، دانشمند و مترجم ممتاز، استاد ساتم الوغ‌زاده سرسخن نوشته از ظهور این ستاره تابناک در آسمان ادب مژده رساند. او سالیان زیادی سردبیری یکی از ماهنامه‌های با نفوذ فرهنگی تاجیکستان: صدای شرق را به عهده داشت، مربی و سرپرست شاعران جوان، و خود، شخصی عزیز و دوست داشتنی برای ادیبان معتبر و سالمندی چون: استادان میرزا ترسون زاده، باقی رحیم زاده، جلال اکرامی، رحیم هاشم و... بود. لازم به یادآوریست که لایق شیرعلی در ادبیات تاجیک سنت غزل‌سرای را احیاء نمود و بعد از علامه صدرالدین عینی

نخستین سخنوری که در روزگار رژیم استبدادی کمونیستی، دلاورانه دم از بیداری ملی و حفظ اصالت فرهنگی زد استاد لایق شیرعلی بود. موج خودشناسی ملی، دعوت به بیداری، نفرت به خوی و خصلت بردگی، هشدار به اصالت باهنگان بسی‌قرب و قاتلان برادرکش مغزاندرمغز اشعار او را دربرگرفت. از شاعر پرواوزه تاجیک آثار ارزشمندی به گنجینه فرهنگ فارسی زبانان یادگار ماند که مجموعه‌هایی چون: نوبیاد، ساحلها، من و دریا، ورق سنگ، خانه چشم، اول و آخر عشق، خاک وطن، تشنه دل، مرد راه، آفتاب باران، جام سرشار و فریاد بی‌فریادرس از آن جمله‌اند. دو مجموعه از ایشان در ایران به نشر رسید و ترجمه اشعار و مجموعه‌های جداگانه او به زبان‌های روسی، اکرنی، ازبکی، قزاقی، گرجی و غیره نیز به زیور چاپ آراسته گردیده‌اند. لایق نمونه برجسته آثار ادیبان بلندآوازه جهان را به تاجیکی (فارسی) ترجمه کرده است. او سال گذشته موفق به دریافت جایزه بین‌المللی نیلوفر (ینسکو) گردید.

بهار سال آینده شاعر آتشهاد ما به باغستان ۶۰ عمر سمری‌زد، به همین مناسبت گلچین اشعار استاد را در تهران آماده چاپ نموده تصمیم داشتیم این بیاض رنگین را به جشن زاروز شاعر پیشکش بنماییم و از زبان خواجه لسان‌القیب شیراز به این پرچمدار وارسته دژ دری درود بفرستیم و بگوییم:

شکرفشان شوند همه طوطیان هند

زین قند پارسی که ینگاله می‌رود
غروب ستاره تابناک عالم فضل استاد لایق شیرعلی
برای جامعه تاجیک و علاقمندان شعر و ادب در ایران و افغانستان و سایر فارسی زبانان جهان مصیبتی سنگین است و این مطلب که اکنون خدمت خوانندگان ارجمند واگذار می‌شود، مقدمه‌ای به گلچین اشعار استاد لایق شیرعلی است که انشاءالله در نزدیکترین فرصت دسترس عاشقان شعر فارسی در ایران گرامی خواهد شد.

□ □ □

زخم‌های سینه من قصه ناگفته است...

ظهور استاد لایق شیرعلی در ادبیات معاصر تاجیک، طلوع ناگهانی خورشید در آسمان ابری و فضای آلوده به غبار ترس و وحشت را می‌ماند. این وحشت که به عنوان خفقان کمونیستی نیز یاد می‌شود، ناشی از سیاست ضد بشری دوران استالین بوده تا آخرین روزهای فروپاشی رژیم وقت دلها را در حال ترس و لرز نگاه می‌داشت.

در دانشنامه ادب فارسی (جلد یکم، ویژه آسیای میانه، تهران ۱۳۷۵) آمده است: شاعران و نویسندگان نظام شوروی را که از تهی دستان و رنجبران پشتیبانی می‌کرد، می‌ستودند و درباره لتین و اکتر داد سخن می‌دادند... اهل قلم رفته رفته آزادی و استقلال خود را از دست دادند، آنها آنچه را می‌نوشتند که از ایشان می‌خواستند، نه آنچه را که لازم بود.

آری هیچ اغراقی در گفته‌های دانشمند تاجیک دکتر سبحان امیر که پاره‌ای از آن در بالا آورده شد، نمی‌بینیم و این موضوع در رساله مفصل ایشان که ادبیات شوروی تاجیک^۱ عنوان دارد، از غریبال تحقیق و بررسی همه جانبه گذشته است. موضوع بحث ما از استاد لایق شیرعلی و آثار اوست و با صراحت می‌توان گفت که آتش درد و حسرت، آرمان‌های نهفته به دل و بغض در گلو پیچیده اهل قلم که ۷۰ سال فشار رژیم کمونیستی را دندان بالای جگر گذاشته تحمل کردند، بارنخست در ادبیات معاصر ما از دل شوریده اوفوران زد، آن هم نه در روزهای آغاز فروپاشی رژیم، بلکه ۳۵-۳۰ سال قبل از آن. دانشمند معروف ایرانی دکتر علی‌اصغر شعر دوست این ویژگی استاد لایق را عمیق درک نموده تاکید کرده است که اگر ملاک توفیق شعر را، آنچنانکه قدما می‌دانستند، تاثیرگذاری بدانیم، باید گفت شاعر به خوبی از انجام رسالت خویش برآمده است.^۲

لایق شیرعلی با عصیان عجیبی وارد صحنه ادبیات گردید، موضوع و محتوای شعر را که به شعار تبدیل یافته بود، تغییر داد؛ استعداد قطری، وقوف و

میرزا شکورزاده

غروب ستاره سحری

آگاهی کامل از آثار عارفان پارسی‌گوی و ادبیات پیشرفته جهان و مهمتر از همه (برای روزگار دوران شوروی) غرور زیننده و جسارت فوق‌العاده بلند، به او امکان داد که دم از هویت ملی بزند و رسم و آداب و سنت‌های قوم تاجیک و فرهنگ ایران زمین را دستمایه اشعار خود قرار بدهد. در این باره اشاره فشرده، اما مناسبی در دانشنامه ادب فارسی ذکر یافته است: حفظ حافظه تاریخی و پیوند فرهنگ تاجیکان با دگر اقوام ایرانی، درونمایه بیشتر اشعار اوست.^۲

ایدیولوژی کمونیستی اجازه نمی‌داد که ادیبان اندیشه ملی و اسلامی را در سر پیورانند و این موضوع را در ادبیات مطرح سازند. به جز استاد عینی آن هم در اوایل انقلاب بلشویکی، دگر هیچ سخنوری جرأت نداشت که روی این موضوع لب واکند. بعد از تصرف بخارا از سوی کمونیست‌های روسیه، نیروی عظیم پان‌ترکیستی که در ابتدای سده بیستم میلادی از قفقاز و ترکیه سرازیر گشته در آسیای میانه سربرآورده بود، بیشتر رشد کرد و این آغاز وقوع چند بدبختی برای مردم تاجیک بود: اولاً پان‌ترکیست‌ها هیچ نمی‌خواستند که در منطقه یک جمهوری فارسی زبان وجود داشته باشد. آنها با استفاده از بلشویک‌ها توانستند دو مرکز مهم سیاسی و فرهنگی تاجیکان: سمرقند و بخارا را از خاک

تاجیکستان جدا کنند، علاوه بر این دوبار الفبا را تغییر دادند: در سال ۱۹۲۹ برای بار نخست بعد از هزار سال، فارسی تبدیل به لاتین گردید و بعد از ده سال آن را به کریل (روسی) عوض نمودند، پایتخت جمهوری خودمختار و نوتاسیس تاجیک از شهر پراوازه سمرقند به روستای کوهستانی «دوشنبه» انتقال یافت. تا سال ۱۹۲۹ شهر یاستانی خجند نیز شامل جمهوری ازبکستان بود و در مطبوعات بحث‌های تند و تیزی راجع به اینکه تاجیکان قوم بومی آسیای میانه محسوب می‌شوند و یا از ایران به این خطه آمده‌اند، ادامه داشت. استاد عینی در این ایام قلم را به شمشیر و گاهی اوقات تبدیل به سپر نمود و با ایجاد تذکره مشهوری چون «نمونه ادبیات تاجیک» (مسکو، ۱۹۲۶) و سلسله مقاله‌ها درباره تاریخ قوم تاجیک و کارنامه فرزندان دلاور او^۳ مشت بر دهان دشمنان زد.

موضوع و مسائل ذکر شده در مدارس و دانشگاه‌های عالی تاجیکستان همه جانبه تحقیق و تدریس می‌شد، ولی به استثنای استاد عینی (آن هم تنها در اوایل سالهای ۱۹۲۰-۱۹۳۰) آزادی و استقلال بیان جرأت چنین بحث و اندیشه‌ها را ادیبان دیگر اصلاً نداشتند.

اما لایق شیرعلی بدون آنکه به مقام و منزلت استاد

عینی برسد و پشتیبانی‌ای از جامعه داشته باشد، از نخستین روزهای گام گذاشتن به میدان شعر، با ظرافت و فهم و منطق دست به افشای خیانت‌های تاریخ زد، شعر را وسیله‌ای برای بیان دردهای دل غمین خود و آگاه ساختن جامعه از این دردها، قرار داد. لایق این ابیات را که شعر نو عنوان دارد، در سال ۱۹۶۷ در انجمن بین‌المللی شعر پارسی در شهر دوشنبه در حضور اساتید بلندآوازه‌ای چون: پرویز ناتل خانلری، خلیل الله خلیلی، فیض‌احمد فیض (پاکستان) و دگر ایرانشناسان مشهور جهان، ارائه نمود:

شعر نو برخواست همچون آدم نو

همچو طفل انقلاب

با سؤال و با جواب و با خطاب

زخم‌های پشت عینی مصرع‌های او شدند^۵

آه‌های خشم آلودش ندای او شدند

هر در زندان که بر روی اسیران باز شد

باب آزادی گشود و شعر نو آغاز شد...

شعر چون سرباز ملت شور افکند و قیام:

انتقام! از آخرین مسند نشینان انتقام!

شاعر از یک سو می‌خواهد رسالت شعر نو را در روزگار کنونی بازگو سازد و نگاه تازه‌ای به انقلاب و تحولات زمان اندازد و از سوی دگر با استفاده از چنین موقع مناسب، همچون یک ادیب نوپرداز و دگراندیش، توجه خواننده را جلب کند.

لایق در این شعر اشاره‌هایی بر «دستاوردهای انقلاب» دارد ولی نه به آن ذهنیت که شاعران روزگار در سر می‌پروراندند و آنها عقیده داشتند که: مردم اتحاد شوروی، مردمی قهرمان می‌باشند، آنها انقلاب اکبر را برپا کردند، جامعه سوسیالیستی پی افکندند، در جنگ جهانی پیروز شدند، نظام جهانی سوسیالیستی بنیاد کردند و اکنون کمبود و نقص و ضدیتی در زندگی خود ندارند^۶. و اما در شعر استاد لایق به تدریج پاره‌گردیدن این قالب مضر را مشاهده می‌کنیم. به عقیده شاعر، درست است که: کلتگ سرخ و کمان شاخه^۷ و

شمشیرها، بیت‌های ضربه‌دار و تیری مردافکن شدند و ماهر، هر چند به ظاهر به اهداف انقلابی خود رسیدیم، و تاج‌ها و تاجداران زیر چرخ توپ‌ها تلقان^۸ گردیدند و تخت‌ها بر تخت داران عاقبت مدفون شدند، لیک...! در قطعه بعدی اندیشه شاعر به آهنگ دگر می‌چرخد و برعکس نظریه عدم ضدیت (بی‌کونفلکتی) که در ادبیات شوروی مطرح بود، صدای اعتراض و خشم‌آلودی به طور ناگهانی بلند می‌شود:

لیک زخم پشت عینی تا هنوز

در دل من خفته است

زخم چشم استاد پنجرودی^۹

در دل من خفته است

زخم‌های سینه من قصه ناگفته است!

گوینده این شعر آن زمان ۲۴-۲۵ سال داشت و حرف او برای حاضرین تالار انجمن شعر پارسی و بعداً خوانندگان در سرتاسر جمهوری تکاندهنده بود. او تاریخ زخم چشم استاد پنجرودی را در خاطره‌ها زنده کرد و مردم را به راه نظم رودکی و راه بخارا انداخت:

از بخارا تا دل من یک وجب راه است و بس

راه نظم رودکی و راه اجداد من است

من به این ره می‌روم پرشور تر

می‌روم بر دورتر، بر دورتر.

ادبیات شناس معروف تاجیک دکتر سبحان‌امیر نظریه عدم ضدیت را در ادبیات شوروی به باد تنقید گرفته می‌نویسد که ادبیات در اتحاد شوروی دو ویژگی جدی، اما نامطلوب پیدا کرد: ۱- در موضوع و محتوا نویسندگان از تصویر کردن واقعیت زندگی دور شدند و به دادن آب و رنگ دروغین به آنچه در کشور می‌گذشت روی آوردند. ۲- در شکل یا فرم ادبی شعر به شعار تبدیل یافت و تصویرپردازی که اصل و مایه هنر است در ارزیابی سخن یکسره از دیده‌ها ناپدید شد.^{۱۰} ما شکستن این قالب مضر را در اوایل سالهای ۶۰ سده گذشته در اشعار استادان مومن قناعت و لایق شیرعلی، بعداً بازار صابر، مشتاق شیرعلی، غایب صفرزاده، گلنظر و دیگران مشاهده کردیم.

در نخستین مجموعه اشعار لایق، سرسبز که سال

۱۹۶۷ به نشر رسیده بود، سروده‌هایی که جنبه «بت‌شکنی» و روح بیداری داشته باشند، فراوان به نظر می‌رسید. او به هر موضوع که روی می‌آورد، خواه شعری که برای دختر پنبه کار تاجیک گفته است، خواه دلاوری قهرمان جنگ آلمان را وصف کرده باشد، در هر صورت، برای بیان درد دل خود و یارانش و افشای کمبود و نقص جامعه، دریچه‌ای به روی خواننده گشوده است.

در ادبیات تاجیک و عموماً آثار شاعران شوروی، جنگ دوم جهانی و دلاوری و شجاعت ارتش سرخ و سربازان آن جایگاه ویژه دارد. این قبیل شعرها نیز اکثر سفارشی بوده تحقیر و اهانت افسران و سربازان آلمانی و ستایش‌های اغراق‌آمیز و غیرمنصفانه «اردوی مغلوب‌ناپذیر اتحاد جماهیر شوروی بزرگ» را منعکس کرده‌اند. می‌توان گفت، شاعر پراوازه تاجیک استاد مؤمن قناعت، در داستان «سروش استالین گراد» و سلسله اشعاری که در همین زمینه نوشته‌اند، در تصویر بسیاری از صحنه‌های این جنگ فجیع از مرز عدل و انصاف فراتر پا نگذاشته‌اند. اما لایق شیرعلی در آغاز فعالیت شاعری خود، نسبت به دگر ادیبان کمتر در این موضوع قلم زد و آن هم طبق مرام و اندیشه جوشان ملی که در وجود او موج می‌زند، به تاجیک پسر شهید اسماعیل حمزه علی‌اف که یکجا با نارنجک خود را زیر چرخ تانک دشمن انداخت و پس از مرگ عنوان عالی «قهرمان اتحاد جماهیر شوروی» به او داده شد، روی آورد. تازه‌کاری‌های شاعر از آغاز این شعر توجه خواننده را به خود کشید، او این دلاوری اسماعیل را دمرد را با آب و رنگ عرفی و سنتی به رشته تصویر کشید. شعر او «سرود خیرباد» نام دارد و آغاز آن این است:

باز می‌آید بهار و باز می‌خندد چمن
نورمه در روی ره از سایه‌ها گل می‌کند
زخم من در صحتی خلق می‌یابد شفا
مرگ من در زندگی مردمان گم می‌شود...
باز می‌ریزد ز شادی اشک چشم انتظار
می‌شود کلین بیاران روی بینان توی و سور^{۱۱}
باز می‌پیچد به گردون‌ها سرود یار یار
می‌رود از چهره‌ها آثار اندوه و ملول...
برق ظلمت سوز دارد چشم من
این زمانکه چار اطراف مرا دشمن گرفت،
همبردانم همه قربان شدند،
دست تنهایم ز خاک کشورم قوت گرفت...

قهرمان لایق در استان مرگ در فاصله ۵ هزار کیلومتر دور از تاجیکستان قرار دارد؛ تا یک انجامش صد آغاز آورد و خنده‌های شیطانی دشمن تبدیل به «آه» بگردد و فوج خصم چون گیاه زیر پا له شود و تا در بسته دری باز آورد او با امر دل و تقاضای وجدان به کام آتشبار مرگ یعنی به بارگاه جاودان روانه است:

خیر مادر، جامه ماتم مهوش!

اسماعیل در سنگر داغ، در حالی که با تانک دشمن، با این پیک اجل به جنگ تن به تن درآمخته است، و دقیقه‌های به شمار از عمر جوان او باقی است به یاد مادر، به یاد تاجیکستان، به یاد همزاد و همه یاران، به یاد دلبر چشم انتظار و لحظه‌های جشن و سور و یاد جامه دامادی می‌افتد، این یادهای شیرین و رنگین تلخی مرگ را حلاوت می‌بخشد، خود را و دشمن را و تانک او را به کام مرگ می‌سپارد. ادامه این مانونگ

زیباتر از آغاز آن است :

من چو نطق نوشبادم^{۱۲}

می شوم تکرار اندر جشن های یادبود

شاهبیت داستان بی زوالم -

داستان دستبرد

هم نژاد و هم صفت با شیرکم

خون پاک تاجیکم ،

می فشانم من تو را بر جفظ خاک کشورم...

خیر، خیر، ای اضطراب صوت نوروز عجم،

خیر ای چشمان چار مادرم

خیر ای دو ملت^{۱۳} مرغوله وار دلبرم:

جامه دامادی من را تو پوش، ای دادرم^{۱۴}

ما در این مرثیه جان سوز، از توانایی ها و مهارت
صحنه سازی شاعر، استفاده تازه ترین نحوه بیان، کاربرد
صنایع مختلف ادبی و تاثیر عمیقی که شعرش
در دل های دردمند می گذارد، دم نمی زنیم. اما نمی توان
از احساس گرم و روح والای میهن پرستی قهرمان او که
روی به دشمن و دل جانب مادر و وطن نهاده و سرود
خیرباد می خواند، چشم پوشید. اسماعیلی که - ما در این
قطعه از شعر لایق دچار می آییم - عشق سوزان به
گذشته پرافتخار تاجیکستان عزیز خویش، زبان،
فرهنگ و آداب و سنتن عالی شأن آن دیار را در سینه
می پرورد و با این عشق به جهان ابدیت می پیوندد.
محبت وطن در اشعار استاد لایق شیرعلی اگر در آغاز
فعالیت شاعری او، شبه ناله های رودک پنجرود بود و
شمیم عطر گلهای آن سرزمین، یعنی دیار پدر شعر
پارسی، آدمالشعرا استاد ابوعبدالله جعفر ابن محمد
رودکی سمرقندی را در دماغ داشت، این محبت قدسی
از نشر یک مجموعه تا مجموعه دیگر در آثار او تبدیل
به دریای بی کرانه گردید.

مبلغان ایدیولوژی کمونیستی از صدای سخنانی
چون: خدا، قرآن، محمد(ص) و اسامی دگر انبیا و اولیا،
چون جن از ذکر بسم الله غار می کردند. از محبت به
گذشته دم زدن، جرم و جنایت محسوب می شد، کاربرد
نام ایران، یادی از سمرقند و بخارا که تاجیکان در
آستانه این درگاه قرار داشتند در ادبیات و مطبوعات

ممنوع بود و گوینده اش مجازات می شد. به طور مثال در
اوایل برقراری حکومت شوروی شماری از نویسندگان
تاجیک مانند صدرضیاء، غنی عبدالله، رحیم هاشم،
توره قل ذهنی، بحرالدین عزیزی، حکیم کریم و جلال
اکرامی زندانی شدند و حتی صدرالدین عینی را نیز
مدتی بازداشت کردند^{۱۵}. اما توسط اولین سروده های
استاد لایق، بعد از مرور ۵۰-۶۰ سال خوانندگان تاجیک
آهسته آهسته شاهد زنده گردیدن کارنامه قهرمانان
ملی، احیای اسامی مقدس که در بالا ذکر شد، می گردند.
در شعر استاد که از سروده سالهای ۶۰ سده گذشته اوست
می خوانیم:

پدرم ای پدر دهقانم

تو همی خواستی دهقان باشم

نروم یک قدم از ده برون

بنده مذهب و امان باشم

تو همی خواستی قرآن خوانم،

که از او معرفتی بالا نیست

تو همی خوانستی ملا باشم

بس که در ده یگان ملا نیست

(از شعر «پدرم»)

در شعر «موی سفیدان» (ریش سفیدان) چند
خصلت نیکوی پیران روزگار وصف می شود و شاعر به
گرامی داشتن سنت های والای چون: احترام به پدر و
مادر، به جای آوردن حرمت اشخاص سالخورده و مانند
به آن تاکید گردیده است. او به این سروده خود نیز تا
حدودی آب و رنگ مذهبی بخشیده است و به ذکر
بسم الله، آمین، خدا و محمد می پردازد که در آن روزگار
سایه این نام ها را به تیر می زدند.

نباید هیچ کار آغاز و انجام

به ده بی رضای موی سفیدان

دهد آغاز بسم الله آنها

شود انجام با آمین آنان...

قدم مانده سالار و به تمکین

به زهها مانده نقش واپسین را

خدایا چند روز دیگرم ماند

به دل گویند، چین بسته جبین را...

گذارند آخرین میراث از خود
به فرزندان خود پند و نصیحت :
تو اول یاب خود را، پس خدا را
گر از خود مانی، مانی از خدا هم -
چنین فرمود در قرآن محمد

(از شعر «موی سفیدان»)

با وجود آنکه تیغ بلشویکی بعد از گذشت ۶۰ سال،
تا حدودی کند گردیده بود، اما سخنوران روئین تنی چون
استاد لایق شیرعلی خارج از این فشار نبوده اند.
نویسنده جمعه آدینه بر اثر این فشارها دچار سکت
قلبی گردید و در سال ۱۹۸۲ جان باخت.
استاد ستم اولوغزاده از صف حزب کمونیست خارج و به
مسکو رانده شد. بازار صابر شاهمظفر یادگاری، غایب
صفر زاده برای چاپ شعر و مقاله های «ملی گرایانه»
خود مورد محاکمه و نکوهش «بالا»^{۱۶} و بعضی از هم
قلمان کمونیست خود قرار گرفتند. به استاد لایق نیز
بارها هشدار داده شد که از ایجاد این قبیل شعرها دست
بکشد و مثل دگر شاعران در وصف کارگر، کشاورز،
ساختمان و کارخانه و چاروا و چاروادار^{۱۷} داستان و شعر و
مقاله نویسد و بنیانگذاران کمونیسم را وصف کند.

او در این زمینه نیز شعر گفت: اما نه به شیوه
ممدوحانه و کلیشه ای و مسخره که در ادبیات رایج بود و
بازار گرم و پررونقی داشت. لایق شیرعلی به این سلسله
اشعار خود مضمون و ماهیت اجتماعی و ملی بخشید، با
استفاده از رمز و کنایه و استعداد فطری سخنرانی و
سخن سنجی خویش، شعر را وسیله ای جهت افشای
ظلم حاکمان وقت، مظلومیت مردم زحمتکش و بیان
درد دل خود و افراد آگاه و دگراندیش قرار داد. از نگاه زبان
و بیان و استفاده صنایع ادبی این سلسله اشعار او نیز از
جذابیت ویژه برخوردار است. به طور مثال، شاعر این
تصویر دل نشین را، از کارگاه کشاورز تاجیک در شکل
تبلوری زرنگار و طلاکوب ساخته، به معرض دید گذاشته
است :

جویه ها مانند چین روی دهقان

پخته^{۱۸} شکفته رنگ^{۱۹} موی دهقان

پخته خندان، دامن صحرا شکوفان
چون دل پاک و حقیقت جوی دهقان

(از شعر «داستان دست‌ها»)

شاعر در ادامه این شعر که باید داستان دست‌های زحمت کش دختر کلخوز را وصف نماید، واقعاً به این مقصود خود نایل می‌گردد. او «در میان حوزه گلهای سیمین» به مدح دختر دهقان و تصویر نخل قامت چون ارغوان گلپیز^{۲۰} او می‌پردازد، اما او را نه همچون «ملکه صحرا» سعادتمند و سرافراز از پنبه کاری می‌بیند، بلکه با بیان یک سلسله تصویرها از تلاش و تلواسه‌ها که روزگار بر سر قهرمان «داستان دست‌ها»ی او بار کرده است، شاعر خواننده را وادار می‌کند که به حال او بگریزد. این فاجعه را از بطن شعر می‌توان دریافت. دید لایق و نتیجه‌گیری او از این منظره با دیدگاه دگر شاعران به اصطلاح «ریالیست» تفاوت زیادی دارد. در نوشته شاعران ریالیست، کشاورز «صاحب آب و زمین، راضی از محنت آزاد و وطن آباد خویش» است و همیشه‌های او در هیچ گوشه‌ای از زمین، چنین سعادت را ندارند. اما در ادامه شعری که از آن صحبت مطرح شد، لایق می‌گوید:

ناخون غوزه^{۲۱} خراشد دست او را
خم کند پخته قد خوش بست او را
آفتاب چاشتگه^{۲۲} بی‌رحم سوزد روی او را
باد دزد نکهت زلفان عنبر بوی او را
سرمه خاک است پرواز قطار مژه‌ها^{۲۳}
لانه ماند چنگ مژگان در دو ابروی سیاه
شور ریزد، شور چون آب نمک
از جبین، از هر سر مویش عرق...

این تصویرهای تابناک و دردناک را در اشعار شاعران دگر که نیز در این زمینه قلم فرسوده‌اند دچار نیامده‌ایم. البته لایق نیز فرزند زمان خویش است و شعر او عاری از کمبود نیست و جای جای در ادامه این شعر و دگر سروده‌های استاد کج دارو مریض‌های نیز به چشم می‌خورد، اما خیلی کم و آن هم نهایت منصفانه و منطقی. به عقیده شاعر، صرف نظر از این همه زحمت و

تلاش‌های کمرشکن که دوشیزه صحرا به خرج می‌دهد:
زیر پای اوست با آن سان بزرگیش زمین
زیر حکم اوست صحراهای نعمت آفرین
خاک را دستان نرم او نوازش کرده‌اند
قدرت او دولت او را ستایش کرده‌اند

«داستان دست‌ها»

در ادبیات مردم شوروی (بویژه تاجیک، ازبک، قزاق، قرقیز، ترکمن) ادیبی که وصف لنین، اکتبر، «استالین‌حمان»، ترکتور، کلخوز، پنبه، کارخانه پنبه، کانال، فابریک، کار و کارگر را نگفته باشد، وجود ندارد. به طور مثال، شاعر پراوازه‌ای چون استاد لاهوتی، منظومه‌ای به نام «خروتکتور» نوشت. موضوع و مسایل ذکر شده سرآغاز ایجادیات ادیبان بود، زیرا حکم آن، چنانکه در آغاز این مطلب اشاره نمودیم، از بالا صادر می‌گردید و این مدحیه‌سرای به نحوه‌های گوناگون، گاهی در حد افراط، تا زمان به صحنه ادبیات وارد گردیدن استادان: مومن قناعت، لایق شیرعلی، بازار صابر، خانم گلرخسار، گلنظر و... ادامه پیدا کرد. سدشکن اصلی استاد لایق بود و در صفحه مطبوعات و ادبیات تاجیک از دل این سخنور بی‌باک شعر دیگری می‌تراوید و این شعر شبه رود شوخ و سرکشی بود که نیرو از اقیانوس اندیشه و آثار نیاکان نابغه‌ای چون: مولانا، سعدی، حافظ و روح بی‌شکست فردوسی بزرگ گرفته بود و میراب زمان با آن همه جهالت چنگیزی که داشت، نتوانست مانع جریان رودخانه شعر او بگردد.

«سرود محنت» نیز از شعرهای دوران جوانی لایق می‌باشد که برای جامعه تاجیک در آن روزها سخنی غیرمنتظره بود. او در این شعر نیز چون «داستان دست‌ها» به چهره‌نگاری دختر روستا که از صبح صادق

تا فرو رفتن آفتاب، کیسه‌های بزرگ در کمر بسته بر عوض یک لقمه نان، برای دولت پنبه جمع‌آوری می‌کرد، می‌پردازد. این صداها به گوش حاکمان وقت خوش آیم نبود:

چه گم کردی که می‌جوی سحر تا شام در صحرا؟
جوانی؟

گرمی دل؟

گرمی دست؟

و یا گم کرده‌ای انگشتر میراث مادر را؟

که می‌جویی تو بیخ هر نهال پنبه نورس؟^{۲۴}

این سروده گریه تلخی به سرنوشت انسان است، انسانی که با شعارها و رویاهای دروغین و عوامفریبانه تبدیل به هر صبح و شام «میان آب و لای و گرما و سرما او را و کمان قامت و شست دستش^{۲۵} را چه بی‌آرام می‌بیند». ما در ادامه این قطعه از شعر لایق «صحرا را در حال گرمای شدید چون کوره آهنگران و نازنین پنبه چین^{۲۶} را آهنی در کوره گذاخته یا نانی در تنور پخته و خشتی در خمندان لخته‌سان^{۲۷} سفیده مشاهده می‌کنیم. کاربرد چنین تشبیه و تصاویر نیز از تادیه کاری‌های استاد لایق در ادبیات معاصر تاجیک محسوب می‌شود.

از آنکه آن همه حسن خداداد دوشیزه روستای برادر زحمت کمر شکن زیر آفتاب سوزان، فتانت و زیبایی خود را از دست داده است، شاعر اندوه گرانی در سرمی‌پرورد و با مومیای سخن می‌خواهد بر جراحت‌های او مرهم گذارد:
رخت رنگ سفید آفتابی داشت،
لبت رنگ گلابی داشت،

کنون روی تو همچون خشت پوخته^{۲۸}، نان تفته سرخ می تابد.

لیت پرسین بسته

دست‌هایت شلپر^{۲۹} و خسته

مدار رفته خود را فقط از خاک می‌کابد^{۳۰}

شاعر به سرنوشت قهرمانش بی تفاوت نیست و تلاش آن را دارد که او را و حسن خداداد او را به رنگ خاک و رنگ پنبه و با زرحل خورشید، ز نو تصویر باید کرد و:

سفیدی و جلای پخته را تنها

به وجدانت مثال آورده عالمگیر باید کرد.

لایق چون همه شعرهای نغز و نمکینش، برای پایان این سروده خویش نیز از دیبای زرفشان سخن، پیراهن رنگین جهان آرایی ساخته، خود تمنای آن را دارد که: ای کاش، شعر سفید من بشود^{۳۱} بر پنبه‌ات مانند و یا مانند تو باشد همیشه با زمین پیوند!

اگر شعر مقاومت در ادبیات معاصر تاجیک روزی موضوع تحقیق و کافت و کاوهای علمی ادبیات‌شناسان ما قرار گیرد، بدون تردید شعر استاد لایق از نخستین روزها به این درگاه روی آوردن او (از سال ۱۹۶۰ میلادی) تا روزگار ما، در این زمینه حرف اول را خواهد زد. در این مقاله فشرده، ما با نمونه‌هایی از آثار شاعر روی آوردیم که ویژه نخستین سالهای به شعر و شاعری سروکار ورزیدن استادند. موضوع خودشناسی ملی، دعوت به بیداری، نفرت به خود و خصلت بردگی، هشدار به اصالت باختگان گزاف گوی و قاتلان برادرکش در آثار استاد لایق شیرعلی، به ویژه سروده‌های او: آل سامان، عینی، بوعلی بخرد نکوفر جام، عرب گویند سینا را گروهی، طلای بخارا، زبان گم کرده، در نکوهش محل‌گرایان، تقلید مولوی، افتخار و اعتراض، کاریز فردوسی، تاجیکستان محظر من، تاریخ‌گواه است، سلسله الحام از شاهنامه، جام خیام، فریاد بی‌فریادرس (آخرین مجموعه اشعار شاعر)، چون فواره زینه به زینه^{۳۲} بالا می‌رود و تبدیل به کهکشان خون می‌شود که آن شاء‌الله به بحث و بررسی این موضوع در آینده خواهیم پرداخت.

۱- دانشنامه ادب فارسی، ج ۱، ص ۶۲.

۲- علی اصغر شعر دوست، مقدمه به گلچینی از اشعار استاد لایق شیرعلی، انتشارات الهدی، ۱۳۷۲، ص ۱۳

۳- دانشنامه، ص ۷۴۷.

۴- کتابهای چون: درباره فردوسی و شاهنامه (۱۹۳۴)، شیخ الرئیس ابوعلی سینا (۱۹۳۹)، استاد رودکی (۱۹۴۰) و سلسله مقاله و رساله‌های استاد عینی در بیداری قوم تاجیک نقش مهم بازیده‌اند.

۵- با دستور امیر بخارا سید عالمخان نوکران او به پشت عینی ۷۵ جوب زده بودند.

۶- دانشنامه ادب فارسی، ص ۶۲.

۷- کلتک سرخ و کمان شاخه - نام اسلحه

۸- تلقان کردیدند - له شدند

۹- اشاره به آنکه میل بر چشمان استاد رودکی کشیده شد.

۱۰- دانشنامه، ص ۶۳.

۱۱- سلسله سنت‌های مردمی که در جشن عروسی به جا آورده می‌شوند.

۱۲- تنطق نوشیاد - سخنی که در محافل دوستانه در حق کسانی گفته شود. (ساخته مؤلف است)

۱۳- مله - گیسو

۱۴- دادر - برادر کوچک

۱۵- دانشنامه ادب فارسی، ج ۱، ص ۶۳.

۱۶- دستگاههای مقام‌های حاکم در نظر گرفته شده است.

۱۷- چاروا و چاروادار - دام و دامپرور

۱۸- پخته - پنبه

۱۹- رنگ - مانند، مثل

۲۰- گلییز - گل افشان

۲۱- غوزه

۲۲- چاشنگه - ظهر

۲۳- قطار مژه‌ها - صف مژگان

۲۴- نورس - نورسته

۲۵- شست دستش - حرکت یا سرعت تند دستانش

۲۶- پنبه چین - آنکه با نیروی دست پنبه جمع آورد

۲۷- لخچه سان - چون اخگر

۲۸- خشت پوخته - آجور

۲۹- شلپر - از کار افتاده، خسته

۳۰- می‌کابد - جستجو می‌کند

۳۱- شود - بشود، باشد و...

۳۲- زینه به زینه - پله به پله

توضیح

در شماره‌ی گذشته‌ی کتاب‌ماه درباره «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی و داستان‌نویسی امروز» گفت و گویی با جعفر مدرس صادقی منتشر شد که بسیاری از خوانندگان و صاحب‌نظران با کتاب‌ماه تماس گرفته و بر ادامه گفت و گوها درباره ضرورت و اهمیت پیوند و ارتباط ادبیات کلاسیک با ادبیات معاصر تاکید کردند. کتاب ماه ادبیات و فلسفه ضمن استقبال از آراء و آثار نویسندگان، پژوهشگران و مترجمان به منظور گسترش مباحث و پژوهشهایی در این زمینه، نشست‌هایی را با حضور صاحب‌نظران و کارشناسان برگزار خواهد کرد. لازم به توضیح است که در گفت و گو با جعفر مدرس صادقی، تصویر کتاب دیگری چاپ شده بود که

ضمن پوش از ایشان، تصویر جلد کتاب سرگذشت حاجی بابای اصفهانی با ویرایش و مقدمه جعفر مدرس صادقی منتشر می‌شود.

سیمای انسان در اشعار مولانا کتابی است درباره اندیشه‌های بلند و والای عرفانی مولوی که با دردمندی، دینداری و هنرمندی درآمیخته است. نگارنده اثر بر آن است تا پیوند خدا و انسان را در دو اثر بزرگ مولانا جستجو کند و اسباب و علل کمال و نقص انسان را برشمارد. در نوشتار حاضر به تکرار از شور شیدایی سخن رفته است و این از آن رو است که عشق و شیدایی این مولانا است و هر چه و هر جا سخن می‌گوید، بوی عشق می‌پراکند و این آیین بر دل و جان ما نیز سخت اثر گذاشته است. گفتنی است رسم الخط ابیات کتاب براساس مثنوی نیکلسون و غزلیات شمس استادفروزانفر تهیه شده و کمی با رسم الخط امروزی تفاوت دارد. این کتاب در ۳ بخش تدوین شده است: بخش اول که خود شامل دو فصل است به تحلیل «انسان، مثنوی، مولانا» و «انسان در نظر مولانا» می‌پردازد. بخش دوم نیز دو فصل است. در فصل نخست، «آفات و موانع معرفتی کمال» و در فصل دوم «آفات و موانع غیر معرفتی کمال» مورد بحث قرار می‌گیرد. فصل‌های بخش سوم به «عوامل معرفتی کمال» و «عوامل غیر معرفتی کمال» اختصاص دارد. در پایان هر بخش پی‌نوشت‌ها درج شده است. تکیه بر حواس ظاهری، عقل جزوی، پیروی از نفس و دل بستن به جاذبه‌های آن، همنشینی با ناراستان، دست یابی به حواس باطنی، عقل کل و عقل کلی، طلب، صبر در برابر

جاذبه‌های دنیا، پیروی از پیر، تعریف عشق و ترک هستی و فنای صفات بشری در حق، از جمله مضمون‌های مورد بحث کتاب است. مؤلف در بخش نخستین کتاب ابتدا مطالبی درباره مثنوی و جایگاه آن در ادب و عرفان پارسی ارائه داده و آن را داستان سفر انسان به سوی «حج رب البیت» نامیده است. او معتقد است که این کتاب شریف - مثنوی - گرچه بر زبان بشری به نام جلال‌الدین محمد رومی بلخی جاری گشته است، اما در حقیقت ترجمانی است از قرآن کریم که از چشمه جوشان فیض الهی تراوش یافته و به همین علت همانند قرآن کریم که ریسمانی الهی است تا زمینیان را به آسمان متصل کند، زمین و زمینیان را به آسمان پیوند می‌زند و این شاید مهمترین خصیصه مثنوی است که این کتاب بی‌همال را از شمار دیگر کتاب‌های بشری ممتاز می‌سازد و آن را بر بام بلند آسمانها جای می‌دهد. نگارنده پس از آن به جایگاه و مقام انسان از دیدگاه مولانا اشاره کرده، می‌گوید: به نظر مولانا آنچه که بیش از هر چیز برای آدمی اهمیت دارد و جان همه علوم است این است که بدانند خود کیست و ناآگاهی به این موضوع ژرف و مهم او را در زمره ستمکاران و جاهلان قرار می‌دهد. صد هزاران فصل داند از علوم

جان خود را می‌داند آن ظلوم داند او خاصیت هر جوهری

در بیان جوهر خود چون خری
دفتر ۲۶۴۸/۳ و ۲۶۴۹

در جایی دیگر به مراتب خودشناسی و سیر کمالی وجود انسان اشاره شده و راه‌های رسیدن به رشد و تعالی

با استناد به ابیات مثنوی بیان می‌گردد. در سطرهای بعدی، مؤلف، مراتب روح و وحی و تفاوت عقل‌ها را برمی‌شمارد و دریافت‌های شهودی عارفان را شرح می‌دهد. پذیرش اختیار در نظر مولانا و شرح مبسوطی که نگارنده در این باب ارائه داده از دیگر مطالب کتاب است. در این بخش از کتاب آمده است: «باری جلال‌الدین رومی می‌کوشد تا نشان دهد آدمی مختار است و هرکس جبر را سیر زشتی و انحراف خود کند به شیطان نزدیک شده که نخست این توجیه از جانب او صورت گرفت، آنگاه که گفت: «رب بما اغویتنی». سپس بر این مهم تاکید می‌ورزد که منظور از مختار بودن انسان تقویض همه امور بدو نیست، چنانچه برخی از متکلمان چنین پنداشته‌اند، در نظر او اراده خداوند از جهان تبعید نشده است؛ انسان را نیز به خود وانتهاده‌اند، بلکه اختیار آدمی مخلوق اختیار الهی است و در طول اختیار خداوند قرار می‌گیرد».

اختیارش اختیار ما کند

امر شد بر اختیاری مستند

اختیارش اختیارت هست کرد

اختیارش چون سواری زیر گرد

دفتر ۳۰۸۸/۵ و ۳۰۸۷

نویسنده پس از بیان مسئله جبر و اختیار از نگاه

مولانا به اصلی‌ترین و ریشه‌دارترین موضوع هستی و

متعالی‌ترین موهبت الهی یعنی «عشق» اشاره

می‌نماید و مهمترین ویژگی عاشقان را در نظر مولانا

این گونه شرح می‌دهد: مهمترین ویژگی عاشقان در

نظر این بزرگ آن است که آنان را با وجود، کاری نیست،

بلکه آنان رو به سوی دیار عدم کرده‌اند، ایشان تجارتنی

زهرا دامیار

سیمای انسان در اشعار مولانا

آغازیده‌اند که بی‌سرمایه سود می‌بخشد و آن جز فنای از جهان نقش و رنگ نیست. در حقیقت عاشق کسی است که از شهر رنگ می‌گریزد و در صحرای عدم خیمه می‌زند؛ صحرایی که در آن نشانی از دیوارهای منبت نیست؛ خانه‌های خودی خراب گشته و تجمل و زیبایی تعلقات رنگ باخته است. آنجا همه عریان از رنگ و نقشند و جدا از تفرقه و تعدد، آفتاب وحدت همه را احاطه کرده است.

عاشقانرا کار نبود با وجود

عاشقانرا هست بی‌سرمایه سود

بال نی و گرد عالم می‌پرند

دست نی و گوز میدان می‌برند

آن فقیری کوز معنی بوی یافت

دست ببریده همی زنبیل یافت

عاشقان اندر عدم خیمه زدند

چون عدم یک رنگ و نفس واحدند

دفتر ۳۰۲۱/۳ تا ۳۰۲۴

و از همینجاست که مولانا با چشمی به جهان می‌نگرد که نه در پس آن فیلسوف و متفکری نشسته است تا جهان را با نظام عقل و برهان تفسیر کند و نه از چشم عالمی می‌نگرد که تجربه حسی را پیش روی نهاده تا با آن معیار، به نقد و نظر بپردازد، بلکه او را وجودی است که حق از مادر عشق آفریده و پرورش داده است و عشقش چنان گداخته که همه وجود چشم و گوش گشته و اینک آن مست می‌زاده، خاک در دیده حس زده است و عقل را بدروغ گفته و در سرزمین حیرت مقام جسته است و عشق را کیش خود ساخته و گولی را بر زیرکی مقدم داشته، زیرا که عقل جزوی مایه بدنامی

عقل است و معکوس بین و منکر عشق، هر چند چنین می‌نماید که صاحب سر است.

عقل کاذب هست خود معکوس بین

زندگی را مرگ بیند ای غبین

ای خدا بنمای تو هر چیز را

آنچنانکه هست در خدعه سرا

دفتر ۱۷۶۴/۵ و ۱۷۶۵

لذا او اجزای عقل را به عشق جمع می‌کند و جهان را

از پشت عینک عاشقان می‌نگرد.

عقل تو قسمت شده بر صد مهم

بر هزاران آرزو و طم و رم

جمع باید کرد اجزا را بعشق

تاشوی خوش چون سمرقند و دمشق

دفتر ۳۲۸۸/۴ و ۳۲۸۹

در مباحث بخش دوم عوامل مؤثر در سیر کمالی انسان و آفات و موانع بازدارنده او در رسیدن به کمال بیان می‌شود و خواهیم دید که مولانا این عارف نازک‌اندیش چه راهی را برای شستشوی مستمر دل و جان در بحر عشق ارائه می‌کند و چگونه آدمی را به قله‌های مقام خلیفه الهی می‌رساند و پرواز را در آسمان فنا بدو می‌آموزد.

در عشق زنده باید، کز مرده هیچ ناید

دانی که کیست زنده؟ آنکوز عشق زاید

غزلیات شمس ۸۴۳

تکیه بر حواس پنجگانه ظاهری که مولانا از آنها به نامهای حس ابدان، حس خفاش، حس ظاهر و حس تن یاد می‌کند و نیز نگاهی به آفات معرفتی کمال انسان از مباحث آغازین این بخش از کتاب است که

اهم موضوعات آن بدین قرار است:

۱- حواس تنها سطح خارجی پدیده‌ها را درمی‌یابند و از دریافت باطن موجودات ناتوانند.

۲- حواس ظاهری تنها بخش کوچکی از حقیقت را نشان می‌دهند.

۳- اگر حواس را ابزارهایی بدانیم که گزارش‌ها و خبرهایی را از موجودات خارجی به ذهن ما منتقل می‌کنند، در این انتقال معلومات به هر دلیلی که باشد خواه به دلیل ارتباط با واسطه و غیرمستقیم یا پدیده‌ها و خواه به دلیل ضعف و ناتوانی حواس در ادراک واقعیت‌ها، همواره معلوماتی که به ذهن ما منتقل می‌شود حامل درستی از شبهات و خطاهاست.

۴- حواس ظاهری روبه سوی مغرب جهل و تاریکی دارد و پشت به سوی مشرق معرفت و الهام.

۵- توجه و تکیه بر حواس به منزله دور شدن از دریافت‌های شهودی و الهامات غیبی است.

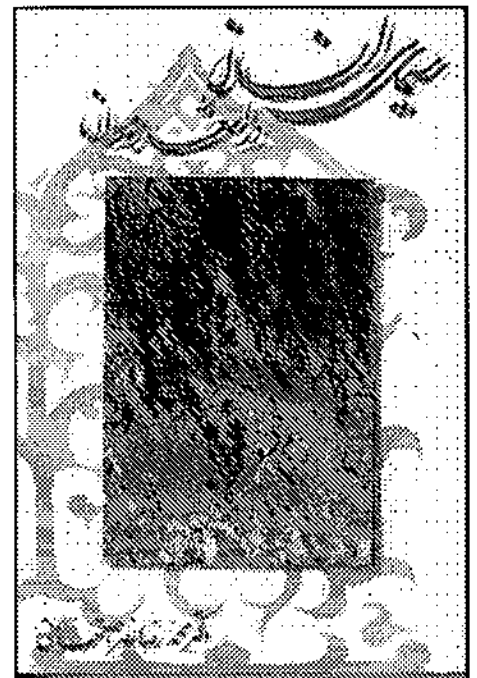
۶- جهان محسوسات در مقایسه با جهان عظیم غیر حسی بسیار کوچک و محدود است، همچنین حواس و اندام‌های حسی انسان نیز در برابر جهان شگفت‌انگیز روح او، زندانی بیش نیست.

۷- حواس ظاهری آنقدر ضعیف و ناتوان است که با پیدایش امیال و غرایز نفسانی در صد واقع‌نمایی آن تا صفر تنزل می‌یابد و در برابر دیدن حقایق کور و کر می‌ماند. و مواردی دیگر از این دست. پس از آن وهم و خیال و ناتوانیها و کاستی‌های آنها در نقطه نظر معرفت‌شناسی و کژنمایی‌های این دو، در راه دریافت حقایق و تقسیمات آنها از دیدگاه مولانا معرفی می‌شود. در ضمن مباحث بعدی، عقل جزوی و نظر مولوی در

سیمای انسان در اشعار مولانا

محمد رضا نصر اصفهانی

نشر هشت بهشت، چاپ اول: ۱۳۷۷

خصوص مراتبی از عقل نظری که از دیدن حقایق جهان‌های فراحسی ناتوان است مطرح شده و تعابیر مولانا از جلوه‌های متفاوت عقل فراهم آمده است. از جمله مهمترین ناتوانی‌های عقل جزوی که جلال‌الدین رومی در جای جای مثنوی خویش به تکرار از آن یاد کرده است، کوتاهی دست عقل از دامن معارف غیبی و اسرار اولیاء و خاصان حق بویژه عدم درک عشق است. چراکه عقل همواره در پی تجزیه و تحلیل است و عشق را با تجزیه و تحلیل کاری نیست که شرط عمده دریافت آن فانی شدن و از خود برخاستن است.

عقل جزوی عشق را منکر بود

گر چه بنماید که صاحب سر بود

زیرک و داناست اما نیست نیست

تا فرشته لاتشد اهریمنیست

دفتر ۱/۱۹۸۲ و ۱۹۸۳

تقلید و مطالبی در بیان زشتی و کراهت آن به نقل از مولانا، توقف در اسباب و وسائط و تاکید مولانا بر اینکه سهم عظیمی از گمراهی بشر و راه نیافتن او به حقیقت بردوش توقف در اسباب و علل است، نیز علم و معرفت غیرشهودی و محصور ماندن آدمی در دانش‌های زمینی و حسی و رها کردن معرفت‌های شهودی و غیبی که از نظر مولوی حجاب حقیقت است از دیگر مطالب بخش دوم کتاب به شمار می‌رود. افزون بر آن سخنان مولانا در خصوص مادیگری اخلاقی و چگونگی ممانعت آن از دریافت حقایق و دل بستن به دنیا و مال و ثروت در لابه‌لا و جا به جای مباحث کتاب به چشم می‌خورد. در

تعابیر مولانا نعمت‌های این جهانی از هر نوعی که باشد از دور چون دریای آبی خوش و خرم است، ولی چون کسی بدان نزدیک شود، سرابی پوچ و کاذب را می‌ماند که مدتی انسان را به خیالی قانع و راضی ساخته است. همچنان جمله نعیم این جهان

بس خوشست از دور پیش از امتحان

می‌نماید در نظر از دور آب

چون روی نزدیک باشد آن سراب

دفتر ۳۱۶/۶ و ۳۱۷

تکبر و خودبینی، پیروی از نفس و دل بستن به جاذبه‌های آن، شهوت، حسد، خشم، آرزو، نام و شهرت، جاه، دلبستگی به تن و مظاهر آن، همنشینی با ناراستان، دوری از حق و عشق او، فقدان رهبر و دیگر عوامل، از افات و موانع غیر معرفتی کمال محسوب شده و تعابیر مولانا در باب هر یک به تفصیل آمده است.

در بخش پایانی کتاب عوامل معرفتی کمال از جمله گشودن بندهای حواس، دست یابی به حواس باطنی، برخورداری از جلوه‌های عقل کلی، عقل کل و عقل کلی، عقل مجرد و تزکیه و تهذیب تحلیل و ارزیابی شده است. افزون بر این عوامل غیر معرفتی کمال چون: طلب، صبر در برابر جاذبه‌های دنیا، صبر و سخت‌کوشی، آثار صبر، پیروی از پیر، برخورداری از جذبات عنایت حق و عشق و شرح و تبیین هریک، موضوعات این بخش از کتاب را تشکیل می‌دهند.

به طور کلی مولانا جلال‌الدین رومی از زمره بزرگترین فرزاندانی است که با تلقی و استنباطی که از

انسان، اسلام و اندیشه‌های الهی دارد، دردمندانه و سوخته‌دل بر سر پی افکند نظامی است جامع و مانع که به اعتقاد او بیانگر بنیادهای ارکان رفیع و منبع اسلام و کشف اسرار وصول و یقین است. لذا می‌کوشد تا چهره جان را از هر چه بیگانه و ناآشناست دور دارد و از هر چه زشتی و ناپسامانی و کژواری است بپیراید. و به همین دلیل است که انسان در چشم مولوی موجودی است دارای کمالات بی‌نهایت که با داشتن گوه‌ری به نام اختیار، شایسته مقام کژمنا گردیده است. از نظر او برای انسان ماهیتی و حدی خاص که بیانگر مرزهای وجودی او باشد نمی‌توان تعیین کرد. و به طور کلی انسانی که مولانا معرفی می‌کند حاصل ودیعه الهی بس ارجمند و گرانبهایی است، موهبتی الهی که همه آفرینش طفیلی هستی آن است. همان چیزی که انگیزه آفرینش را تبیین می‌کند و بودن را معنی می‌بخشد و عاقبت بالی می‌شود تا آدمی بدان پرواز کند و به یک دم به آسمان هفتم پای نهد و این موهبت تنها عشق است و بس.

عشق است بر آسمان پریدن

صد پرده به هر نفس دریدن

اول نفس از نفس گسستن

اول قدم از قدم پریدن

نادیده گرفتن این جهان را

مردیده خویش را بدیدن

(گزیده غزلیات شمس، محمدرضا شفیعی کدکنی، ص ۳۱۳)

را به وادی آثار و عقایدشان ببرد. در این گفتگوها از شاعران معاصر آلمانی زبان چیزی گفته نشده، با این همه «تیلور پنجاه سال ادبیات آلمانی زبان» است.

نسل‌های مختلف از نویسندگان کنار هم می‌آیند تا ما را با فضای کلی ادبیات آلمانی زبان آشنا کنند. صداها در عین گوناگونی، رنگین‌کمانی از نگره‌ها و نگاهها به ادبیات و زندگی را می‌سازند که در آن می‌توان زندگی انسان معاصر آلمانی زبان و به دنبال آن زندگی انسان مدرن را نگرست. جوابهای نویسندگان به مصاحبه‌گر در عین تفاوت بسیار با هم، در جایی به هم می‌رسند و آن، در گفتن از «نوشتن» و «کار» است و هر یک به زبانی، از «رنج نوشتن» و نیز «شکوه» آن با خواننده سخن می‌گوید. ترجمه گفتگوها روان و خواندنی‌ست بویژه که نام محمدرضا پورجعفری به عنوان ویراستار در شناسنامه کتاب آمده و نشان می‌دهد او نیز برای این کار واقعاً سنگ تمام گذاشته است.

این کتاب برای آنهایی که با ادبیات آلمانی زبان مانوس‌اند دریچه‌ای نو می‌گشاید و برای خواننده نا آشنا با ادبیات آلمانی زبان گونه‌ای تاریخ ادبیات زنده و پویاست که از زبان نویسندگان بازگو می‌شود، نه با قلم ادیبان و محققان. بویژه خواندن این گفتگوها برای مصاحبه‌گران ایرانی که در مطبوعات کم نیستند بسیار آموزنده و راهگشاست.

مصاحبه‌ها هیچکدام کلیشه‌ای نیستند. او قبل از مصاحبه آثار نویسندگان، اجرای نمایشی کارهایشان و نقدهایی که در موردشان نوشته شده را به دقت خوانده و از آنجا که خود نویسنده است با آثار بسیاری از نویسندگان دمخور بوده‌است. روش او در واقع از آثار و خلق و خوی هر نویسنده شکل می‌گیرد. او قبل از مصاحبه چندین و چند بار با نویسنده ملاقات می‌کند، با او اخت می‌شود و در فرصتی مناسب که اعتماد نویسنده را جلب کرد با او به گفتگو می‌نشیند. مکان همه مصاحبه‌ها در «کارگاه نویسنده» که خانه اوست صورت می‌گیرد، این کارگاه ممکن است در روستایی کوچک در سوئیس باشد، در اتاق هتلی در رم، در شهری پررفت و آمد مثل مونیخ یا هر جای دیگر. چون روبرو شدن با نویسنده در اتاق کارش علاوه بر راحتی نویسنده به هنگام مصاحبه بسیاری از گوشه‌های پنهان از زندگی نویسنده را برای مصاحبه‌گر آشکار می‌کند. هاینریش بل، ماکس فریش، فریدریش دورنمات و تاحدی آلفرد آندریش برای خوانندگان فارسی چهره‌هایی آشنا نیستند. از کارل تسوک مایر، هرمان کستن، ولفگانگ کوپن، هانس اریش نوساک، اووه یونزن و مارتین والزر تقریباً خوانندگان فارسی هیچ نمی‌دانند و این مصاحبه‌ها می‌تواند ما را با چهره‌های نا آشنا اما مشهور ادبیات امروز آلمانی زبان آشنا کند و لحظه‌ای ما

«به نظرم نویسنده — نویسنده آزاد — در بلندترین نقطه آزادی قرار دارد. آزادی که در خطر باشد، زبان در خطر است و بر عکس. این تهدید از دستور زبان شروع می‌شود و در مرحله بعد هنرهای تصویری را دربر می‌گیرد. نویسنده با فعالیت، وظیفه و تعهد سر و کار دارد و این اوست که باید جای خود را بیابد... تعهد برای من شرط اولیه است.»

آنچه خواندید فرازی ست از مصاحبه هاینریش بل نویسنده بزرگ آلمانی با هرست بینک از کتاب گفتگو با ده نویسنده آلمانی زبان (ص ۳۵) که با ترجمه رحیم دانشور طریق به همت انتشارات دشتستان به تازگی منتشر شده است.

مصاحبه‌های این کتاب بسیار سنجیده و آموزنده‌اند. این را از لایه لای مصاحبه‌ها می‌توان دریافت.

مصاحبه‌گر در پیشگفتار، روش مصاحبه، انگیزه و چند و چون کارش را به روشنی توضیح داده است.

علی عبداللہی

رنگین‌کمانی از صداها

گفت و گو با ده نویسنده آلمانی زبان

هرست بینک

رحیم دانشور طریق

نشر دشتستان، چاپ اول: ۱۳۷۸

مجموعه شعر (کاش) چهارمین کتاب منتشر شده از شاعر معاصر محمدباقر کلاهی اهری است که در پاییز ۱۳۷۸ به همت نشر همراه در سه هزار نسخه منتشر شده است. کلاهی اهری شاعری ست که در یک طبقه‌بندی تاریخی به دهه‌های پنجاه و شصت تعلق دارد، ولی بیشتر در دهه هفتاد است که در محافل شعری مطرح شد، چنان که امروز کارهای او را در بسیاری از نشریات کنار آثار شاعران نوپرداز می‌بینیم که خود را وابسته به جریان پساساختارگرایی و شعر خود را وابسته‌ی مطلق زبان می‌دانند. صرف نظر از انتقاداتی که در برداشت ایرانی از پساساختارگرایی و مسئله‌ی زبان مطرح است، شعر آقای اهری از کیفیت‌های خاصی برخوردار است که در عین بسیاری شباهت‌ها به وضوح او را از دیگر چهره‌های شاخص شعر دهه هفتاد متمایز می‌کند.

(کاش) مجموعه‌ای از کوتاه‌ترین شعرهایی ست که تا کنون از اهری خوانده‌ایم. عموم شعرها شامل دو یا سه بند شده و تنها نیمی از یک صفحه را پر می‌کنند که این خود از امتیازات کتاب اخیر آقای اهری است. زیرا با توجه به شیوه کار ایشان که وابستگی کمتری به انواع آهنگین شعر مدرن یا بازی‌های زبانی شعر پسامدرن دارند، در واقع باید گفت شعر ایشان به نوعی از دسته متون (ارگانیک) است. متونی که جوهر شعری و دلالت معنا در آنها تنها در اثر کنش و واکنش‌های متقابل پاره‌های شعر شکل می‌گیرد. از همین روی کوتاهی اشعار این کتاب کمک می‌کند تا خواننده روابط ارگانیک میان پاره‌های شعر را بهتر درک کند و (جوهری) (Literariness) شعری آن را به خوبی دریابد.

(یافت) یکی از عناصر کلیدی اشعار اهری است. بندهای مختلف در شعر ایشان به طور پی‌درپی به یکدیگر ارجاع داده می‌شوند. بسیاری از شعرهای دهه هفتاد فاقد این خصوصیت هستند. یعنی می‌توان یک پاره از آن را از دل شعر بیرون کشید و مانند یک سلول زنده‌ی مجزا آن را بررسی کرد. در آثار اهری نیز به بسیاری از اینگونه شعرها بر می‌خوریم. اشعاری که عناصر آن بی‌آن‌که ارتباط چندانی با هم داشته باشند

کنار هم چیده شده‌اند یا این که تنها یک بند فعال و ارزشمند در آنها وجود دارد. اما تبلور خاص اهری را باید در اشعار ارگانیک و انداموارهای ایشان جستجو کرد.

بسیاری از شاعران دهه‌ی هفتاد برای گریز از تک‌ساحتی شدن شعر یا جمود یک معنای متعین در آثارشان دست به ساختار شکنی می‌زنند یا به عبارت دیگر ساخت و سازهای دلالت معنایی را در شعر خود فرومی‌پاشند. ضمن تأیید ارزش‌های نقد مکتب پساساختارگرایی و تأکید بر تأثیر اندیشه‌ی کسانی چون دریدا و لیوتار در تاریخ تفکر بشری، باید گفت بازتاب این اندیشه‌ها لااقل در شعر سال‌های اخیر نوعی تخریب اندام شعر بوده است. تولید انبوه شعرهایی که برخلاف ادعای خود یا بازتاب احساساتی بسیار نوستالژیک هستند و یا متونی کاملاً بسته که هیچ‌گونه امکان تأویل و بازتولید معنا را به خواننده نمی‌دهند.

در شعر اهری ضمن تلاش برای گریز از تک معنا شدن متن یا نوعی ارتباط انداموار و ارگانیک وحدت بخش روبرو هستیم، فرایندی که در حین تولید معنای آشکار شعر، ذهن ما را نیز به بازی می‌گیرد تا از معنای نهاده شده فراتر رفته و به بازتولید معنای خاص خود پردازیم.

به شعر (ابتدا) که نخستین شعر این مجموعه است توجه کنید.

مقصود از همه‌ی عالم تویی
و مرا، ایلیمان سیه روی، ز برای تو
چون دیو به شیشه فرو برده‌اند

زندانی عشق توام
ای خلاصه‌ی ماه و سال‌ها
نهان شده از لشگرها که تو را می‌جویند
رَمه‌ها که تو را بو می‌کشند

گیاهان که تو را می‌جویند، با ریشه‌های خویش

چشمه‌ها به عشق تو می‌جوشند
ورودها ز پی تو روانه‌اند
من نژند به این شیشه‌ی سودا

تو را می‌جویم
ای ماه سربلند!

لایه‌ی اولیه‌ی معنا در این شعر برخلاف خیلی از اشعار معاصر این دهه بسیار آشکار است. تقابلی میان انسان و موجودی برتر (ایلیمان سیه روی) او را از برای کسی که مقصود همه عالم است محبوس کرده‌اند. همه‌ی جهان آن را می‌جویند گیاهان با ریشه‌ها و رَمه‌ها با شامه‌یشان، اما او زندانی عشق محبوس، (نژند) و ناکام در اشتیاق خود می‌سوزد.

در ابتدا ممکن است برخی از قطعات تا حدودی غافلگیرانه بنمایند، مثل فرورفتن در شیشه به تاوان عشق، اما ساختار متن به گونه‌ای است که لایه‌ی اولیه‌ی معنا بلافاصله خود را می‌نماید. کرنشی قصیده‌وار در برابر یک نیروی برتر! اگر معنای شعر در همین جا خاتمه می‌پذیرفت و نظام دلالت‌گر شعر نقطه‌ی پایانی بر کار خود می‌گذاشت، می‌بایست این کتاب را می‌بست و آن را به کناری می‌گذاشت زیرا بسیاری کسان قبل از این، چنین مفاهیمی را به فراوانی تکرار کرده‌اند. اما انعطافی در پیکر این شعر است که از منجمد شدن معنا در آن جلوگیری می‌کند.

راوی محبوس در آرزوی محبوس پنهان است، در این تقابل میان راوی و آن (او)ی برتر نوعی رابطه (تشابه) نیز نهفته است. راوی شعر در شیشه نهان شده است و آن وجود برتر نیز در جلوه‌های طبیعت پنهان است. یک موقعیت مشابه در مورد هر دوی آنها قابل مشاهده است. هر دوی آنها به نوعی در درون چیزی دیگر هستند، راوی درون شیشه و محبوس درون جوشش چشمه و رایحه‌ی گیاهان.

در لایه رویی شعر نهان شدگی امری طبیعی می‌نماید ولی با بروز این تشابه در لایه پنهان‌تر متن این پرسش پیش می‌آید که چرا راوی را چون دیو به شیشه فرو برده‌اند و چرا آن وجود برتر از نظرها نهان است؟ اینجاست که حوزه‌ی تازه‌ای برای گسترش معنا و تأویل شخصی خواننده فراهم می‌شود، شعر از تک معنا شدن می‌گریزد و امکان بازتولید معنا را برای خواننده فراهم می‌کند.

در شکل رویی متن، نهان شدن راوی درون شیشه در حد یک ایماژ یا استعاره‌ای اسطوره‌شناختی باقی می‌ماند ولی با کشف ارتباط دیگر عناصر متن با یکدیگر و کنش و واکنش متقابل آنها، (شیشه) افق معنایی تازه‌ای می‌یابد. چرا فرضاً او را درون یک کوزه سفالی یا تنگی مسی محبوس نکرده‌اند؟ شیشه بشی

علیرضا محمودی (ایرانمهر)

پروانه در نیمه راه نردبان

شفاف است، او درون شیشه محبوس است و از وراء آن می تواند جهان را بنگرد بی آنکه تماسی با آن داشته باشد. به این ترتیب استعاره های تازه شکل می گیرد. انسانی که در جهان زندگی می کند ولی در واقع اسیر آن است، او می بیند بی آنکه تماسی واقعی با آنچه پیرامون اوست داشته باشد.

یکی دیگر از تمهیداتی که در بسیاری از اشعار مجموعه (کاش) همچون یک ویژگی قابل مشاهده است، پیش کشیدن برخی سؤال های فلسفی ست، تأملاتی درباره ماهیت جهان که نتیجه ای قطعی از آن گرفته نمی شود و ذهن خواننده را به بازی می طلبد. به عنوان مثال در شعر (سؤال) شاعر درباره ماهیت دریا و اصوات و کل جهان می پرسد یا در شعر (پرسش) آوارگی انسان را در زمان مورد سؤال قرار می دهد، سرنوشتی که میان دو قطب شوق و ناتوانی سرگردان است:

پروانه ای قلیل می خواهد
از نردبان شعله ها بالا رود
با قدم کوتاه خویش؟!

آری

پروانه برای همین کار به دنیا آمده است.

چنین تعارضی میان خواستن و نتوانستن چنان که در شعر (ابتدا) نیز دیدیم، دغدغه بسیاری از اشعار مجموعه ی (کاش) است. نام کتاب و تصویر روی جلد آن نیز که پروانه ای را در حال صعود از نردبان نشان می دهد نشانه ای از همین درونمایه است.

در برخی از اشعار، این درونمایه به راحتی لو می رود و با روشن شدن دست شاعر کیفیت ادبی شعر محو می شود، اما در برخی از اشعار این درونمایه فلسفی چون تمهیدی به کمک شاعر می آید تا متن خود را چند لایه و عمیق کند. یکی از شگردهای شاعر برای گریز از این صراحت و لورفتگی، جایگزین کردن ایماژ یا صور خیال به جای مفاهیم است در حالی که سؤال همچنان حضور

خود را حفظ می کند:

چوبه ی ماهیگیران است این
یا کمان شاهنشاهی غریب که رد می شود
از کنار اسکله ای در یک داستان.

اما شاید بارزترین تمهید آقای کلاهی که در سرتاسر کتاب نیز به طور مشهودی نمود یافته است استفاده از قهرمانان اسطوره ای و تاریخی و هنری باشد. در جای جای کتاب با اشعاری برخورد می کنیم که بر مبنای یکی از این اسامی بزرگ شکل گرفته اند. اشعاری با نام های (اولیس)، (یولیس)، (ونسان ونگوگ)، (پل گوگن)، (امیرارسلان)، (لنگستون هیوز)، (کمال الملک غفاری)، (هیچکاک) و غیره. هریک از این نام ها با هاله ی شهرتی که اطرافشان می درخشد و مفاهیم و معانی خاصی که به ذهن متبادر می کنند، دستمایه ای برای شاعر شده است تا ساختار جدیدی را بر مبنای آنها بنا کند. در واقع با پیش کشیدن این نام ها قصه ی تاریخی یا پرداختن به خود این سوژه ها را ندارد. ردیف شدن این اسامی پرطمطراق در کتاب نشانی از تفاخر نگاه جهانشمول شاعر ندارد، بلکه گاه حتی چنین به نظر می آید که جلوه ی ایرانی و باز نمود بومی آن در روح شاعر بیشتر از حضور واقعی آنها اهمیت داشته باشد. برخی از این اشعار به وضوح یادآور رمان ها و فیلم های مشهور و تأثیرگذاری است که در طول سال ها با آن مانوس شده ایم. به شعر (برباد رفته) که یادآور یکی از این خاطرات است توجه کنید:

ماه پیشانی با رولور نقره ای
با گلوله ی سرد

من از میان زندگی آمدم

تا در این قصه ها بازی کنم

- بادام زمینی، آه چه خوشمزه بود، عمه جان!

رابین هود، در خزان جنگل شروود

من اسکارلت اوهارا هستم

یا زنی چاق

با لبخندی که بر باد رفته است؟!

در برخی دیگر از نمونه ها شاعر با استفاده از یک موقعیت و نام مشهودست به نتیجه گیری خاص خود می زند. به عنوان مثال در شعر (یولیس) با اشاره به نیمه کور بودن (جیمز جویس) نویسنده ی رمان یولیس و

فساد خانم بلوم، یکی از شخصیت های رمان که در غیاب شوهر خود به او خیانت می کند به نتیجه ای شخصی دست می یابد:

یولیس بر می گردد

- سرزده زین پس که به خانه می آیم

گوشه هایم باید کر باشد

برای رستگاری کور بودن کافی نیست.

شاعر در تلاش برای خلق مجدد این شخصیت ها که در جهان خارج از شعر نیز حضوری عینی و واقعی دارند ناگزیر کمتر از عنصر (تجربید) استفاده کرده است و عینیت در بسیاری از اشعار او حضوری مشهود دارد. در بسیاری از قطعات داستانی مستقیماً با عمل شخصیتی روبرو هستیم که همچون یک شخصیت داستانی رفتار می کند:

مغربی آمد و دستارش را برگرفت

اینجا در این قبیله ی پرت و این کنار درختان سدر.

اهری نیز به رغم تمام تجربه و اشعار خوبی که از ایشان خوانده ایم در برخی اشعار کتاب در دام کلیشه های شعر نو افتاده است، کلیشه هایی که به رغم ظاهر شاعرانه خود در واقع قالب هایی هستند که می توان به وسیله آن بی شماری شعر هم سان تولید کرد. ترکیباتی اضافی که بدون هیچ نسبت ارگانیک و تنها به اراده ی شاعر به یکدیگر اضافه شده اند و نمونه های زیادی از آن را در شعر معاصر فارسی سراغ داریم. ترکیباتی چون (جیغ بنفش) یا (حوصله ی ابرها) که به جای آن فرضاً می توان جیغ آبی، حوصله نورها، عاطفه ی ابرها و نمونه های بی پایان دیگر ساخت. آقای اهری نیز در برخی شعرها به چنین دامی گرفتار آمده اند، نمونه هایی همچون (و ما بدون هم، از خیال یکدیگر زیبا می شدیم) یا (به لیلا گفتم «دستت را با حوصله ی من پاک کن») از این جمله هستند.

مجموعه اشعار این کتاب که به برخی از ویژگی های آن اشاره رفت و بسیاری دیگر از قلم افتاد در یک نگاه اثری خواندنی و تأمل برانگیز فراهم آورده است. کتابی که اگر نگوییم رضایت همه ی خوانندگان ولی لذت و خشنودی بسیاری از خوانندگان شعر نوی فارسی را فراهم خواهد آورد.

کاش

محمد باقر کلاهی اهری

نشر همراه، چاپ اول: ۱۳۷۸

کتاب «بیست داستان» از بیست نویسنده زن ایرانی، کاری قابل اعتنا و در خور ارج است و داستانهای ارائه شده در آن، دارای تنوع و ویژگی خاصی است. این ویژگی بیانگر تلاشی است که در جهت دستیابی به هویت خاص زنانه در غالب داستانها صورت گرفته است، هرچند که این تلاش گاه استوار و پی گیر بوده و گاه نیز سست و لرزان. در کنار هم قرار گرفتن این داستانها عاملی شده است تا افق هایی از جهانی زنانه در پیش روی خواننده گشوده شود. ما در تفحص و جستجوی کوتاه خود قصد داریم تا علاوه بر ارج نهادن به این داستانها، در عین حال گوشه هایی از کاستی های آنها را نیز متذکر شویم.

در داستان «یک اتفاق ساده» از بنفشه حجازی هویت زنانه نمایان است و هرچند که داستان از نظرگاه دانای کل محدود به ذهن هر دو شخصیت داستان یعنی سهراب و سارا بیان شده است اما نگرش زنانه بیشتر بر داستان حاکم است.

سهراب و سارا می خواهند با هم ازدواج کنند. هر دو در زندگی مشترک قبلی شان شکست خورده اند. دلیل جدا شدن سهراب از همسرش مشخص نیست. اما سارا به دلیل خیانت شوهرش از او جدا شده است و این امر باعث شده که سارا به کسی اعتماد نداشته باشد و همین عدم اعتماد سایه سنگینی بر زندگی او می اندازد. به گونه ای که با وجود روابط صمیمانه ای که بین آن دو حاکم است؛ پیش آمدن «یک اتفاق ساده» تما کوشش های سهراب را در جهت جلب اعتماد او از بیر می برد و سارا او را ترک می کند. داستان همانطور که گفتیم هم از ذهن سهراب و هم سارا روایت می شود، اما قسمت های مربوط به تراوشات ذهنی سارا قوی تر است. قوی تر ساخته شدن شخصیت سارا در قبال سهراب، نشانگر محاط بودن نویسنده بر شخصیت سارا است چرا که این شخصیت نمایانگر ذهنیات و تعلقات قابل لمس یک زن است.

اتفاق ساده ای که بین سارا و سهراب رخ می دهد و مانع یگانگی آنها می شود، نشانگر یکی از معضلات اجتماعی انسان امروز است. از آنجا که انسان امروز،

انسانی خودمدار است، با پیش آمدن کوچکترین اختلاف، جنگ عصبی راه می اندازد و بلافاصله هم به عزلت تنهایی خود می گریزد و حریم تنهایی اش را مرکز عالم تصور می کند.

از میان راوی های بیست داستان این مجموعه تنها راوی داستان، «افعی خیال» اثر زینب یوسفی مذکر است. این راوی پسر جوانی است که هر فصل بهار، همزمان با رویش ریواس، دچار کوری موقت می شود. مادرش خسته از درمانهای بی نتیجه سال به سال با راهنمایی یک روانشناس او را به همان ده محل تولدش و به میان ریواس ها می برد و پسر با «افعی خیال» اش می جنگد و پیروز می شود.

هرچند که جنسیت یک نویسنده مهم نیست، بلکه مهم آن است بر شخصیتی که می آفریند علم و آگاهی لازم را داشته باشد، اما جالب تر است هر نویسنده از منظر جنسیت خود بنویسد بخصوص نویسندگان زن، که تاکنون کمتر مجال پرداختن به خود را داشته اند. در داستان «افعی خیال» چون انتظار می رود راوی داستان زن باشد، پس از آنکه مشخص می شود راوی زن نیست سکتی ای در داستان ایجاد می شود.

اما انگیزه یک نویسنده از نوشتن یک داستان چیست؟ آیا او می نویسد چون در پی اثبات چیزی است؟ یا فقط می خواهد لحظه ای ناب و زیبا را در داستانش جاودانه کند؟ یا شاید هم می نویسد تا مطالبی را کشف و احیاء کند؟ در کل می توان دو انگیزه برای نوشتن یک داستان متصور شد.

الف) انگیزه های که متکی بر موعظه کردن و پند دادن و آموختن است.

ب) انگیزه های که جستجوگر و پویاست و میل به کشف و اکتشاف و طرح پرسش دارد. هرچند ممکن است گروهی از خوانندگان انگیزه اول را بپسندند اما واقعیت این است که در عمل داستانی شکاف بزرگی این دو دسته داستانها را از یکدیگر متمایز می کند. نویسنده ای که انگیزه الف را دارد، می نویسد چون یک فکر جالب و بکر یا یک دشواری خاص اجتماعی را دریافته، می خواهد آن را در قالب داستان بیان کند. اما نویسنده ای که انگیزه ب را دارد می نویسد چون در درون خود موج نا آرامی را احساس می کند که قادر به نگه داشتن آن نیست، می نویسد تا بیافریند و از خلال آفرینش ها، معنانهایی را کشف یا افق هایی را احیاء کند.

داستان های دسته اول یک بعدی هستند و هرچه در آنها جستجو کنیم یک معنا بیشتر نمی توانیم برایشان متصور شویم، اما داستان های دسته دوم حداقل دو لایه دارند، لایه روئی همان چیزی است که می توان آن را به کمک خلاصه کردن بیان کرد و لایه زیرین گشوده شدن معنای دیگری سوای معنای ظاهری آن است. البته یک داستان می تواند چند لایه هم باشد و افق های متعدد آن با کنار رفتن هر لایه قد علم می کند.

از داستان های دسته دوم در این مجموعه می توان به داستان «زنی با چتر زیر باران» از فریده رازی اشاره کرد که پس از خلاصه کردن، بعد دیگر آن مجال بروز می یابد. زنی تنها که به تازگی مادرش را از دست داده است، در حال قدم زدن زیر باران به مرگ مادر و تنهایی خود می اندیشد و همزمان خود را با او هم ذات پنداری می کند. در همین هنگام مرد مسنی هم در پارک مشغول ورزش است و در هر دور دویدن از کنار زن می گذرد. او در دور آخر به زیر چتر زن می آید و اظهار می دارد که تحمل تنهایی وحشتناک است، و سپس با زن قرار می گذارد که فردای آن روز با هم قدم بزنند و سخن بگویند، زن هم قبول می کند.

این خلاصه داستان است اما لایه دیگری که بلافاصله خود را بروز می دهد، تصویری از کشمکش درونی زن با خود است. گرچه ظاهراً تمام فکر و ذکر زن و غم و اندوه او به مادر و مرگ او معطوف است. می توان دریافت که ورای این پندارها عملاً در گذشته کار خاصی برای رفع دلنگی و دل نگرانی های مادرش انجام نداده است، پس می توان امکان دیگری را متصور شد و آن این است که بیشتر از آنچه که برای مرگ مادرش متأسف باشد برای تنها ماندن خود متأسف است.

می دانیم که هر نویسنده با نوشتن داستانش میل داستان سرایی را در وجود خود تسکین می دهد و داستان نویس عصر حاضر همان فرزند و نواده خلف قصه گوینان بدوی است که اینک با گذشت زمان کارشان تفاوتی ماهوی پیدا کرده است و برای قصه سرایی بیشتر به کنکاش و جستجو روی آورده اند تا نقل سینه به سینه داستان. به همین سبب است که داستان سرای قدیم شنونده داشت و داستان سرای عصر حاضر خواننده دارد. گاه خوانده ایم که برخی از نویسندگان و شاعران ادعا می کنند برای دل خودشان می نویسند، باید از

فهیمة جعفری

چشم اندازی از جهانی زنانه

ایشان پرسید پس چه لزومی برای چاپ این گونه آثار احساس می‌کنند؟ چرا دست‌نویس اثرشان را در کُشو می‌زبان نمی‌گذارند؟ زمانی که کتابی چاپ و به بازار عرضه شد دیگر اختیارات از دست نویسنده خارج شده و در تملک خواننده قرار گرفته است. اگر اثری خواننده نشود، آفرینش‌اش هرچند هم شاهکار باشد، انعکاس و بازتابی نمی‌تواند داشته باشد و این خواننده است که بر اساس تفکر فردی و اجتماعی خود و شمع هنری‌اش کتاب را محک می‌زند. نتیجه این که در فرآیند نوع نگاه نویسنده و اثر ارائه شده می‌توان دریافت که او خواننده را در نظر داشته است، یا نه.

اگر در داستانی نویسنده و خواننده در یک خط افقی قرار گرفته و با هم پیش بروند و خواننده هم بتواند به سهم خود در وادی داستان جستجوگر باشد، پس آشکار می‌شود که نویسنده آن به هوش خواننده اعتماد کرده و او را در نظر داشته است. در این حالت چه بسا خواننده زوایایی را دریابد که از چشمان نویسنده هم پنهان مانده بوده است. مهم‌ترین خصیصه این گونه داستان‌ها عنصر ابهام و ابهام است که به قول یاکوبسن مهمترین عنصر متن ادبی است. وقتی در داستانی ابهام و ابهام وجود داشته باشد راه برای تأویل‌های متفاوت گشوده می‌شود و خواننده را از متفعل بودن خارج می‌کند و در کشاکش متن قرار می‌دهد. شوق و شغف از خواندن چنین داستانی شاید دست کمی از شوق خالق اثر نداشته باشد. یکی از نمونه‌های این گونه داستان‌ها در مجموعه بیست داستان، داستان «سازی برای من» از فریبا وفی است. این داستان در غالب نامه‌هایی بیان می‌شود که یک زن از زندگی روزمره‌اش برای دوستش در خارج از کشور می‌نویسد. ویژگی‌ای که در این داستان اهمیت دارد فضای داستانی‌ای است که در لابه‌لای جملات نامه‌ها آفریده می‌شود. آنچه که در خلق این فضا سهم به‌سزایی دارد زبان زنده و پویای «وفی»

است. در لابه‌لای سطور این داستان معناها خودنمایی می‌کنند و در فضاهای خالی بین سطور فکر خواننده به جستجو می‌پردازند که جریان پنهان اما جاری شده در آن چه خصلتی دارد.

از داستان‌هایی که در این مجموعه علاوه بر اینکه دست خواننده را برای تفحص و هم‌افق شدن نمی‌گیرد، بلکه راه‌ها را هم آن قدر پیچ واپیچ می‌رود که خواننده زمان و مکان را گم می‌کند، داستان «زمان گمشده» اثر فرشته ساری است. درست است که اگر خواننده هنگام خواندن یک داستان بحرانی را پشت سر بگذارد، جالب است، اما به شرطی که این بحران سودی هم برای او دربر داشته باشد. در داستان زمان گمشده خواننده بحران را پشت سر می‌گذارد، بدون آنکه بداند این بحران چه ویژگی‌ای دارد و واقعیت است یا روایا؟ تنها می‌شود این را فهمید که خواننده هرچه بیشتر در آن بگردد، سر در گم‌تر می‌شود. این داستان بیشتر شبیه خوابی است که در قالب داستان بیان شده است و به جای تبعیت از قوانین داستان، از خصایص رویا تبعیت می‌کند.

از داستان‌های این مجموعه که بر خلاف داستانهای «شخصیت» (که بیشتر نویسندگان امروز دغدغه آن را دارند) فردیت شخصیت‌ها را فدای یک مضمون اجتماعی یا یک مفهوم کلی از پیش تعیین شده کرده است، داستان «پشت به خورشید» اثر مه‌کامه رحیم‌زاده است. مفهوم این داستان همان پشت به خورشید بودن است یعنی در نیافتن زمان حال و در گذشته سیر کردن. در این داستان برش‌هایی از زندگی یک زن در سنین مختلف برای ما بیان می‌شود. جوانی، میان‌سالی و کهنولت. در تمام این دوره‌ها او با رفتن به مطب یک دکتر هندی و خوردن معجونی به خواب می‌رود و در رویا آنچه را می‌خواهد می‌بیند: وقتی جوان و شاداب و در کنار نامزدش است می‌خواهد در کودکی‌اش سیر کند، زمانی که میان‌سال است می‌خواهد دوران جوانی و نامزدش را در خواب ببیند، وقتی پیر است می‌خواهد آن زمانی را که با شوهرش بوده و همراه بچه‌ها به گردش رفته ببیند، پس از آن هم می‌خواهد خواب تمام گذشته‌اش را ببیند.

شخصیت در این داستان سرکوب شده است. ما از خواست و امیال و برخورد‌های او هیچ نمی‌دانیم زیرا او در این داستان فدای معنای «پشت به خورشید» بودن شده

است. جسمیت او تراشیده و پرداخت نشده است. توده‌ای بی‌شکل است که با تأکید نویسنده، به آن شخصیت اطلاق می‌شود. تمام کوشش نویسنده فقط برای رساندن همان مفهوم بوده است و بس. حتی برای تأکید هرچه بیشتر روی این مفهوم در انتهای داستان صف طولی را جلوی مطب دکتر هندی رسم می‌کند و آدم‌هایی که از جوان تا پیر در صف گنجانده شده‌اند.

در داستان «یک گفتگو» از مهین خدیوی هم یک مفهوم اجتماعی در قالب یک داستان بیان شده است. شخصی با ماسک خود گفتگو می‌کند، اما در آن لحظه ماسکش نیست، معلوم نیست پنهان شده یا رفته است و آن شخص نمی‌تواند بدون او از خانه خارج شود و عملاً قادر به انجام هیچ کاری نیست، حتی پاسخ دادن به تلفن. نکته جالب این داستان، در آن است که نویسنده یا راوی قصد دارد چیزی را عریان کند که بقیه افراد معمولاً سعی در پنهان کردنش دارند و این نکته، دو چهره داشتن انسان‌ها است.

با مقایسه این دو داستان یعنی «یک گفتگو» و «پشت به خورشید» می‌توان دریافت که هر دوی آنها وجه بارزشان بیان یک مفهوم و معنای اجتماعی در قالبی داستانی است و از این رو موفق هم هستند. در داستان «پشت به خورشید» همانطور که اشاره کردیم شخصیت‌پردازی دقیقی صورت نگرفته است به همین سبب ما از دلایل ناراضی بودن شخصیت داستان در همه مقاطع سنی که باعث می‌شود او به گذشته‌اش پناه ببرد مطلع نمی‌شویم و بیشتر از آنچه که فردیت ویژه شخصیت‌ها مطرح باشد، خطابه‌ای اجتماعی مطرح است که آن هم خیلی کلی بیان شده است. البته در داستان «یک گفتگو» مفهوم اجتماعی، خاص‌تر و در قالبی داستانی‌تر بیان شده است.

در بیست داستان این مجموعه، روی هم رفته داستان‌های قابل توجهی از نویسندگان زن ایرانی گردآوری شده است که برخی از آن‌ها منجمله داستان «جام و مار» اثر منصوره شریف‌زاده (گردآورنده مجموعه) از نظر انتخاب درست عناصر داستانی و داستان «خاله مومی» اثر فرشته مولوی از نظر انتخاب زبان مناسب داستانی و داستان «سازی برای من» اثر فریبا وفی از نظر زیبایی و روانی کار و همچنین «صورخانه» اثر سیمین دانشور از نظر معنا و مضمون عمیقش از سایر داستان‌ها درخشانتر هستند.

بیست داستان از بیست نویسنده زن ایرانی

به کوشش منصوره شریف‌زاده

انتشارات نگاه سبز، چاپ اول: ۱۳۷۸

کامیار عابدی پژوهشگر و منتقد شعر و ادب معاصر ایران در آخرین کتاب خود که «شبان بزرگ امید» نام دارد به «بررسی زندگی و تحلیل سیر تاریخی و زبانی و شکلی و محتوایی اشعار سیاوش کسرایی شاعر نامور معاصر پرداخته است» و در آخر هم نمونه‌هایی از شعرها و واپسین سروده‌های وی را آورده است. عابدی در مقدمه از این جا شروع می‌کند که «ستایش یا نکوهش کسرایی کار آسانی است» (ص ۱۰) و ما اضافه کنیم که البته در این بین همانا آسان‌تر «نکوهش کسرایی» است. وقتی محمود به‌آذین یار غار و گرمابه و رفیق حزبی کسرایی که بر دفتر اشعارش مقدمه‌های ستایش‌آمیز می‌نوشت، این اواخر درباره‌ی وی گفت که احتمالاً کسرایی ساواکی بوده (ص ۲۱) معلوم است که دیگر نکوهش کسرایی به چه سادگی است. خود کسرایی هم از خود انتقاد دارد. او در واپسین سال‌های عمر، بعد از ترک اجباری وطن و در موقعی که در کشوری بیگانه می‌زیست، راه رفته را چنین به تازیانه انتقاد می‌گیرد:

«شرمند آن که پشت به یار و دیار خویش

با صد بهانه روی به بیگانه می‌کند...» (ص ۱۴۰)

کسرایی در پلنوم همگانی هم‌سلکان خویش گفت: «ما دیر کرده‌ایم، بسیار دیر، و خطر هرگز نرسیدن و یا هرگز نتوانستن نیز در کمین ماست» (ص ۳۰) اما کسرایی که در یک قمار بزرگ، زندگی و هنر و شعر و همه چیزش را در راه حزب باخته‌اش داده بود، دیگر چیزی جز همان «باخته» ندارد و در ادامه باز به ناچار و از سر استیصال با تمام انتقاداتی که دارد اینطور تهدید می‌کند: «من به توده‌های حزبی می‌پیوندم!» (ص ۳۰) کسرایی نمی‌تواند بدون این که آینده‌ای پیش رو داشته باشد، گذشته خود را به کلی نفی کند. این است که چون با دوستان تنها می‌شد، می‌گفت: «ای دل غافل!» و

باز «آرزو می‌کرد که در گوشه‌ای از دنیا، حتی به اندازه باغچه‌ای آن فکر به واقع اصولی پیاده شود» (ص ۳۱) کسرایی که از میهن و مردم رانده شده بود، سوسیالیزم و انترناسیونالیسم را نابود شده می‌دید، زندگی خود را به یاد رفته حس می‌کرد، نمی‌توانست در نابودی و مرگ خود و آرزوهایش زندگی کند، و از هول واقعیتی که بر سر او و امید و آمالش آوار شده بود، این بار با «دل غافل» به دنبال جایی به خردی یک باغچه می‌گردد تا حداقل آرزوهایش را تا دم گور بکشانند و پیش از مرگ، نمیرد. این مکافات مردی است که در سراسر زندگی‌اش اگر چه با عشق خطر کرد، اما خطا رفت، و حالا فقط می‌خواهد که ما اشک‌هایش را نبینیم! می‌خواهد بیش از آنچه مستحق است مکافاتش ندهیم، حداقل شاعری او را منکر نشویم. جفایی که در حق کسرایی معمول شده است و گاه زبان نظری و تئوریک به خود می‌گیرد. مثلاً کامیار عابدی می‌نویسد: «در شعر سیاسی، امکانی درخور برای رسیدن به جوهر شعر وجود ندارد...» (ص ۹۹)

روشن است کسی که با این تلقی به سراغ سیاوش کسرایی می‌رود، نمی‌تواند او را شاعر بداند، چنانکه قاعدتاً نباید فرخی یزدی، عارف قزوینی، ملک‌الشعراء بهار، ابوالقاسم لاهوتی و از امروزی‌ها مثلاً هوشنگ ابتهاج، احمد شاملو و از خارجی‌ها لورکا، نرودا، ناظم حکمت و نظایر اینها را شاعر بداند! اما آن قضاوت ناعادلانه ریشه در تعریف و دریافت اشتباه کامیار عابدی از «شعر سیاسی» دارد. او می‌نویسد: «در شعر سیاسی، البته انگیزتگی سیاسی - اجتماعی مخاطبان در درجه نخست قرار دارد. وسعت دایره مخاطبان در هنگام سرودن کاملاً در محور توجه است» (ص ۱۰۰)

عابدی در جای دیگری می‌گوید: شعر سیاسی، شعری است که در درجه نخست به پیام اهمیت بدهد. (ص ۴۸)

معلوم است با این تکیه کامیار عابدی که شعر سیاسی در درجه نخست به پیام اهمیت می‌دهد، شعریت شعر، خود به خود منتفی و یا در درجات بعدی

قرار گیرد. در حالی که در نظر ما شعر سیاسی، شعری است که پیام یا موضوع آن سیاسی باشد، همین. چنانکه شعر اجتماعی، عاشقانه، حماسی، مردمی، رزمی، میهنی و غیره هم همینطور است. در واقع نباید سیاست زدگی دیروزی بخشی از هنرمندان ما، باعث سیاست‌گریزی امروزی بعضی از منتقدان گردد. سیاست هم جزئی از جامعه و زندگی است و گاه بسیار مهم می‌شود و شعر از پرداختن به آن گزیری ندارد. مهم این است که شعر با شعار و بیانیه سیاسی یکی نشود، چنانکه این خطر، مثلاً در مورد اشعار عاشقانه هم وجود دارد که با سوز و گداز و آه و ناله یکی شود، یا چه بسیار اشعار اجتماعی که هیچ کدام باقی نمانده‌اند یا حداقل خواننده ندارند. اتفاقاً سیاوش کسرایی تا آن حد و حدود و زمانی که شعر سیاسی می‌گفت از موفق‌ترین شاعران بود. مگر «آرش کمانگیر» یک شعر سیاسی نیست؟ مگر نه اینکه این شعر «نقطه عطفی در شعر معاصر ایران بود» (ص ۶۷) مگر نه اینکه این شعر «چون محور ممتدی تمام شعر سیاسی دهه‌های چهل و پنجاه را به خود مربوط می‌کند» (ص ۴۲) مگر کم بودند «شاعرانی که در هنگام شعر گفتن، منظومه کسرایی را پیش چشم داشتند» (ص ۶۷) و مگر نه این است که پرویز ناتل خانلری ادیب و شعرشناس با وجود اختلاف مسلکی که با کسرایی داشت به ستایش او زبان گشود و از «راه تازه گوینده و کامیابی او» سخن گفت (ص ۶۵) و مگر نه این است که «آرش کمانگیر» در غالب مجموعه اشعاری که از شاعران معاصر گردآمده، جا داشته است. و مگر غیر از این است که غالب اهل شعر حداقل چند بیتی از آن منظومه را از بر دارند:

...گاهگاهی

زیر سقف این سفالین بام‌های مه گرفته

قصه‌های درهم غم را ز نم‌های باران شنیدن

بی تکان گهواره رنگین‌کمان را

در کنار بام دیدن.

یا شب برفی

اردلان عطار پور

می‌خواهد اشک‌هایش را نبینیم

پیش آتش‌ها نشستن
دل به رویاهای دامنگیر و گرم شعله بستن...

آری آری زندگی زیباست
زندگی آتشگهی دیرنده پا برجاست
گر بیفروزش، رقص شعله‌اش در هر کران پیدااست
ورنه خاموش است و خاموشی گناه ماست...

(از منظومه‌ی آرش کمانگیر)
هیچ کس نمی‌تواند «شعر» یا «سیاسی» بودن این
آثار را نفی کند. در واقع اشکال کسرایی به خاطر اشعاری
از این دست نیست. حتی دید سیاسی کسرایی به نوبه
خود باعث باز شدن افق‌های تازه و تعبیرات و تصاویری
مد که در شعر شاعران دیگر نبوده است. اشکال کسرایی
از آنجا شروع شد که وی به جای اشعار سیاسی‌ای از آن
دست اشعار حزبی و تشکیلاتی گفت و آرام آرام کار به
آنجا کشید که انگار به جای شعر، مصوبه‌های کمیته
مرکزی را «منظوم» می‌کرد و یا فقط به مناسبت‌های
حزبی طبع او به جوش می‌آمد:

«سلام رفقای اعتصابی
معدن کاوان شجاع، سلام
تنها نیستید

نه در وطن خود و نه در میهن من...» (ص ۱۲۲)
یا در مورد «امریکا» به پیروی از سیاست روز و روش
کمیته مرکزی اثری دارد که بی‌شابهت به شعارهای
روزمره و رایج نبوده است:

«باشگاه فرومایگی
و فرودگاه خشم جهانیان
بازار بزرگ بردگی قرن!...» (چهل کلید، ص ۱۰۵)

یا درباره‌ی دفتر حزب مورد علاقه‌اش در خیابان
شانزده آذر می‌گوید:

«گندوی آدمیت
آشیانه‌ی رستگاری...» (ص ۱۰۰)

این‌ها دیگر شعر سیاسی نیست، شعرهای
فرمایشی و حزبی و تشکیلاتی است، و به گناه این

«شعر»ها نباید اشعار سیاسی بسوزند و هیچ منتقدی
نباید این دو نوع را با هم خلط کند. شعر سیاسی، «غزل
برای درخت» است که علیرغم کینه‌ی رژیم پهلوی نسبت
به کسرایی، این شعر حتی به کتاب‌های آموزشی
دبیرستان‌ها راه پیدا کرد و کامیار عابدی هم آن را از
«اوج‌های غریب» (ص ۸۸) می‌داند:

«وقتی که بادها
در برگ‌های در هم تو لاته می‌کنند
وقتی که بادها
گیسوی سبز فام تو را شانه می‌کنند
غوغایی ای درخت

وقتی که چنگ وحشی باران گشوده است
در بزم سرد او
خنیاگر غمین خوش آوایی ای درخت...

چون با هزار رشته، تو با جان خاکیان
پیوند می‌کنی
پروا مکن ز رعد

پروا مکن ز برق که بر جایی ای درخت...» (ص ۱۶۶)
این که اگر در شعری «شعار» نباشد، ما آن را سیاسی
نمی‌دانیم، اشکال از دید ماست، و گرنه «غزل برای
درخت» به شهادت همین چند مصرعی که نقل شد،
کاملاً سیاسی است؛ چنانکه در «چهل کلید» که چهل
شعر منتخب از چهل و چند سال شاعری کسرایی است و
در انتخاب آنها طبق آنچه در مقدمه آمده «به ویژه
دیدگاه سیاسی» شاعر مد نظر بوده، شعر «غزل برای
درخت» نیز وجود دارد.

فکر می‌کنم که حرف خود را زده‌ام و احتیاج به
مطلب دیگر یا شعری به عنوان مثال نیست. اما دوست
دارم که شعر «در شب سعدی» را بیاورم که کاملاً سیاسی
است و سعید نیاز کرمانی با وجود اختلاف مسلک با
کسرایی آن را از بهترین اشعار صد سال اخیر دانسته
است و عبدالرفیع حقیقت با وجود دیدگاه متضادی که با

کسرایی دارد آن را از بهترین اشعار تاریخ ادب فارسی
می‌داند. به شعر دقت کنید:

چه سپید کوهساری، چه سیاه ماهتابی
نرسد به گوش جز زاری و شیون عقابی

همه دره‌های وحشت به کمین من نشسته
نه مقدرم درنگی، نه می‌شرم شتابی

به امید همزبانی، به سکوت نعره کردم
نه بیامدم طنینی که گمان برم جوابی

همه لاله‌های این کوه، ز داغ دل فسرندند
چو نکرد صخره زخمی، چو نداد چشمه آبی

بنشین دل‌هوائی! که بر آسمان این شب
ندمید اختری کو تشکست چون شهابی

به سپهر دیدگاهم به کرانه نگاهم
نه بود به شب شکافی و نه از سحر سرایی

تن من گذاخت در شب، ز عطش شکافتم لب
«سر آن ندارد امشب که بر آید آفتابی»

نظر سعید نیاز کرمانی و عبدالرفیع حقیقت را درباره‌ی
این شعر آوردیم، تا نظر خوانندگان در این مورد چه باشد
که آیا اشعار سیاسی‌ای از این دست و از نوع «غزل برای
درخت» مجالی برای شعریت شعر نمی‌گذارند.*

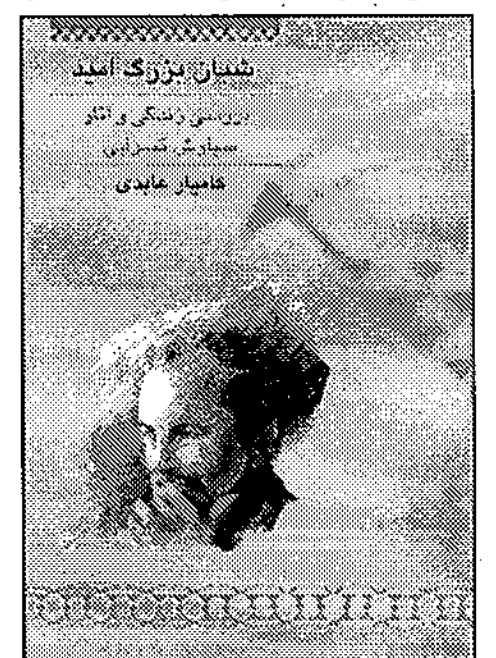
پانویس:

* سعی کردیم تمامی ارجاعات به اشعار کسرایی یا آنچه مربوط به
وی است، به کتاب «شبان بزرگ امید» برگردد. در دو مورد هم به
کتاب‌های «آرش کمانگیر» و «چهل کلید» رجوع دادیم، اما درباره‌ی
شعر «در شب سعدی» می‌توان به کتاب‌های «شعری که زندگی
است» به کوشش سعید نیاز کرمانی و همچنین به «نگین سخن»،
جلد هشتم تألیف عبدالرفیع حقیقت مراجعه کرد.

شبان بزرگ امید

کامیار عابدی

کتاب نادر، چاپ اول : ۱۳۷۹

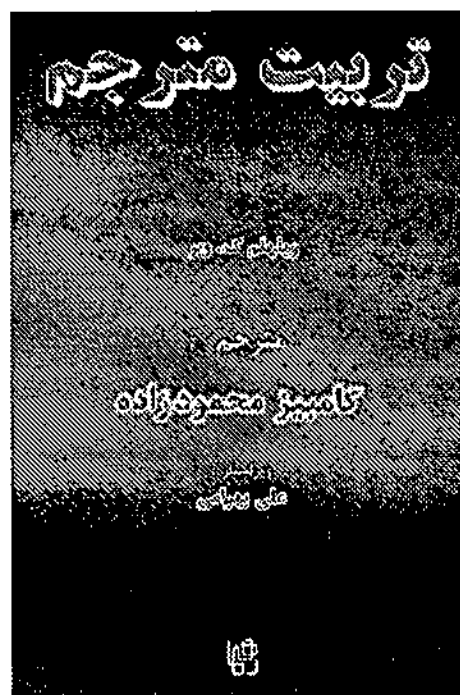
و دانشجو است که راه را برای حل مشکلات ترجمه‌ای که در دست دارند، هموار می‌سازد. تکالیف بیرون از کلاس - اگر نگوییم مهم‌تر - دقیقاً به اندازه کار در کلاس مهم است. هر دانشجو باید هر هفته ترجمه تصحیح شده خود را که در کلاس انجام داده است، دریافت کند. همچنین اشاره شده که دانشجویان باید بعنوان تمرین، متون ترجمه شده‌ای را با متن اصلی مقایسه کنند و اشکالات و نقاط ضعف ترجمه را بیانند و به نقد آن بپردازند. در ادامه نویسنده نکاتی برای کار با ادوات داخل کابین ترجمه مطرح نموده است. فصل ششم به چگونگی ارزیابی و آزمون در دروس ترجمه می‌پردازد. میزان مشکل بودن متن ترجمه و شیوه نمره‌دادن از موضوعات ذکر شده در این فصل است. چگونگی انتخاب مترجم و امکانات شغلی این حرفه موضوع بحث فصل هفتم است. مشکلات فارغ‌التحصیلان جدید در پیدا کردن کار، سوء استفاده مالی از مترجمان تازه کار و مشکلات حرفه‌ای از قبیل سفرهای مداوم نکاتی هستند که در این فصل به آنها اشاره شده است. فصل هشتم به قوانین حرفه‌ای ترجمه اختصاص یافته است. اهم قوانین حرفه‌ای ذکر شده عبارتند از: حفظ اسرار، اطمینان از صلاحیت در انجام کار، مسئولیت مترجم در قبال خواننده، شنونده، گوینده، زبان و دیگر همکاران. مطالعه کتاب حاضر که ویژگی بارز آن این است که هم نویسنده و هم مترجم آن از مترجمان حرفه‌ای و متبحر هستند، به علاقمندان ترجمه و دانشجویان این رشته توصیه می‌شود.

خیر؟ در فصل دوم ترجمه مکتوب و شفاهی به طور دقیق تعریف می‌شوند و تفاوت و تشابه آنها ذکر می‌گردد. بنا به عقیده نویسنده، دانشجوی رشته مترجمی باید در دروس نگارشی پیشرفته و مقاله‌نویسی از توانایی بالایی برخوردار باشد و عبارت دیگر تسلط کاملی بر زبان مادری خود داشته باشد. در این فصل همچنین آزمون‌هایی برای سنجش استعداد دانشجویان ارائه شده است. فصل سوم به مراجع آموزش و فراگیری اختصاص داده شده است. در این فصل به اهمیت فرهنگ‌های یک زبانه و استفاده از فرهنگ‌های تخصصی پزشکی (عمومی)، پزشکی تخصصی (عصب‌شناسی، جراحی و...)، اقتصاد، حقوق و... تأکید شده است.

فصل چهارم به بحث در زمینه برنامه درسی و صلاحیت لازم جهت پرداختن به امر ترجمه می‌پردازد. همانطور که اشاره شد، ترجمه بیشتر به سوی فن و هنر گرایش دارد تا علم؛ با این حال تحصیل در دوره دانشگاهی در رشته ترجمه و گذراندن دروسی خاص لازمه وارد شدن رسمی و حرفه‌ای به این رشته است. حداقل و حداکثر طول دوره آموزش این رشته ۶ تا ۹ ترم عنوان شده است. عنوان فصل پنجم «آموزش» است. در این فصل نویسنده کلاسهای ترجمه را با دیگر کلاسها مقایسه نموده و پیشنهاد کرده که محیط کلاس باید آرام، راحت و غیرخسته کننده باشد. در بخشی از این فصل آمده است: «ترجمه درسی نیست که در آن استاد صرفاً مطالب آموزشی را ارائه دهد، بلکه تلاش دو جانبه استاد

کتاب «تربیت مترجم» ترجمه کامبیز محمودزاده، از انتشارات رهنما یکی از ساده‌ترین اما بنیادی‌ترین نوشته‌هایی است که در زمینه ترجمه شفاهی و شیوه آموزش این فن به چاپ رسیده است. اگر چه ترجمه شفاهی مدتهاست که جزئی از روابط اجتماعی انسانهاست، ولی مطالعه علمی در این زمینه بصورت آکادمیک به نام «ترجمه‌شناسی» حوزه‌ای نوپاست و جای مطالعه و بررسی فراوان دارد و شاید بتوان مدعی شد که پژوهش در برخی از ابعاد آن هنوز بکر و دست نخورده باقی مانده است. بنابراین در مطالعه این رشته، همواره تجربه به علم پیشی گرفته و مدرسان این حوزه از ترجمه‌شناسی، بیشتر از تجربیات خود بهره می‌گیرند. تا آنکه مفاهیمی علمی برای تدریس این فن بدست دهند. از این رو این کتاب علاوه بر دانشجویان برای مدرسان این رشته نیز می‌تواند سودمند باشد.

موضوع اصلی این کتاب ترجمه مکتوب و شفاهی در کنفرانسها به شکل دو حرفه علمی است. همچنین این کتاب به کیفیت آموزشهای عملی برای فراگیری آنها می‌پردازد و تلاش دارد که کارایی این دو حرفه را در بالاترین سطح نگهدارد. فصل اول به اولین کاربردهای رسمی و حرفه‌ای ترجمه مکتوب و شفاهی پس از جنگ جهانی اول اشاره می‌کند و سپس به این مبحث می‌پردازد که آیا ترجمه به آموزش نیاز دارد یا

محمد رضا احمدخانی

تربیت مترجم

تربیت مترجم مکتوب و شفاهی

ویلهم کارل وبر

ترجمه کامبیز محمود زاده

انتشارات رهنما، تهران، چاپ اول: ۱۳۷۸

مهم دولت نیز چنین گرایشی دارند. مانند آقای دکتر عطاءالله مهاجرانی، وزیر فرهنگ ایران. در مکالمه‌ای که در منزل ایشان با هم داشتیم، با مهر بسیار دربارهٔ برزیل، و سفر بیست سال پیش خود به این کشور صحبت می‌کرد. اما مهمترین نگرانی او ایجاد دوبارهٔ یک پل میان دو ملت بود. او می‌دانست یک فرهنگ تنها هنگامی می‌تواند غنی بماند که با فرهنگ‌های دیگر ارتباط داشته باشد.

یک بار، داستان جالبی شنیدم. یک نفر از دوستانش پرسید:

«چه زمانی می‌فهمید که روز آغاز شده است؟»

اولین نفر گفت: «وقتی بتوانی یک درخت را تشخیص دهی.»

دیگری گفت: «وقتی بتوانی یک میش را از یک کودک تشخیص دهی.»

و سرانجام، سومین نفر گفت: «وقتی بتوانی چهرهٔ برادرت را تشخیص بدهی.»

در ایران، یک نفر از من پرسید از میان هزاران پنجره‌ای که به لحظه‌های گوناگونی از زندگی‌ام گشوده می‌شوند، کدام یک را انتخاب خواهم کرد؟ پاسخ دادم پنجره‌ای را خواهم گشود که لحظهٔ «اکنون» را نشان می‌دهد.

و «اکنون»، ایران چهرهٔ برادرم را دارد.

ژرف مردم ایران به آثار شاعرانی چون حافظ و سعدی تجلی می‌یافت. اما «اکنون» را نیز دیدم. و این «اکنون» در ندای «گفت و گو»ی ملت ایران آشکار است. از همان لحظه‌ای که وارد ایران شدم، با گل و اشک از من استقبال شد، نه اشک اندوه، که اشک هیجان. از راه این اشک‌ها، تحمل فرهنگ‌های دیگر، و احترام به این فرهنگ‌ها را مشاهده کردم.

«گفت و گو»، تبادل دیدگاه‌های متفاوت را به جای تک‌گویی مطرح می‌کند. هنگامی که این گفت و گو در ایران پیش آمد، (مثلاً در صحبت‌هایی که در شیراز و تهران با هزاران نفر داشتیم) اصلی‌ترین موضوع، خداوند بود. در آغاز، گفت و گو برایم دشوار می‌نمود، گمان می‌بردم هر کدام مفاهیم خود را داریم و برقرار کردن پیوند میان این مفاهیم ممکن نیست. اما هنگامی که سعی کردیم در مرزهایی که ما را از هم جدا می‌کرد متوقف شویم، توانستیم نکات مشترک خود را درک کنیم. داستان‌های بسیاری، تصویر عمومی شباهت زیاد ایرانیان و برزیلیان را تأیید کرده‌اند. تجلیات عشق و خداوند نیز در ایران و برزیل بسیار شبیه‌اند. شادی ملت ایران، تصویر از پیش تعیین شدهٔ ایران را در ذهن ما از بین می‌برد و تضمینی بر ادامهٔ این تبادل فرهنگی است.

تنها ملت ایران به گفت و گو تمایل ندارد، اعضای

فرهنگ و ورزش، نخستین پل‌هایی هستند که پس از یک انقلاب و تحول سیاسی، دوباره برقرار می‌شوند. راه‌های ارتباطی دیگر، پس از این دو دریچه گشوده خواهند شد. در یک مقطع سیاسی، ایران توسط کشورهای غرب تحریم شد. مدت‌ها است که این مقطع و شرایط سپری شده، اما تحریم فرهنگی غرب همچنان ادامه یافته است.

همانند همیشه، کسی که از این تحریم فرهنگی بیشترین رنج را می‌برد، از مسیبیان آن نبوده است: متفکران ایران. متفکران ایرانی، برای حضور دوباره در سناریوی فرهنگ جهانی می‌جنگند. هنگامی که دعوت سفر به ایران را از سوی انتشارات کاروان و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران پذیرفتم، گام مهمی برداشتم. چون بدین ترتیب، آوای هنرمندان و نویسندگانی که در ایران زندگی می‌کردند، بار دیگر شنیده می‌شد.

در ایران چه دیدم؟ ملتی را دیدم که روحی عظیم و گشوده داشت؛ چه در معنویت، چه در فرهنگ، و چه در سیاست. حضور نیرومند «گذشته» را دیدم، که در احترام

پائولو کوئیلو

ترجمه آرش حجازی

چهره برادرم

همچنین گزارش بسیار استادانه‌اش از کشته شدن چند خبرنگار در روستاهای کوهستانی پرو که تحت تسلط چریک‌های راه‌درخشان بوده، به راستی همچون داستانی جذاب، خواندنی و تکان‌دهنده است.

برای ما که سنت نقد استوار و دیرپایی نداریم، مطالعه نقد‌های نوشته شده به قلم نویسندگانی که امروز در شمار بزرگترین نویسندگان جهان است فرصت مغتنمی است. یوسا نه تنها ما را به شیوه بررسی و سنجش آثار ادبی آشنا می‌کند که فروتنی و انصاف در نقد خود و دیگران را نیز به ما می‌آموزد.

این کتاب در کنار کتاب دیگر او واقعیت‌های نویسنده که به همت همین مترجم منتشر شده برای شناخت ادبیات جهان و نیز شناخت خود یوسا ضرورتی اساسی دارد.

ترجمه کتاب می‌توانست بهتر از این که هست باشد و نثر استادانه یوسا را بهتر بازتاب دهد. ظاهراً مترجم محترم کتاب را زمانی ترجمه می‌کرده‌اند که کتاب جنگ آخر زمان هنوز منتشر نشده بوده، وگرنه نام قهرمان اصلی این کتاب، آنتونیو کونسولیرو را آنتونیونی مشاور نمی‌نوشتند. تردیدی نیست که این کتاب به نشر دوم خواهد رسید، پس امیدوارم مترجم محترم با بازنگری ترجمه موارد نامفهوم و ناشیوا را از این کتاب ارزشمند بزدایند. با آرزوی موفقیت ایشان.

که در این کتاب می‌یابیم طیفی وسیع دارد. از مادرید دهه ۱۹۵۰ تا کوبای انقلابی کاسترو، از اتاق زیر شیروانی در پاریس تا روستاهای کوهستانی پرو. از بوتل تا سارتر و سیمون دوبووار و کامو، تا فاکتر و دوس پاسوس، از آیزایا برلین تا واسلاوهاول. چنان که گفتم این مقالات صرفاً نقد ادبی یا گزارش سیاسی نیست. یوسا با زبانی گرم و پر احساس کتاب‌ها و نویسندگان را اغلب در متن زندگی خود بررسی می‌کند. تأثیر آنها را بر خود، صادقانه و منصفانه باز می‌گوید و داوری امروزی‌اش را نیز درباره آنها بیان می‌کند. شاید یکی از جذاب‌ترین نمونه‌ها مقاله درباره سارتر باشد، یعنی نویسنده‌ای که در دهه ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ نویسنده جوان پرویی را مجذوب خود کرده و سال‌های دراز بر تفکرش سایه انداخته بود، تا آنگاه که در نیمه دهه ۱۹۶۰ به تدریج از آن جایگاه والا فرود آمد. یوسا این همه را با نگاهی تیزبین و در عین حال منصف و حق‌گزار بیان می‌کند. نیز چنین است مقاله درباره کامو و باز چنین است نگاه موشکافانه‌اش بر آیزایا برلین، «قهرمان عصر ما».

علاوه بر نقد‌های ادبی، گزارش یوسا از انقلاب کوبا در سال‌های نخستین این انقلاب و بعد، تغییر دیدگاهش نسبت به کاسترو و کوبا و اصولاً سوسیالیسم بسیار خواندنی است و موضع امروزی او را روشن می‌کند.

کتاب خواندن ما نویسندگان و مترجمان حرفه‌ای به راستی یکی داستانی است پر آب چشم، و این هم به سبب وقت ناچیزی است که (با روزی ۱۰ تا ۱۲ ساعت کار مداوم) برای مطالعه بر جا می‌ماند و هم به سبب درآمدی که بهتر است چیزی از آن نگوییم و سخن کوتاه کنم. باری در سال ۱۳۷۸ از جمله کتاب‌هایی که مطالعه کردم چند کتاب (به انگلیسی و فارسی) از ادبیات آمریکای لاتین نیز بود. از میان این کتاب‌ها می‌توانم موج آفرینی نوشته ماریوبارگاس یوسا را به همه دوستداران ادبیات توصیه کنم. یوسا علاوه بر استادی تردیدناپذیر در نوشتن رمان، دستی توانا در مقاله‌نویسی نیز دارد، خواه این مقاله گزارشی سیاسی باشد یا نقد کتاب یا بازگویی خاطره‌ای شخصی. کتاب موج آفرینی آمیزه‌ای از انواع این نوشته‌هاست. نویسنده در عین حال که خاطراتی از زندگی (به خصوص زندگی ادبی) خود نقل می‌کند، به نقد و بررسی نویسندگان و کتاب‌هایی می‌پردازد که هریک در دوره‌ای از زندگی تأثیری نمایان بر تفکر و عاطفه او داشته‌اند نام‌هایی

عبدالله کوثری

بهترین کتابی که در سال ۷۸ خوانده‌ام

موج آفرینی. نوشته ماریو بارگاس یوسا

ترجمه مهدی غبرایی

نشر مرکز، ۵۰۸ صفحه، ۲۴۰۰ تومان

می‌کنند و آقای رواقی از اعضای فرهنگستان پیشنهاد کردند که با هم همکاری کنیم.

□ آیا پیش از شما، شخص یا اشخاصی شعر حافظ را به فرانسه ترجمه کرده‌اند؟

بله، از دو قرن پیش چند غزل ترجمه شده بود ولی هیچگاه همه دیوان حافظ ترجمه نشده است، و یا اینکه توضیحاتی درباره آن داده باشند، اما رباعیات خیام ترجمه شده است.

□ میزان آشنایی دانشجویان و محققان فرانسوی با زبان و ادبیات فارسی چقدر است؟

در دانشگاه سوربن نشست‌هایی داریم که دانشجویان و محققان جمع می‌شوند، هم محققان قرون وسطی اروپا و هم محققان و متخصصان ادبیات شرقی به خصوص ایران، باهم همکاری، بحث و تحقیق می‌کنند، و به نتایج جالبی می‌رسند. مثلاً یکبار یکی از محققان قرون وسطی درباره جام پادشاهی صحبت می‌کرد که ویژگی‌های خاصی داشت و محققان دیدند این چقدر شباهت دارد به جام جم در ادبیات فارسی و اینکه، جام جم از ادبیات قرون وسطی به شرق رفته و یا از ادبیات شرق به اروپا، جای بحث و تحقیق دارد.

□ روش کار شما به چه شکلی است؟

در ترجمه دو جنبه می‌تواند مورد توجه باشد. یکی اینکه شما می‌خواهید خواننده فرانسوی شعری بخواند ولذت ببرد و شما قافیه و وزن و غیره را رعایت می‌کنید، اشکال بزرگ آن این است که مجبورید دور از معنی غزل بروید و از آن فاصله بگیرید و تحت‌اللفظی نیست. در واقع اگر یک غزل فارسی به شعری آهنگین در زبان فرانسه ترجمه شود ۵۵ درصد از معنی را تلف کرده‌ایم. اما جنبه دیگری از ترجمه هست که می‌خواهیم بگوییم حافظ چه گفت. ترجمه شعر حافظ ساده است اما بیان آن مشکل.

برای همین ابتدا معنی واژه را می‌گوییم مثلاً پیر مغان، در سنت ادبی مراجعه‌ای هست به ادبیات ایران قبل از اسلام، و بعد توضیحات مربوط به آن بیت. در واقع ترجمه آسان و کوتاه و توضیحات زیاد.

اما می‌خواهم کتاب یک جلدی باشد، طوری که بتوان حتی با آن فال گرفت. شعر حافظ مثل جام جم است.

□ آیا در این کار همکاری هم دارید؟

در این کار تنها هستیم، البته دو سه نفر کمک

هانری شارل دوفوشه کور، استاد زبان فارسی و حافظ شناس فرانسوی است که چندی قبل سخنانی با عنوان «دیدن روی یار در شعر حافظ» در فرهنگستان زبان و ادب فارسی ایراد کرد. آنچه در پی می‌آید گفتگو با این استاد فرانسوی در سرای اهل قلم در سیزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است.

□ استاد از چند سال پیش شروع به کار ترجمه کردید؟

الان پانزده سال است که در این زمینه کار می‌کنم، ابتدا بصورت آزمایشی و در یک سمینار ویژه، در دانشگاه سوربن با دوستان فرانسوی راجع به ترجمه شعر حافظ کار کردیم و دیدیم که شعر حافظ، شعری غیرقابل ترجمه است اما با این همه من شروع به ترجمه کردم. الان تا غزل ۴۲۵ رسیده‌ام و تا پایان سال میلادی ترجمه تمام خواهد شد، اما فکر می‌کنم یکسال دیگر احتیاج دارم تا متن را تجدیدنظر کنم.

شعر حافظ، شعری غیر قابل ترجمه است

پاسخ به سه پرسش پیرامون متون

من موکل کردند...
چنانکه ملاحظه شد این نثر بدون گشودن رمزهای
آن، برای خواننده عادی قابل درک نیست.
□ اهمیت این متون در فرهنگ ادبی پیشین ایران را
چگونه ارزیابی می‌کنید؟

— به گمان من عرفان‌گرایی ادامه نهضت شعوبیه
در ایران است که برای مقابله با کسانی اوج گرفت که
دین را وسیله امیال و سلطه استبداد خود قرار داده بودند و
برای آن میدان به در کردن مصلحتان و دینداران حقیقی و
احیاناً رقیبان سیاسی خود همواره از دین خرج می‌کردند.
من پیدایش جریان‌هایی چون ملامتیه، را عکس‌العملی
در برابر دین‌فروشان ظاهرالصلاح می‌دانم که با فریب
خلق خدا، به مقام و مال و منال می‌رسیدند. این
حرکت‌ها به مردم هشدار می‌داد تا فریفته ظاهر
حاکمان و سلاطین زرپرست و سفاک نشوند. حافظ
شیرازی در غزلیات خود گوشه‌ای از سالوس و ریای
دین‌فروشان را مورد حمله قرار داده است.

بنابراین متون صوفیه که لااقل در قرن‌های پیشین
(تا حدود قرن ششم) نوشته شده است بسیار ساده و
همه فهم است. متأسفانه بعدها از عرفان‌گرایی
سوءاستفاده‌های فراوان شد و به صورت عنصری
بازدارنده در برابر جنبش‌های مردمی قرار گرفت. در
حمله مغول دیدیم که بسیاری از عرفای بنام که دم از
فتای فی‌الله می‌زدند و گروهی مرید خام را فریفته
بودند، برای نجات جان خود حتی زن و فرزند خود را
برای مغولان گذاشتند و گریختند...

از جهت نقد جامعه‌شناختی به ویژه آسیب‌شناسی
اجتماعی، متون عرفانی بخش‌های مهمی از لایه‌های
جامعه ما را نشان می‌دهد که برخی نابسامانی‌های
فرهنگی را در اقدامات حساب شده‌ای برای عقب
نگهداشتن مردم و ممانعت آنان از پویایی و آگاهی به
حقوق خویش می‌توان ردیابی کرد. این متون بسیار
دقیق‌تر از متون تاریخی نشان می‌دهد که چگونه خلق
خدا به وسیله گروهی شاید به یأس و انفعال کشیده
می‌شدند؛ به مردم چنین القا می‌کردند که این بدبختی و
مذلت باعث نزدیک‌تر شدن شما به حضرت حق
می‌شود و هرچه گرسنه‌تر و برهنه‌تر باشید، آمادگی
بیشتری برای وصل به معبود پیدا می‌کنید. بدین ترتیب

کار ظاهر است و کار باطن است...»
(دکتر علی فاضل: گزیده آثار شیخ جام، ص ۸۸)
این گونه نثرها گاهی اندکی دشوار تر می‌شود اما
آنقدر دشوار نیست که پژوهنده عرفان نتواند آن را درک
کند:

کشف المحجوب (هجوری):
«صحو، بر تمکین و اعتدال صفت آدمیت صورت
گیرد و آن حجاب اعظم بود از حق تعالی و سکر، بر زوال
افت و نقص صفات بشریت و ذهاب تدبیر و اختیار وی و
فناء تصرفش اندر خود به بقای قوتی که اندرو موجود
است به خلاف جنس وی. و این ابلاغ و اتم و اکمل آن بود
چنانکه داود (ع) اندر حال صحو بود فعلی از وی به وجود
آمد. خداوند تعالی، آن فعل را به وی اضافت کرد و گفت:
و قتل داود جالوت. و مصطفی (ص) اندر حال سکر بود
فعلی از وی به وجود آمد؛ خداوند تعالی آن فعل را به خود
اضافت کرد. قوله تعالی: و مارمیت اذ رمیت و لکن
الله رمی...» (ص ۲۳۰).

نثرهای صوفیانه گروه سوم در حقیقت اندیشه‌ها و
یافته‌های صوفیان بزرگی است که زبان خاص خود را
دارند و گفتارشان آکنده از رمز و تمثیل و شطحیات است
و مخاطب معمولی نمی‌تواند به آن نزدیک شود. مثل
آثار عین‌القضات و شهاب‌الدین سهروردی و شیخ شطاح
روزبهان بقی و...

عقل سرخ (شهاب‌الدین سهروردی):
«دوستی از دوستان عزیز مرا سؤال کرد که مرغان
زبان یکدیگر دانند؟
گفتم: بلی دانند.

گفت: ترا از کجا معلوم گشت؟
گفتم: در ابتدای حالت چون مصور بحقیقت خواست
که نیست مرا پدید کند مرا در صورت بازی آفرید و در آن
ولایت که من بودم دیگر بازان بودند. ما با یکدیگر
سخن گفتیم و شنیدیم و سخن یکدیگر فهم می‌کردیم.
گفت: حال بدین مقام چگونه رسیدی؟

گفتم: روزی صیادان قضا و قدر دام تقدیر
بازگسترانیدند و دانه ارادت در آنجا تعبیه کردند و مرا
بدین طریق اسیر گردانیدند. پس از آن ولایت که آشیان
ما بود به ولایتی دیگر بردند. آنکه هر دو چشم من
بر دوختند و چهار بند مخالف بر من نهادند و ده کس را بر

در شماره ۲۸ مجله، پاسخ‌های صاحب‌نظران به
پرسش‌های کتاب ماه درباره ویژگی‌های نثر صوفیه منتشر
شد پاسخ‌های دکتر عبدالحسین فرزاد کمی دیر به دفتر
مجله رسید که در این شماره از نظر خوانندگان می‌گذرد.
□ ویژگی اصلی متون نثر صوفیه را در چه می‌دانید؟
— به گمان من نثرهای صوفیانه را می‌توان به سه
دسته تقسیم کرد:

یکی نثر ساده همه فهم که برای همه مخاطبان
نوشته می‌شد و در حد زبان محاوره مردم کوچه و بازار
بود. مثل نثر کتاب اسرارالتوحید. در این نوع نثر معمولاً
مطالب نه چندان پیچیده عرفانی به زبان ساده بیان
می‌شد. بیشتر، این نثر برای حکایات عرفانی به کار
می‌رفت که مبین کرامات مشایخ صوفیه بود.
اسرارالتوحید:

«حکایت — هم در آن وقت که شیخ ما به نیشابور بود
روزی به گورستان حیره می‌شد، آنجا که زکیه است. به
سر تربت مشایخ رسید. جمعی را دید که در آن موضع،
خمر می‌خوردند و چیزی می‌زدند. صوفیان در اضطراب
آمدند و خواستند که احتساب کنند و ایشان را برنجانند و
بزنند. شیخ اجازت نداد. چون شیخ فرا نزدیک ایشان
رسید گفت: «خدا همچنین که در این جهان خوش دلتان
می‌دارد در آن جهان خوش دلتان دارد.» آن جمله
جماعت برخاستند و در پای اسب شیخ افتادند و خمرها
بریختند و سازها بشکستند و توبه کردند و از نیک
مردان گشتند، به برکه نظر مبارک شیخ ما قدس الله روح
العزیز».

(ج ۱ ص ۲۳۶ — چاپ دکتر شفیع)
نوع دوم نثر صوفیه نثرهایی است که برای سالکان
واهل پژوهش نوشته می‌شد. این نثر جنبه تعلیمی دارد
و از نثر قبلی اندکی فخیم‌تر است. مثل آثار شیخ احمد
جام ژنده پیل و تفسیر کشف الاسرار میبیدی و مصباح
الهدایه و کشف المحجوب و...
شیخ احمد جام:

«هرگز مپندار که بوی طریقت و حقیقت، به دماغ
کسی رسد بی شریعت، آن سودا است که کسی گوید: به
حقیقت رسیدم و آن مرد بر شریعت نباشد؛ و هر راهی که
نه پی به شریعت کشد، آن راه زندیقی است... بدان که
شریعت درخت است و حقیقت بار است و کار دو است:

گفتگویی کوتاه با پروین سلاجقه

ادبیات یک مسئله جهانی است

«ژرار ژنت» نظریه پرداز بزرگ نقد و زیبایی شناسی ادبی، مبحث مجاز مرسل با محور «دلالت‌های مجازی» و همچنین استعاره و مباحث بعد از آن با محور «دلالت‌های شاعرانه» قابل انطباق باشد. به همین دلیل در جلد دوم کتاب سعی بر این است که بطور مفصل این دیدگاه‌ها و به ویژه محور دلالت‌های شاعرانه، استعاره، نماد، ایماژ، زیبایی شناسی واژگان و... مورد بررسی قرار گیرد.

□ آیا شما در کتاب خود به زیبایی شناسی شعر صرفاً در ادبیات فارسی توجه و تأکید نموده‌اید؟

به نظر من ادبیات یک مسئله جهانی است و همه جا ابزارهای مشترکی دارد. من زیبایی‌های شعر را در شعر همه شاعران جهان می‌بینم و اصلاً قابل تقسیم به ادبیات یک کشور خاص نیست و ما یلیم مخاطب من، اینطور برخورد کند، که این، زیبایی شناسی شعر به صورت اعم است. در کتاب بعدی سعی کرده‌ام از ترجمه‌های شعر، شاعران خارجی هم استفاده کنم و نشان دهم که این معیارها جهانی هستند. من دوست داشتم اسم کتاب را زیبایی شناسی متن و ادبیات بگذارم، چون نکاتی در متن ادبی رمان و داستان هست که از نظر زیبایی شناسی ممکن است از شعر قوی‌تر باشد. در هر حال این کتاب، یافته‌هایی است که به آن رسیده‌ام و به تشویق استادان و دانشجویانم به شکل کتاب درآورده‌ام.

□ خانم سلاجقه، غیر از این مبحث، در چه زمینه‌های دیگری فعالیت دارید؟

در زمینه‌ی نقد ادبی و اولین کاری که در این مبحث برای چاپ آماده شده است، نقد ساختاری آثار هوشنگ مرادی کرمانی است که در واقع شماره نخست از یک مجموعه است و در جلد‌های دیگر به نویسندگان دیگر نیز خواهیم پرداخت.

بخش دیگری از کارهایم مربوط به ادبیات کودکان می‌شود. اولین داستانم با نام قصه تالاب در سال ۷۷ منتشر شد و به عنوان کتاب سال زیست محیطی انتخاب شد. در حوزه ادبیات کودک و نوجوان، سه عنوان کتاب، هم اکنون زیر چاپ دارم: مجموعه شعر کودک با نام سروده‌های باغ قدیمی، بازآفرینی بخشی از ادبیات فولکلوریک با نام افسانه‌های سرزمین آبی و یک داستان با عنوان بنفشه کوچولو. همچنین یکی دیگر از زمینه‌هایی که در حال حاضر بخشی از فعالیت ادبی مرا دربرمی‌گیرد آماده‌سازی رساله‌ی فارغ‌التحصیلی‌ام است که در زمینه‌ی تحلیل و بررسی نمادهاست.

پروین سلاجقه عضو هیئت علمی دانشگاه و دانشجوی دوره‌ی دکتری زبان و ادبیات فارسی است، وی به تازگی کتاب درآمدی بر زیبایی شناسی شعر را منتشر کرده است. با او گفت‌وگوی کوتاهی انجام داده‌ایم که در پی می‌آید:

□ خانم سلاجقه ابتدا درباره‌ی ویژگی‌های کتاب بگویند و اینکه چطور شد این مبحث را انتخاب کردید؟

از آنجا که علاقه‌مند به مباحث زیبایی شناسی شعر بودم، برای تدریس این درس را انتخاب کردم، اما احساس می‌کردم معانی و بیان، سنتی و نحوه‌ارایی آن هم سنتی است و نیز استفاده از شاهد مثال‌های خیلی قدیمی و کهن نمی‌تواند علاقه دانشجویان را به خود جلب کند. این بود که تصمیم گرفتم کارم را در زمینه زیبایی شناسی از همان معانی و بیان شروع کنم. بدین منظور پایه‌های اصلی معانی و بیان را که سنتی هستند، اساس قرار دادم و از شاهد مثال‌های جدید استفاده کردم، نحوه‌ی بیان نیز ساده است. ویژگی دیگر کتاب این است که برای هر مبحث تمرین‌هایی را در نظر گرفتم که دانشجویان بتوانند این ابزار علمی را در متن بکار ببرند و تشخیص دهند.

این کتاب در واقع دو جلدی است و جلد دوم آن هم که در حال آماده شدن است تکمله‌ی این کتاب خواهد بود که به طور مفصل از حوزه معانی بیان سنتی فراتر رفته و مباحث جدید و نظریه‌های زیبایی شناسانه رایج طور علمی دربرمی‌گیرد.

□ آیا کتاب فقط شامل زیبایی شناسی شعر است؟

در واقع در جلد اول بیشتر به زیبایی شناسی شعر توجه شده است ولی از آنجا که مباحث نظری که در زیبایی شناسی ادبی مطرح می‌شود قادر است کلیه‌ی متون ادبی را مورد تجزیه و تحلیل زیبایی شناسانه قرار دهد، این مباحث نیز قابل تعمیم به کل ادبیات است که در نقد زیبایی شناسی متون ادبی - یکی از شاخه‌های نقد ادبی - می‌تواند راهگشا باشد. به ویژه در جلد دوم که دیدگاه‌های زیبایی شناسانه‌ی نظریه پردازان اخیر به شکل نظری و کاربردی مورد توجه است. از آنجا که ادبیات مسئله‌ای مشترک بین همه انسان‌هاست نظریه‌های مربوط به آن نیز در هر قسمت از جهان که مطرح شود ریشه‌ی مشترک دارد. به طور مثال مباحث مربوط به فصاحت و بلاغت و اسناد خبری که بخش مهمی از معانی و بیان سنتی را دربرمی‌گیرد می‌تواند با محور «دلالت‌های زبانی» در آراء

نثر صوفیه

سرن و سلاطین با خیال آسوده به غارت بیت‌المال و حقوق مردم اقدام می‌کردند. داستان جدال سعدی با مدعی، در کتاب گلستان که در قرن هفتم و در روزگار سلطه مغول تألیف شده است، به خوبی شعارهای مذلت و نکبت‌پذیری را که در میان مردم به اسم دین و عرفان رواج داده بودند نشان می‌دهد. در جای دیگر سعدی آینه‌وار می‌گوید:

ترک دنیا به مردم آموزند

خویشتن مال و غله اندوزند
به بیان دیگر سرانجام صوفیگری دستگیری بسیار نیرومند برای سلاطین و دین فروشان و ثروتمندان شد.

□ فرهنگ و ادبیات امروز ایران چه بهره‌ای از این متون می‌تواند بگیرد؟

— البته چون تاریخ مصرف این متون گذشته است مستقیماً نمی‌تواند مورد استفاده باشد اما به عنوان فرهنگ مردمی و راه نزدیک شدن به توده‌ها می‌تواند تجربه‌ای باشد که به عنوان یک حرکت از سوی مصلحان اجتماعی (مقصود شعوبیان است) در ظرف زمانی معین، مورد توجه قرار گیرد. البته نثر ژورنالیستی معاصر ما تا حد زیادی همانند نثر ساده صوفیانه است؛ نثری بدون تکلف و مغلق‌گرایی.

یکی از پژوهشگران معاصر، پاره‌هایی از سخنان صوفیان را با قطعاتی از شعر آزاد معاصر در برابر هم قرار داده است که چندان هم بی راه نیست. صوفیان با آن زبان ساده در میان گروه‌های مختلف مردم طرفدارانی فراوان یافته بودند. شاید بدین جهت بود که خود این صوفیان اکثر از میان گروه‌های زحمت‌کش و رنجبر و پیشه‌ور جامعه بودند. یکی خرمافروش بود دیگری زنبیل‌یاف و حصیرباف و...

به بیان دیگر می‌توان گفت که نثر ساده عصر مشروطه، خود بازگشتی به نثر ساده صوفیانه بود. زیرا مخاطبان آنان توده مردم بودند. این نثر بعدها به وسیله نویسندگان معاصر تا حد محاوره، ساده شد. قصه‌ها و رمان‌های معاصر تقریباً همه به این نثر است، تا آنجا که توده مردم غالباً کتاب‌خوان را کسی می‌دانند که رمان‌خوان باشد، یعنی قصه‌گویی ساده عرفا، اکنون جایش را به قصه‌نویسی و رمان‌نویسی معاصر داده است.

عبدالحسین فرزاد

همایش بین‌المللی سعدی شیرازی در تهران

قهرمان داستان هنرمندیا هنر

دکتر حسن نکوروح روز هشتم تیرماه سالجاری در یکی دیگر از برنامه‌های فیلمخانه تخصصی هنر بنیاد آفرینش‌های هنری نیاوران، پیرامون «توماس مان» نویسنده بزرگ قرن بیستم و آثارش به سخنرانی پرداخت.

نکوروح، «توماس مان» را فرزند پایان قرن نوزدهم و معاصر با نویسندگانی چون ژید و اسکار وایلد معرفی کرد و گفت: آنها متعلق به نسلی بودند که در سالهای اوج ناتوریسم و رئالیسم به دنیا آمدند و دوران یلوغشان با دوران کهولت و پیری این مکتب همراه بود. نسلی که استادان بزرگ رئالیستی چون دیکنز، بالزاک، تولستوی را دیده بود و ناتوریسم را در آغاز جوانی تجربه کرده بود. او زمانی کار خود را آغاز کرد که دوره رونق رئالیسم و ناتوریسم سپری شده بود و همه در جستجوی چیزی فراتر از عینیت این مکاتب بودند.

وی افزود: در اولین رمان «مان»، با نام بودنبروک، که در اوایل قرن بیستم نوشته شد با چیزی روبه‌رو می‌شویم که تازگی دارد و آن، معنا و مفهومی است که همه جا پشت تصویر پنهان شده است. تصویری که حال در برابر ما گسترده می‌شود با همه عینیتی که دارد واقعیت را آنگونه به نمایش می‌گذارد که فقط واقعیت نیست بلکه پشت و ورای آن مفهومی وجود دارد که از آن عینیت برمی‌خیزد، اما خود آن نیست. تصویر دارای دو جنبه می‌شود: واقعیت و معنا. و این یعنی سمبل.

نکوروح قهرمان داستان‌های «مان» را هنرمند یا هنرمند زده معرفی کرد و گفت: قهرمان «مان» به شدت تحت تأثیر هنر است و اگر خودش هم هنرمند نیست شدیداً شیفته هنر است و آثار او همه در حول تضاد هنر با زندگی دور می‌زند.

وی افزود: «توماس مان» بعدها در نامه‌ای درباره کتاب تونیو کروگر و رقت آن صحبت می‌کند. در این اظهار روگردانی، باید آغاز مرحله جدید را دید که قدمی است با قاطعیت بیشتر برای چیره شدن بر این تضاد که در حقیقت برای رها شدن از تأثیر رمانتیک‌ها و تأثیر فلسفه نیچه در دوره میانی زندگی نویسنده او برداشته می‌شود.

این رهایی به دو صورت خودنمایی می‌کند یکی در کتاب مرگ در ویز که او قهرمان هنرمندش را به دامان مرگ می‌راند و پس از آن گویی در آثارش به او پشت

عرصه گفتگوی تمدن‌ها، شیخ والامقام شیراز، به عنوان یکی از سخنگویان مدنیت ایرانی - اسلامی می‌تواند دل‌های بسیاری از نامداران پهنه اندیشه و ادب را برآید.

در این مراسم سیدعطاءالله مهاجرانی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن توصیف آثار سعدی به عنوان شاهکارهای حکمت عملی انسانی، گفت: چیرگی خیره‌کننده او بر زبان پارسی و ادبیات عربی سبب می‌شود تا مضامین برخی از شاعران پارسی و تازی به شعر وی راه یابند.

وی تصریح کرد: ظلمی است عظیم که سعدی و حکیمان بزرگی چونان او را صرفاً ادیب و شاعر محسوب داریم و ایشان را موضوع تحقیقات ادبی محض قرار دهیم، بلکه حکیمی چون او، متفکر و اندیشمند بزرگی است که به ویژه در انسان‌شناسی و جنبه‌های روانشناختی و جامعه‌شناختی زندگی بشری گام‌های اساسی و بزرگ برداشته است. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی شیوه انشای سعدی در گلستان را تحت تأثیر مقاله نویسان خواند و افزود: در همان حال در شیوه انشا وامدار جاحظ، نویسنده بزرگ عالم اسلام است.

دکتر مهاجرانی مطالعه بوستان و گلستان را بر هر مورخ و جامعه‌شناسی لازم دانست و گفت: افزون بر این، برای ما ایرانیان، واجب‌تر توجه به این دو متونی است که در مردم‌شناسی و فرهنگ‌شناسی ایرانی پیوسته باید بدان استناد کرد.

در این مراسم، شیخ عبدالعزیز سعودالباطین، رئیس مؤسسه ابداع شعری بابطین کویت درباره فرهنگ ایران و عرب سخن گفت و اظهار داشت: سعدی سمبل و نمونه تفاهم و پیوند فرهنگ ایران و عرب به شمار می‌آید. گفتنی است در کنار سالن همایش، نمایشگاه کتاب‌های اندیشمندان و نویسندگان خارجی درباره ابعاد مختلف زندگی و شعر سعدی برپا بود که در آن ۹۰۰ جلد کتاب از آثار اندیشمندان کشورهای سوریه، مصر، لبنان، الجزایر، کویت، امارات، عربستان، بحرین، عمان، اردن، مراکش، تونس، عراق و چند کشور اروپایی و آمریکایی به نمایش درآمد.

همچنین از برنامه‌های اجرا شده در این همایش سه روزه، برگزاری میزگردهایی با موضوعات بررسی روابط فرهنگی ایران و جهان عرب، بررسی شرایط کنونی و دورنمای آینده شعرهای فارسی و عربی و برپایی شب شعر مشترک توسط شاعران برگزیده ایرانی و عرب بود.

همایش بین‌المللی بزرگداشت سعدی شیرازی با حضور سیدمحمد خاتمی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران و دکتر عطاءالله مهاجرانی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و بیش از ۳۵۰ شخصیت فرهنگی ایران و کشورهای عربی به مدت سه روز، از ۱۳ تیرماه در تهران و شیراز برگزار شد.

رئیس‌جمهور در مراسم افتتاح این همایش، گرامیداشت نام سعدی را، گرامیداشت فرهنگ و فرزاندی و ادب و اخلاق و معنویت دانست و اظهار کرد: میراث معنوی سعدی برای فرهنگ ایران و جهان آمیزه‌ای است از همه دستاوردهای نیکو و خردمندانه‌ای که عقل جمعی بشر در آن روزگار بدان دست یافته بود. آقای خاتمی اظهار داشت: تا اثر هنری در ترکیبی هوشمندانه و هنرمندانه با سنت‌های فرهنگی محیط خود قرار نگیرد، قابلیت جهانی شدن را پیدا نمی‌کند.

رئیس‌جمهور اندیشه و آراء سعدی را نمونه‌ای ارجمند از دستاوردهای فکری شمرده که از میراث تمدن بشری به اندازه کافی سود جسته و در قید و بند محدودهای خاص باقی نمانده و با گفتگو و تحقیق از تمدن‌های مختلف بهره برده است.

رئیس‌جمهور با تأکید بر مهارت و بصیرت سعدی گفت: نحن شیرین و در عین حال روشنگر او معایب و مقاصد جامعه انسانی را به ریشخند می‌گیرد و این همه در مجموعه میراث فرهنگ مشرق زمین اندک یاب و گرانبهاست.

وی تصریح کرد: در تاریخ درخشان ادبیات ما، شاعران و نویسندگان بزرگ بسیارند. اما در میان این بزرگان و فرزندان، سعدی از این که هم در عرصه نظم شاهکار آفریده است و هم در عرصه نثر، بی‌همتاست و چنین بود که صیت سخنش بسیط زمین و زمان را در نوردید و شور در جهان افکند.

آقای خاتمی افزود: حکایت این انسان، حکایت عصر و نسلی خاص نیست، طبیعت آدمی است با تمام ویژگی‌هایش. از این روست که انسان عصر حاضر نیز با آثار سعدی می‌زید و از خواندن آنها نکته‌های بدیع و نغز می‌آموزد.

رئیس‌جمهوری با اشاره به دبستگی متفکران، نویسندگان و شاعران بزرگ مغرب زمین به آثار سعدی اظهار داشت: از دیرباز تا امروز انس و الفت برخی از نامداران فرهنگ و تمدن غرب نظیر لافونتن، هوگو، ولتر، بالزاک و دیگران با سروده‌ها و گفتارهای این شاعر بزرگ ایرانی، شاهی است بر این مدعا که امروز هم در

زبان عامیانه بسیار فعال است

نداشته‌ها و درباره آن می‌توانم بگویم، انتشار فرهنگ فارسی عامیانه رویداد بزرگی در یک هزار سال فرهنگ‌نویسی فارسی است و این فرهنگ، نه هرآنچه خوب است دارد بلکه هر آنچه دارد خوب است.

وی افزود: استاد نجفی از «ضمیر»ها تفکیک معانی می‌کند که این کار در هیچ فرهنگی با این دقت و صحت و نگرش نو سابقه ندارد. میزان جوابگویی فرهنگ ایشان نیز در مقایسه با سایر فرهنگ‌ها یکسان و حتی برتر می‌نماید.

بهاءالدین خرمشاهی در پایان سخنان خود، دو رباعی نیز به استاد نجفی تقدیم کرد. استاد ابوالحسن نجفی، مؤلف کتاب، درباره انتقادات گفت: من نیز می‌پذیرم که این فرهنگ بیش از فرهنگ عامیانه است ولی موفق به یافتن عنوانی دیگر نشدم و پیشنهاد دکتر حق‌شناس مبنی بر نامیدن کتاب با عنوان «فرهنگ فارسی زنده امروز» در صورتی مناسب است که بعدها این فرهنگ را گسترش دهم و واژه‌های دیگری به آن بیافزایم.

وی افزود: زبان عامیانه بسیار فعال است و مرتب ساخته می‌شود و اگر بخواهم همه آن چیزی را که ساخته می‌شود بیاورم باز فردا کلمات دیگری ساخته می‌شود که آن را باید آیندگان بیاورند.

ابوالحسن نجفی در بیان انگیزه خود از تألیف این فرهنگ گفت: مشکلاتی که از کودکی در شهرستان و هنگام خواندن کتاب و برخورد به کلمات عامیانه که در تهران مصطلح بود، مرا وادار به تألیف این فرهنگ کرد.

بعدها در دانشکده ادبیات تهران با دانشجویان خارجی که در خواندن دیالوگ‌های داستان‌هایی از قبیل آثار هدایت و صادق چوبک از درک لغات عامیانه عاجز بودند، مواجه شدم. سپس به فرانسه رفتم، در آنجا نیز دانشجویان در کلاس‌هایی که اساتید، زبان فارسی را تدریس می‌کردند دچار همین مشکل بودند، بنابراین به فکر تألیف چنین فرهنگی افتادم. از طرفی به سبب علاقه‌ام به ترجمه، از سال‌های دبیرستان به این کار اشتغال داشتم و گاه در برگرداندن جمله‌هایی دچار مشکل می‌شدم. از بزرگ‌ترها که سؤال می‌کردم، پاسخ می‌شنیدم، زبان فارسی زبان ضعیفی است و نمی‌تواند از عهده ترجمه برخی متون برآید. این مسئله برای من که عاشق زبان فارسی بودم و به قدمت بیش از هزارساله آن می‌بالیدم گران تمام می‌شد. به اعتقاد من درست است که به علت دورماندن از پیشرفت‌های علمی در برگرداندن زبان علمی نقایصی در زبان ما مشهود است ولی قدرت زبان را باید در ظرایف فکری و شعری و بیان ظرایف اندیشه دریافت. لذا زبان فارسی هیچ کمبودی از زبان‌های دیگر ندارد و این انگیزه‌ای برای تهیه فرهنگ شد.

وی سپس با آوردن مثال‌های مختلف از کتاب و از داستان‌های عامیانه و جملات آن، به جنبه‌هایی از کتاب اشاره کرد.

در پایان این مراسم، مراسم چهره‌گشایی یا رونمایی کتاب انجام شد.

مراسم رونمایی «فرهنگ عامیانه فارسی» نوشته استاد ابوالحسن نجفی، با حضور نویسندگان، اساتید و اعضای فرهنگستان روز چهارشنبه ۲۲ تیرماه در فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزار شد.

دکتر غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در ابتدای مراسم ضمن دشوار خواندن انجام کار عالمانه در حوزه عامیانه گفت: با نگاهی به کتاب استاد نجفی این باور برای انسان پیدا می‌شود که عرصه عامیانه زبان فارسی بسی فراتر از عرصه عالمانه شناخته شده آن است و پنهان ماندن فارسی عامیانه از دید فرهنگ‌نویسان، جفایی نسبت به زبان فارسی بوده است و هدف استاد از این جهت بسیار ستودنی است.

وی افزود: با کاری که استاد نجفی انجام داده‌اند بسیاری از امکانات ناشناخته زبان فارسی برای محققان آشکار می‌شود، یعنی به توانایی‌های زبان فارسی خود، آگاهی پیدا می‌کنیم و این برای کسانی که تصور می‌کنند زبان فارسی توانایی لازم را برای ماندگاری و بقا ندارد، مؤده بزرگی است.

دکتر حق‌شناس، زبان‌شناس و استاد دانشگاه نیز درباره کتاب گفت: به عقیده من این فرهنگ ویژگی‌هایی دارد که آن را از فرهنگ‌های دیگر ممتاز می‌سازد و با شناخت آن ویژگی‌ها چه بسا این اثر زمینه‌ساز پژوهش‌های تازه و ثمربخشی درباره زبان فارسی گردد.

وی به دو مانع که دستیابی به ویژگی‌های ممتاز این فرهنگ و شناخت درست آن را دشوار می‌کند اشاره کرد و افزود: این دو مانع، یکی عنوان آن و دیگری روش تحقیقی است که در تألیف آن به کار رفته است.

واقعیت این است که عنوان فرهنگ فارسی عامیانه به جای آن که از ماهیت، محتوا و نقش و ارزش اثر رونمایی کند آن همه را رو می‌برد و ناگزیر مانع از آن می‌گردد شخص حتی بو ببرد که ممکن است ویژگی‌های ممتازی در آن باشد تا چه رسد که در پی کشف آن برآید. به عبارتی دیگر این فرهنگ آن نیست که می‌نمایاند، بلکه بهتر از آن است، چه اگر این اثر منحصر به فرهنگ فارسی عامیانه بود، خودبه‌خود در شمار آثار متعددی قرار می‌گرفت که به قصد گردآوری لغات و ترکیبات عامیانه تألیف شده‌اند.

دکتر حق‌شناس گفت: ارزش هر اثری تابعی است از مقدار تغییری که آن اثر در دانش قبلی ما نسبت به موضوع خود ایجاد می‌کند. از طرف دیگر، آثار پرارزش اصولاً تعیین‌کننده سمت و سوی پژوهش‌های بعدی در زمینه موضوع خود هستند. اینک اگر فرهنگ فارسی عامیانه اثر استاد نجفی را با این دو سنجه در پرتو آنچه گفتیم بسنجیم خواهیم دید که ارزش واقعی آن چقدر است.

بهاءالدین خرمشاهی، یکی دیگر از اعضای پیوسته فرهنگستان زبان، درباره این اثر گفت: من در بررسی خود به داشته‌های فرهنگ نگاه کردم نه

نهای «مان» مند زده هستند

می‌کند و در اثر بعدی که بلافاصله می‌نویسد - کوه جادو - دیگر قهرمان هنرمند را کنار گذاشته است. و در کتاب، مرتباً بر معمولی بودن شخصیت داستان تأکید می‌کند.

نکو روح درباره این تغییر قهرمان و تحول «مان» افزود: این تحولی است که در ابعاد دوگانه صورت و محتوا نمایان می‌شود. وقتی قهرمان اثر، دیگر هنرمند نیست و یک انسان معمولی است، پس مسایل زندگی هم، مسایل زندگی عامه مردم است. مسایلی که اجتماع با آن دست به گریبان است و از اینجاست که مسایل اجتماعی وارد حوزه دید نویسنده می‌شود و جهان‌بینی هنری «مان» را تغییر می‌دهد و این تغییر جهان‌بینی در صورت و شکل اثر نمایان می‌شود و پرداختن به زندگی انسان معمولی، لحن و رنگی شادمانه به اثر او می‌دهد. به این ترتیب طنز در کوه جادو نقش بنیادی پیدا می‌کند و از این زمان به بعد ذهن او را مشغول می‌کند.

وی افزود: بعد از آن، این رهایی در یوسف و برادرانش کامل می‌شود. سروری یوسف بر مصر، به معنی سروری بر جهان زیرین است. یوسف به سرزمین مصر می‌رود و در حقیقت یوسف که از خانواده‌ای روحانی آمده و ما در مقدمه کتاب داستان روح و جان که «مان» مطرح می‌کند می‌بینیم و اینکه جان از روح فراتر می‌رود و اینجا حالا، جان، یوسف است و روح، یعقوب. به هر حال یوسف می‌آید و در فصل آخر که نام آن یوسف روزی‌رسان است، یوسف به دنیای جسم می‌رود و به آن جان می‌بخشد و به این ترتیب «مان» در این داستان به این پیروزی نهایی دست پیدا می‌کند. چون معتقد است که باید تلفیقی بین جسم و جان پدید آید.

نکو روح، بازگشت به اسطوره را یکی از دلمشغولی‌های نویسندگان هنر نو در پایان قرن ۱۹ و آغاز قرن ۲۰ عنوان کرد و گفت: اسطوره جاذبه‌های رمانتیک واری به دست می‌دهد که مان به کمک طنز از آن سمبل می‌سازد. بازگشت مان به عصر اسطوره برای نشان دادن آغاز حرکت به سوی عصر جدید است.

گفتنی است حسن نکو روح که مترجم کتاب کوه جادو و مرگ در ویز است ترجمه یوسف و برادرانش را هم اکنون در دست چاپ دارد.

در پایان این سخنرانی، فیلم کوه جادو اثر هانس.و. گیسندورفر از آلمان به نمایش درآمد.

نخستین همایش داستانهای مینی مالیستی

شد:
گفتند: نه
گفتم: ای بابا، بی خیال، خیلی دلشان بخواد.
گفتی: این پنجمی بود، پنج بار «نه» به خاطر...
گفتم: حالا مگر چه خبر است مومن؟ مثل این که خیلی عجله داری!
گفتی: می دانی چند سالم است؟
سرم را انداختم پایین. راست می گفتی. دیگر نمی شد مسأله را به شوخی برگزار کرد. حالت خراب تر از این حرف ها بود.

گفتی: آخر بنده خدا، ما هم دل داریم، ما هم...
و باقی حرفت را خوردی. مثل وقتی که کنارم نشسته بودی و داشتی با مادر عروس حرف می زدی. دست هایت انگار مال خودت نبود. ساکت بودی. سرت را آن قدر پایین برده بودی که آدم خنده اش می گرفت. چه قدر دلم می خواست چیزی بگویم، اما نمی شد. راست می گفت آخر. او هم حق داشت. چه تضمینی بود؟
گفتی: بله، حق یا شماست، ولی توکل به خدا، ما که از آینده خبر نداریم مادر.

گفتند: آخر می دانید که، همین یک دختر است و هزار امید و آرزو. بچه هم که... به هر حال... خب دیگر، دختر همسایه مان هم با یک نفر شیمیایی ازدواج کرده، راستش می گویند...
سرفهات نگذاشت بگوید.

گفتم: توکل کن به خدا. ان شاء الله وقتی حالت خوب خوب شد، خودم برایت دختر می گیرم مثل دسته گل.
سرت را پایین انداختی. خودمانیم، حتی پیش من هم خجالت می کشیدی.

خب دیگر، باید بروم. دسته گل را می گذارم بالای سرت. عکست را هم با گلاب شسته ام. راستی، مراقب باش شمع ها خاموش نشوند. یا علی، تا بعد.

داستان انتخاب نوشته بهزاد پایی از درود، مقام نخست بخش استانی این همایش انتخاب شد:

با دو دست سر قاسم را زیر آب گرفته بود و او مثل گوسفند سر بریده ای دست و پا می زد. اشک از چشمانش سرازیر شد. می خواست فریاد بزند، اما نمی توانست. باید انتخاب می کرد، یک نفر یا یک گروه. فکرش را نمی کرد یک روز چنین کاری را انجام دهد.

قاسم دیگر دست و پا نمی زد، ولی می ترسید او را رها کند. منطقه جنگی و نقطه صفر و سایت های موشکی که اجازه ورود هواپیماهای جنگی را به خاک دشمن نمی داد و مأموریتی که می بایست تا قبل از عملیات انجام شود، اما با انفجار گلوله توپی که قاسم را موجی کرده بود و فریادهای دیوانه وار او همه چیز خراب می شد.

جسد قاسم را از آب بیرون کشید. لوازم شخصی او را از جیب لباس هایش بیرون آورد و به عکسی که سال قبل با مادر پیر و برادر کوچکش قاسم گرفته بود خیره شد.

در ادامه این همایش، میزگردی با حضور حسین ابراهیمی الوند، محمدرضا یوسفی و اسدالله امرایی تشکیل شد و طی آن مباحث کلی درباره داستان های کوتاه و مینی مالیستی مطرح و به سوالات حاضران پاسخ داده شد.

گفتنی است هیأت داوران این همایش پس از مطالعه ۳۶۰ داستان رسیده از سراسر کشور در دو مرحله به انتخاب آثار پرداخت و از میان آثار رسیده به ۱۶ اثر، لوح تقدیر و جایزه نقدی و به شش اثر جایزه طلایی تعلق گرفت.

اسامی افرادی که جوایز طلایی این همایش را دریافت کردند به این شرح است:

(بخش کشوری)

- داستان «شمع ها خاموش نمی شوند» نوشته کامران محمدی از تهران (نفر اول).

- داستان «شمعدانی» نوشته میترا الیاتی از تهران (نفر دوم).

- داستان «نامه بیست و هشتم» نوشته جابر تواضعی از کاشان (نفر سوم).

(بخش استانی)

- داستان «انتخاب» نوشته بهزاد پایی (نفر اول).

- داستان «ققتوس» نوشته علی عبدالملکی (نفر دوم).

- داستان «مهمانی» نوشته غلامرضا مهدویان (نفر سوم).

برای آشنایی با فضای داستان های مینی مالیستی ایرانی، در اینجا دو داستان که جایزه طلایی این همایش را نصیب خود کردند، می آید.

داستان شمع ها خاموش نمی شوند نوشته کامران محمدی از تهران که نفر نخست بخش کشوری شناخته

نخستین همایش داستان های مینی مالیستی به همت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان لرستان و دفتر مطالعات ادبیات داستانی، روزهای سی ام و سی و یکم تیرماه در شهر خرم آباد برگزار شد.

در این همایش علی مرادی، مدیرکل ارشاد استان لرستان و تنی چند از نویسندگان و پژوهشگران معاصر درباره اهداف این همایش و داستان های مینی مالیستی به سخنرانی پرداختند.

اسدالله امرایی، مترجم معاصر در ابتدا به تعریف مینی مالیسم پرداخت و گفت: مینی مالیسم در اصل حشو و زوائد غیر ضروری زبان را حذف می کند، به طوری که خواننده تفسیر خود را از متن ارائه کند. در این سبک، خالق اثر از متن حذف می شود یا راوی فاصله معینی از متن می گیرد و همین در مینی مالیسم هدف است.

وی سپس به بخش های مختلف از داستان های مینی مالیستی و چگونگی بیان آنها، راوی و کوتاهی متن اشاره کرد و گفت: ریموند کارور که مینی مالیسم را به اوج رساند چنان نثر موجزی دارد که جایی برای تفسیر خارج از متن نمی گذارد. وی از گفتگو به مثابه ابزاری کارآمد برای دادن اطلاعات بهره می گیرد و بدون حضور راوی به خواننده می گوید که چه فکری بکند و خواننده الزاماً باید خود دریابد و با استفاده از منطق و خرد خویش به تفسیر صحنه بپردازد.

امرای ضمن توضیح تفاوت های میان داستان های کوتاه و مینی مالیسم افزود: داستان های خیلی کوتاه در حدود پنجاه و پنج کلمه را میکرو فیکشن اسم گذاشته اند که شاید بتوان عبارت داستان ریزه را برای آن پیشنهاد کرد. این داستان ها همه الزامات داستان کوتاه را دارند و الزامی هم نیست که آنها را در محدوده داستان مینی مالیستی بکنجانیم.

● آینه میراث منتشر شد

شماره همزمان سوم و چهارم ویژه زمستان ۷۸ و بهار ۷۹ از آینه میراث فصلنامه ویژه نقد کتاب، کتاب‌شناسی و اطلاع‌رسانی در حوزه متون، منتشر شد. این فصلنامه در بخش مقاله به هنجار تصحیح متن منطق الطیر از جویا جهانبخش، دورنمایی از نظام فلسفی حکیم تبریزی از علی اوجبی، راهیابی خطا در عنوان کتاب از حسن فاطمی پرداخته است.

در بخش نقد و معرفی کتاب نیز مطالبی چون کتاب المسماره بیرونی از پرویز اذکابی، نقد ظفرنامه خسروی از نادره جلالی، کلمات علیّه مکتبی شیرازی از محمود عابدی، جوامع احکام النجوم از جبریل شادان، کلیات محتشم کاشانی از عبدالحسین نوایی و مهدی صدیقی، نظری بر دو فهرست تازه انتشار از علی صدرایی خویی، چاپ محققانه التعریف بطبقات الامم نجات‌بخش صاعد اندلسی از یوسف الهادی و ترجمه محمود نظری پرداخته است.

در بخش برگه از متون، یادگارستان ۱، کلماتی از کلمات علیّه غزّ و عدل و شرایط آن آمده است. بخش در آستانه تحقیق و نشر به مطالبی چون شواهد نبوت به روایت جامی از علی اوجبی، سعادت‌نامه از ایرج افشار، نگاهی به ترجمه عربی تذکرة الاولیا عطار نیشابوری از حامد صدقی، شرح خمیریّه ابن فارض از صادق خورش و مونس‌نامه، رساله‌ای در تقسیم‌بندی علوم قرن هشتم هجری از الهه روحی دل اختصاص دارد.

سرنوشت نسخه‌های خطی عربی در بیت المقدس، نسخه‌های خطی مدرسه امام صادق (ع) قزوین، آشنایی با مصححان و محققان: عباس اقبال آشتیانی، خلاف آمد عادت در تصحیح متون کهن، آشنایی با مؤسسه شرق‌شناسی آلمان در بیروت و گفتگو با پروفسور بابولینیتو (ابن عربی‌شناس اسپانیایی)، گزارشی از چهارمین کنفرانس اروپایی مطالعات ایرانی و بیستمین کنگره سالانه تاریخ علم نزد عرب، تحلیل از استاد بیرشک و اخبار از دیگر مطالب مندرج در این شماره است.

● شماره جدید از بام ایران منتشر شد

شماره همزمان سوم و چهارم نشریه بام ایران فصلنامه فرهنگی، هنری، اجتماعی چهارم‌حال و بختیاری منتشر شد.

در این نشریه که به همت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی چهار محال و بختیاری منتشر شده مطالب زیر آمده است:

در محفل نور، گزارشی از دیدار نمایندگان عشایر چهار لنگ و هفت لنگ با امام (ره)، تجلی عشق در غزلیات حضرت امام از نعمت الله فردین پور، سابقه تشیع در میان بختیاری‌ها از مصطفی علیزاده گل سفیدی، سیمای حضرت محمد در مثنوی از عصمت طاهرزاده، بختیاری‌ها و مشروطیت، پژوهشی در علل ورود سران ایل بختیاری به مشروطیت از سید عطاءالله سینایی، معرفی آثار تاریخی مجموعه فرهنگی چالستر، خانه آزاده از بابک زمانی پور و اردشیر آخوندی.

دیگر مطالب این نشریه عبارت‌اند از: تهاجم نقابدار، پوشاک زنان ایل بختیاری درباره کلیله و دمنه، شعر، زندگی‌نامه سید قدرت‌الله هاتفی قهفرخی، قطره سامانی (دایرةالمعارف)، اقتصاد و معیشت ایل بختیاری، شعر محلی دهکردی، مثل لیخند مادر بزرگ (فیلمنامه).

این نشریه در شهرکرد و به سردبیری حبیب‌الله توفیقی منتشر می‌شود.

● آموزش زبان و ادب فارسی

پنجاه و سومین شماره رشد، آموزش زبان و ادب فارسی ویژه زمستان ۷۸ منتشر شد. در این شماره مطالب زیر آمده است:

زبان و فرهنگ از دکتر امان‌الله قرایی مقدم، یاد یاران (دکتر عبدالحسین زرین‌کوب) از دکتر حسن ذوالفقاری، کاربرد الگوی تفکر استقرایی در آموزش زبان از حسین قاسم‌پور مقدم، ناگفته‌هایی درباره متمم از غلامرضا عمرانی، تکواژ از عبدالحمید آخوندی، میان‌وند در زبان فارسی از حسنعلی ترقی اوغاز، انعطاف‌پذیری برخی اوزان شعر فارسی از

میرهاشم میری، در گذرگاه نسیم از علی اکبر بشیری، از سوگ سیاوش نوشته سیدشعبان حسینی اصل، روش‌هایی برای بهبود شیوه تدریس درس انشاء از کرم علیرضایی، خویش‌شناسی سعدی از دکتر فاطمه کشاورز، محلمان شاعر و نویسنده، خاطرات سبز و حرف‌های من.

● اخبار اهل قلم

● برگزاری جشنواره حافظ در کانادا

جشنواره بزرگداشت حافظ شیرازی با حضور گسترده ایرانیان مقیم کانادا در اتاوا برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، در این جشنواره که به همت نمایندگی فرهنگی ایران در کانادا برگزار شد، چند تن از استادان و دانشجویان ایرانی مقیم کانادا در خصوص غزلیات و پیام عارفانه حافظ و سهم فرهنگی ایران در جهان سخنرانی کردند.

از جمله سخنرانان این مراسم، دکتر مسائلی از پژوهشگران برجسته ایرانی مقیم کانادا بود که پیرامون عدم کفایت عقل ابزاری و ضرورت تحقق عشق برای پیمودن راه زندگی از دیدگاه حافظ سخنرانی کرد.

همچنین در حاشیه این جشنواره، مراسم شعرخوانی با حضور استادان و پژوهشگران شعر فارسی برپا شد.

● وسمقی و سفرنامه لبنان

صدیقه وسمقی سفرنامه لبنان را که بخش‌هایی از آن در نشریات مختلف به چاپ رسیده بود با نام از سرزمین سبب و آتش در دست تهیه دارد.

گزیده اشعار وسمقی پیش از این در انتشارات نیستان منتشر شده است. از دیگر کارهای وسمقی، مجموعه شعرهای نماز باران و دردهای مذاب و ترجمه آثار تاریخی و معماری قدس و مدینه منوره به نام گنجینه‌های قدس، ترجمه و شرح دو قصیده از دعبل خزایی در کتابی با نام شاخه‌های شکسته و سفرنامه هند با نام پرده در دیار خدایان است که در سالهای اخیر منتشر شده است.

● یادگار نامه اکبررادی ویژه شماره ۵۷ گیله وا منتشر شد

ماهنامه فرهنگی، هنری و پژوهشی گیله‌وا ویژه یادگار نامه اکبررادی منتشر شد.

در این شماره مطالبی چون رشت، خاک من، شهرابی و انسان ریخته یا نیمرخ شبرنگ در سبیده سوم از اکبر رادی، نامه محمدعلی جمالزاده به اکبر رادی و پاسخ آن، از پشت شیشه‌های غم‌انگیز از بهرام بیضایی، سودای مردپیر، نگاهی به نمایشنامه محاق و مرگ در پاییز از محمود دولت‌آبادی، واقع‌گرایی رادی و اسطوره گل سرخ از دکتر قطب‌الدین صادقی، واژه‌های گیلکی در ادبیات فارسی، بررسی یک نمونه: نمایشنامه پلکان اثر اکبر رادی از م. پ. جکتاجی، ریخت‌شناسی

شخصیت در آثار اکبر رادی از محمد رضایی راد و کتابشناسی اکبررادی از فرامرز طالبی آمده است. گفتنی است گیله‌وا همراه به دو زبان گیلکی و فارسی در رشت منتشر می‌شود. بخش عمده مطالب آن به زبان فارسی است که در قالب مقاله، خبر، گزارش، مصاحبه، نقد و نظر عرضه می‌شود.

● سمینار ادبیات عامیانه و ادبیات معاصر ایران برگزار می‌شود

نخستین سمینار ادبیات عامیانه و ادبیات معاصر ایران به همت نشر نامیرا و همکاری مرکز مطالعات بین‌الملل برگزار می‌شود.

محورهای اصلی این سمینار زن در ادبیات فولکلور، الگوهای روانشناختی و تربیتی در افسانه‌های عامیانه، ساختار افسانه‌های عامیانه و بررسی شیوه‌های روایت و همچنین اقتباس از متون عامیانه و فولکلور در ادبیات معاصر امروز ایران است.

کلیه صاحب‌نظران، نویسندگان و اساتید می‌توانند خلاصه مقالات خود را تا پایان مهرماه ۷۹ به آدرس نشر نامیرا، تهران - صندوق پستی ۴۸۳۷-۱۴۱۵۵ ارسال کنند.

● روایت جدیدی از ملانصرالدین در انتشارات نخستین

ملانصرالدین به روایت عمران صلاحی نام کتابی است که انتشارات نخستین به زودی از عمران صلاحی منتشر می‌کند.

ابوالقاسم فیض آبادی مدیر مسئول انتشارات با بیان این مطلب افزود: بهشت گمشده نوشته جان میلتن و ترجمه شجاع‌الدین شفا و خیال یاس مجموعه اشعار سید احمد حسینی منفرد از جمله کتاب‌های ما، در زمینه ادبیات هستند که به زودی منتشر خواهند شد.

به گفته فیض آبادی به تازگی دو زندگینامه نیز توسط این انتشارات به بازار نشر آمده است. جاودانگان و عصیانزده نوشته محمد جلال داداری که به زندگینامه‌های دو شهید قبل از انقلاب اسلامی در منطقه کردستان و فعالیت‌های آنها می‌پردازد.

● خسروی، محشر صغری را تمام کرد

ابوتراب خسروی، نویسنده معاصر، نگارش رمانی با نام محشر صغری را به پایان رساند. خسروی که مجموعه داستان دیوان سومنات او طی دو سال اخیر با استقبال اهالی ادبیات و منتقدان رو به رو شده است درباره رمان تازه خود گفت: این رمان ابعادی اسطوره‌ای دارد و چه خوب و چه بد، چهار پنج سال از عمر خود را صرف نوشتن آن کرده‌ام. می‌توانستم پنج هزار صفحه بنویسم، اما تلاش کردم کتاب در کمال ایجاز منتشر شود.

گفتنی است کتاب دیوان سومنات این نویسنده سال گذشته یکی از کتاب‌هایی بود که به عنوان نامزد کتاب سال معرفی شد.

● مولانا و دانته در یک بررسی تطبیقی

متیژه آرمین به همراه دکتر اعظم سازور، کار پژوهشی بر روی مثنوی معنوی مولانا جلال‌الدین و کمندی الهی دانته آغاز کرده‌اند.

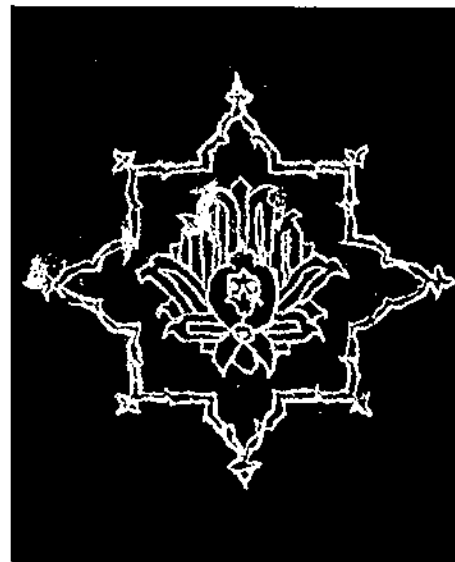

به گفته آرمین، موضوع تحقیق شخصیت‌شناسی این دو اثر معروف جهانی به روش تطبیقی است. وی علت انتخاب این موضوع را به دو دلیل قابل توجه می‌داند. نخست اینکه هر کدام از این دو اثر نماینده دو فلسفه و تفکر شرقی و غربی‌اند، ضمن آنکه هر دو از فلسفه نوافلاطونی تأثیر گرفته‌اند.

دوم آنکه مولانا و دانته نماینده دو دین یعنی اسلام و مسیحیت هستند. وی درباره نظر خود و همکاری در مورد شخصیت‌های این دو اثر گفت: در کمندی الهی، دو گونه شخصیت اصلی و فرعی وجود دارد و اکثر آنها در دوزخ، برزخ و بهشت ویژگی زمینی و میرایی خود را حفظ کرده‌اند. اما در مثنوی معنوی مولانا با گونه‌ای از شخصیت‌ها روبه رو می‌شویم که در عین ملموسی و وجود واقعی، از عمق و کلیت و تنوع زیادی برخوردارند. آنان مرزهای زمان و مکان را در هم می‌نوردند و انسان را به عروج و کندن از زمین فرا می‌خوانند.

● برگزاری نخستین همایش بزرگداشت باباطاهر در همدان

اولین همایش بزرگداشت شاعر و عارف نامدار، باباطاهر در تجلیل از مقام و معرفی شخصیت عرفانی

والای وی، شهریور ماه امسال با همکاری دانشگاه بوعلی سینا برگزار می‌شود.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان همدان، علیرضا اسماعیلی با بیان این مطلب، افزود: به دنبال فراخوان قبلی دبیرخانه همایش، حدود ۱۲۰ مقاله به دبیرخانه ارسال شده و در حال حاضر از سوی کمیسیون درحال بررسی است که از مجموع مقالات ارسالی، ۵۰ مقاله برای قرائت در همایش انتخاب خواهد شد. وی بررسی مشرب عرفانی باباطاهر، تأثیر قرآن و حدیث بر دوبیتی‌های وی، معرفی و نقد آثار باباطاهر، تاریخ عصر

او، بررسی وزن دوبیتی و جلوه‌های ادبی دوبیتی‌های باباطاهر را ازجمله موضوعات مقاله‌های این همایش ذکر کرد.

باباطاهر از عرفایی است که در نیمه دوم سده چهارم و اوایل سده پنجم می‌زیسته و لقب «بابا» را نیز همانند القابی چون شیخ، پیر و استاد به وی نسبت می‌دهند.

آرامگاه باباطاهر در شمال غربی شهر همدان در میدانی به نام وی واقع است. برج هشت‌ضلعی آرامگاه وی از سنگ است و در داخل بنا وجود ۲۴ دوبیتی از سروده‌های مشهور باباطاهر بر روی ۲۴ قطعه سنگ خوندنمایی می‌کند.

● زندگی امام خمینی به قلم نادر ابراهیمی منتشر می‌شود

نادر ابراهیمی جلد سوم از زندگی امام خمینی را که دو جلد قبلی آن با نام سه دیدار چاپ شده بود در دست تألیف دارد. همچنین دو جلد دیگر از رمان هفت جلدی بر جاده‌های آبی سرخ به زودی به بازار نشر خواهد آمد. گفتنی است پیش از این سه جلد از این کتاب منتشر شده و دو جلد دیگر در دست تألیف است.

نادر ابراهیمی جلد سوم عاشقانه‌ها (یک عاشقانه آرام) را پاکتویس نهایی می‌کند و جلد چهارم آن با نام سالیهای سرگردانی را در دست نگارش دارد.

● حکمت‌های علوی در شعر فارسی منتشر می‌شود

حکمت‌های علوی در شعر فارسی از عبدالحسین موحد آماده چاپ شد.

موحد که پیش از این اشارتها و بشارتها را در نقد اخلاقی به مخزن الاسرار نظامی گنجوی، استاد بزرگ داستان سربازی منظوم در ادبیات فارسی اختصاص داده بود، گفت: این اثر را باید نقد حکمی این گونه ادبی دانست.

وی درباره کارهای جدید خود افزود: دو مجموعه شعر جدید با عنوان‌های تداعی‌های نو و مغرب خورشید و خاک را به دست ناشر سپرده‌ام.

موحد دو دفتر شعر با نام پیغامهای آفتاب و به سلامتی مرگ را پیش از این منتشر کرده است.

فن نگارش و بیان، و مجموعه-
های ادبی

۸۰-۸

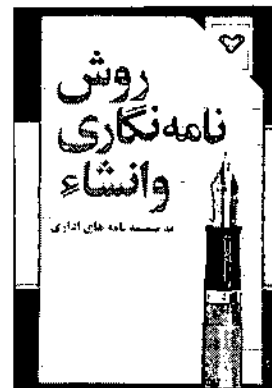
۱- انواع ادبی.

سیروس شمیسا. - تهران: فردوس. -
۳۲۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۷۰۰۰
ریال. - چاپ هفتم / ۳۴۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۰۹-۵۶-۴

چاپ اول

۲- روش نامه نگاری و انشاء
شامل: ۴۳۰ نمونه نامه های اداری
و خصوصی و ۱۰۰ نوع

بهیه وتنظیم: علی بهرامی. - تهران:
خورشید. - ۳۲۴ ص. - رقی (شمیز). -
۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۱۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۶۱-۳۷-۴

در مجموعه حاضر، مولف با اشاره به
نمونه هایی از نامه های اداری و خصوصی
نیز آثار برخی از نویسندگان ایران و
جهان، رهنمودهایی در باب نامه نگاری
فراهم آورده است. مخاطبان کتاب را با
این عناوین مطالعه می کنند: 'انشاء و
نویسندگی'، 'بهترین انشاهای تصحیح
شده دانش آموزان'، 'آثار نویسندگان' و
'تحریرها، تسلیت ها، دعوت ها، نامه های
کوتاه و نامه های اداری'.

۳- روش نوین نامه نگاری شامل:
نامه های اداری و حقوقی.

محمد مولوی، عباسعلی مولوی. - تهران:
حافظ نوین. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز).
- ۴۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۸۰-۰۷-۸

چاپ اول

۴- زبان حال ریاضی دان.

علی اکبر عالی زاده. - تهران: صالحین. -
۵۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۰۰ ریال. -
چاپ اول /
شابک: ۹۶۴-۶۸۴۹-۳۱-۸

۵- سقوط انسان: مجموعه ای از
داستان های تخیلی از نویسندگان
معاصر غرب.

مترجم: خجسته کیهان. - تهران: نگاه
سبز. - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز). -
۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۹-۳۲-۸

چاپ اول

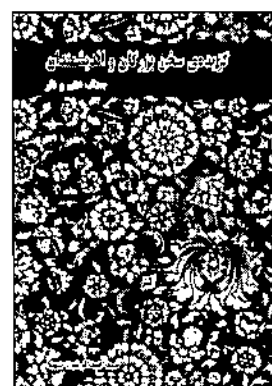

در این مجموعه، یازده داستان کوتاه،
ترجمه و به چاپ رسیده که عناوین و
نویسندگان آن بدین قرارند: 'خواب نما'
گابریل گارسیا مارکز، 'چگونه وانگ فو
نجات یافت' مارگریت یورستار، 'سقوط
انسان' تی. کوراگه سن بویل، 'سرزمین
کوربان' اچ. جی. ولز، 'معمّا، 'موش ها،
'بال'، 'کوهستان ممنوع' و 'اتفاقی افتاده
بود' از 'دینو بوزاتی'، همچنین 'خانه
عروسکی' از 'کاترین مانسفیلد'، برای
نمونه، داستان 'خواب نما' از مجموعه
'دوازده قصه ولگردی' شرحی است بر
نابسامانی افراد در اروپای عجیب و
نامنتظر.

چاپ اول

۶- گزیده ی سخن بزرگان و
اندیشمندان 'جنگ نظم و نشر'.

عبدالرشید صهبا. - تهران: یکتا. - ۳۵۲
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه.

مجموعه حاضر، شامل مطالب پراکنده و
گوناگون از نویسندگان ایران و جهان
است که در لابه لای آن اشعار فارسی نیز
گنجانده شده است. کتاب درسی فصل

با موضوعاتی همچون: آزادی، آداب و
ادب، امید و آرزو، حکمت، زن، سخن،
عشق، مادر، و معلم تدوین یافته است.

چاپ اول

۷- مهمان و چند داستان دیگر.
آلبر کامو، ویلیام سامرست موم، کاترین-
آن پورتر: مترجم: شهرزاد بیات موحد. -
تهران: نادى. - ۱۱۲ ص. - رقی
(شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Librarian
۹۶۴-۹۰۲۰۱-۶-۰

شابک:

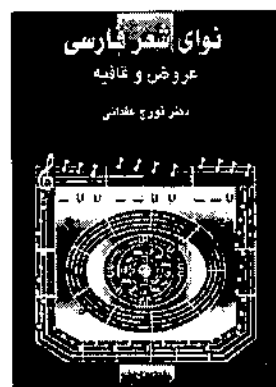
کتاب مجموعه ای است متشکل از پنج
داستان کوتاه که عبارتند از: 'پسر'
کاترین آن پورتر، 'طوفان' مکنایت
مالمر، 'مهمان' آلبر کامو، 'بادبادک'
سامرست موم، 'عروسک افسونگر' پل
کالیکو. برای نمونه، آلبر کامو در داستان
'مهمان' از سرگشتگی، تنهایی، غربت،
بی رحمی طبیعت و در عین حال از
وارستگی قهرمان خویش سخن می گوید.

۸- وزن، عروض، قافیه
۸۰۰، ۴۱

چاپ اول

۸- نوای شعر فارسی (عروض و
قافیه).

تورج عقدائی. - تهران: زهد. - ۱۲۶ ص.
- وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۳۰۰۰ نسخه.

نظر نوری عطائی

در این نوشتار، مولف می کوشد با طرح
مسائل اساسی فن عروض، دانشجویان
رشته زبان و ادبیات فارسی و علاقه-
مندان به ادبیات را با موسیقی شعر
فارسی آشنا سازد. کتاب از دو بخش
تشکیل شده است. بخش اول و اصلی
درباره 'عروض' است که از جمله مباحث
آن عبارتند از: وجه تسمیه عروض،
تاریخچه فن عروض، وزن شعر و انواع
آن، وزن صرفی و وزن عروضی، واج،
هجاء، صامت و مصوت، تقطیع، بحرهای
نوزده گانه، وزن دوری، دومین بخش
کتاب که 'قافیه' عنوان گرفته با مباحثی
از این دست تدوین شده است: تاسیس و
دخیل، ردیف، قید، جثو، توجیه، ایضا، و
قافیتین. مطالب کتاب با تمرین ها و
مثال های شعری همراه است.

بررسی و تمرین

۸۰۰، ۷۶

۹- راهنمای ادبیات فارسی (۱)
سال اول دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش.
- ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰
ریال. - چاپ سوم / ۷۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۳-۲

۱۰- راهنمای ادبیات فارسی (۱)
سال اول دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش.
- ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰
ریال. - چاپ چهارم / ۷۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۳-۲

۱۱- راهنمای ادبیات فارسی (۱)
سال اول دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش.
- ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰
ریال. - چاپ پنجم / ۷۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۳-۲

۱۲- راهنمای ادبیات فارسی (۲)
سال دوم دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش.
- ۲۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰
ریال. - چاپ سوم / ۷۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۴-۰

۱۳- راهنمای ادبیات فارسی (۲)
سال دوم دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش.
- ۲۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰
ریال. - چاپ چهارم / ۷۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۴-۰

۱۴- راهنمای ادبیات فارسی (۲)
سال دوم دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش. - ۲۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۳-۰

۱۵- راهنمای ادبیات فارسی (۳)
سال سوم دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۵-۹

۱۶- راهنمای ادبیات فارسی (۳)
سال سوم دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۵-۹

۱۷- راهنمای ادبیات فارسی (۳)
سال سوم دبیرستان.

حسن ذوالفقاری. - تهران: منشور دانش. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۰۵-۹

تاریخ، توصیف، نقد و بررسی
۱۸- تاریخ ادبیات ایران: خلاصه

جلد چهارم تاریخ ادبیات در ایران از پایان قرن هشتم تا اوایل قرن دهم هجری.

ذبیح‌الله صفا؛ گردآورنده: محمد ترابی. - تهران: فردوس. - ۲۵۶ ص. - جلد سوم. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۰۹-۲۵-۴

مجموعه‌ها و جنگهای شعر
فارسی

۱۸۶۱۰۰۸

چاپ اول

۱۹- نجوای دل (مشاعره).

مسعود اسلامی. - تهران: بوستان توحید. - ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۹۷-۰۸-۸

اشعار این مجموعه اغلب از شعرای مشهور ایران، به منظور مشاعره و به ترتیب حروف الفبایی ابیات، فراهم آمده است.

اشعار غنایی و تغزلی

۱۸۶۱۰۰۴

۲۰- تصنیفها، ترانه‌ها و سرودهای ایران زمین.

گردآورنده: سعید مشکین‌قلم. - تهران: خانه سبز. - ۵۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۱۳۱-۵-۰

اشعار مذهبی، عرفانی، اخلاقی

۱۸۶۱۰۰۵

چاپ اول

۲۱- نغمه‌های فاطمیه.

محمدعلی شهاب. - تهران: نذیر. - ۱۹۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۴۵-۲۳-۹

۲۲- اشک خون: مناقب و مراثی حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام.

شاعر: احمد احمدی‌بیرجندی. - تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، اسوه. - ۲۳۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

۲۳- سروده‌های اسلامی مجموعه‌ای زیبا از بهترین سروده‌های اسلامی از شاعران معاصر.

قم: ناصر. - ۱۹۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۸۳-۱۸-۵

۲۴- گل‌های احمدی: شامل دعای توسل یا ترجمه منظوم به سبک

نوحه‌خوانی.

محمداسماعیل ناطق. - تهران: دنیای هنر. - ۶۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۱-۴

۲۵- گل‌های حسینی شامل: زیارت عاشورا همراه با اشعار و نوحه‌های سینه‌زنی.

شاعر: محمداسماعیل ناطق. - تهران: دنیای هنر. - ۶۴ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۰۶-۶

۲۶- گل‌های حسینی: شامل زیارت عاشورا همراه با اشعار و نوحه‌های سینه‌زنی.

محمداسماعیل ناطق. - تهران: دنیای هنر. - ۶۴ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۰۶-۶

چاپ اول

۲۷- مجموعه شعر از آتش خیمه‌های عاشورا: مسابقه شعر معلم.

تهیه و تنظیم: ستاد مرکزی بزرگداشت مقام معلم و ویراستار: محمدجواد محبتی. - تهران: صبح روشن. - ۱۲۰ ص. - قبی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۷۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۷۶۸-۱-۶

سرایندگان این مجموعه اغلب مصلحانی هستند که در وصف قیام عاشورا، امام حسین و یاران او اشعاری به نظم کشیده‌اند. برای نمونه، یک رباعی از شهریانو می‌رزایی از شهرستان خمین، درج می‌گردد: همواره تجسم قیام است حسین / بر سینه عاشقان پیام است حسین / در دفتر شعر ما ردیف است هنوز / دل چسب‌ترین شکل کلام است حسین.

۲۸- نهج‌البلاغه منظوم.

شاعر: محمدحسین سلطانی؛ ویراستار: سهراب اسدی‌تویسرکانی. - تهران: به آفرین. - ۷۹۶ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۶۰-۳۲-۵

چاپ اول

نهج‌البلاغه منظوم

اثر حاضر، مجموعه خطبه‌ها، نامه‌ها و سخنان امام علی (ع) در نهج‌البلاغه است که در قالب مثنوی و در بحر "مقارب" به نظم کشیده شده است. ابیات آغازین کتاب چنین است: بود اولین خطبه آن امام / علی آن شه‌شاه نیکو مرام / که پیدایش آسمان و زمین / از خلقت ز نعت جهان آفرین / بفرمود در آن به شرح و بیان / ز وصف مکان و ز وصف زمان / ستایش بود ویژه آن خدای / خداوند یکتا و پاکیزه رای /..

۲۹- گل‌های احمدی: شامل دعای توسل یا ترجمه منظوم به سبک نوحه‌خوانی.

شاعر: محمداسماعیل ناطق. - تهران: دنیای هنر. - ۶۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۱-۴

شعر فارسی قرن ۵

۱۸۶۱۰۲۲

۳۰- از کوهسار بی‌فریاد.

شارح: مهدی نوریان. - تهران: جامی. - ۲۵۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۸۳-X

۳۱- پرنیان هفت رنگ: تحلیلی از زندگی و شعر فرخی سیستانی یا گزیده اشعار.

گردآورنده: نصرالله امامی. - تهران: جامی. - ۲۳۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۵۰۰ نسخه.

شابک:

چاپ اول

۳۲- خروش خم‌ها (نقدی بر رباعیات خیام).

پارمناسا یوگاندا؛ مترجم: جواد رویانی. - تهران: روزگار. - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The rubaiyat of omar khayyam explained شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۲۲-۰

اثر حاضر که شرح و تفسیری است بر رباعیات خیام، به اهتمام "پارمنا ماهاانسا یوگاندا" نویسنده هندی - همراه با ویرایش و نظریه‌های منتقدانه "دونالد والتز" - فراهم آمده است. در این کتاب سعی شده رباعیات خیام، مبتنی بر مشرب تصوف شرح و تفسیر شود و طی آن رموز و معانی استعاری آن بازگو گردد.

چاپ اول

۳۳- دیوان باباطاهر عریان.

مقدمه: محمدعلی فروغی؛ خطاط: حمید غیرانزاد. - تهران: پر. - ۷۶ ص. - وزیری (سلفون). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۱۸-۳۴-۲

چاپ اول

۳۴- رباعیات حکیم عمر خیام.

شاعر: عمر بن ابراهیم خیام؛ مقدمه: محمدعلی فروغی؛ خطاط: حمید غیرانزاد. - تهران: پر. - ۶۸ ص. - وزیری (سلفون). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۱۸-۳۵-۰

۳۵- عمر خیام (حکیم و شاعر).

علیرضا ذکاوتی‌قراقرزلو؛ ویراستار: محمد سیدالاحق. - تهران: طرح نو. - ۲۴۴

ص. - رقصی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال.
چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Omar khayyam
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۵-۱۵-۷

چاپ اول

۳۶- متن درست و کامل رباعیات باباطاهر.
مقدمه: احمد محمدی ملایری؛ مصحح: علی شیرمحمدی؛ خطاط: داود رواسانی.
- تهران: شیرمحمدی. - ۱۰۰ ص. -
وزیری (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال.
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۵۴۲-۰۰-X

چاپ اول

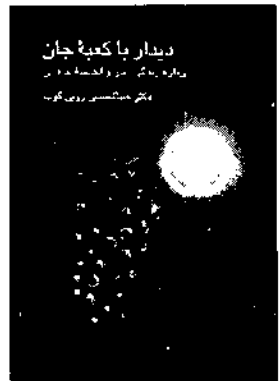
۳۷- متن درست و کامل رباعیات خیام.
عصرین ابراهیم خیام؛ به اهتمام: علی شیرمحمدی؛ مقدمه: احمد محمدی - ملایری؛ خطاط: داود رواسانی. - تهران: شیرمحمدی. - ۱۰۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۵۴۲-۱-۸

۸۵۱.۳۲

۳۸- ارمغان صبح: گزیده قصاید خاقانی شروانی.
نصرالله امامی. - تهران: جامی. - ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۸۱-۳

چاپ اول

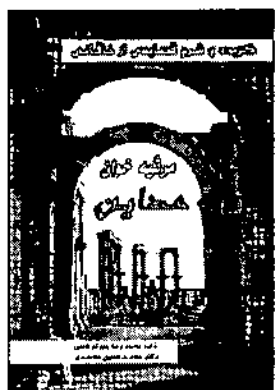
۳۹- دیدار با کعبه جان: درباره زندگی، آثار و اندیشه خاقانی.
عبدالحسین زرین کوب. - تهران: سخن. - ۲۲۸ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۳۹-۰

زنده یاد استاد زرین کوب در این نوشتار که سال‌ها پیش فراهم آمده نخست مختصری از زندگی و احوال 'خاقانی شروانی' به دست می‌دهد، سپس ترجمه رساله 'مینورسکی' - درباره قصیده ترسایه و شرح آن - در این اثر به چاپ می‌رسد. در ترجمه این رساله، تحقیقی در باب زندگی 'آندرونیوکوس کومنه‌نوس' - ممدوح خاقانی در قصیده ترسایه - صورت گرفته و نکته‌هایی نیز استاد زرین کوب، علاوه بر شرح مینورسکی، بر آن افزوده است. همچنین خواش استاد زرین کوب بر دیوان خاقانی به انضمام چند قصیده برجسته خاقانی در این کتاب گردآمده است.

چاپ اول

۴۰- مرثیه خوان مداین (گزیده و شرح قصاید از خاقانی).
محمد رضا بزرگ خالقی، محمدحسین محمدی. - تهران: زوار. - ۲۵۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۰۰۱-۰۸۷-۶

کتاب حاضر، شرحی است از برخی قصیده‌های مشهور 'خاقانی شروانی' که با مقدمه‌ای در توصیف زندگی و احوال شاعر، همچنین معانی واژگان و آیات فراهم آمده است.

شعر فارسی قرن ۷

۸۵۱.۳۱

۴۱- بوستان سعدی (سعدی نامه).
مصلح بن عبدالله سعدی؛ خطاط: مصطفی اشرفی. - تهران: پیام عدالت. - ۴۰۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۷۷-۰۱-۰

۴۲- بوستان: از روی نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی.
مصلح بن عبدالله سعدی؛ خطاط: مصطفی اشرفی. - تهران: پیام عدالت. - ۴۰۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۷۷-۰۱-۰

۴۳- بوستان: از روی نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی.
مصلح بن عبدالله سعدی؛ خطاط: مصطفی اشرفی. - تهران: پیام عدالت. - ۴۰۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۷۷-۰۱-۰

مصلح بن عبدالله سعدی. - تهران: رجیبی. - ۲۴۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۰۰-۲

۴۳- شرح جامع مثنوی معنوی.
کریم زمانی. - تهران: اطلاعات. - ۱۲۷۰ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور). - ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۲۱۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
A comprehensive commentary of mathnavi e manavi
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۳۱۷-۴

۴۴- شرح جامع مثنوی معنوی.
کریم زمانی. - تهران: اطلاعات. - ۱۲۷۰ ص. - جلد سوم. - وزیری (گالینگور). - ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۱۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
A comprehensive commentary of mathnavi e manavi
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۳۱۷-۴

۴۵- شرح جامع مثنوی معنوی.
کریم زمانی. - تهران: اطلاعات. - ۱۲۷۰ ص. - جلد چهارم. - وزیری (گالینگور). - ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۱۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
A comprehensive commentary of mathnavi e manavi
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۳۱۷-۴

۴۶- شرح جامع مثنوی معنوی.
کریم زمانی. - تهران: اطلاعات. - ۱۱۶۴ ص. - جلد پنجم. - وزیری (گالینگور). - ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۱۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Sharhe jame' mathnavie ma'navi
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۳۷۹-۴

۴۷- شمس تبریزی.
محمدعلی موجد. - تهران: طرح نو. - ۲۳۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Shams-e tabrizi
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۵-۱۰-۶

۴۸- گزیده اشعار استاد سراج‌الدین قمری آملی.
به اهتمام: یدالله شکر. - تهران: امیر کبیر. - ۱۰۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۳۹۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۵۸۷۸-۸

۴۹- مثنوی معنوی.

جلال الدین محمد بن محمد مولوی؛ به- اهتمام: محمدرسور مولایی، عفت مستشارنیا. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات. - ۱۰۵۴ ص. - وزیری (گالینگور). - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۰۰۱-۳

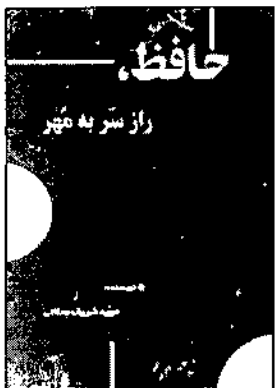
شعر فارسی قرن ۸

۸۵۱.۳۲

۵۰- حافظ: بر اساس نسخه سید عبدالرحیم خلخالی.
شمس الدین محمد حافظ. - تهران: دژ. - ۴۲۲ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۵۸-۱۲-۵

چاپ اول

۵۱- حافظ، راز سر به مهر.
مویّد شریف محلاتی. - تهران: استاد. - ۲۲۲ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۱۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۸۰-۲۲-۰

کتاب حاضر، تفسیر عرفانی ۵۵ غزل 'حافظ شیرازی' است. مطلع نخستین غزل در این مجموعه: 'دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما' و آخرین آن نیز عبارت است از: 'لطیف هستی عشقتند آدمی و پری'.

۵۲- دیوان حافظ.

شمس الدین محمد حافظ؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی. - تهران: شقایق. - ۳۷۲ ص. - وزیری (سلفون). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۲-۵۷-X

۵۳- دیوان حافظ.

شمس الدین محمد حافظ؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی. - تهران: شقایق. - ۳۷۲ ص. - وزیری (سلفون). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۲-۵۷-X

۳۴۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۲-۵۸-۸

۵۴- دیوان حافظ بر اساس نسخه: غنی و قزوینی.

شمس الدین محمد حافظ؛ مقدمه: مجتبی جلال حسینی لاهیجی. - تهران: دوران. - ۲۲۴ ص. - جیبی (گالینگور). - ۶۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۲۱-۳۷-۸

۵۵- دیوان حافظ خوش کلام: بر اساس نسخه قزوینی و غنی.

شمس الدین محمد حافظ؛ مقدمه: حسین بهزادی آندوهجری؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی؛ خطاط: غلامعلی محبی‌نژاد. - تهران: سخن. - ۲۸۰ ص. - وزیری (سلفون). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۴۲۳-۷-۱

۵۶- دیوان حافظ خوش کلام: بر اساس نسخه قزوینی و غنی.

شمس الدین محمد حافظ؛ مقدمه: حسین بهزادی آندوهجری؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی؛ خطاط: غلامعلی محبی‌نژاد. - تهران: سخن. - ۲۸۰ ص. - وزیری (سلفون). - ۴۶۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۹۸-۰۱-X

۵۷- دیوان حافظ: بر اساس نسخه علامه محمد قزوینی، دکتر قاسم غنی.

به اهتمام: جهانگیر منصور. - تهران: دوران. - ۴۰۲ ص. - جیبی (گالینگور). - ۸۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۲۱-۳۷-۸

چاپ اول

۵۸- دیوان حافظ: خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی (ره) از روی نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی

شمس الدین محمد حافظ. - تهران: سعدی. - ۳۲۸ ص. - وزیری (سلفون). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۶۳-۴-۸

۵۹- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی.

به اهتمام: محمد قزوینی، قاسم غنی. - ۳۷۲ ص. - وزیری (سلفون). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۲-۵۷-X

تهران: آفرینه. - ۲۶۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۱-۴۸-۷

۶۰- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی.

مقدمه: عزیزالله کاسب؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی؛ خطاط: محسن خرازی. - تهران: گنجینه. - ۴۴۸ ص. - وزیری (کالینگور). - ۲۷۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۲-۲۶-۰

۶۱- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی.

مقدمه: عزیزالله کاسب؛ خطاط: محسن خرازی. - تهران: اقبال. - ۴۵۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۲-۰۱-۵

۶۲- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی: از روی نسخه محمد قزوینی و قاسم غنی.

شمس‌الدین محمد حافظ؛ خطاط: مهدی فروزنده. - تهران: فرهنگسرا (پساوی). - ۴۰۴ ص. - جیبی (کالینگور). - ۲۱۸۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۴۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: The divan of hafez
شابک: ۹۶۴-۳۰۶-۳۵-۷

۶۳- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی: با مقابله از نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی.

مقدمه: اسماعیل بزرادان شاهرودی؛ خطاط: حسین خسروی. - تهران: جواهری. - ۴۰۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۲-۴-۶

۶۴- دیوان غزلیات مولانا شمس‌الدین محمد خواجه حافظ شیرازی: با معنی واژه‌ها و شرح ابیات و ...

شمس‌الدین محمد حافظ؛ به‌اهتمام: خلیل خطیب‌بهیر. - تهران: صفی‌علی‌شاه. - ۷۷۲ ص. - وزیری (کالینگور). - ۲۵۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و ششم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۱۸-۸

۶۵- غزلیات حافظ شیرازی بر اساس نسخ معتبر.

شمس‌الدین محمد حافظ. - تهران: کتاب همراه. - ۳۲۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۳۲-۱۸-۷

۶۶- گزیده اشعار سیف فرغانی (شاعر قرن هفتم و هشتم).

به‌اهتمام: ابوالقاسم رادفر. - تهران: امیر کبیر. - ۱۰۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۸۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰۰۵۸۹-۴

شعر فارسی قرن ۱۰ و ۱۱

چاپ اول

۶۷- دیوان میررضی دانش مشهدی.

رضی‌بن میرابوتراب دانش مشهدی؛ مصحح: محمد قهرمان. - تهران: تاسوعا. - ۵۲۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۲۳-۲-۶

دیوان 'میررضی دانش مشهدی' متضمن اشعاری است که در قالب‌های مختلف سستی به نظم درآمده است. یادآور می‌شود 'میررضی دانش مشهدی' در شمار شاعران سده یازدهم است که اینک نمونه‌ای از غزل‌های او درج می‌گردد: تا به فکر توبه از شرب مدام افتاده‌ام / همچو، میانی تپه از چشم جام افتاده‌ام / بی‌کدورت عالمی خواهم که چشمی واکنم / در میان دود و گرد صبح و شام / افتاده‌ام / همنشینان جا ز خونگرمی در آتش کرده‌اند / در میان من همچو داغ لاله خام افتاده‌ام / از فراموشان صیادم / ولی افتاده است / شور در شهر قفس تا من به دام افتاده‌ام / دانش آزادی همین در حلقه گم گشتگیست / چون نگین از سادگی در قید نام افتاده‌ام.

۶۸- گزیده اشعار وحشی بافقی.

یابک نیک‌طلب؛ گردآورنده: حسین مسرت. - تهران: قدیانی. - ۲۲۴ ص. -

چاپ اول

پالتویی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۷-۳۱۷-۱

شعر فارسی قرن ۱۴

۸۱۶۱۶

۶۹- پروین اعتصامی.

به‌اهتمام: محمدتقی بابائی. - تهران: نمونه. - ۲۸۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ سیزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۰-۱۱-۹

۷۰- دیوان قصاید و مثنویات و تمثیلات و مقطعات پروین اعتصامی.

مقدمه: مهدی معینیان؛ خطاط: دانش نظری. - تهران: گنجینه. - ۵۰۸ ص. - وزیری (سلفون). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۲-۲۱-X

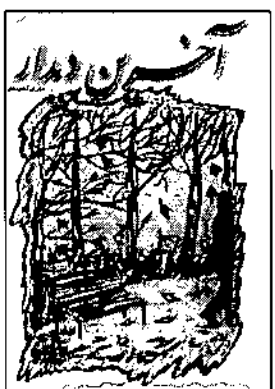
شعر فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

۸۱۶۱۶۲

چاپ اول

۷۱- آخرین دیدار (مجموعه شعر).

شاعر: مهری آخوندی. - تهران: شایگان. - ۱۶۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۱۲۲-۰۳-۹

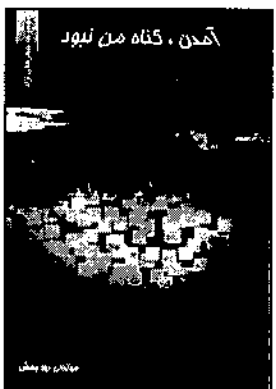
کتاب مجموعه متنوعی است از سروده‌های خانم 'مهری آخوندی'. توصیف عشق و تنهایی و شکایت از روزگار، از ویژگی‌های این اشعار هستند. در شعر 'خاموشی' می‌خوانیم: من از خاموشی

یک رنگ می‌نالم / از این دنیای آب و رنگ می‌نالم / ز هر چه خالی از احساس و ایمان است / بسان چشمه‌ای از سنگ می‌نالم / من از قحط و سقوط و نابسامانی / ز دعوا و غرور و جنگ می‌نالم...

چاپ اول

۷۲- آمدن، گناه من نبود: گزیده ابیات معاصر شعرهای آزاد (تیمایی).

مرتضی نوربخش. - تهران: گویه. - ۱۲۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۴۶۸-۸-۶

سروده‌های این دفتر که به شیوه نو فراهم آمده اغلب با رنگ و بوی و تصاویری از طبیعت همراه است. بخشی از شعر 'سماع درختان' از این دفتر، چنین است: غروب بود و صدای نسیم می‌آمد / و از حضور بهار / سماع سبز درختان / نشاط آور بود / و رقص نار و نی پیر / خاطرات مرا / بی‌امان ورق می‌زد...

چاپ اول

۷۳- آوای نوا.

اشعار کتاب اغلب متضمن غزلیاتی است که با خط نستعلیق به طبع رسیده است.

'قصه عشق' نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: به کجا روی برم ماه شب ظلمانی / کام دل از که ستانم اگر / برهانی / مکن این جور به من ره نبرم / جای دگر / جز تو با کس نبود هیچ سر پیمانی...

۷۴- ارغنون: مجموعه شعر.

مهدی اخوان ثالث. - تهران: مروارید. - ۳۲۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۷۱-۰

۷۵- اسرار عشق و شهادت.

آقاجونی برهانی. - تهران: آقاجونی برهانی. - ۱۶۲ ص. - رقصی (کالینگور). - ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۹۹۳-۲

اشعار این کتاب که آمیزه‌ای از عرفان و توصیف شخصیت‌های مذهبی، از جمله شهیدای کربلاست سروده 'برهان علی برهانی صفی‌علیشاهی نم‌تالهی' است. اینک نمونه‌ای از اشعار کتاب: من به زیر زلف زنجیر نگار / دارم اندر هر دو عالم افتخار / آن چنان محو جلالم ای فقیر / فارغ از هر قیل و قالم ای فقیر / ای خوشا بر صبح و شام عاشقان / بوی جانان بر مشام عاشقان...

چاپ اول

۷۶- اکنون اسب و اصل.

شاعر: جواد شجاعی فرد. - رشت: دھسرا. - ۹۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۱۶۹-۰۰-۰

سروده‌های این مجموعه که به شیوه نو فراهم آمده اغلب با مضمون عشق، توصیف طبیعت و دغدغه‌های اجتماعی توأم گشته است. برای نمونه: چشمه چشم من است / این سرریز / آتش قلب من / این زبان / از همه بیابان / به خار بوتاهای زرد / از همه درخت‌ها / به نخلی

رنجی غریب...

چاپ اول

۷۷- باد ما را با خود خواهد برد.
شاعر: یزدان سعدی - تهران: ندای فرهنگ - ۷۲ ص. - رقی (شمیز) - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The wind will take us by itself
شابک: ۹۶۴-۶۷۰۳-۱۱-۹

آنچه در این دفتر گردآمده مجموعه سروده‌هایی است به سبک نو که برای نمونه یکی از آنها تحت عنوان 'رهب' درج می‌گردد: درویشی هستم / تکه نانی دارم / جرعه آبی شاید / خاک / سجاده من / آسمان / طاق سر خانه من / و کلام... به گرمی ملس تابستان...

چاپ اول

۷۸- باغ گیلان.
شاعر: غلامعلی مهدرخانی - تهران: ایما - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۹۲-۰۱-۵

در کتاب پنجاه و یک غزل از غلامعلی مهدی خانی به طبع رسیده که اینک نمونه‌ای از آن - تحت عنوان 'بعد از باران' - از نظر می‌گذرد: وقتی از باران غزل گفتیم و گندم شد ردیف / روی لب-ها سوره سبز تبسم شد ردیف / سینه کاریزها می‌سوخت از بغض عطش / با دعا بر آسمان دستان مردم شد ردیف / از

دم گرم دعا می‌بود و از هوی غزل / بعد

چاپ اول

۷۹- بی تو مرا.
شاعر: سوسن محمدزاده اصل - تهران: مجبوب - ۵۶ ص. - رقی (شمیز) - ۳۷۵۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۳۶۴-۲-۲

در این مجموعه سروده‌هایی نو از سوسن محمدزاده اصل با عناوینی از این دست گردآمده است: نیایش، مادر، دلسوخته، وداع، نردبان عشق، پهنای برای گریستن، طلوع جاودانه، عشق من، زندگی، و پدر، بخشی از سروده 'خلوت خیال' چنین است: بال کشایم در خیال / همچو پرستوهای بی‌پروا / تا اوج کهکشان‌ها و آسمان‌ها / نیک باشم و نیک بنگرم بر دنیا / گر باور ندارم پایان این دنیا...

چاپ اول

۸۰- ترانه‌ها.
شاعر: سهیل محمودی - تهران: نقش سیمرغ - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Songs
شابک: ۹۶۴-۹۲۵۴۳-۳-۱

کتاب، مجموعه‌ای است از ترانه‌های 'سهیل محمودی' که 'وسعت سبز' نمونه‌ای از آنهاست: آرامشم را در تو جویم / ای وست سبز / تجوای خود را با تو گویم / ای فرصت سبز / ای دشت-هایت ارغوانی / ای گلشن راز / با لاله-هایت می‌توانی / باشی سرافراز...

چاپ اول

۸۱- ترنم مردی که عاشق است: مجموعه شعر.
شاعر: حمید عرب‌عامری - تهران: روزگار - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۵۸-۱

توصیف حالات گوناگون عشق، محتوای اصلی غزلیات این کتاب است. برای نمونه: از عشق: از هر آن چه که گفتند خوش‌تری / ای آن که در همیشه چشم‌شاور / در من رسوخ کردی و دیوانه-ات شدم / انگار: در مقایسه با عشق: برتری...

چاپ اول

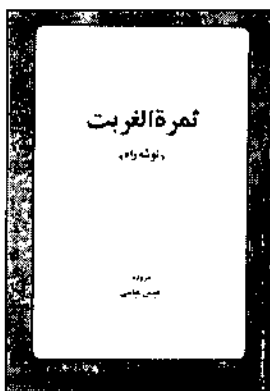
۸۲- تقصیر من نبود (مجموعه شعر).
شاعر: مریم حیدرزاده - تهران: معین - ۱۵۶ ص. - رقی (شمیز) - ۷۷۰۰ ریال - چاپ اول / ۴۴۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۴۳-۷۶-۷

در این مجموعه، شصت و هفت شعر از 'مریم حیدرزاده' به طبع رسیده است. این اشعار به زبان محاوره و با مضمون عاشقانه به نظم درآمده است.

چاپ اول

۸۳- ثمره الغریب (توشه راه).
عباس عباسی - تهران: سیمرغ - ۲۴۴ ص. - رقی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۸۴-۲۰-۹

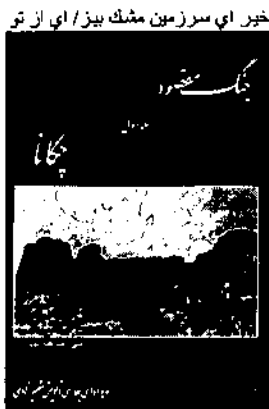

کتاب، مجموعه‌ای است از اشعار مذهبی در سوگ اهل بیت علیهم السلام که گاه با ذکر مصائبی به نثر، توأم گشته است.

چاپ اول

۸۴- جنگ مقصود: چکانا.
شاعر: قربانعلی مقصودی؛ ویراستار: روزبه مقصودی - تهران: نقش قلم - ۲۶۶ ص. - جلد اول - وزیر (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۹۲-۰۹-۷

جلد اول از مجموعه حاضر، متضمن سروده‌هایی است به فارسی و گویش شهیمیرزادی که با عنوان چکانا (چرا که نه؟) به طبع رسیده است. در انتهای کتاب معانی واژگان محلی آمده است. شاعر، یکی از اشعار خود را چنین سروده است: شهیمیرزاد ای عشق بی همتای من / ای زادگاه خرم و زیبای من / یادت

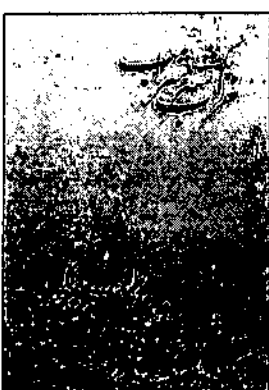

بخیر ای سرزمین مشک بیز / ای از تو زنده یاد خردی‌های من / گرچه ز تو دورم ولی با یاد تست / این زمزمه این شور این آوای من...

۸۵- حدیث بی‌قراری ی ماهان.
احمد شاملو - تهران: مازیار - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۷۶-۱۳-۴

چاپ اول

۸۶- خراب یک شهر شراب.
شاعر: ثریا حسامی - تهران: نذیر - ۴۰ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۰۳۵-۱۴-X

در کتاب، چند شعر به سبک نو به طبع رسیده که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: در این مکاره بازار / من به آن‌هایی سلام می‌دهم / که در جیب‌هایشان، دست‌هایی / به سبزی بهار دارند / روحم را به جایی پرواز می‌دهم / که سهم هر نیم نگاه، آبی‌تر از هر آب باشد / و به شرابی می‌اندیشم / که خمار یامدادی نداشته باشد / ای کمین کرده / تو به چه می‌اندیشی؟

۸۷- داستانهای عاشقانه ادبیات فارسی.
اقبال ینمایی - تهران: هیرمند - ۲۷۰ ص. - رقی (گالینگور) - ۱۷۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۱۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۲۱-۱۹-X

۸۸- در غروب

شاعر: شیروان اسدی. - تهران: جهان بین. - ۳۵ ص. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۸۰-۰۷-۵

چاپ اول

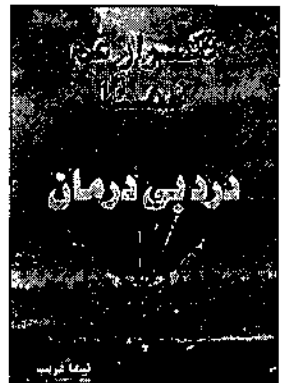

کتاب متضمن شانزده غزل، یک مثنوی و چند شعر نو، به انضمام چند دوبیتی و رباعی است. در یکی از رباعی‌های این مجموعه می‌خوانیم: حالا که بهار است بهاری باشید! سر سبزتر از شمال و ساری باشید! از دفتر عمر یک ورق پاره مباد! ای کاش همیشه سبز و کاری باشید.

چاپ اول

۸۹- درد بی درمان

شاعر: نیما غریب. - تهران: اعظم. - ۵۶ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۵۲۶-۶-۶

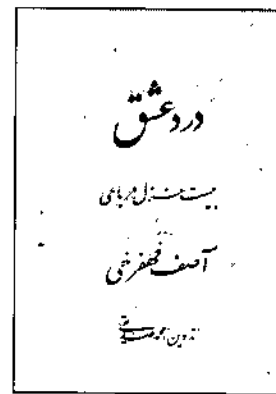
بیست و چهار قطعه شعر به سبک جدید در این دفتر گرد آمده که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: دلم تنگ است/من امشب حال صحبت ندارم / زمانه کرد دلگیرم / که من از زندگی سیرم/خداوند عجب دردی مرا دادی / که درمانش نمی دانم / و حتی درد خود را هم نمی دانم!..

چاپ اول

۹۰- درد عشق: اشعاری از آصف قهقرخی.

تدوین: محمد صدیقی قهقرخی. - تهران: آصف. - ۲۲ ص. - رقی (مقوایی). -

۱۳۰۰ ریال. - چاپ اول /

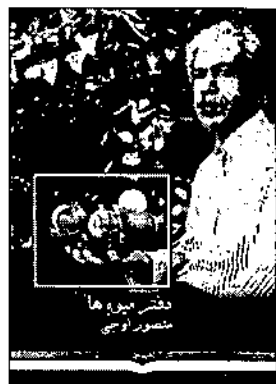

در این مجموعه مختصر، بیست غزل و رباعی سروده میرزا محمد (آصف) با ذکر وزن عروضی آن، به طبع رسیده است. نمونه‌ای از این اشعار که دارای مضمون عرفانی هستند چنین است: نگار من می صافی به ساغر ما کن / اساس هستی ما فارغ از من و ما کن / ز سر و ماه به یکباره تا نظر بندی / بیا نظاره بر آن ماه سرو بالا کن / گذشت قدمش در کنار من، دل نگفت / تو را که گفت، که این رستخیز برپا کن!..

چاپ اول

۹۱- دفتر میوه‌ها: ... ۱۰۱ شعر ۱۳۷۷ - ۱۳۷۰

شاعر: منصور اوجی. - شیراز: نوید. - ۱۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۱۰-۰۲۷-۶

'دفتر میوه‌ها' دفتر است از اشعار نو سروده 'منصور اوجی' که صور خیال اغلب آنها را طبیعت و میوه‌ها تشکیل می‌دهد. 'آی برگ‌ها' نمونه‌ای از این سروده‌هاست: میوه‌هایی به سایه‌اند / میوه‌هایی در آفتاب / آفتابی‌ها را می‌بینند، می‌چینند / سایه‌ای‌ها، اما در بی‌حضوری خویش می‌مانند / و در آن غیاب / شکل، می‌گیرند / رنگ، می‌گیرند / طعم و عطر می‌گیرند / تا سرانجام به یک عصر / جلوه‌ای می‌فروشند / و پرده از آن ستر برمی‌گیرند!..

۹۲- دیوان پدیده تبریزی: شامل غزلیات.

محمود پدیده تبریزی. - تهران: سروش. - ۳۲۴ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۲۳۵-۴۱۸-۴

دیوان حاضر که سروده پدیده تبریزی از شعرای معاصر است در قالب‌های سنتی (غزل، قصیده، مثنوی، رباعی و نظایر آن) به زبان فارسی و گاه ترکی به طبع رسیده است. در یکی از غزلیات شاعر می‌خوانیم: نقل را حاجت ندارد حلقه زنجیر ما / متنی از من و سلوی کی پذیرد سیر ما / رو حذر از آن سرد گرم جان کن پیش از آنک / از کمال چرخ گردون سر برآرد تیر ما!..

۹۳- دیوان کامل رهی (سایه عمر - آزاده - ترانه‌ها).

محمدحسن میری: پاهتمام: کبوترم کبوان. - تهران: مجید. - ۵۴۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۵۳-۰۲۸-۴

۹۴- روحی خیس، تنی تر و صبح در ساک.

شاعر: مسعود احمدی. - تهران: همراه. - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۱۹-۱۵-۷

سروده‌های این دفتر جملگی در قالب نو

عرضه شده است؛ برای نمونه: پرندۀ ای / که بر شاخ می‌نشیند / می‌تواند / نگاه را رنگین‌تر کند / و با آوازش / تو را برفاشاند / یا خاطرمای را زنده کند!..

چاپ اول

۹۵- روزی ما دوباره

شاعر: رحیم رسولی. - تهران: درخت بلورین. - ۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۶۷۳-۱-۷

بیشتر سروده‌های این مجموعه در قالب سنتی به نظم درآمده که اینک یکی از دو بیتهای آن درج می‌گردد: مرا با رنج و غم دمساز کردی / دلم را آشنای راز کردی / من و دل ساده بودیم / آه ای عشق / تو چشم و گوش ما را باز کردی.

چاپ اول

۹۶- سنگ و ثانیه: مجموعه شعر.

شاعر: جواد شجاعی فرد. - رشت: دهر. - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۴۵۸-۸-X

کتاب، متضمن اشعاری است به شیوه نو که بعضاً دارای بن مایه‌های اجتماعی و سیاسی هستند: از جمله: علفزار و / چرای رمه‌گان / چوپان غفلت و / کمین واهمه / گله‌ها / تا به خویش آیند / گرگ‌های / مرتجع بی‌مقدار را / در نور دیده است / به پوزه‌ها سوگند / که از تمام علفچرا عبور خواهند کرد.

۹۷- سه دفتر: گناه دریا، ابر و کوجه، بهار را باور کن.

شاعر: فریدون مشیری. - تهران: نشر چشمه. - ۳۲۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۷۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۹۴-۵۶-۷

چاپ اول

۹۸- سهمی از همه‌ی ترانه‌ها.

شاعر: محمدرضا آریان‌فر. - تهران: نشانه. - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۶۵-۲۴-۱

در این دفتر ۴۲ شعر (ترانه) یا مضامین متنوع عاشقانه و اجتماعی فراهم آمده که از آن جمله است: چه قدر خواب سوخته ماه را مرور کنم / و آسمان، چه قدر / سر بر شاه‌ام بگذارد و / - بیارد / از ابر مگر چه می‌خواهم / جز چشم گریه / و از خاک / - ماهی که پنهان کرده‌ست!..

چاپ اول

۹۹- سیب: نگاهی تازه بر اشعار سهراب سپهری.

محمدهادی پورابراهیم. - تهران: اشاد. - ۴۳۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۸۰-۰۳۱-۲

نگارنده درباره این کتاب یادآور می‌شود: آنچه در این کتاب می‌خوانید، تفسیری میزان گونه از شعرهای سپهری است.

کلام انتظار سروده‌هایی است به سبک نو از منصور جام شیر که با خط نستعلیق مهدی خسته به چاپ رسیده است. شعر شک نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: نزدیکم رابطه کوتاه است / نزدیکم رابطه برای صمود دیوار / دیوار دست ساخته ما انسان‌ها در طول قرن - ها / دیواری که شک و ترس ماست / دیواری که در تخیل ما / فقط حجم دارد /

چاپ اول

۱۰۸ - گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: شیرینعلی گلرادی. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۶۸۸۲-۴-۴-۴ شابک:

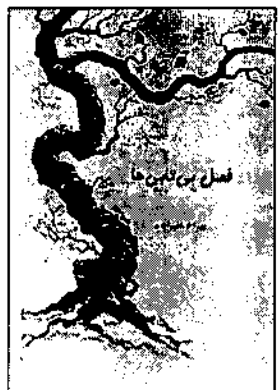

شیرینعلی گلرادی در سی و ششمین شماره از "گزیده ادبیات معاصر" اشعاری - عمدتاً سنتی - فراهم آورده که برای نمونه رباعی از پشت غبار از این مجموعه درج می‌گردد: از پشت غبار، چشم در میدانم / دلواپس یک ستاره در توفانم / جمیت اشک، صف به صف موج زند / در ساحل مه گرفته چشماتم.

۱۰۹ - گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: حسین اسرافیلی. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه.

شاعر: بهرام عزیززاده. - رشت: چوبک. - ۸۰ ص. - رقی (مقوایی). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۹۲۳۳-۰۰۰-۸ شابک:

شاعر در این مجموعه، سروده‌هایی را در قالب‌های سنتی فراهم آورده است. "منی نامه" یکی از این سروده‌هاست: شب بی‌همزیان بی‌آشانه / میان گریه - های ناشیانه / من این خنجر به پهلویم منی! / فقط از درد می‌گویم منی! / من و دوستان خشک و خسته من / دل از بند شادی رسته من / من و عمری اسیر درد بودن / من و داد تیرها را شنودن /

چاپ اول

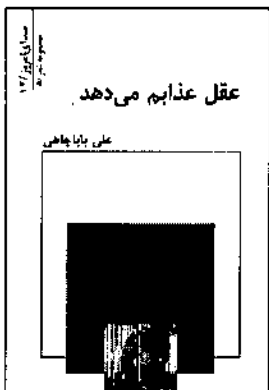
۱۰۶ - کاشی‌های ساده. شاعر: محمد آشتی. - تهران: آندا. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۹۱۶۹۲-۳-۵ شابک:

۹۲ سروده به شیوه نو محتوای این کتاب را تشکیل می‌دهد. در یکی از این سروده‌ها می‌خوانیم: همیشه زورقی، در گرداب می‌ماند / صیادی / صید می‌شود / حالا این تو و / این دریایی که می‌گویند / پر از زندگی است.

چاپ اول

۱۰۷ - کلام انتظار. منصور جام شیر: خطا: مهدی خسته. - تهران: نگارینه. - ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

علی باباچاهی در این مجموعه اشعاری فراهم آورده که آنها را حد فاصل دی ماه سال ۱۳۷۵ تا فروردین سال ۱۳۷۸ سروده است. وی در بخش دوم کتاب "محور و مشخصه‌های شعر پسا نیما" را با این مختصات بررسی و ارزیابی می‌کند: ۱- وزن. ۲- چند آوایی. ۳- گریز از شگردها و اشکال فرسوده. ۴- اصوات و عبارت‌های سنگ شده. ۵- تشبیه به پندیده‌ها و عناصر غیر لازم. ۶- آشنایابی از لحن شعر گفتاری. ۷- تصویرگرایی یا تصویرگری. ۸- تک محوری یا تعدد محورها. ۹- نحوگرایی یا نحوگری. ۱۰- زبان، کالایی یا غیر کالایی. ۱۱- پایان بندی شعر. ۱۲- شعر پسا نیما و تجربه‌های دیگران.

چاپ اول

۱۰۴ - غروب یکشنبه. به‌اهتمام: سیامک قلم‌دوست. - تهران: مرسا. - ۴۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۶۹۲۷-۳۳-۵ شابک:

در این دفتر هفده شعر به سبک نو و با زبانی ساده به طبع رسیده است. شعر "آتشک غم" با این عبارات آغاز می‌شود: فریاد سرخ بودن را / تا نهایت سر دادم / هستم و می‌بینم / چگونه آفتاب بلند می‌شود / نرگس با شبنم آشتی می‌کند / و...

چاپ اول

۱۰۵ - فصل بی‌تابی‌ها.

هشتاد و پنج سروده نو محتوای این دفتر را تشکیل می‌دهد. در یکی از سروده‌ها می‌خوانیم: و مرد ایستاده / اکنون / دیواری بلند / بر تامل این حسن می‌گریست / و رهگذر / غریبان / شیار دستان / راه گم شده می‌شمرد / این گونه / بوران / قاعده مسلم شب شد.

چاپ اول

۱۰۲ - عروس زمستان (مجموعه شعر). شاعر: قاسم اکبری. - تهران: محور. - ۶۲ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۶۷۹۶-۱۰-۹ شابک:

بیست و دو شعر معاصر در این دفتر جمع آمده است: برای نمونه: ابر می‌گریذ و باران تند است / موج آشفته از این بی - رحمی است / کلبه ساحلی از درد به خود می‌پیچد / راستی آخر این بازی چیست؟

چاپ اول

۱۰۳ - عقل عذابیم می‌دهد (شعرهای دی‌ماه ۷۵ تا فروردین ۷۸). شاعر: علی باباچاهی. - تهران: همراه. - ۱۵۶ ص. - رقی (شمیز). - ۷۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۶۳۱۹-۲۴-۶ شابک:

...در این کتاب، برآنیم که سهری را از زبان "سهری" بشناسیم و اسطوره‌ها و سمبل‌های مکتب وی را آن چنان که آمده از راه تطبیق آنها در فضای "هشت کتاب" بررسی و معنا نماییم... در ابتدای کتاب زندگینامه شاعر آمده و در بخش نخست کتاب نیز تعاریفی از شعر به دست داده شده است. در بخش دوم، تحت عنوان "تلفیق در شعر" به پاره‌ای از تشابهات شعری سهراب با پیشینیان اشاره شده است. بخش سوم متضمن مباحثی است درباره فلسفه و نوع نگاه سهری به هستی، در بخش‌های چهارم و پنجم کتاب که قسمت اصلی آن است اشعار موجود در دفتر شعری سهراب، بحث و بررسی شده است.

چاپ اول

۱۰۰ - شاعری از گیلان زمین: دیوان اشعار میراحمد ثاراللهی (تاری: ۱۳۶۷ - ۱۳۸۳ ه. ش).

شاعر: احمد ثاراللهی. - تهران: ندای فرهنگ. - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۵۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۶۷۰۳-۰۷-۰ شابک:

در دیوان حاضر اشعاری سنتی - گاه در توصیف شخصیت‌های مذهبی و گاه در شکایت روزگار و دیگر موضوعات شخصی - فراهم آمده است. در یکی از غزل‌های کتاب آمده است: یک سال و ماه و هفته و یک صبح و شام نیست / روزم ز شب سیه‌تر و عمرم حرام نیست / گردون که انتقام درستی کشد ز من / این ظلم روزگار بود انتقام نیست... /

چاپ اول

۱۰۱ - شکل سکوت. شاعر: ایرج صف‌شکن. - تهران: سهیل. - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۹۱۰۴-۰۲-X شابک:

شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۳۵-۶

۱۱۰- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: سمید یوسفنیا. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۳۴-۸

۱۱۱- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: رضا اسماعیلی. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۸-۳

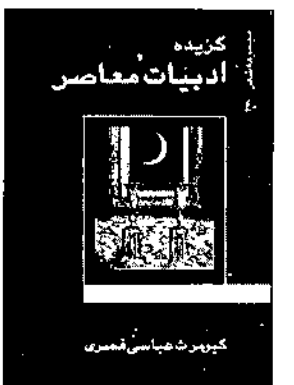
۱۱۲- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: عزیزالله زبیدی. - تهران: نیستان.
- ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۶-۴

چاپ اول

۱۱۳- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: کیومرث عباسی-قصری. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۶-۴

چهلمین شماره از مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" متضمن اشعاری است از "کیومرث عباسی-قصری" که گاه با مضامین مذهبی و عرفانی به طبع رسیده است. از جمله: در جسم خاکی این دل جیران غنیمت است/ در این خرابه این ده ویران غنیمت است/ بروی در آب کشتی صد مور می شود/ ماند به جای هر چه ز طوفان غنیمت است...

چاپ اول

۱۱۴- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: حمید هنرجو. - تهران: نیستان.
- ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۵-۰

در این شماره از مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" اشعار "حمید هنرجو" به طبع رسیده است. اغلب این اشعار در قالب غزل عرضه شده که از آن جمله است: کوچه در حسرت یک رهگذر است/ شب شبی دلگیر و پر خطر است/ کسی آهسته به در می کوبد/ باز کن، قاصدکی پشت در است!...

چاپ اول

۱۱۵- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: علی معلم دامغانی. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۴-۰

منتخبی از اشعار "علی معلم دامغانی" در این شماره از "گزیده ادبیات معاصر" به چاپ رسیده است. اشعار حاضر در دو قالب غزل و مثنوی فراهم آمده که غزل "شرم گل" نمونه‌ای از آنهاست: آسمان محراب ابروی کسی است/ شب شکنج طره موی کسی است/ می درخشد چهر مهر آینه‌ها/ داغ دارد روی مه روی کسی است/ ترگش زهره است و سوری آفتاب/ آب این گلزار از جوی کسی است...

۱۱۶- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: شهرام مقدسی. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۵۸-۵

آنچه در این شماره از "گزیده ادبیات معاصر" به چاپ رسیده اشعاری است به سبک نو و سنتی (غزل) از "شهرام مقدسی" که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: پر نشد این جام و جانی سوخت باز/ جان چه می‌گویم، جهانی سوخت باز/ سیلی از آتش تپی دامن گرفت/ خرمنی از عمر، آبی سوخت باز/ چشمه‌ها خشکید و چشمتی تر نگشت/ آسمان را کهکشانی سوخت باز...

چاپ اول

۱۱۷- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: احمدرضا احمدی. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۴-۰

هفتاد و دومین شماره از مجموعه شعر "گزیده ادبیات معاصر" منتخبی است از اشعار "احمدرضا احمدی" که عمدتاً اشعار سپید او را شامل می‌شود. قطعه نامی برای تو ندارم/ از این مجموعه، این گونه آغاز می‌شود: نامی برای تو ندارم/ که بتوانم تابستان را ادعا کنم/ ابریشم از دست تو دور است/ گل‌های بعد از ظهر پنجشنبه/ اکنون چشم‌انداز برگ می...

شوند/ دیگر گرما/ سعودی بر خلیج پشت بندرگاه نیست...

چاپ اول

۱۱۸- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: حمید سیزواری. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۹۴-۳

سرودهایی از "حمید سیزواری" در شماره سی و پنج از مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" به چاپ رسیده است. برخی از این سروده‌ها دارای مضامین مذهبی است. از جمله: آرزوی کربلا دارد دلم/ یک جهان شور و نوا دارد دلم/ هفت وادی گر بود، تا کوی دوست/ دیده‌ای راه آشنا دارد دلم...

چاپ اول

۱۱۹- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: علی‌اکبر رشاد. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۵-۴

در شماره حاضر از "گزیده ادبیات معاصر" اشعاری در قالب سنتی و نو از "علی‌اکبر صادقی رشاد" به طبع رسیده است. پاره‌ای از این اشعار دارای مضامین مذهبی و سیاسی است. یکی از رباعیات این مجموعه چنین است: پا بودنت، ای توح!

غم از هایل نیست/ آرامش امواج! کم از ساحل نیست/ در فتوی تو، نماز عشق آسان است/ با جاری سرخ خون، وضو باطل نیست.

چاپ اول

۱۲۰- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر.

شاعر: محمدباقر کلاهی. - تهران: نیستان.
- ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۱۶-۴

شماره حاضر از "گزیده ادبیات معاصر" به اشعاری از "محمدباقر کلاهی" اختصاص دارد. "جان پاک" نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: ای نشاط بادها از بوی تو/ انعطاف ابر از ابروی تو/ کلک باران هر چه بنویسد به خاک/ هست اندر مدحیت آن جان پاک/ همه افلاک با صوت جلی/ هست اندر مدح مولانا علی...

چاپ اول

۱۲۲- گزیده اشعار نیما یوشیج.

تهران: میلاد. - ۳۵۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۳۸-۸

چاپ اول

۱۲۳- مثل سکوت: مجموعه شعر.

شاعر: محمدباقر احمدی. - همدان: دانشجو. - ۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۶۳-۳

سراینده در این دفتر، سی و هشت شعر سستی و نو اغلب با مضمون عاشقانه فراهم آورده است. برای نمونه: زمین می‌خواند و باران مهر می‌کرد / شبی که ابر بر من سجده آورد / بهار هستی‌ام را باد غم برد / هم آن روزی که در من عشق گل کرد...

چاپ اول

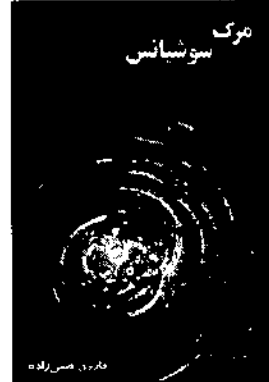
۱۲۴- مرگ بید. شاعر: محسن رضایی. - کرمانشاه: ماهیدشت. - ۴۷ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

سروده‌هایی نو از محسن رضایی در این دفتر گردآمده است عناوین برخی اشعار بدین قرار است: صدای پای پدر، سلام، عصای شکسته، بخت بد، پیمان گل، شکست‌آینه، اتاق زرد، مرده متحرک و زندگی چیست: زندگی خنده / زندگی گریه / زندگی ایهام / زندگی فقط یک موسم دلتنگی است.

چاپ اول

۱۲۵- مرگ سوشیانس: منظومه. شاعر: فاروق صفی‌زاده. - تهران: نذیر. - ۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۴۵-۰۷-۷

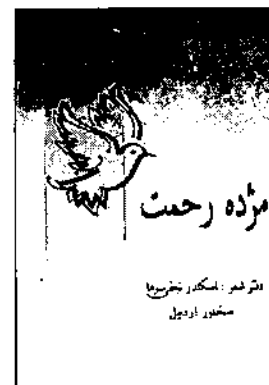

شعر این کتاب متأثر از اسطوره‌های این زردشت از جمله سوشیانس است. در بخشی از این اشعار آمده است: در کنارم همه جا / سایه‌ای همراه است / سایه‌ای ناپیدا / که نمی‌بینمش / اما هست و فرا می‌بینم جمعه‌ای / پاره‌ای چند از آن / این نشانه‌های سوشیانی را / سبز در سبز، هنوز... / و درفش کاوه / از سر گور بلند زردشت / سر برافراشته است...

۱۲۶- سرواید مهر: مجموعه شعرهای دریائی. فریدون مشیری. - تهران: نشر چشمه. - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۹۳-۰۰-۱

چاپ اول

۱۲۷- مژده رحمت. اسکندر نجفی‌سوها. - تهران: عابد. - ۲۸۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۷۷-۳۶-X

این دفتر حاوی اشعاری است با مضامین اخلاقی، اجتماعی، ادبی، اعتقادی و مذهبی که در قالب‌های شعری گوناگون مانند غزل، قصیده، مثنوی، تضمین، شعر نو و آزاد سروده شده است.

چاپ اول

۱۲۸- مکاشفه هشت: به تماشای شعر سهراب سپهری.

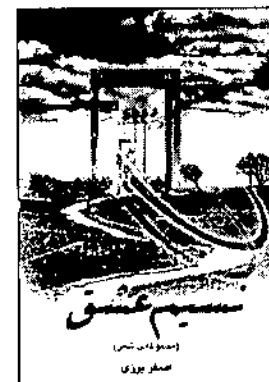
محمود سجری. - تهران: فردا. - ۳۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۶۴-۰۷-۹

نگارنده در این نوشتار، شعر سهراب سپهری را با توجه به تحولات دوره زندگی او - از نگاه باطن - بررسی و تبیین می‌کند. وی در خصوص این کتاب یادآور می‌شود: ...تا آنجا که امکان داشته، سعی بر آن بوده که از فراز معانی ظاهر و "فهم متن" پلای زده شود به آن سوی شعر. بدین ترتیب، شعر سهراب است روحیات عرفانی سهراب را از درون اشعار او نشان دهد و از این رهگذر برخی دیگر از ویژگی‌های شعر او را - همچون ارتباط و پیوند با عرفان هندی - بازگو نماید. به همین سبب وی در کتاب خاطر نشان می‌کند: "در نخستین برآوردها، شعر سهراب سپهری حاوی روح عرفانی به مفهوم عام آن است. این روح عرفانی، سیال و دارای مایه‌های عمیق طبیعت گرایانه است و از این نظر بسیار با آموزه‌های عرفانی شرق دور از قبیل "کن" و "تانوئیس" هم آوایی دارد...

چاپ اول

۱۲۹- نسیم عشق (مجموعه شعر). اصغر برزی. - تهران: آیدین. - ۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۹۲-۰۷-۰

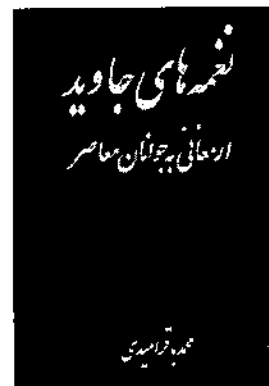

کتاب با چند قطعه ادبی آغاز می‌شود و

در پی آن اشعاری سنتی درج می‌گردد که متنوی بلند "سلام ای هم وطن" نمونه‌ای از آنهاست: سلام ای هم وطن ای مخزن عشق! / سلام ای چلچراغ روشن عشق! / سلامی چون نوای آبشاران! / سلامی چون صدای پاک باران! / بیا ای همدم دیرینه من! / بیا! / تیر غمت بر سینه من / من و تو تشنه لب‌های ایسم! / بیا تا چشمه را با هم بیابیم!...

چاپ اول

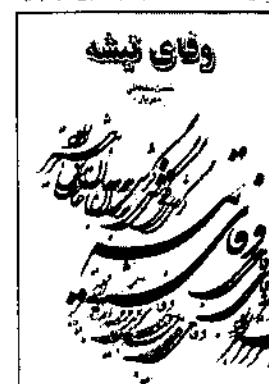
۱۳۰- نغمه‌های جاوید: ارمغانی به جوانان معاصر. محمدباقر امید. - تهران: آوای نور. - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

اشعار این کتاب در قالب‌های سنتی و با موضوعات گوناگون اجتماعی، مذهبی، عاشقانه و نظایر آن به نظم کشیده شده است. "شمع سوزان" نمونه‌ای از این اشعار است: من آن شمعم که در بزم حریفان تا سحر سوزم / من آن پروانه‌ام که عشق جانان بال و پر سوزم / سحرگاهان بیاخیزم به یاد دوست نشینم / در آن حالات شیدایی دلم با اشک تر سوزم...

چاپ اول

۱۳۱- وفای تیشه. شاعر: حسن سلطانی. - اصفهان: صنوبر. - ۱۳۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۵۲-۰۲-۹

سراینده در این کتاب، اشعار سنتی در توصیف فرهنگ گذشته ایران فراهم آورده. از جمله اشارتی نیز به عاشقانه "فرهاد و شیرین" نموده است. این اشعار که در بحر "هزج مسدس" (وزن ترانه) به نظم درآمده دارای چنین ابیاتی است: خدا چون پارسی را جاودان کرد / و را حرف زبان عاشقان کرد / تمام سرنوشت چه کس چون مولوی در بحر حکمت / توان ارد به کف در بلاغت / چه کس چون روح فردوسی خروشد / به رای اعتلای اصل کوشد...

۱۳۲- هشت کتاب: مرگ رنگ، زندگی خوابها، آوار آفتاب، شرق اندوه، صدای پای آب،

سهراب سپهری. - تهران: طهوری. - ۲۶۸ ص. - وزیری (کالینگور). - ۲۲۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۷۹-۰۰-۳

۱۳۳- صدای شعر امروز.

احد منطقی‌تبریزی، بهمن مه‌آبادی. - تهران: تلاش. - ۲۲۴ ص. - رقی (سلفون). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۵۰-۳۲-۶

چاپ اول

۱۳۴- مجموعه شعر در باغسار شعر معلم: مسابقه شعر معلم.

تهیه و تنظیم: ستاد مرکزی بزرگداشت مقام معلم. - ویراستار: محمدجواد معینی. - تهران: صبح روشن. - ۱۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۷۶۸-۰۰-۸

کتاب، مجموعه‌ای است از اشعار معلمان کشور که در توصیف مقام معلم به نظم کشیده شده است. این شعر از "حمیده ابراهیمی" از آذربایجان شرقی در کتاب درج گردیده است: نگاه تو مثال آفتاب است / لب ت یادآور لبخند آب است / صدای

تو طنین آبشار است / دلت پاک و صمیمی، بی غبار است / تو کوهستان سبز آرزویی / چو باران با چمن در گفت و گویی...

نمایشنامه فارسی ۱۳۲۰

۸۵۲۶۲

۱۳۵ - ققنوس: یک نمایشنامه برای خواندن.

محمود دولت آبادی. - تهران: نشر چشمه. ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۲۰۰ نسخه. ۹۶۴-۵۵۷۱-۵۶-۱ شابک:

چاپ اول

۱۳۶ - کیوتران خونین: نمایشنامه.

علیرضا پارسی. - تهران: تالش. ۵۲ ص. - رقی (گلاس). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۱۳۶۸-۵-۷ شابک:

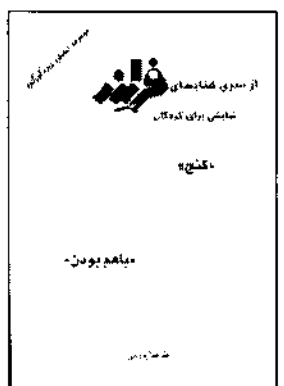

این نمایشنامه در ده صحنه تدوین شده و طی آن شهادت 'دو طفلان مسلم' به زبانی ساده روایت گردیده است.

چاپ اول

۱۳۷ - گنج: یا هم بودن.

علیرضا پارسی. - تهران: تالش. ۱۶ ص. - رقی (گلاس). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۱۳۶۸-۸-۱ شابک:

'گنج' و 'یا هم بودن' عناوین دو نمایشنامه این کتاب است که برای کودکان به چاپ رسیده است. نمایشنامه اول براساس داستانی آموزنده تدوین شده است. در این نمایشنامه دو برادر بر سر کتابی با یک دیگر مشاجره می کنند. مادر بزرگ نیز به منظور تادیب و آگاهی آنان قصه‌ای برایشان تعریف می کند که بخشی از این قصه نیز در صحنه نمایش به اجرا در می آید. قصه مادر بزرگ درباره دو مرد است که یکی قطعه زمینی را می فروشد و دیگری آن را می خرد. خریدار در زمین گنجی می یابد و آن را به فروشنده زمین باز می گرداند اما فروشنده نیز گنج را متعلق به خریدار می داند، عاقبت آن دو نیک مرد، قضاوت را به عهده یک قاضی عادل می گذارند. قاضی نیز با حکمی عادلانه و عاقلانه چگونگی استفاده از گنج را بیان می کند. پس از خاتمه قصه مادر بزرگ، برادر بزرگتر کتاب را از مادر بزرگ می گیرد و به برادر کوچکترش می دهد.

چاپ اول

۱۳۸ - مضروب عشق: نمایشنامه.

علیرضا پارسی. - تهران: تالش. ۴۶ ص. - رقی (گلاس). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۱۳۶۸-۴-۹ شابک:

'علی' قهرمان این نمایشنامه جوانی است صادق و مومن که یکچند از عمر خود را در جبهه جنگ تحمیلی سپری کرده است. او همچون پدرش ساز می نوازد. اما یک بار در مجلس دوستش 'بهروز' آهنگ‌هایی می نوازد که بعدها سبب پشیمانی او می شود. سرانجام با درایت علی، بهروز نیز درمی یابد که ساز موسیقی را نباید برای لهو و لعب به کار برد.

چاپ اول

۱۳۹ - وقتی که پندارها خالی است: هفت پانتومیم.

عباس حاکمی. - رشت: دهرسا. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۲۴۵۸-۹-۸ شابک:

کتاب حاضر مشتمل بر هفت پانتومیم است که با این عناوین به چاپ رسیده است: 'خالی'، 'خواب گردها'، 'رها'، 'امبتگان'، 'تجسس'، 'جستجو' و 'فریب پانتومیم'. 'خالی' شامل ۹ شخصیت بوده و موضوع آن مرگ یک دوست و اجرای مراسم خاک سپاری اوست.

داستان فارسی (از سال ۱۳۲۰ -) ۸۵۳۶۲

۱۴۰ - از رنجی که می نریم. جلال آل احمد: ویراسته منوچهر علی پور. - تهران: فردوس. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۵۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۰۳۹۸-۴-۳ شابک:

چاپ اول

۱۴۱ - اطلس بانو: مجموعه داستان.

رفیع افتخار. - تهران: نقش سیمرغ. - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Atlas banu (A collection of short stories) ۹۶۴-۹۲۵۴۲-۲-۳ شابک:

در کتاب، دوازده داستان کوتاه جمع آمده

است. داستان نخست - اطلس بانو - روایت دو دختر بچه‌ای است که از آزار پدر و مادر خویش به تنگ آمده در جست و جوی مکانی بر می آیند تا شاید خانمی مهربان در آن جا دست نوازشگر خود را بر سر آنان بگذارد.

چاپ اول

۱۴۲ - ای کاش انسانها...

رضا مومنین. - تهران: نذیر. - ۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۱۱۰۳-۳-X شابک:

راوی در این داستان، معلمی است که با شاگردان خود در خصوص، حق، عدالت، ایمان و نظایر آن به بحث می نشیند و طی آن برخی نکات دینی را یادآور می شود.

چاپ اول

۱۴۳ - با ذره تا بی نهایت مهر.

مجید میرزاویری. - تهران: پارس سینا. - ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۹۰۹۱۲-۱-۱ شابک:

'با ذره تا بی نهایت مهر' داستانی تمثیلی و نمادین است که در خلال آن نویسنده، جلوه‌هایی از زوایای درونی و روحی شخصیت‌ها را به تصویر می کشد. همچنین زندگی‌نامه خود را نیز به نوعی در داستان می آورد، اما هدف اصلی از تدوین این داستان، شرح مفاهیم ساختاری ریاضیات علمی و دانشگاهی

است که به زبانی ساده بازگو می شود.

چاپ اول

۱۴۴ - بایک، عشق، حماسه. نادعلی همدانی. - تهران: فرشاد، نگاه. - ۲۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۹۰۷-۰۰-۸ شابک:

در این رمان تاریخی، قیام بایک خرم دین، اوضاع اجتماعی عصر، خیانت افسین و سفاکی دستگاه خلیفه به تصویر کشیده شده است.

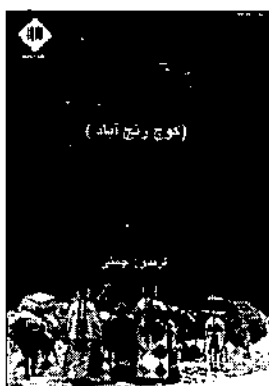
۱۴۵ - باغ مارشال.

حسن کریم پور. - تهران: اوجدی. - ۳۴۴ ص. - وزیر (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوازدهم / ۳۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۳۷۶-۱۰-X شابک:

چاپ اول

۱۴۶ - بر حریر باد (کوچ رنج‌آباد).

فریدون چمنی. - تهران: اوجدی. - ۲۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۶۳۷۶-۶۳-۰ شابک:

داستان با هجوم ایل زورآباد به قبیله 'رنج‌آباد' آغاز می گردد و طی آن نویسنده از بی رحمی‌ها و ستم مهاجمان داد سخن می دهد و به تدریج جوانی از ایل زورآباد معرفی می کند که قهرمان اصلی داستان است. او 'کالان' نام دارد و به جرم مشارکت در حمله، مدتی را در زندان

سپری می‌کند. «کالان» اندک اندک در میان مردم راه می‌جوید و طی اتفاقات بیشماری از طرف مردم آن نواحی نماینده مجلس در رژیم شاه می‌شود و...

۱۴۷- بگشای لب.

شهره وکیلی؛ ویراستار: آزاده جولایی. - تهران: البرز. - ۵۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۲۴۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۶۳-۲

چاپ اول

۱۴۸- بوی گندم.

علی حسینی فرد. - تهران: کلک خیال، مرسا. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۸۷-۵۰۷-۷

«بوی گندم» مجموعه‌ای است متشکل از ۲۴ داستان کوتاه که در هر یک از آنها زندگی، مسائل اجتماعی و رفتار گروه‌های مختلف، از جمله طبقات فرودست، بازگو شده است.

چاپ اول

۱۴۹- تاراج.

کاظم پرویامهر. - تهران: پروین، علم. - ۱۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۶۷۵-۷-۹

ماجرای اصلی داستان در واقع نوعی

مبارزات دهقانی است که علیه خان‌های منطقه لاهیجان صورت می‌گیرد. «لیلا» در این داستان زنی است که همسرش را از دست می‌دهد و در اثر فقر و فاقه به برادرش احمد پناه می‌برد که در منطقه بیلاقی روزگار می‌گذراند. درگیری با اشرار و چپاولگران کوه‌ها، همچنین مبارزه علیه ستم و خیانت‌های خان، زندگی لیلا و فرزندانش را سخت تحت تاثیر قرار می‌دهد که بن‌مایه اصلی داستان براساس آن روایت می‌شود.

۱۵۰- تندیس عشق.

نسرین ثامن. - تهران: اردیبهشت. - ۳۳۶ ص. - رقی (سلفون). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۶۲-۳۸-۲

چاپ اول

۱۵۱- تویی در آسمان قلم.

مژگان مظفری؛ ویراستار: نورالدین عبدالقاسم‌زاده‌نوری. - تهران: نادی. - ۳۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۰۱-۱-X

داستان حاضر، ماجرای عاشقانه دختر و پسری است که زندگی آنها با حوادث گوناگون توأم می‌شود، اما سرانجام زندگی آرام و بی‌دغدغهای را از سر می‌گیرند.

۱۵۲- حریم عشق.

رویا خسرونجدی. - تهران: یسنا. - ۴۶۴ ص. - جیبی (سلفون). - ۱۷۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۴۶-۰۰۳

چاپ اول

۱۵۳- خواب‌زده.

ابراهیم اردشیری؛ ویراستار: حسین ابدالی‌رستمی. - اصفهان: نورین سپاهان. - ۳۲ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۵۴-۲۵-۴

در این داستان، با لحن شاعرانه، روایتی از آفرینش و پدیدار شدن «آدم و حوا» و شیطان بازگو می‌شود.

۱۵۴- خوابی در هیاهو.

حسن کریم‌پور؛ ویراستار: شهلا ارزنگ. - تهران: اوجدی. - ۳۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۷۶-۴۵-۲

۱۵۵- داستانهای پهلوانی و عیاری ادبیات فارسی.

اقبال ینمایی. - تهران: هیرمند. - ۳۴۲ ص. - رقی (کالینگور). - ۱۹۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۱-۶۹-۶

۱۵۶- داستانهای شاهنامه.

احسان یارشاطر؛ مصحح: مهدی معینان. - تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. - ۱۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۴۵-۲۲۳-۲

۱۵۷- دلان بهشت.

نازی صفوی. - تهران: ققنوس. - ۳۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۴۴۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۱۲-۲۱۳-۶

چاپ اول

۱۵۸- دختر شاه پریان.

مهدی اعتمادی. - تهران: زریاب. - ۳۳۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۹۷-۱۳-۱

رمان حاضر، ماجرای است عاشقانه - عارفانه که به تاثیر از یک اسطوره ایرانی به نام «دختر شاه پریان» نوشته شده است. در این داستان، زندگی مرد جوانی به نام «کسرا» بازگو می‌شود که برای تحصیلات رهسپار آمریکا می‌گردد.

«کسرا» در آمریکا با یک دختر ایرانی به نام «مولود» آشنا می‌شود و آن چنان شیفته او می‌گردد که حتی از برخی خصلت‌های انسانی خود نیز دست می‌کشد.

شوید. زیرا او در برابر خصایص منفی مولود تسلیم محض شده است. اما کسرا یک بار به خود می‌آید و علیه مولود قیام می‌کند و خط بطلان بر اعمال زشت او می‌کشد. سرانجام کسرا به ایران می‌آید و در زیرزمین خانه مادر بزرگ زندگی عارفانه‌ای را از سر می‌گیرد. همان مادر بزرگی که قصه «دختر شاه پریان» را برای او تعریف می‌کرده است و کسرا اینک در جست و جوی معشوقی دیگر به نام «دختر شاه پریان» است و بدین ترتیب، باورهای عرفانی در او قوت می‌گیرد...

چاپ اول

۱۵۹- دلبران.

مصطفی پاشنگ؛ ویراستار: حسین روحی. - تهران: به آفرین. - ۲۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۶۰-۲۶-۰

در این داستان تمثیلی که به زبان حیوانات بازگو شده سلطه و اقتدار کفتارها بر سایر حیوانات جنگل روایت می‌شود. نویسنده در داستان حاضر کوشیده به زبان فارسی سره سخن بگوید و طی آن زندگی زحمتکش و رنجبران از یک سو و حاکمیت‌ریاکاران و سلطه‌گران را از دیگر سو به تصویر بکشد.

۱۶۰- دوازده روز طولانی.

محمدجعفر کریمی؛ ویراستار: سروژ استیانیان. - تهران: کریمت پارس. - ۲۰۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۵۶-۰۰-۱

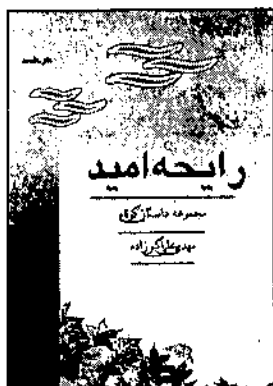
۱۶۱- راز کبوترها.

مهدی اعتمادی. - تهران: زریاب. - ۲۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۳۹-۴۷-۶

چاپ اول

۱۶۲- رایحه امید (مجموعه داستان کوتاه).

مهدی علی‌اکبرزاده. - تهران: عابد. - ۳۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۷۷-۱۶-۵

«سال دریایی»، «رایحه امید»، «میهمان» و «زندگی» عناوین چهار داستان این مجموعه هستند. در داستان نخست - سال دریایی - ماهیان دریا بر تکاپوی جشن سال نو هستند. در بازار آنان، آدمیان موجودات ریزی هستند که در بسته‌های هوا جای گرفته، و به منظور تزئین سفینه هفت سین در معرض فروش قرار دارند.

۱۶۳- روایت.

بزرگ علوی. - تهران: سهیل. - ۴۴۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۰۴۰-۵-۴

چاپ اول

۱۶۴- روشنشان: هجده داستان کوتاه.

جمال میرصادقی. - تهران: اشاره. - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۷۲-۲۶-X

Under the rain (two novels)
شابک: ۹۶۴-۹۲۵۴۲-۰۰-۷

شابک: ۹۶۴-۳۱۰-۱۲۵-۵

زیر باران و کنگ عنوان دو داستانی است که در این کتاب به چاپ رسیده است. داستان نخست، شرح دو دلدادگی است که به رغم علاقه شدید موفق به ازدواج نمی‌شوند. امید و شادی که در تهران با هم آشنا شده بودند ناگزیر با رفتن خانواده شادی به شمال و ازدواج او، از هم دور می‌شوند. امید پس از تحمل فراق، بی‌صبرانه به شمال می‌رود و...

۱۶۹- شازده احتجاب.

هوشنگ گلشیری. - تهران: نیلوفر. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۵۰۰ نسخه.

۱۷۰- شاه کلید.

جعفر مدرس صادقی. - تهران: نشر مرکز. - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۹۸۰۰ ریال. - چاپ دوم / عنوان به لاتین: Passepartout: a novel

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۴۶۴-۰

چاپ اول

۱۷۱- شب‌های مهتابی.

محبوبه رضوی‌نیا؛ ویراستار: الهوردی آذری‌نجف‌آبادی. - تهران: گوه‌رشاد. - ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۰۵-۲۱-۸

۱۷۲- شرق پنهان.

شهریار مندی‌پور. - تهران: نشر مرکز. - ۲۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / عنوان به لاتین: Violet orient

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۴۲۰-۹

چاپ اول

۱۷۳- عصیان زده: حماسه شهید ستودوم وظیفه مهندس احمد ترابی فارغ‌التحصیل دوره اول

چاپ اول

۱۶۷- سایه‌های محبت.

علی نوروزی. - تهران: گلریز. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۷-۰۲-۳

راوی در این داستان، خود را فرزند یکی از استادان رژیم طاغوت معرفی کرده از زوایای پنهان آن رژیم و فساد دربار پرده بر می‌دارد و سرانجام از آشنایی خود با دختری سخن می‌گوید که بر عمق جان او تاثیر گذاشته او را به یک انقلابی تمام عیار بدل می‌سازد و...

چاپ اول

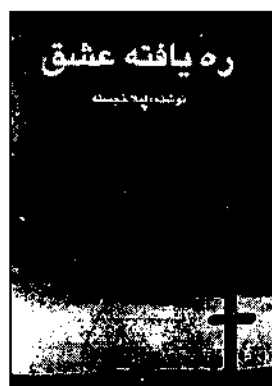
۱۶۸- سعادت مینا.

زهره هاشمی. - تهران: (بیونسف) صندوق کودکان سازمان ملل متحد. - ۱۵۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۴۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۶۵- ره یافته عشق.

ویراستار: فاطمه رسولی‌پور. - تهران: گلدیس. - ۳۳۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۲۷-۰۴-۲

کتاب، قصه زندگی دختری است که از اعتقادات عمیق انسانی برخوردار است. او قرار است با یک سیچی رزمده ازدواج کند، اما مشکلاتی بر سر راه او قرار می‌گیرد و...

چاپ اول

۱۶۶- زیر باران (دو قصه).

محمود غلامی. - تهران: نقش سیمرغ. - ۱۲۶ ص. - رقی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

دانشگاه صنعتی شریف ...

م.ج. داداری. - تهران: نخستین. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۶-۳۲-۶

کتاب، روایتی است از زندگی و مبارزات شهید احمد ترابی که طی آن گوشه‌هایی از سرکوبی قیام یازده خرداد بازگو می‌شود.

چاپ اول

۱۷۴- فریاد زمان.

رحمان کریمی. - تهران: کتاب و فرهنگ. - ۴۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۹۴۵-۹-۲

رمان حاضر، ماجرای زندگی مردمان جنوب کشور است که نظم زندگی‌ها آنها هر از گاهی در اثر جنگ، بیماری و مسائل قومی به هم می‌خورد. با این همه، آنان تلاش خود را برای سامان دادن زندگی، از دست نمی‌دهند. در این داستان مردی به نام آصف که همسرش را از دست داده و ماجرای زندگی فرزندانش، محور اصلی وقایع کتاب را تشکیل می‌دهد.

۱۷۵- فریب خوردگان عشق؟.

مهدی دهاقانی. - تهران: ارغنون. - ۲۰۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۰۰-۰۴-۱

۱۷۶- قصه اسماعیل و لیلی.

علی حسنی فرد. - تهران: آنا. - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۷۶-۰۴-۸

چاپ اول

در داستان حاضر، اکبر و فاطمه زن و شوهری هستند که بچه‌دار نمی‌شوند. این دو محل زندگی خود را ترک گفته به تهران می‌آیند و در آن جا ساکن می‌شوند، به این امید که به طیب و دارو دسترسی داشته باشند. اما همچنان نتیجه‌ای نمی‌گیرند و به قصد زیارت بارگاه امام رضا (ع) به مشهد می‌روند و در آن جا از پرورشگاه شهر، کودکی را به منظور فرزند خواندگی تحویل می‌گیرند. ادامه داستان ماجراهایی است که برای این کودک، طی سال‌هایتمادی رخ می‌دهد.

چاپ اول

۱۷۷- کاکتوس وحشی.

رکسانا طاهری. - تهران: پیکان. - ۳۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۶۵-۹

دختری به نام آهو قهرمان اصلی این داستان است. او در این داستان، رنج‌ها و محرومیت‌های زنان و دختران ایرانی را بازگو می‌کند و طی آن از سخت‌گیری‌های پدرش که مانع ازدواج اوست سخن می‌گوید. آهو و سپهر دو دلداره هستند

که زندگی آنان در اثر دخالت‌های بی-مورد خانواده سامان نمی‌گیرد، با این همه...

چاپ اول

۱۷۸- کلید آرزوها.

علی حسینی فرد، امیر کاویان، - تهران: کلک خیال، - ۶۴ ص. - رقی (شمیز)، - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۸۷۰-۴-۹

در این مجموعه، پنج داستان کوتاه و سه فیلم‌نامه کوتاه به چاپ رسیده است. در داستان نخست، تحت عنوان "کلید آرزوها" زندگی پسری بی‌سرپرست روایت می‌شود که از روی استیصال به خانه دوست پدرش پناه می‌آورد، اما این مرد با بیگاری از پسرک بیشتر در فکر سود و منافع خود است تا کمک به پسرک بی‌سرپرست.

۱۷۹- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان.

مهدی پوررضائیان، - تهران: نیستان، - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۴۵-۳

۱۸۰- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان.

زهرا زواریان، - تهران: نیستان، - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۳۲-۱

۱۸۱- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان.

راضیه تجار، - تهران: نیستان، - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۴۲-۹

۱۸۲- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان.

مریم جمشیدی، - تهران: نیستان، - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز)، - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۳۱-۳

چاپ اول

۱۸۳- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان.

مریم صباغزاده ایرانی، شاعر، احمد رضا احمدی، - تهران: نیستان، - ۱۰۲ ص. - رقی (شمیز)، - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۹-۱

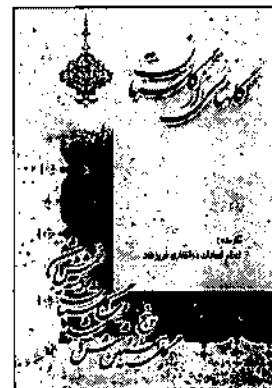
۱۸۴- گستره محبت.

نسرین (کافی) قذیری، - تهران: پیکان، - ۵۲۸ ص. - رقی (شمیز)، - ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۳۳-۲۲-۳

چاپ اول

۱۸۵- گلپایه از گلستان.

اعظم السادات ذوالفقاری، - تهران: نذیر، - ۱۸ ص. - رقی (شمیز)، - ۲۳۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۴۵-۰۵۰۰

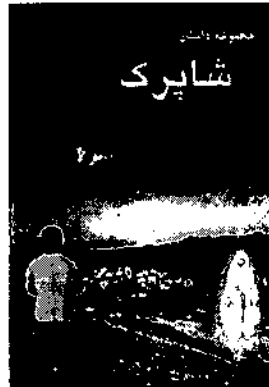

در این کتاب، ده حکایت از حکایات "گلستان سعدی" به نشر امروزین بازنویسی شده است.

چاپ اول

۱۸۶- مجموعه داستان شاپرک.

رقیه سیروس اسکویی، - تهران: نذیر، - ۴۸ ص. - رقی (شمیز)، - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۴۵-۱۸-۲

پنج داستان کوتاه در این کتاب جمع آمده و در نخستین آن - شاپرک - مردی غمزه قصد دارد مزار مادر خود را ترک گوید که با صحنه تشییع جنازه‌ای رویرو می‌شود که بسیار او را منموم و ناراحت می‌سازد، زیرا او درمی‌یابد عشق سال‌های جوانی او اینک در گذشته است.

چاپ اول

۱۸۷- ملکه ورن.

بهرام هنرپرور، - تهران: نقش سیرغ، - ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز)، - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The queen of varena

شابک: ۹۶۴-۹۲۵۳۳-۱-۵

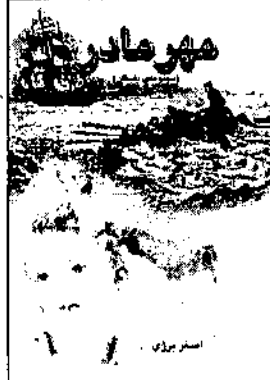
در این داستان اسطوره‌ای، "ونداد" و "تهمورت" با اندیشه و نصایح گذشتگان که در قالب "نمایش‌های اسطوره‌ای" بر زبان می‌آورند، ماجراهای تلخ و شیرین را پشت سر می‌گذارند و در واقع در عزم ستیز با دیوان، نصایح و توصیه‌های "فروهرها" یعنی "روان نیاکان" را به یابوری می‌طلبند. یادآور می‌شود که اسامی و نمادهای اسطوره‌ای در این داستان کاملاً جنبه تخیلی دارد.

چاپ اول

۱۸۸- مهر صادر (مجموعه‌ی داستان).

اصغر برزی، - تهران: آیدین، - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز)، - ۶۵۰۰ ریال - چاپ

اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۹۳-۰۸-۹

"مهر مادر" متضمن داستانی است از زندگی زن و شوهری که سال‌ها در آرزوی داشتن فرزند به سر می‌برند. اما جریان اصلی داستان مربوط به زمانی است که آن دو صاحب دختری می‌شوند و زندگی دخترک نیز در حاله‌ای از حوادث عجیب شکل می‌گیرد و "مهر مادر" همواره همراه اوست...

۱۸۹- نون و القلم.

جلال آل احمد: زیر نظر: شمس آل احمد، - تهران: فردوس، - ۲۳۶ ص. - رقی (شمیز)، - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۰۹-۵۲-۱

۱۹۰- نیمه‌ی غایب.

حسین سنابور، - تهران: نشر چشمه، - ۳۳۴ ص. - رقی (شمیز)، - ۱۶۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۰۳-۰

۱۹۱- همیشه با تو.

فهیمة رحیمی، - تهران: چکاوک، - ۲۶۰ ص. - رقی (سلفون)، - ۹۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۲۳-۲

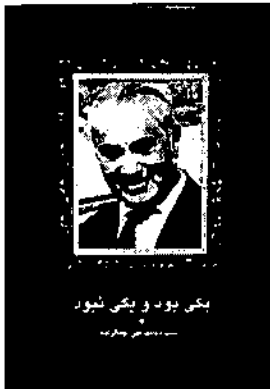
چاپ اول

۱۹۲- یکی بود و یکی نبود.

محمدعلی جمالزاده: به‌اهتمام: علی دهباشی، - تهران: سخن، - ۲۳۶ ص. - رقی (گالینگور)، - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۰۳-۷

کتاب، چاپ دیگری است از مجموعه داستان‌های "یکی بود و یکی نبود". در دیباچه این اثر، جمالزاده نخست به عقب‌ماندگی ادبی ایران اشاره می‌کند، آن گاه نکاتی را در باب "زمان" و "فوائد" تعلیمی و تبلیغی آن مطرح می‌سازد. "فارسی شکر است، درد دل ملا قربانعلی، بیله دیگ بیله چندر، و ویلان‌الدوله" داستان‌های این مجموعه

هستند. برای نمونه، داستان، "رجبل

سیاسی، تصویری است از شکست آرمان‌های مشروطیت و جایگزینی فرصت‌طلبان به جای انقلابیون راستین. در پایان داستان‌ها "فرهنگ کلمات عوام" و نوشته‌ای دیگر از زنده‌یاد جمالزاده در باب "یکی بود و یکی نبود" همچنین وضعیت داستان‌نویسی ایران به چاپ رسیده و افزون بر آن، این دو مقاله نیز فراهم گردیده است: "جمالزاده و یکی بود و یکی نبود" ترجمه حسن طاهباز و "زندگی‌نامه محمدعلی جمالزاده" ایرج افشار.

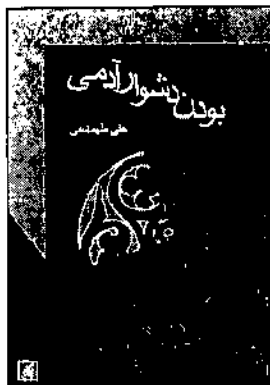
مقاله‌های فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

۸۱۶۴۲

چاپ اول

۱۹۳- بودن دشوار آدمی.

علی طهماسبی، - تهران: یاد آوران، - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز)، - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۴۰۹-۱-۳

نویسنده در این کتاب پنج مقاله فراهم آورده است. مقالات کتاب به نوعی در حوزه تاریخ و فرهنگ ایران نگاشته شده، برای نمونه، نگارنده در مقاله نخست، جایگاه آیین مسیحیت را در فرهنگ ایران، از زبان شاهنامه، بررسی می‌کند.

۱۹۴- حدیث مهر: از طعم میوه ممنوعه.

مهری رحمانی؛ ویراستار: شهلا ارزنگ - تهران: البرز - ۲۸۰ ص. - رقی (شمیز). ۱۱۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۲۲-۲۲-۱

چاپ اول

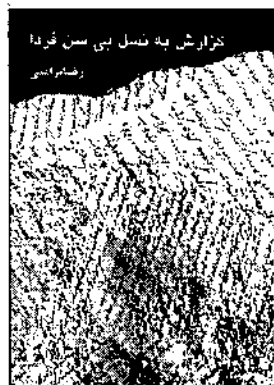

داستان‌ها و مطالب این مجموعه در قالب سه کتاب به طبع رسیده‌اند. کتاب اول، داستانی نمادین از سرگذشت بشر است با تمای عشق‌ها، آرمان‌ها، شکست‌ها و پیروزی‌های او. کتاب دوم داستانی است که میان دو دوست می‌گذرد. یکی از این دو بشدت افسرده و مایوس است و دیگری فرد فاضلی است که با پشت سر نهان شدايد، با روش‌های ابداعی خود به نجات دوست خود می‌شنايد و او را مداوا می‌سازد. در کتاب سوم، مباحثی درباره قوانین خویش‌سازی و چگونگی و شناخت خویش، همچنین مدد گرفتن از این قوانین برای رسیدن به عشق، ایمان و تندرستی، فراهم آمده است.

چاپ اول

۱۹۵- گزارش به نسل بی‌سن فردا.

رضا براهنی - تهران: نشر مرکز - ۲۸۸ ص. - وزیر (شمیز). ۱۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۲۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۰۷۹-۳

رضا براهنی شازنده مقاله را در این مجموعه گردآورده است. این مقالات اغلب در باب فرهنگ معاصر کشور و در خصوص وضعیت نقاشی، تئاتر، ادبیات داستانی و شعر نوشته شده است.

نویسنده در این نوشته‌ها بر آن است به برخی از این پرسش‌ها پاسخ گوید. چگونه بن بست‌های فکری و شیوه شناختی ادبیات معاصر را شکست؟ بحران ادبی و هنری ما از کجا سرچشمه می‌گیرد؟ ناموزونی تاریخ دوران ما چگونه در هنرها و ادبیات انعکاس می‌یابد؟ جایگاه ادبی ما در جهان متحول کنونی با چه ویژگی‌هایی تعریف می‌شود؟ شعر جوانان ما به کجا می‌رود؟ میراث اصلی شعر دهه چهل تا پنجاه ما چگونه به امروز انتقال می‌یابد؟ و خواننده رمان چه نقشی در بازنویسی ساختار رمان ایفا می‌کند؟

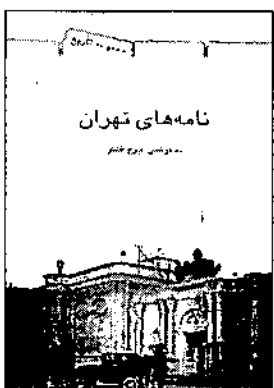
نامه‌های فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

۸۵۶۶۲

چاپ اول

۱۹۶- نامه‌های تهران (شامل ۱۵۴ نامه از رجال دوران به سید حسن تقی‌زاده).

به‌اهتمام: ایرج افشار - تهران: فرزانه - ۳۹۸ ص. - رقی (شمیز). ۲۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۱-۰۰۴-۹

نامه‌های تهران مجموعه‌ای است از یکصد و پنجاه و چهار نامه از رجال سیاسی و نامور در گذشته ایران که در دوره پادشاهی احمدشاه، رضاشاه و محمدرضا شاه - درباره جریان‌های سیاسی و اجتماعی کشور - به سید حسن تقی‌زاده نوشته‌اند. هر یک از این نامه‌ها متضمن اطلاعاتی است از وقایع مملکتی یا عقیده و نظری عمدتاً سیاسی از نویسنده آن. نامه‌های بخش اول کتاب مربوط به دوره احمدشاه (۱۲۸۸ - ۱۳۰۴) همه از تهران به برلن و مسکو فرستاده شده است. یادآور می‌شود تقی‌زاده در آن سال‌ها در برلن به سر می‌برد. بخشی از نامه‌های این دوره مرتبط است به فعالیت حزب دموکرات مانند نامه‌های سلیمان و محسن اسکندری، سید محمدرضا مساوات و شیخ ابراهیم

زنجانی. در بخش دوم (سال‌های ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰) نامه‌ها دو جنبه دارد. قسمتی مربوط به ایامی است که تقی‌زاده در مناصب دولتی بوده و قسمتی دیگر به هنگامی مربوط می‌شود که تقی‌زاده منضوب حکومت وقت شده و در خارج می‌زیسته است و منحصرافردی که دل بسته دوستی دیرین او بوده‌اند با او مکاتبه داشته‌اند. نامه‌های بخش سوم مربوط به سال‌هایی است که پس از شهریور ۱۳۲۰ تقی‌زاده سفير ایران در لندن شد و دوستانش نامه‌هایی به او درباره اوضاع و احوال ایران می‌نوشته‌اند.

لطیفه‌های پارسی

۸۵۷۲۲

۱۹۷- داستان شیرین ملانصرالدین: شامل حکایات شیرین و دلپذیر.

به‌اهتمام: حمید عبدی‌فرد - تهران: دژ - ۹۴ ص. - جیبی (شمیز). ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۸۶-۹-۱

۱۹۸- قصه‌های نصرالدین.

گردآورنده: ابراهیم نبوی - تهران: روزنه - ۱۸۰ ص. - رقی (شمیز). ۵۹۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۷۶-۷۶-۳

۱۹۹- همه حق دارند: گزیده لطیفه‌های ملانصرالدین: به ضمیمه هشت تابلوی رنگی از بهزاد غریب‌پور.

بازنویسی: منوچهر کریم‌زاده - تهران: طرح نو - ۳۱۶ ص. - رقی (گالینگور). ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

All (people are right: selections of anecdotes of molia...) شابک: ۹۶۴-۵۶۲۵-۶۸-۸

طنز و هجو و هزل (از سال ۱۳۲۰-)

۸۵۷۶۲

۲۰۰- حالا حکایت ماست: با تجدیدنظر و حذف اضافات!

عمران صلاحی - تهران: سرواورد - ۲۱۶ ص. - رقی (شمیز). ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۷۱-۰

۲۰۱- ماجراهای آقارحمت.

بیژن صف‌سری - تهران: نشر اسلامی

فرهنگ ملل - ۷۵۲ ص. - رقی (شمیز). ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۷۹-۹-۸

چاپ اول

در مجموعه حاضر، ۲۰ قطعه طنز از بیژن صف‌سری همراه با کاریکاتورهای از جمال رحمتی به چاپ رسیده است. طنزهای موجود در کتاب دارای مضامین سیاسی و اجتماعی هستند.

۲۰۲- لطیفه‌های شیرین.

اسماعیل برادران‌شاه‌رودی - تهران: جواهری - ۱۹۲ ص. - جیبی (شمیز). ۲۰۰۰ ریال - چاپ نوزدهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۲-۳-۸

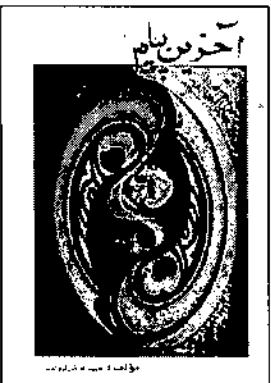
لطایف و حکم قرن ۱۴-

۸۵۸۲۶

چاپ اول

۲۰۳- آخرین پیام.

حسین‌الله بلورفروشان - تهران: بلورفروشان - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز). ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۰۷-۱-۹

در این مجموعه، روایتی کوتاه از زندگی برخی شخصیت‌های دینی سیاسی و ادبی - به ترتیب حروف الفبای نام اشخاص - بازگو شده است.

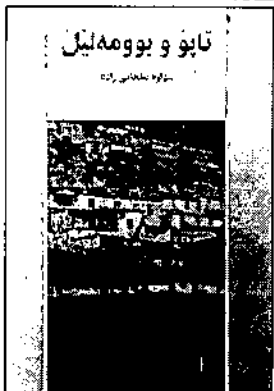
شعر کردی

۸۵۹۲۱

چاپ اول

۲۰۴- تابو و بوومه‌لیل.

سواره ایلخانزاده - تهران: پانیز - ۴۰۰ ص. - رقی (شمیز). چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

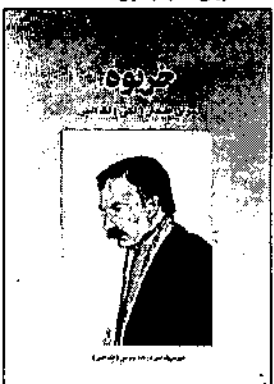

مجموعه حاضر برگرفته از یک برنامه رادیویی در سال ۱۳۵۲ است که در شهر سنج پخش می‌شد. در این برنامه یا جنگ ادبی، ضمن قرأت اشعار کردی، شعرا، نویسندگان و فرهیختگان سرزمین کردستان معرفی می‌شد. بدین ترتیب، در این کتاب، محتوای اصلی آن برنامه رادیویی به طبع رسیده است.

چاپ اول

۲۰۵- خری وه.

کیومرث امیری کله‌جویی - کرمانشاه: ماه‌بشت - ۷۰ ص. - رقی (شمیز). ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

اشعار این دیوان به شیوه سنتی و به گویش "لکی" به طبع رسیده و در انتهای آن نیز معانی واژگان فراهم آمده است.

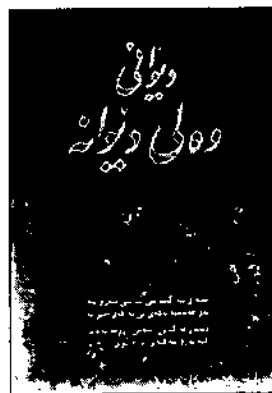
۲۰۶- دیبازی: پندو نامورژکاری شکلاو موناچاتی خواناسان.

عبدالرحیم محمودی - تهران: انتشارات کردستان - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز). ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۴۶-۶۷-۶

۲۰۷- دیوانی وهلی دیوانه

رازی. - سنجید: انتشارات کردستان. - ۱۶۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۶۵۴۶-۶۴-۱

چاپ اول

کتاب متضمن اشاری به زبان کردی است که با رنگ و بوی محلی به طبع رسیده است.

تاریخ و نقد ادبی

۸۰۹

چاپ اول

۲۰۸- تبیین جایگاه داستان در ادبیات نمایشی

غلامحسین بقال لاله. - تهران: تندیس. - ۳۳۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۶۷۱۱-۲۶-X

نویسنده، بخش نخست این کتاب را به 'قصه' اختصاص داده و طی آن، این مباحث را گنجانده است: تعریف قصه، ویژگی‌های قصه، چگونگی ساخته شدن قصه‌ها، حضور قصه‌گویی در تئاتر، تفاوت قصه و تراژدی، رابطه قصه با هنرها و علوم و مباحثی از این دست. در بخش دوم کتاب نیز، تعریفی از داستان و رمان به دست داده شده همچنین درباره فنون داستان‌نویسی و اهمیت داستان در نمایش‌نامه نکاتی ذکر گردیده است. در همین بخش نقد داستان 'امداد خمار' آمده است. اما مباحث اصلی کتاب

که در چهار بخش بعدی کتاب تدوین شده عمدتاً به مباحث فن و نظری ادبیات نمایشی اختصاص دارد که با موضوعاتی از این قبیل شرح و تبیین می‌شود: 'تعریف نمایش‌نامه نویسی'، 'مراحل نمایش‌نامه نویسی'، 'انواع نمایش‌نامه'، 'نقد نمایش‌نامه نویسی'، 'نمایش‌نامه نویسی در ایران و غرب'، 'نظریات'، 'روش‌ها (تکنیک‌ها)'، 'شخصیت'، 'موضوع'، 'فضای نمایش'، 'پوندهای داستان و نمایش‌نامه'، 'اهمیت داستان در آثار نمایشی' و 'وجه مشترک داستان و نمایش‌نامه'، در انتهای کتاب 'فرهنگ واژگان' و نمایش‌نامه 'چاه مسموم و طریق مسموم' نوشته 'عبدالحسین بقال لاله' به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۲۰۹- منطق فرهنگی سرمایه-داری متاخر (مقالاتی درباره پست مدرنیسم)

فریدریک جیمسون، ... [و دیگران]: مترجم: مجید محمدی، فرهنگ رجبی، فاطمه گیوه‌چیان. - تهران: هرمس. - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۹۴۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۴۲-۳

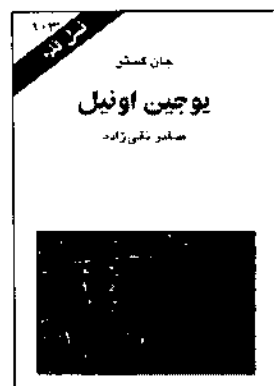
نمایشنامه

۸۱۲

چاپ اول

۲۱۰- یوجین اونیل

جان گستر: مترجم: صفدر تقی‌زاده. - تهران: تجربه. - ۸۸ ص. - پالتویی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۶۴۸۱-۸۴-۱

کتاب حاضر از مجموعه 'نسل قلم' شرحی است از زندگی، فعالیت هنری و مصرفی آثار 'یوجین اونیل'، نویسنده آمریکایی و برنده جایزه نوبل ادبی در سال ۱۹۳۶ که بیشتر در زمینه تئاتر و نمایش‌نامه نویسی فعالیت داشت. 'آنا

کریستی' و 'مرد یخی می‌آید' از جمله نمایش‌نامه‌های او هستند.

داستان

۸۱۲

۲۱۱- آنها که دوست دارند

ایروینگ استون: مترجم: فریدون گیلانی. - تهران: اساطیر. - ۴۰۸ ص. - جلد اول. - رقی (گالینگور). - ۸۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۴-۰

۲۱۲- آنها که دوست دارند

ایروینگ استون: مترجم: فریدون گیلانی. - تهران: اساطیر. - ۳۹۲ ص. - جلد دوم. - رقی (گالینگور). - ۸۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۵-۹

۲۱۳- آنها که دوست دارند

ایروینگ استون: مترجم: فریدون گیلانی. - تهران: اساطیر. - ۴۷۸ ص. - جلد سوم. - رقی (گالینگور). - ۸۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۶-۷

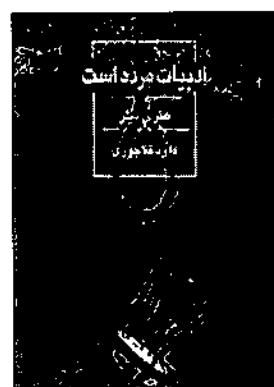
۲۱۴- آنها که دوست دارند

ایروینگ استون: مترجم: فریدون گیلانی. - تهران: اساطیر. - ۴۱۸ ص. - جلد چهارم. - رقی (گالینگور). - ۸۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۷-۵

چاپ اول

۲۱۵- ادبیات مرده است و چند اثر دیگر

هنری میلر: مترجم: داود قلاجوری. - تهران: آتیه. - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۶۳۷۳-۴۰-۲

این کتاب شامل چهار مقاله و دو داستان از 'هنری میلر' - نویسنده آمریکایی -

است که مترجم درباره خود وی نقل قول می‌کند: 'میلر نویسنده‌ای است که بی-پروایی و عصیانگری و سنت‌شکنی در هنر نویسندگی را دوست دارد. از این روست که نوشته‌های او شکل و قالب خاص خود را پیدا کرده است. به عقیده برخی از منتقدین ادبی، آثار او به سختی می‌تواند در تقسیم‌بندی‌ها و الگوهای ادبی رایج در قرن بیستم جا بگیرد: 'میلر' مقاله 'ادبیات مرده است' را در حدود اواسط دهه پنجاه میلادی نوشته و در آن خاطر نشان کرده است که برای آمریکایی‌ها سال‌هاست که ادبیات مرده است، زیرا او معتقد بود که در میان آمریکاییان علاقه‌ای واقعی نسبت به کتاب یا نویسنده آن وجود ندارد. 'من و آمریکا'، 'حرف‌هایی درباره انسان، زندگی و جنگ' که عنوان دو مقاله هستند، همچنین 'ماکس' (داستانی کوتاه) و 'شیطانی در بهشت' (داستانی بلند) در این مجموعه به چاپ رسیده است.

۲۱۶- دشمن عزیز: رمانی دیگر از شخصیت‌های بابا لنگ‌دراز

جین ویستر: مترجم: مهرداد مهدویان؛ ویراستار: محمدابراهیم اقلیدی. - تهران: قدیانی. - ۳۳۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Dear enemy
شابک: ۹۶۴-۴۱۷-۱۹۸-۵

۲۱۷- رنج و سرمستی

ایروینگ استون: مترجم: باجلان فرخی. - تهران: اساطیر. - ۳۳۰ ص. - جلد اول. - رقی (گالینگور). - ۶۵۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The agoy and the ecstasy
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۰-۸

۲۱۸- رنج و سرمستی

ایروینگ استون: مترجم: باجلان فرخی. - تهران: اساطیر. - ۳۰۴ ص. - جلد دوم. - رقی (گالینگور). - ۶۵۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The agoy and the ecstasy
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۱-۶

۲۱۹- رنج و سرمستی

ایروینگ استون: مترجم: باجلان فرخی. - تهران: اساطیر. - ۳۲۰ ص. - جلد سوم. - رقی (گالینگور). - ۶۵۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The agoy and the ecstasy

شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۲-۴

۲۲۰- رنج و سرمستی

ایروینگ استون: مترجم: باجلان فرخی. - تهران: اساطیر. - ۴۷۲ ص. - جلد چهارم. - رقی (گالینگور). - ۶۵۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The agoy and the ecstasy
شابک: ۹۶۴-۳۳۱-۰۱۳-۲

۲۲۱- ستارگان همچون غبار

ایزاک آسیموف: مترجم: یمین اسماعیلیان خامنه. - تهران: همراه. - ۲۲۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۷۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۶۳۱۹-۳۰-۰

چاپ اول

۲۲۲- سه شنبه‌ها با موری

میچ آلبوم: مترجم: مهدی قراچه‌داغی. - تهران: البرز. - ۱۸۲ ص. - رقی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۲۵۵-۲

در این کتاب، داستانی به گونه خاطرات بازگو شده است. نویسنده در این اثر از خاطرات دوره تحصیل خود و استاد مورد علاقه‌اش - موری شوارتز - سخن می‌گوید. در کلاس درس این استاد موضوعات گوناگونی نظیر عشق، کار، جامعه، خانواده، پیر شدن، بخشیدن و مرگ مطرح می‌شد. نگارنده بخشی از آموخته‌های خود را در باب موضوعات یاد شده، همراه با خاطراتش بازگو می‌کند.

چاپ اول

۲۲۳- کینه (... معمای - پلیسی)

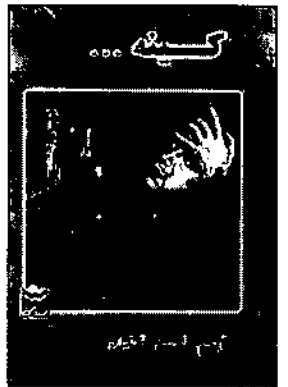
روسنی، بولر: مترجم: احمد نجفیان. - تهران: ستایش. - ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Ma haine four toi

شابک:

۹۶۴-۶۹۱۳-۲۲-۹

این رمان پلیسی - جنایی با معرفی مردی که ظاهر تابلوهای نقاشی را ترمیم می‌کند، آغاز می‌شود. او 'استفان' نام دارد و در اصل برای باند تبهکار مخوفی کار می‌کند. استفان به اتفاق همسرش 'مارکو' به یکی از دهکده‌های حومه پاریس آمده و نقشه‌ای در سر دارد که 'مارکو' از چند و چون آن هیچ اطلاعی ندارد، زیرا...

چاپ اول

۲۲۴- وکیل خیابانی.

جان گریشام؛ مترجم: هادی عادلپور. - تهران: گوه‌رشاد. - ۳۹۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The street lawyer

شابک: ۹۶۴-۶۹۰۵-۰۲-۲

۲۲۵- یگانه.

ریچارد دیوید باخ؛ مترجم: سیده عنایلی. - تهران: کتاب پنجره. - ۲۶۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

One

شابک: ۹۶۴-۹۲۲۵۷-۱-۴

نمایشنامه انگلیسی

۸۲۲

۲۲۶- شاه لیر، مکبث.

ویلیام شکسپیر. - تهران: کتاب همراه. - ۸۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۰۳۴-۶۷-۵

چاپ اول

۲۲۷- ناتان و تبیلث.

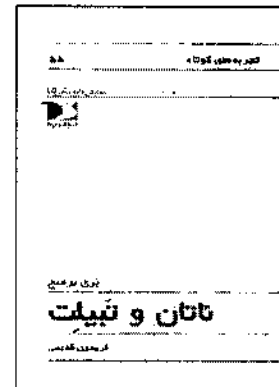
بری برمنج؛ مترجم: فریدون قدیمی. - تهران: تجربه. - ۴۸ ص. - پالتویی

(مقایسی). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Natham and tabileth

شابک: ۹۶۴-۶۲۸۱-۸۰-۹

در این نمایش‌نامه، گوشه‌های از زندگی پیرمرد و پسرزنی فرتوت - طی هفت صحنه - به تصویر کشیده شده است. عشق همچنان زمینه اصلی زندگی این دو در ایام پیری است. 'تبیلث' و 'ناتان' در این نمایش‌نامه بدان حد کهنسال‌اند که حتی نوه خود 'برنی' را به سختی به یاد می‌آورند.

داستان انگلیسی

۸۲۲

۲۲۸- بلندیهای بادگیر: عشق هرگز نمی‌میرد.

امیلی جین برنته؛ مترجم: علی‌اصغر بهرام‌بیگی. - تهران: جامی، نشر نو. - ۴۵۸ ص. - رقصی (شمیز). - چاپ یازدهم / ۷۸۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۰۶-۶

۲۲۹- پر.

شارلوت مری ماتیسن؛ مترجم: میمنت دانا؛ ویراستار: مازیار مشفق. - تهران: صفی‌علیشاه. - ۲۹۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ بیستم / ۴۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۲۵-۰

۲۳۰- خانواده جولای.

نادرین گردیر؛ مترجم: لیلی مصطفوی-کاشانی. - تهران: همراه. - ۲۷۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۸۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۱۹-۲۷-۰

۲۳۱- ده بچه زنگی.

آگاتا (میلر) کریستی؛ مترجم: خسرو سمیعی. - تهران: هرمس، کتابهای کارگاه. - ۲۵۴ ص. - پالتویی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Ten little niggers

شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۷۲-۳

چاپ اول

۲۳۲- کشتی چرخدار.

شیلا فریزر؛ مترجم: احمد نجفیان. - تهران: ستایش. - ۱۵۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Bateau a roulette

شابک: ۹۶۴-۶۹۱۳-۲۱-۰

داستان حاضر، شرح دلسوزی‌های پسری دوازده ساله است که دوست دارد مددکار پدر و مادرش باشد، زیرا آنان از نعمات زندگی بهره‌ای چندانی ندارند. این داستان به زبانی ساده ترجمه شده است.

شعر آلمانی

۸۳۱

۲۳۳- زندگانی کوتاه.

جرج هنری لوز؛ مترجم: ساسان اطهری-نژاد. - تهران: شرکت توسعه کتابخانه-های ایران. - ۳۳۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۲۰۹-۹۰-۴

نمایشنامه آلمانی

۸۲۲

چاپ اول

۲۳۴- دایره گچی قفقازی 'نمایشنامه'.

برتولت برشت؛ مترجم: حمید سمندریان. - تهران: کتاب و فرهنگ. - ۱۴۴ ص. - رقصی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۹۲۵-۲-۵

داستان آلمانی

۸۲۲

چاپ اول

۲۳۵- کفچه ماهی (رمان).

گوتتر گراس؛ مترجم: عبدالرحمن صدریه. - تهران: فردوس. - ۴۴۸ ص. - جلد اول. - رقصی (شمیز). - ۲۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۲-۰۴۷-۷

چاپ اول

۲۳۶- کفچه ماهی (رمان).

گوتتر گراس؛ مترجم: عبدالرحمن صدریه. - تهران: فردوس. - ۴۰۰ ص. - جلد دوم. - رقصی (شمیز). - ۲۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۲-۰۴۸-۵

ادبیات زبانهای رومانس

۸۴۰

چاپ اول

۲۳۷- قطعاتی از ادبیات فرانسه.

قاسمعلی اردبیهشت؛ به‌استتمام: محمدعلی آقایی. - تهران: بازتاب. - ۱۲۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۹۴-۰۳-۵

کتاب متضمن ۳۶ نوشته کوتاه درباره ادبیات فرانسه است. در برخی از این نوشته‌ها آثار برجسته و کلاسیک فرانسه و مضمون برخی از آنها، بازگو شده است.

داستان فرانسوی

۸۴۲

۲۳۸- باغ گذر.

مارگاریت دوراس؛ مترجم: قاسم روبین. -

تهران: نیلوفر. - ۱۲۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Le square

شابک: ۹۶۴-۴۴۸-۰۷۵-۹

چاپ اول

۲۳۹- شبهای زیبای ایران (سفرنامه).

امیل زاوی؛ مترجم: افتخار نبوی‌نژاد. - تهران: برگ زیتون. - ۱۹۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Les beaux soirs de l'iran ...

شابک: ۹۶۴-۵۶۸۱-۱۲-۶

ترجمه حاضر در واقع سفرنامه‌ای است که در آن نویسنده خاطرات سفر خود را به ایران باز می‌گوید و طی آن اطلاعات گسترده‌ای از فرهنگ، سنن، میثاق و طرز زندگی ایرانیان به‌دست می‌دهد.

داستان اسپانیایی

۸۶۳

چاپ اول

۲۴۰- از عشق و دیگر شیاطین.

گابریل گارسیمارکز؛ مترجم: صدیقه ابراهیمی. - تهران: آهنگ. - ۱۸۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Del amar y otros demonios = of love and ...

شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۰۵-۰

'مارکز' در این اثر، از طبیعت و بافت فرهنگ و تمدنی خاص در بنادر سرسبز آمریکای جنوبی در قرن هجدهم سخن می‌گوید و طی آن مرگ دلخراش دخترکی را بازگو می‌کند که در اثر گاز

گرفتن یک سگ، مبتلا به هاری شده و جان سپرده است.

۲۴۱- زنی که هر روز، راس ساعت ۶ صبح می‌آمد!

کابریل گارسیامارکز؛ مترجم: نیکتا نیصوری - تهران: شیرین - ۱۶۰ ص. - رقمی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۱۵۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Ojos de perro azul شابک: ۹۶۴-۵۵۶۴-۳۹-۵

۲۴۲- کتابخانه بابل و ۲۳ داستان دیگر.

خورخه لوئیس بورخس؛ مترجم: کاوه سیدحسینی - تهران: نیلوفر - ۲۶۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۴۸-۱۱۵-۱

ادبیات پرتغالی

۲۴۳- کوه پنجم.

پائولو کوئیلو؛ مترجم: حسین نعیمی؛ ویراستار: اسماعیل جنتی - تهران: فکر روز - ۳۲۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۳۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Le cinquieme montagne

شابک: ۹۶۴-۳۲۲-۰۱۹-۷

۲۴۴- کوه پنجم.

پائولو کوئیلو؛ مترجم: دل‌آرا قهرمان؛ ویراستار: شهلا ارزنگ - تهران: پیکان - ۲۷۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۲۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: The fifth mountain

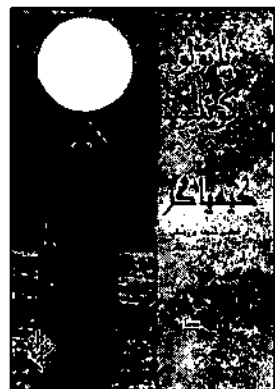
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۷۸-۰

چاپ اول

۲۴۵- کیمیایگر.

پائولو کوئیلو؛ مترجم: آرش حجازی - تهران: کاروان - ۲۸۸ ص. - رقمی (گالینگور) - چاپ اول / ۶۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۷۰۳۳-۰۴-۴

کتاب ترجمه دیگری است از 'کیمیایگر' اثر پائولو کوئیلو؛ نویسنده برزیلی که همراه با تصاویری از وقایع داستان به چاپ رسیده است. قهرمان داستان جوان چوپانی است به نام 'سانتیگو' که به یک جست و جوی روحانی یا کیمیای درونی دست می‌زند. این رمان که روایتی ساده دارد با زبانی نمادین بازگو می‌شود. مترجم در مقدمه کتاب، جمله‌هایی از این دست در باب کیمیایگر نقل قول می‌کند: 'کیمیایگر زمرد کوچکی است که به یک تابلو راهنما در صحرا می‌ماند که به سوی واحه و گنج‌ها اشاره می‌کند.'

۲۴۶- مکتوب.

پائولو کوئیلو؛ مترجم: وحید بهلول؛ ویراستار: ارمغان جزایری - تهران: پیکان - ۲۳۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۰۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Maktub

شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۶۴-۰

۲۴۷- ورونیکا تصمیم می‌گیرد بمیرد.

پائولو کوئیلو؛ مترجم: آرش حجازی - تهران: کاروان - ۲۲۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۵۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Veronika decide morrer

شابک: ۹۶۴-۹۱۶۰۷-۰۰۱-۱

۲۴۸- ورونیکا تصمیم می‌گیرد بمیرد.

پائولو کوئیلو؛ مترجم: آرش حجازی - تهران: کاروان - ۲۴۰ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Veronika decide morrer

شابک: ۹۶۴-۹۱۶۰۷-۰۰۱-۱

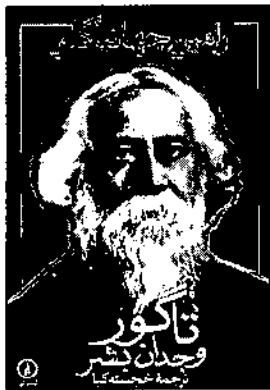
ادبیات زبانهای هند و اروپای شرقی و سلتی

۸۹۱

چاپ اول

۲۴۹- تاگور وجدان بشر.

رامین جهانگیلو؛ مترجم: خجسته کیا - تهران: نشر نی - ۶۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۹۶۴-۳۱۲-۵۰۹-۲ شابک:

رامین جهانگیلو در این اثر کوشیده جنبه‌های پیدا و پنهان شخصیت 'رابیندرانات تاگور' - نویسنده و اندیشمند هند - را باز شناسد. وی در فصل نخست کتاب پیشینه خانوادگی، زندگی و احوال تاگور را معرفی می‌کند، آن گاه در فصول بعدی اندیشه‌های عرفانی، آموزه‌های اخلاقی و اجتماعی او را بررسی می‌نماید. در فصل انتهایی کتاب، مقاله معروف تاگور تحت عنوان 'بحران تمدن' بررسی و ارزیابی می‌شود. تاگور در این گفتار، بار دیگر بر اصول جهان شمولی و امید به انسانیت تأکید نموده است. نویسنده در بخشی از این کتاب خاطر نشان کرده است: 'در اندیشه تاگور، انسان ماهیتی دوگانه دارد: هم بدنی است طبیعی با نیازهای جسمانی و فیزیولوژیک، هم روحی است چنان توانا که نیازها را به استیلا می‌بخشد و آزادی خلاقه او را به کار می‌اندازد. انسان بر طبیعت تأثیر می‌دهد و هنر و زیبایی می‌آفریند. ولی در آفرینندگی چنان هشیاری از خود بروز می‌دهد که می‌تواند نفس محدودیت‌ها را بشکافد و خود را به تعالی برساند.'

۲۵۰- خاطره‌ای در درونم است: گزینه شعرهای عاشقانه.

آناندیری یونا آخمتاوا؛ مترجم: احمد پوری؛ ویراستار: کاظم فرهادی - تهران: نشر چشمه - ۱۲۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۱۹۴-۹۵-۸

۲۵۱- روشنفکران و عالیجنابان خاکستری (دفتر اول تا ششم).

ویتالی شتالینسکی؛ مترجم: غلامحسین میرزاصالح - تهران: مازیار - ۲۷۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۷۶-۰۸-۸

ادبیات زبانهای آفریقایی - آسیایی (حامی و سامی)

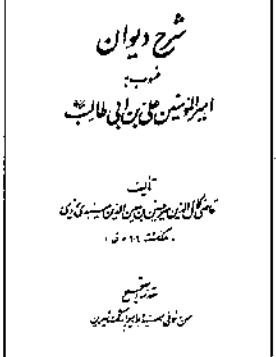
۸۹۲

چاپ اول

۲۵۲- شرح دیوان منسوب به امیرالمومنین علی بن ابی طالب علیه‌السلام.

حسین بن معین‌الدین میدی؛ مقدمه: حسن رحمانی، ابراهیم اشک‌شیرین - تهران: مرکز نشر میراث مکتوب، میراث مکتوب - ۹۴۰ ص. - وزیری (گالینگور) - ۴۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۷۸۱-۳۹-X

قاضی میرحسین میدی ملقب به کمال‌الدین (وفات ۷۸۹ هـ) شرحی از دیوان منسوب به امام علی (ع) فراهم آورده که اینک تصحیحی از آن با مقابله نسخ متعدد به چاپ رسیده است. مصحح در مقدمه کتاب از احوال و آثار قاضی میرحسین میدی سخن می‌گوید. سپس نسخه‌های مورد استفاده در تصحیح این اثر را معرفی می‌کند و در پی آن نمونه‌هایی از آن نسخه‌ها را به طبع می‌رساند. سپس متن اصلی کتاب را با ذکر نسخه بدل در پاورقی فراهم می‌آورد. یادآور می‌شود اشعار حاضر که به زبان عربی بوده با شرح مفردات و معانی آیات، همچنین با ذکر اشعار مشابه فارسی تدوین یافته است.

۲۵۳- مجموعه داستانهای بهلول عاقل شامل: حکایات شیرین و پند و اندرز.

گردآورنده: محمود متدین - تهران:

رجیمی - ۲۲۴ ص. - جیبی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه.

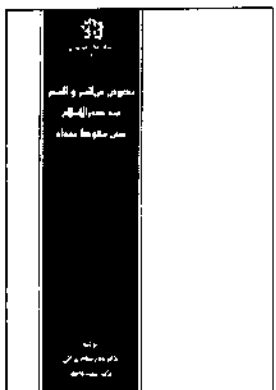
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۴-۵

چاپ اول

۲۵۴- نصوص من النثر و الشعر منذ صدرالاسلام حتى سقوط بغداد.

نادر نظام‌تهرانی، سعید واعظ - تهران: دانشگاه علامه طباطبائی - ۳۲۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۲۳-۵۳-۷

کتاب حاضر، برگزیده‌ای است از نظم و نثر عربی کهن که از میان آثار سرایندگان و نویسندگان صدر اسلام تا هنگام سقوط بغداد به دست هولاکو، انتخاب گردیده است. ابتدا شاعر یا نویسنده به اختصار معرفی می‌شود، سپس نمونه‌ای از آثار او - همراه با شرح پاره‌ای از واژگان در زیرنویس - درج می‌گردد.

ادبیات زبانهای اورال - آلتایی، سیبریایی قدیم و ...

۸۹۴

چاپ اول

۲۵۵- امواج غم، یا، جلد دوم امواج غم.

جمشید خیاط زاده - تهران: پیری - ۴۴۸ ص. - جلد دوم - جیبی (گالینگور) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۳-۴۷-X

چاپ اول

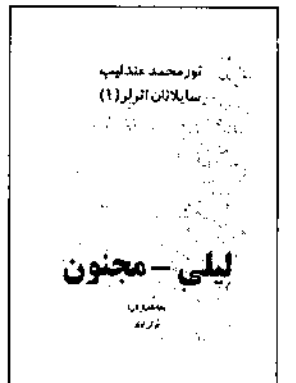
۲۵۶- برگزیده آثار نورمحمد عندلیب: لیلی - مجنون.

به‌اهتمام: کرک ز لوق؛ ویراستار: محمود عطاگزیلی - تهران - ۱۴۴ ص. - جلد

اول - وزیر (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:

Saylanan eserler

شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۲۷۷-۲

کتاب برگردانی است از قصه 'لیلی و مجنون' به زبان ترکی که با نظم آمیخته با نثر فراهم آمده است.

۲۵۷- رنگارنگ کریمی شامل:
جلدهای اول، دوم و سوم.

شاعر: حسین کریمی - تهران: پیری -
۶۰۴ ص. - وزیر (گالینگور) - ۲۰۰۰
ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۰۳-۸

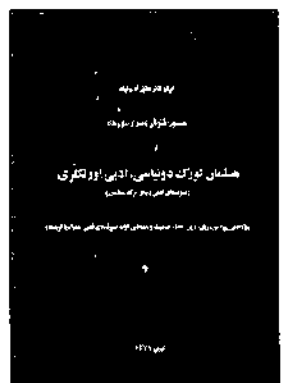
۲۵۸- سلام کلامی.

شاعر: ولی الله کلامی زنجانی - تهران:
پیری - ۴۳۶ ص. - جلد یازدهم - جیبی
(گالینگور) - ۱۴۰۰ ریال - چاپ دوم /
۱۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۵۰-X

چاپ اول

۲۵۹- مسلمان تورک دوتیاسی،
ادبی اورنگلری (نمونه‌های ادبی
دنیای ترک مسلمان) (پژوهشی
پیرامون زبان، دین، ...)

حسین شرقی - تهران: حسین شرقی -
۸۰ ص. - وزیر (شمیز) - چاپ اول /
۲۵۰۰ نسخه

در ابتدای کتاب اطلاعات مفصلی از زبان ترکی به دست داده می‌شود و در پی آن

اشعاری متناسب با فرهنگ بومی که
نمونه‌هایی است از ادبیات مردم ترکی
زبان، فراهم می‌آید.

۲۶۰- یادگار سعید مدایح و
مراثی اهل بیت علیهم السلام.

ولی الله کلامی زنجانی - تهران: پیری -
۴۳۲ ص. - جلد دهم - جیبی
(گالینگور) - ۱۴۰۰ ریال - چاپ دوم /
۱۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۴۹-۶

نمایه عنوان

آخرین پیام ۲۰۳
آخرین دیدار (مجموعه شعر) ۷۱
آماج غم، یاد، جلد دوم امواج غم ۲۵۵
آمن، گناه من نبود: گزیده ابیات
معاصر شعرهای آزاد (نیمایی) ۷۲
آنها که دوست دارند

۲۱۲-۲۱۲-۲۱۱-۲۱۴
آوای نور ۷۳
ادبیات مرده است و چند اثر دیگر ۲۱۵
ارغنون: مجموعه شعر ۷۴
ارمغان صبح: گزیده قصاید خاقانی
شروانی ۲۸
از رنجی که می‌بریم ۱۴۰
از عشق و دیگر شایطین ۲۴۰
از کوهسار بی‌فریاد ۳۰
اسرار عشق و شهادت ۷۵
آشک خون: مناقب و مراثی حضرت
سیدالشهداء علیه‌السلام ۲۲
اطلس بانو: مجموعه داستان ۱۴۱
اکنون اسب و اصل ۷۶
انواع ادبی ۱
ای کاش انسانها ... ۱۴۲
با ذره تا بی‌نهایت مهر ۱۴۳
پایک، عشق، حماسه ۱۴۴
باد ما را با خود خواهد برد ۷۷
باغ گداز ۲۳۸
باغ گیلای ۷۸
باغ مارشال ۱۴۵
بر حریر باد (کوچ رنج‌باز) ۱۴۶
برگزیده آثار نورمحمد عندیلی: لیلی -

مجنون ۲۵۶
بگشای لب ۱۴۷
بلندیهای یادگیر: عشق هرگز نمی‌میرد
بودن دشوار آدمی ۲۳۸
بوستان سعدی (سعدی نامه) ۱۹۳
بوستان: از روی نسخه تصحیح شده
محمدعلی فروغی ۴۱
بوی گندم ۴۲
بی تو مرا ۱۴۸
پر ۷۹
پر ۲۳۹

پرنیان هفت رنگ: تحلیلی از زندگی
و شعر فرخی سیستانی با گزیده اشعار ۳۱

پروین اعتصامی ۶۹
تابو و بومیل ۲۰۴
تاراج ۱۴۹

تاریخ ادبیات ایران: خلاصه جلد چهارم
تاریخ ادبیات در ایران از پایان قرن
هشتم تا اوایل قرن دهم هجری ۱۸
تاگور وجدان بشر ۲۴۹
تبیین جایگاه داستان در ادبیات نمایشی
ترانه‌ها ۲۰۸
ترنم مردی که عاشق است: مجموعه
شعر ۸۰
تصفیها، ترانه‌ها و سرودهای ایران زمین
تقصیر من نبود (مجموعه شعر) ۸۱
تدیس عشق ۲۰
تویی در آسمان قلم ۸۲
نمره القریب (نوشه راه) ۱۵۰
جنگ مقصود: چکانا ۸۴
حافظ: بر اساس نسخه سید عبدالرحیم
خلخال ۵۰
حافظ، راز سر به مهر ۵۱
حالا حکایت ماست: ۲۰۰
با تجدیدنظر و حذف اضافات ۸۵
حدیث بی‌قراری ی ماهان ۱۹۴
حدیث مهر: از طلم میوه متنوعه ۱۵۲
حزین عشق ۲۵۰
خاطره‌ای در درونم است: گزیده
شعرهای عاشقانه ۲۳۰
خانواده جولای ۸۶
خراب یک شهر شراب ۳۲
خری وه ۲۰۵
خوابزده ۱۵۳
خوابی در هیاهو ۱۵۴

داستان شیرین ملانصرالدین: شامل
حکایات شیرین و دلپذیر ۱۹۷
داستانهای پهلوانی و عیاری ادبیات-
فارسی ۱۵۵
داستانهای شاهنامه ۱۵۶
داستانهای عاشقانه ادبیات فارسی ۸۷
دالان بهشت ۱۵۷
دایره گچی قفقازی 'نمایشنامه'
دختر شاه پریان ۲۳۴
در غروب ۱۵۸
در بی‌درمان ۸۸
درد عشق: اشعاری از آصف قهفرخی ۸۹
دشمن عزیز: زمانی دیگر از
شخصیتهای بابا لنگ‌دراز ۹۰
دفتر میوه‌ها ... ۱۰۱ شعر ۱۳۷۷ - ۳۷۰
دلبرانه ۹۱
دوازده روز طولانی ۱۵۹
ده بچه زنگی ۱۶۰
دیاری: پهنو نامور زنگاری ۲۳۱
سکالو و موناجاتی خواناسان ۲۰۶
دیدار با کعبه جان: درباره زندگی
آثار و اندیشه خاقانی ۳۹

دیوان باباطاهر عریان ۳۳
دیوان پدیده تبریزی: شامل غزلیات ۹۲
دیوان حافظ ۵۲-۵۲

دیوان حافظ بر اساس نسخه: غنی
و قزوینی ۵۴
دیوان حافظ خوش کلام: بر اساس
نسخه قزوینی و غنی ۵۵-۵۵
دیوان حافظ: بر اساس نسخه علامه
محمد قزوینی، دکتر قاسم غنی ۵۷
دیوان حافظ: خواجه شمس‌الدین
محمد حافظ شیرازی (ره) از روی
نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم
غنی ... ۵۸
دیوان خواجه شمس‌الدین
محمد حافظ شیرازی ۶۱-۵۹
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ
شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح
شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی ۶۲
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ
شیرازی: از روی نسخه محمد قزوینی
و قاسم غنی ۶۲
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد
حافظ شیرازی: با مقابله از نسخه محمد
قزوینی و دکتر قاسم غنی ۶۰
دیوان غزلیات مولانا شمس‌الدین
محمد خواجه حافظ شیرازی: با معنی
واژه‌ها و شرح ابیات و ... ۶۴
دیوان قصاید و مثنویات و تمثیلات
و مقطعات پروین اعتصامی ۷۰
دیوان کامل رهی (سایه عمر - آزاده -
ترانه‌ها) ۹۳
دیوان میررضی دانش مشهدی ۶۷
دیوانی وهلی دیوانه ۲۰۷
راز کبوترها ۱۶۱
راهنمای ادبیات فارسی (۱) سال اول
دبیرستان ۱۱-۱۰-۹
راهنمای ادبیات فارسی (۲) سال دوم
دبیرستان ۱۴-۱۳-۱۲
راهنمای ادبیات فارسی (۳) سال سوم
دبیرستان ۱۷-۱۶-۱۵
رایحه امید (مجموعه داستان کوتاه) ۱۶۲
رباعیات حکیم عمر خیام ۳۴
رنج و سرمستی ۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰
رنگارنگ کریمی شامل: جلد‌های اول
دوم و سوم ۲۵۷
روایت ۱۶۲
روحی خیس، تنی تر و صبح در ساک
روزی ما دوباره ... ۹۴
روش نامه‌نگاری و انشاء شامل: ۹۵
نمونه نامه‌های اداری و خصوصی و
نوع ... ۲
روش نوین نامه‌نگاری شامل: نامه‌های
اداری و حقوقی ۳
روشنان: هجده داستان کوتاه ۱۶۴
روشنفکران و عالیجنابان خاکستری
(دفتر اول تا ششم) ۲۵۱

ره یافته عشق ۱۶۵
زبان حال ریاضی‌دان ۴
زندگانی گوته ۲۳۳

زنی که هر روز، راس ساعت ۶ صبح
می‌آمد ۲۴۱
زیر باران (دو قصه) ۱۶۶
سایه‌های محبت ۱۶۷
ستارگان همچون غبار ۲۲۱
سروده‌های اسلامی 'مجموعه‌ای
زیبا از بهترین سروده‌های اسلامی
از شاعران معاصر ۲۳
سعادت مینا ۱۶۸
سقوط انسان: مجموعه‌ای از داستان
های تخیلی از نویسندگان معاصر
غرب ۵
سلام کلامی ۲۵۸
سنگ و تاتیه: مجموعه شعر ۹۶
سه دفتر: گناه دریا، ابر و کوچه
بهار را باور کن ۹۷
سه‌شنبه‌ها با موری ۲۳۲
سهمی از همه ترانه‌ها ۹۸
سبب: نگاهی تازه بر اشعار سهراب
سپهری ۹۹
شازده احتجاب ۱۶۹
شاعری از گیلان زمین: دیوان
اشعار میراحمد ثاراللهی (تاری) ۱۳۴۷ -
۱۲۸۳ ه. ش ۱۰۰
شاه کلید ۱۷۰
شاه لیر، مکبت ۲۳۶
شب‌های مهتابی ۱۷۱
شبهای زیبای ایران (سفرنامه) ۲۳۹
شرح جامع مثنوی مثنوی
شرح دیوان منسوب به امیرالمومنین
علی بن ابی طالب علیه‌السلام ۲۵۲
شرق بنفشه ۱۷۲
شکل سکوت ۱۰۱
شمس تبریزی ۲۷
صدای شعر امروز ۱۳۳
عروس زمستان (مجموعه شعر) ۱۰۲
عصیان زده: حماسه شهید ستواندوم
ونلیقه مهندس احمد ترابی فارغ
التحصیل دوره اول دانشگاه صنعتی
شریف ... ۱۷۳
عقل عذاب منی دهد (شعرهای دی‌ماه
۷۵ تا فروردین ۷۸) ۱۰۳
عمر خیام (حکیم و شاعر) ۳۵
غروب یکشنبه ۱۰۴
غزلیات حافظ شیرازی بر اساس نسخ
معتبر ۶۵
فریاد زمان ۱۷۲
فریب خوردگان عشق؟ ۱۷۵
فصل بی‌تابی‌ها ۱۰۵
قصه اسماعیل و لیلی ۱۷۶
قصه‌های نصرالدین ۱۹۸
قطعاتی از ادبیات فرانسه ۲۳۷
ققنوس: یک نمایشنامه برای خواندن
(دفتر اول تا ششم) ۱۳۵

کاشی‌های ساده	۱۰۶	قصایدی از خاقانی	۴۰	آخماتووا، آنا آندری‌یونا	۲۵۰	بهرامی، علی	۲	رحمانی، حسن	۲۵۲
کاکتوس وحشی	۱۷۷	مرگ بید	۱۲۴	آخوندی، مه‌ری	۷۱	په‌زادی‌اندوه‌ج‌ردی، حسن	۵۵-۵۶	رحمانی، مه‌ری	۱۹۴
کیوت‌ران خونین‌بال: نمایش‌نامه	۱۳۶	مرگ سوشیانس: منظومه	۱۲۵۰	آذری‌نجف‌آبادی، الله‌وردی	۱۷۱	بهلول، وحید	۲۴۶	رحیمی، فیهی‌مه	۱۹۱
کتابخانه بابل و ۲۳ داستان دیگر	۲۴۲	مروارید مه‌ر: مجموعه شعرهای دریانی	۱۲۶	آریان‌فر، محمدرضا	۹۸	بیات‌م‌وح‌د، شه‌رزاد	۷	رسولی‌پور، فاطمه	۱۶۵
کشتی چرخ‌دار	۲۳۲	آقای، محم‌دعلی	۱۲۷	آسیم‌وف، آیزاک	۲۲۱	پارس‌ی، علیرضا	۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸	رسولی، رحیم	۹۵
کنجه ماهی (رمان)	۲۳۶-۲۳۵	مژده رحمت	۱۲۷	آل‌اح‌مد، جلال	۱۸۹-۱۴۰	پاشنگ، مصطفی	۱۵۹	رشاد، علی‌اکبر	۱۱۹
کلام انتظار	۱۰۷	مسلمان تورک دونیاسی، ادبی اورنگ‌کاری	۱۲۸	آل‌اح‌مد، شمس	۱۸۹	پدیده‌تیریزی، مح‌مود	۹۲	رضایی، مح‌سن	۱۲۴
کلید آرزوها	۱۷۸	(نمونه‌های ادبی دنیای ترک مسلمان)	۲۵۹	آلبوم، میچ	۲۲۲	پورابراهیم، مح‌م‌دهادی	۹۹	رضوی‌نیا، مح‌ب‌وبه	۱۷۱
کوه پنجم	۲۴۴-۲۴۳	(پژوهشی پیرامون زبان، دین، ...)	۱۲۸	ابدالی‌روست‌ی، حسن	۱۵۲	پورت‌ر، کاترین‌آن	۷	رواسانی، داود	۳۶-۳۷
کیمی‌اک‌ر	۲۴۵	مضرب عشق: نمایش‌نامه	۱۲۸	ابراهیمی، صدیق‌ه	۲۴۰	پوررضائی‌ان، مه‌دی	۱۷۹	روبن، قاسم	۲۲۸
کینه (... معمایی - پلیسی)	۲۲۳	مکاشفه هشت: به تماشای شعر سهراب	۱۲۸	اح‌مدی، مح‌م‌د‌رضا	۱۱۷-۱۸۲	پوری، اح‌مد	۲۵۰	روحی، حسن	۱۵۹
گزارش به نسل بی‌سن فردا	۱۹۵	سهری	۲۴۶	اح‌مدی، بیرجندی، اح‌مد	۲۲	پویامهر، کاظم	۱۴۹	روسنی	۲۲۳
گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان	۱۸۳-۱۸۲-۱۸۱-۱۸۰-۱۷۹	مکتوب	۱۸۷	اح‌مدی، مح‌م‌د‌باقر	۱۲۳	تجار، راضیه	۱۸۱	رویانی، جواد	۳۲
گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر	۱۱۴-۱۱۳-۱۱۲-۱۱۱-۱۱۰-۱۰۹-۱۰۸	ملکه ورن	۱۸۷	اح‌مدی، مس‌عود	۹۴	ترابی، مح‌مد	۱۸	زاوی، امیل	۲۳۹
گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر	۱۱۴-۱۱۳-۱۱۲-۱۱۱-۱۱۰-۱۰۹-۱۰۸	منطق فرهنگی سرمایه‌داری	۲۰۹	اح‌مدی، ث‌الث، مه‌دی	۷۴	تقی‌زاده، صف‌ر	۲۱۰	زرین‌کوب، عبدال‌ح‌سین	۳۹
گزیده اشعار ابتاد سراج‌الدین قمری	۱۱۴-۱۱۳-۱۱۲-۱۱۱-۱۱۰-۱۰۹-۱۰۸	متاخر (مقالاتی درباره پست مدرنیسم)	۱۸۸	اخوان‌ثالث، مه‌دی	۱۵۳	تیموری، نیک‌تا	۲۴۱	زمانی، کریم	۴۳-۴۴-۴۵-۴۶
آملی	۴۸	مهر مادر (مجموعه‌ی داستان)	۱۸۸	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	تاراللهی، اح‌مد	۱۰۰	زواریان، زه‌را	۱۸۰
گزیده اشعار سیف فرغانی (شاعر قرن هفتم و هشتم)	۶۶	مهم‌ان و چند داستان دیگر	۷	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ت‌امنی، ش‌س‌رین	۱۵۰	زیادی، غ‌زیزالله	۱۱۲
گزیده اشعار فارسی اقبال لاهوری :	۱۲۰-۱۱۹-۱۱۸-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۵	ناتان و تبیل	۲۲۷	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	جام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
با مقدمه‌ای اجمالی پیرامون زندگانی آثار، افکار و گزیده کتابشناسی شاعر	۱۲۱	نام‌های تهران (شامل ۱۵۴ نام از رجال دوران به سید حسن تقی‌زاده)	۱۹۶	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گزیده اشعار نیم‌ا پوشیچ	۱۲۲	نج‌وای دل (مشاعره)	۱۹۶	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گزیده اشعار وحشی بافقی	۶۸	نسیم عشق (مجموعه‌ی شعر)	۱۲۹	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گزیده‌ی سخن بزرگان و اندیشمندان	۶	نصوص من	۱۲۹	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
جنگ نظم و نثر	۶	النثر و الشعر منذ صدرالاسلام حتی سقوط بغداد	۲۵۴	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گستره محبت	۱۸۲	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گل‌های اح‌مدی: شاد دل‌های توسل	۲۴	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
با ترجمه منظوم به سبک نوحه‌خوانی	۲۴	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گل‌های حسینی شامل: زیارت عاشورا همراه با اشعار و نوحه‌های سینه‌زنی	۲۵	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گل‌های حسینی: شامل زیارت عاشورا همراه با اشعار و نوحه‌های سینه‌زنی	۲۶	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گل‌های اح‌مدی: شامل دعای توسل	۲۹	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
با ترجمه منظوم به سبک نوحه‌خوانی	۲۹	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گل‌هایی از گلستان	۱۸۵	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
گنج: با هم بودن	۱۳۷	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
لطیفه‌های شیرین	۲۰۲	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
ماجراهای آقارحمت	۲۰۱	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
متن درست و کامل رباعیات باباطاهر	۳۶	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
متن درست و کامل رباعیات خیام	۳۷	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مثل سکوت: مجموعه شعر	۱۲۳	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مثنوی معنوی	۴۹	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مجموعه داستان شایرک	۱۸۶	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مجموعه داستانهای بهلول اقل‌ل شامل	۲۵۳	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
: حکایات شیرین و پند و اندرز	۲۵۳	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مجموعه شعر از آتش خیمه‌های عاشورا: مسابقه شعر معلم	۲۷	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مجموعه شعر در باغسار شعر معلم :	۱۳۴	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مسابقه شعر معلم	۱۳۴	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸
مرثیه خوان مناین (گزیده و شرح	۱۰۶	نغمه‌های جل‌وید: ارمنانی به جوانان معاصر	۱۳۰	اردشیری، اب‌راهیم	۱۵۳	ج‌ام‌شیر، منصور	۱۰۷	سبزواری، حمید	۱۱۸

عباسی قصیری، کیومرث	۱۱۳	محبی نژاد، غلامعلی	۵۵-۵۶	هنری لوز، جرج	۳۳۲	حسین شرقی: تهران	۲۵۹	گنجینه: تهران	۶۱-۷۰
عبدالقاسم زاده منوری، نورالدین	۱۵۱	محمدزاده اصل، سوسن	۷۹	یارشاطر، احسان	۱۵۶	خانه سبز: تهران	۲۰	گوهرشاد: تهران	۱۷۱-۲۲۴
عبدی فرد، حمید	۱۹۷	محمدی، مجید	۲۰۹	یغمایی، اقبال	۱۵۵-۸۷	خورشید: تهران	۲	گویه: تهران	۷۲
عرب عامری، حمید	۸۱	محمدی، محمدحسین	۴۰	یوسف نیا، سعید	۱۱۰	دانشجو: همدان	۱۲۳	مازیار: تهران	۸۵-۲۵۱
عطاکزلی، محمود	۲۵۶	محمدی ملایری، احمد	۳۶-۳۷	یوگاندا، پارمیانسا	۳۲	دانشگاه علامه طباطبائی: تهران	۲۵۴	ماهیدشت: کرمانشاه	۱۳۳-۲۰۵
عقدائی، تورج	۸	محمودی، سهیل	۸۰			درخت بلورین: تهران	۹۵	مجید: تهران	۹۳
علوی، بزرگ	۱۶۳	محمودی، عبدالرحیم	۲۰۶			دژ: تهران	۱۹۷-۵۰	محبوب: تهران	۷۹
علی اکبرزاده، مهدی	۱۶۲	مدرس صادقی، جعفر	۱۷۰	نمایه ناشر					
علی پور، منوچهر	۱۴۰	مستشارنیا، عفت	۳۹	(یونیسف) صندوق کودکان سازمان		دوران: تهران	۲۴-۲۵-۲۶-۲۹	محور: تهران	۱۰۲
علیزاده، بهرام	۱۰۵	مسرت، حسین	۶۸	ملل متحد: تهران	۱۶۸	دوران: تهران	۵۴-۵۷	مرسا: تهران	۱۰۴-۱۴۸
عندلیب، سیده	۲۲۵	مشفق، مازیار	۲۲۹	آتیه: تهران	۲۱۵	دوران: تهران	۷۶-۹۶-۱۲۹	مرکز نشر میراث مکتوب: تهران	۲۵۲
غریب، نیما	۸۹	مشکین قلم، سعید	۲۰	آذنا: تهران	۱۰۶	رجبی: تهران	۲۲-۲۵۳	مروارید: تهران	۲۳-۲۰۰
غلامی، محمود	۱۶۶	مشیری، فریدون	۹۷-۱۲۶	آصف: تهران	۹۰	روزگار: تهران	۲۲-۸۱	معین: تهران	۸۲
غنی، قاسم	۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۹-۶۱	مصطفوی کاشانی، لیلی	۳۳۰	آفرینه: تهران	۵۹	روزنه: تهران	۱۹۸	منشور دانش: تهران	۹-۱۱-۱۲-۱۳
غیرانژاد، حمید	۳۳-۳۴	مظفری، مزگان	۱۵۱	آفاقونی برهانی: تهران	۷۵	زریاب: تهران	۱۵۸-۱۶۱	میراث مکتوب: تهران	۲۵۲
فرخی، باجیلان	۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰	معلم دامغانی، علی	۱۱۵	آنا: تهران	۱۷۶	زوار: تهران	۴۰	میلاد: تهران	۱۲۲
فروزنده، مهدی	۶۲	معمری، محمدحسن	۹۳	آوای نور: تهران	۱۲۰	سازمان اوقاف و امور خیریه: تهران	۲۲	نادی: تهران	۷-۱۵۱
فروغی، محمدعلی	۳۳-۳۴	معینان، مهدی	۷۰-۱۵۶	آهنگ: تهران	۲۴۰	ستایش: تهران	۲۳۳-۲۳۲	ناصر قم: قم	۲۳
فرهادی، کاظم	۲۵۰	مقدسی، شهرام	۱۱۶	آیدین: تهران	۱۳۹-۱۸۸	سخن: تهران	۲۹-۱۹۲	نخستین: تهران	۱۷۳
فریزر، شیلا	۲۳۲	مقصودی، روزبه	۸۴	اردیبهشت: تهران	۱۵۰	سروش: تهران	۹۲	ندای فرهنگ: تهران	۷۷-۱۰۰
قدیری، نسرتین (کافی)	۱۸۴	مقصودی، قربانعلی	۸۴	ارغنون: تهران	۱۷۵	سعدی: تهران	۵۸	نذیر: تهران	۲۱-۸۶-۱۲۵-۱۴۲-۱۸۵
قدیمی، فریدون	۲۲۷	مندی پور، شهریار	۱۷۲	اساطیر: تهران	۲۱۱-	سمن: تهران	۵۵-۵۶	نشانه: تهران	۹۸
قراچه داغی، مهدی	۲۲۲	منصور، جهانگیر	۵۷	آشاد: تهران	۵۱-۹۹	سهیل: تهران	۱۰۱-۱۶۳	نشر اسلامی فرهنگ ملل: تهران	۲۰۱
قربانی (نوا)، بابراهیم	۷۳	منطق تبریزی، احد	۱۳۳	اطلاعات: تهران	۴۳-۴۴-۴۶	سیمرغ: تهران	۸۳	نشر چشمه: تهران	۹۷-۱۲۶-۱۲۵-۱۹۰
قزوینی، محمد	۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۹-۶۱	مواف، بویلیام سامرست	۷	اعظم: تهران	۸۹	شایگان: تهران	۷۱	نقش سیمرغ: تهران	۸۰-۱۴۱-۱۶۶
قلاجوری، داود	۲۱۵	موحد، محمدعلی	۲۷	اقبال: تهران	۶۳	شقایق: تهران	۵۲-۵۳	نقش سیمرغ: تهران	۸۰-۱۴۱-۱۶۶
قلم دوست، سیامک	۱۰۴	مولای، محمدسرور	۳۹	البرز: تهران	۱۳۷-۱۹۴-۲۲۲	شیرمحمدی: تهران	۳۶-۳۷	نقش قلم: تهران	۸۴
قهرمان، دل آرا	۲۴۴	مولوی، جلال الدین محمد بن محمد	۳۹	امیر کبیر: تهران	۴۸-۶۶-۱۲۱	شیرین: تهران	۲۴۱	نگارینه: تهران	۷-۱۰۷
قهرمان، محمد	۶۷	مولوی، عباسعلی	۳	انتشارات کردستان: تهران	۲۰۶-۲۰۷	صالحین: تهران	۴۰	نگاه: تهران	۱۴۴
کاسب، عزیزالله	۶۱-۶۳	مولوی، محمد	۳	لوحدی: تهران	۱۲۵-۱۲۶-۱۵۴	صبح روشن: تهران	۲۷-۱۳۳	نگاه سبز: تهران	۵
کامو، آلبر	۷	مومنین، رضا	۱۴۲	ایما: تهران	۷۸	صفی علیشاه: تهران	۶۴-۲۳۹	نمونه: تهران	۶۹
کاویان، نامیر	۱۷۸	مهابادی، بهمن	۱۳۳	بازتاب: تهران	۲۳۷	صنوبر اصفهان	۱۳۱	نورین سیاهان: اصفهان	۱۵۳
کریمی، محمدجعفر	۱۶۰	مهردیان، مهرداد	۲۱۶	برگ زیتون: تهران	۲۳۹	طرح نو: تهران	۲۵-۴۷-۱۹۹	نوید شیراز	۹۱
کریستی، آگاتا (میلر)	۲۳۱	مهدیخانی، غلامعلی	۷۸	بلور فروشان: تهران	۲۰۳	طهوری: تهران	۱۳۲	نیستان: تهران	۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱
کریم پور، حسن	۱۴۵-۱۵۴	میهی، حسین بن معین الدین	۲۵۲	بوستان توحید: تهران	۱۹	عابد: تهران	۱۲۷-۱۶۲	نیکان: تهران	۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸
کریمزاده، منوچهر	۱۹۹	میرزا صالح، غلامحسین	۲۵۱	به آفرین: تهران	۲۸-۱۵۹	علم: تهران	۱۴۹	نیلوفر: تهران	۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹
کریمی، حسین	۲۵۷	میرزاویزی، مجید	۱۴۳	پارس سینا: تهران	۱۳۳	فرادید: تهران	۱۲۸	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
کریمی، رحمان	۱۷۴	میرصادقی، جمال	۱۶۴	پایتبه: تهران	۲۰۴	فردوس: تهران	۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱		

زبان‌شناسی

۴۱۰

چاپ اول

1- An introduction to language.

Robert Rodman, Victoria Fromkin. - تهران: عباسی. - ۲۸۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب متضمن مباحثی است درباره زبان و زبان‌شناسی که به زبان انگلیسی به طبع رسیده است. نگارنده در کتاب حاضر، نکاتی را درباره پیشینه زبان و پیدایش آن، چگونگی گسترش زبان، مفاهیم زبان، به کارگیری زبان در کودکان و نظایر آن، مطرح ساخته. همچنین مثال‌ها و تصاویر متعددی را در خصوص زبان و زبان‌شناسی فراهم آورده است.

زبان‌شناسی کاربردی، کاربرد
استاندارد

۳۱۸

چاپ اول

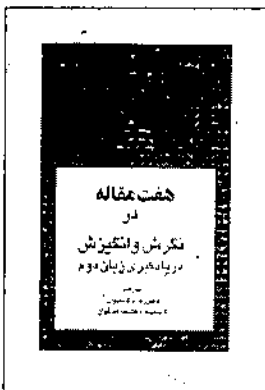
۲- هفت مقاله در نگرش و انگیزش در یادگیری زبان دوم.

رابرت گاردنر، والاس لامبرت؛ مترجم: زهره کسانیان. - اصفهان: چهارباغ. - ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
Seven articles in attitudes and motivation ...

شابک: ۹۶۴-۹۲۴۳۷-۰۰-۵
کتاب، متضمن هفت مقاله است درباره نگرش و انگیزش در یادگیری زبان دوم که از دیدگاه روان‌شناسی اجتماعی شرح و تبیین می‌شود. نویسندگان این مقالات، تاثیر عواملی چون نگرش یا طرز فکر یادگیرنده را نسبت به افرادی که زبان آنان را می‌آموزد، نیز انگیزش وی را - که ممکن است ابزاری یا انضمامی باشد -

بررسی می‌کنند. در مقاله اول، تاثیر هوش کلامی، شدت انگیزش، هدف محصلین از آموختن زبان و استعداد

زبانی در یادگیری زبان دوم ارزیابی می‌شود. در مقاله دوم، تاثیر طرز نگرش محصل نسبت به جامعه زبان دوم بررسی می‌گردد. در مقاله‌های سوم و چهارم طرز نگرش یک زبان‌آموز نسبت به جامعه زبانی دیگر و رابطه آن با یادگیری زبان ایشان، همچنین هوش و استعداد زبانی و ارتباط آنها با یادگیری زبان دوم بررسی شده است. میحت مورد نظر در مقاله پنجم عبارت است از تاثیر دو زمانی بر کارکرد ذهن و چگونگی آزاد شدن فکر از جبر کلمات. در مقاله ششم نشان داده شده است که مهارت‌های زبانی متفاوت به توانایی‌های متفاوت بستگی دارد. در مقاله هفتم، طی آزمونی، این نتیجه به دست داده می‌شود که طرز نگرش یک شنونده نسبت به اعضای یک گروه خاص به زبانی که به کار می‌برند تعمیم می‌یابد.

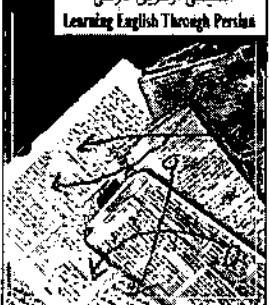
ریشه‌شناسی زبان فارسی
۳۱۵۲

چاپ اول

۳- فراگیری زبان انگلیسی از طریق فارسی.

علیرضا بهرامی؛ ویراستار: مهری مجبی، فاطمه بهرامی، شهرار مکملی. - تهران: گویه. - ۱۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۴۶۸-۴-۳

در کتاب، مجموعه‌ای از واژگان که در

دو زبان انگلیسی و فارسی کاربرد یکسانی دارند، به همراه مشتقات آنها گردآوری شده است.

چاپ اول

۴- فرهنگ لغات و اصطلاحات دخیل در زبان فارسی.

گردآورنده: اکبراسدالله شهریار، ناصر ماهوتی. - ارومیه: اداره کل آموزش و پرورش آذربایجان غربی، معاونت آموزش عمومی. - ۲۷۶ ص. - رقی (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

زبان فارسی - واژه‌نامه‌ها

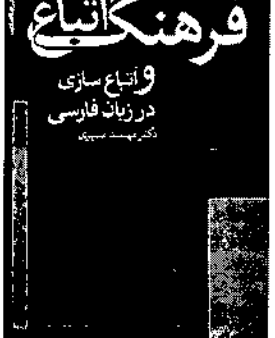
۳۱۵۳

چاپ اول

۵- فرهنگ اتباع و اتباع‌سازی در زبان فارسی.

مهشید مشیری. - تهران: آگاهان ایده. - ۱۳۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۱۱۵-۷-۹

نویسنده در مقدمه کتاب، 'اتباع' را چنین تعریف می‌کند: 'اتباع' جمع 'تابع' است و 'تابع' در اصطلاح دستور، لفظی فرعی است که پیش یا پس از کلمه اصلی (اسم، صفت، قید، عدد، فعل، صوت، ...) آورده می‌شود تا معنی آن کلمه را تشدید کند یا بار معنایی جدیدی به آن بیفزاید. در واقع 'اتباع' از کلمه اصلی یا 'متبوع' تبعیت می‌کند و برای این تبعیت، ظاهری متناسب با 'متبوع' به خود می‌گیرد. وی در این بخش همچنین، از انواع تابع و متبوع (تابع و متبوع معنی دار و مهمل) با فراهم آوردن جداول و نمودارهای خاص، تارینی به دست می‌دهد و در پی آن، به ترتیب حروف الفبا و تلفظ لاتین انواع تابع و متبوع زبان فارسی را با ذکر معانی شرح می‌دهد که از آن جمله‌اند: آب و تاب، چین و شکن، خسر و نسر، چین و مایچین، کس و ناکس، گیج و ویج، هرج و مرج و...

دستور زبان فارسی

۴۱۵۵

چاپ اول

۶- دستور زبان فارسی به انضمام ۴۰۰ پرسش چهارگزینه‌ای.

تهیه و تنظیم: آرمان ساکت؛ ویراستار: احمد احمدی-سرچندی. - تهران: واژیران. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۹۴۴-۰۰-۱

چاپ اول

۷- آموزش زبان فارسی.

مهدی شریعتی؛ ویراستار: مجتبی مقیمی. - تهران: نقطه. - ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۴۸-۱۸-۷

زبان انگلیسی و
انگلساکسون

۳۲۰

چاپ اول

8- The language of newspapers.

Danuta Reah. - تهران: بلادی. - ۱۳۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

نظامهای نوشتاری و واج-
شناسی زبان انگلیسی

۳۲۱

چاپ اول

۹- آموزش آواهای زبان انگلیسی.

محمد عبداللہ کیلانی. - رشت: دھسرا. - ۲۵۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۶ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۴۵۸-۵-۵

چاپ اول

۱۰- الفبای انگلیسی عمو شلی.

شل سیلوراستاین؛ مترجم: رضی هیرمندی. - تهران: هستان. - ۸۸ ص. - خشتی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۹۶۵-۰۰-۹

زبان انگلیسی - واژه‌نامه‌ها

چاپ اول

۱۱- فرهنگ اصطلاحات انگلیسی (NTC)

ریچارد اسپیز، پتی کرک پاتریک؛ مترجم: پیمان مبین. - تهران: مبتکران. - ۵۶۶ ص. - وزیری (سلفون). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۰۴۵-۴

۱۲- فرهنگ جدید انگلیسی - فارسی

علی اصغر منتظم. - تهران: دژ. - ۱۰۴۸ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The new english - persian dictionary. شابک: ۹۶۴-۹۱۶۲۳-۷-۲

چاپ اول

۱۳- فرهنگ جدید انگلیسی - فارسی

علی اصغر منتظم. - تهران: دژ. - ۱۰۹۴ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The new english - persian dictionary. شابک: ۹۶۴-۶۹۵۸-۰۷۹-۹

۱۴- فرهنگ دانش فارسی به انگلیسی (با تلفظ فارسی)

مهری ریاحی، زهرا ریاحی. - تهران: ایمان. - ۳۲۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۲۰-۰۲۶-۶

۱۵- فرهنگ کاربردی دانش آموز: انگلیسی - فارسی

معصومه اشقیلی فراهانی؛ ویراستار: علی بهرامی. - تهران: رهنما. - ۴۲۲ ص. - جیبی (شمیز). - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Rahnama student dictionary english - persian. شابک: ۹۶۴-۶۰۵۲-۲۴-X

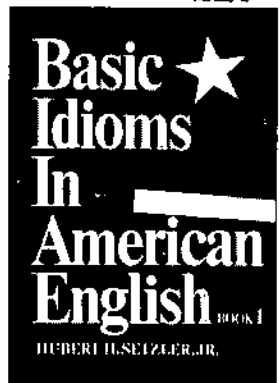
۱۶- فرهنگ همسفر پیشرو آریان پور: انگلیسی - فارسی

منوچهر آریان پور کاشانی. - تهران: جهان رایانه. - ۵۱۰ ص. - جیبی (سلفون). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۵-۵۷-۵

چاپ اول

17- Basic idioms in american english.

Hubert H. Setzler. - تهران: چاپوش. - ۱۲۴ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

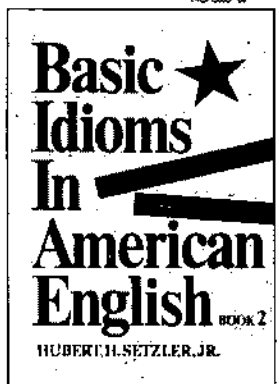

در شماره نخست از مجموعه حافظه اصطلاحات اساسی در زبان انگلیسی آمریکایی با تصاویر، متن‌های متنوع و تمرینات متعدد آموزش داده می‌شود.

چاپ اول

18- Basic idioms in american english:

Hubert H. Setzler. - تهران: چاپوش. - ۱۲۸ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

جلد دوم از اصطلاحات اساسی در زبان انگلیسی آمریکایی مشتمل بر اصطلاحات و عباراتی است که در قالب متن‌های متنوع و تمرینات گوناگون اصطلاحات موجود در زبان انگلیسی آمریکایی آموزش داده می‌شود.

چاپ اول

19- Chambers dictionary of

synonyms and antonyms. Martin H. Manser. - تهران: عباسی. - ۴۰۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

20- Oxford elementary learner's dictionary.

ویراستار: Angela Crawley. - تهران: پیکان. - ۴۶۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۴۰-۳

21- Oxford elementary learner's dictionary.

ویراستار: Angela Crawley. - تهران: طلوع. - ۴۲۲ ص. - رقی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۳-۰۷-۳

22- Oxford learner's pocket dictionary.

تهران: فاریابی. - ۴۹۶ ص. - پالتویی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

23- Oxford photo dictionary.

تهران: زیانسر. - ۱۲۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

دستور زبان انگلیسی

۲۲۵

۲۴- انگلیسی در سفر: English on trip (plus) = دوره متوسطه و پیشرفته.

گردآورنده: حسن اشرف‌الکتابی. - تهران: استاندارد. - ۲۰۸ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۱-۶

چاپ اول

۲۵- تحلیل و ساخت زمان‌ها در زبان انگلیسی.

مسعود کاظمی؛ ویراستار: زهره فروتن. - تهران: خورشید تابان. - ۱۶۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Analysis and the structure of the tenses in ... شابک: ۹۶۴-۷۰۸۶-۰۴۰-۰

در این کتاب، زمان‌های شانزده‌گانه انگلیسی، با جملات متعدد انگلیسی و ترجمه فارسی آنها، آموزش داده می‌شود. در پایان کتاب، پاسخ تمرینات متن آمده است.

چاپ اول

۲۶- خلاصه نکات مهم در گرامر انگلیسی با بیش از ۱۰۰۰ سؤال چهار جوابی انگلیسی برای شرکت کنندگان

تهیه و تنظیم: مصطفی لولویی. - تهران: میرسمعی فراهانی. - ۲۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Plus more than 1000 english tests for university ... شابک: ۹۶۴-۶۸۵۳-۱۰-۲

۲۷- ۲۰۰۰ تست زبان انگلیسی نظام جدید.

عباسقلی حیدری، محمدحسین رنجبر. - اصفهان: گلپهار. - ۲۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۶۵۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۲۸- روش تطبیقی آموزش زبان انگلیسی: متد شکوه = Caclt.

محسن شکوه. - تهران: محسن شکوه. - ۱۰۲ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۵۰۰-۰۴۳-۸

۲۹- زبان انگلیسی: گرامر - لغت - درک مطلب - تست: با فهرستهایی به ترتیب نکات گرامری کتابهای

مسعود آریانی. - تهران: مبتکران. - ۴۴۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۹۹۳-۰۹-۱

چاپ اول

۳۰- فرهنگ نکات اصلی دستور زبان انگلیسی.

ملیحه مرادی مهباندوست. - تهران: خورشید تابان. - ۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۸۶-۰۵-۹

چاپ اول

۳۱- کاربرد حروف اضافه در زبان انگلیسی.

اصغر برومند. - تهران: مشک افشان. - ۳۷۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۹۱۱-۶-X

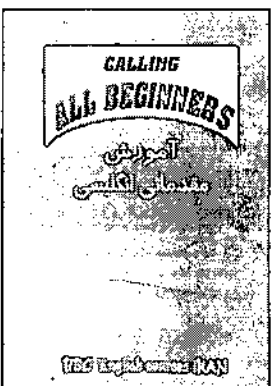
کاربرد زبان انگلیسی معیار

۲۲۸

چاپ اول

۳۲- آموزش مقدماتی انگلیسی. Calling all beginners =

تهران: گلستان کتاب. - ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

در این کتاب آموزشی، نکات برجسته و پایهای زبان انگلیسی، همراه با تمرینات مستند و توضیحات متنوع به زبان فارسی، فراهم آمده است.

۳۳- آموزش و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال سوم نظام جدید.

عبدالله قنبری. - تهران: منتشران. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۳۴- آموزش و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال سوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۳۵- آموزش و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال سوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۳۶- آموزش و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال دوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۳۷- آموزش و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال دوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۳۸- انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی با ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با الفبای فارسی

حسن اشرف‌الکتابی - تهران: استاندارد - ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و یکم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English on trip

شابک: X-۹۱۳۴۰-۷-۲-۹۶۴

۳۹- ترجمه زبان انگلیسی عمومی (دانشگاه پیام نور).

مترجم: محمدجواد حجازی - قم: حقوق اسلامی - ۲۳۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۷۱۸-۱-۹-۹۶۴

۴۰- جدیدترین خودآموز انگلیسی پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲ (سال آخر دبیرستان).

چاپ اول

منوچهر پیکری - تهران: عنایت - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۲۵۰ نسخه. شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

چاپ اول

۴۱- خودآموز و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال سوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۴۲- خودآموز و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال سوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۵۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۴۳- خودآموز و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال دوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۴۴- خودآموز و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال دوم نظام جدید.

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۱۰۶-۶۶۶۶-۹۶۴

چاپ اول

۴۵- خودآموز و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی سال دوم نظام جدید شامل: ترجمه لغات

عبدالله قنبری - تهران: انتشاران - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۸۵-۶۶۶۶-۹۶۴

۴۶- راهنمای انگلیسی برای

دانشجویان علوم انسانی A comprehensive guide book to english ... humanity =

مهدی نوروزی، پرویز بیرجندی، مترجم: هدایت موتابی - تبریز: آشتیا - ۹۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

چاپ اول

۴۷- راهنمای جامع انگلیسی برای دانشجویان علوم اجتماعی English for the students of social ... =

مترجم: نادر محمدزاده - تهران: یک زبان - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۲۳۳-۰-۳-۹۶۴

۴۸- راهنمای کامل ۱ زبان انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی شامل: ترجمه دقیق و سلیس متون و حل کیه....

مترجم: پروانه دیجوریان - همدان: دانشجو - ۱۹۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English for the students of humanities I

چاپ اول

۴۹- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان رشته آموزش و پرورش دبستانی و پیش‌دبستانی.

مترجم: حسن کلان‌فرمانفرما، لیلا محمدی‌ساده‌خو - همدان: دانشجو - ۱۴۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English for the students of pre-school and primary ...

۵۰- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان علوم پایه.

مسعود هاشمی - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) - ۲۰۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English for the students of sciences

شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

۵۱- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان فنی و مهندسی.

مترجم: حسن کلان‌فرمانفرما، لیلا محمدی‌ساده‌خو - همدان: دانشجو - ۳۷۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: gnireenigfo stneduts iht rof hsignE

چاپ اول

۵۲- راهنمای کامل انگلیسی برای کتاب خواندن متون عمومی. فریده پورگیو، ... (و دیگران): مترجم: حسن کلان‌فرمانفرما، لیلا محمدی‌ساده‌خو - همدان: دانشجو - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

چاپ اول

۵۳- راهنمای کامل زبان انگلیسی برای دانشجویان رشته کامپیوتر. منوچهر حقانی: مترجم: حسین کرابی - همدان: دانشجو - ۱۹۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English for the students of computer

شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

چاپ اول

۵۴- کتاب کار زبان انگلیسی ۱: پیش‌دانشگاهی.

بهروز کلانتری، مریم‌بانو رزائیان، ایرج بیگلر - تهران: مجد - ۱۱۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

۵۵- مکالمات انگلیسی در سفر.

علی‌اکبر گلستانی‌داریانی - تهران: آفام - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال. - ۲۲۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

چاپ اول

۵۶- مکالمات روزمره انگلیسی به فارسی: با ترجمه فارسی و تلفظ

واژه‌ها یا الفبای فارسی.

نادره شعبی - تهران: اشرافی - ۲۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۵۳۵-۹-۴-۹۶۴

چاپ اول

۵۷- یوسف و زلیخا: مجموعه آموزشی زبان انگلیسی.

مترجم: محمد عبداللہ گیلانی - رشت: دھسرا - ۳۰ ص. - وزیری (مقوایی) - ۲۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: X-۹۱۲۳۳-۰-۳-۹۶۴

چاپ اول

58- Active context english. John Shepherd, Paul Davies. - تهران: جواوش - ۱۵۶ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

در این کتاب به کمک تصاویر متعدد، متن‌های متنوع و تمرینات مختلف پاره‌ای از اصطلاحات، واژگان و گرامر مورد نیاز زبان آموزان انگلیسی، آموزش داده می‌شود.

59- Advanced vocabulary and idiom. B.J. Thomas. - بیرجند: قلمستان هنر - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

60- The canterville ghost and the model millionaire.

Oscar Wilde. - تهران: قلمستان هنر - ۴۸ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: روح کاترویل

61- Detective work.

Dereck John Escott. - تهران: ویراستار: Strange. - تهران: قلمستان هنر - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال.

چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

62- Earthdark.

Monica Hughes :بازنویسی:
John Escott :تهران: قلمستان
هنر. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰
ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
زمین تاریک

63- East, west: workbook.

Kathleen Graves, David P. Rein :تهران: زبانسرا. - ۶۴ ص. -
چاپ دوم. - رحلی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال.
- چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

64- English for students of plant protection.

Rahim Ebadi, Mohammad Reza Talebinezhad :تهران:
Fereshteh Mehrabi :سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم
انسانی دانشگاهها (سمت). - ۱۹۶ ص. -
وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
انگلیسی برای دانشجویان گیاهپزشکی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۴۱۱-۸

65- Eraser: level 3.

Robert Tine :بازنویسی:
Brent Furnas :ویراستار:
Strange :تهران: قلمستان هنر. -
۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

66- Far from the madding crowd: level 4.

Thomas Hardy :بازنویسی:
Jennifer Bassett :ویراستار:
Derek Strange :تهران: قلمستان
هنر. - ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰
ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
دور از اجتماع خشمگین

67- The ghost of genny castle: level 2.

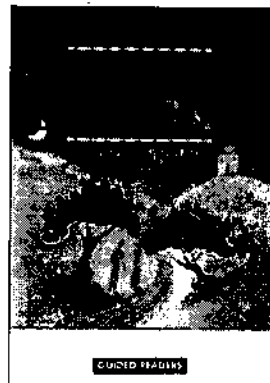
John Escott :ویراستار:
Strange :تهران: قلمستان هنر. -
۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: روح قلعه ژنی

68- The house on the hill.

Elizabeth Laird :تهران:

قلمستان هنر. - ۳۲ ص. - رقی (شمیز).
۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۸۰۰۰
نسخه.

چاپ اول

خانم‌ای بر فراز تپه داستان ساده‌ای
است به زبان انگلیسی که به گونه مصور
برای زبان‌آموزان سطح مبتدی فراهم
آمده است. مخاطبان ضمن مطالعه
داستان، با پاره‌ای از اصطلاحات و
واژگان زبان انگلیسی آشنا می‌شوند.

69- International 4.

Abbas Horri :تهران: هوای تازه.
- ۶۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰
ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
اینترنشنال ۴
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۴۸-۵-۲

70- International 8.

Abbas Horri :تهران: آروین. -
۶۴ ص. - وزیری (شمیز). - چاپ دوم /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۴۸-۶-۱

71- Jo and the eggs: grade 1.

Maggy McNorton :تهران:
و داد. - ۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰
ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

**72- Kish air elementary:
student book B-1.**

Jocelyn Potter, Andy Hopkins :تهران: کربلا. - ۶۴ ص.
- رحلی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰۰
نسخه.

چاپ اول

**73- Kish air elementary:
workbook A-1.**

Jocelyn Potter, Andy Hopkins :تهران: کربلا. - ۶۴ ص.
- رحلی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰۰
نسخه.

نسخه.

**74- Kish air elementary:
workbook B-1.**

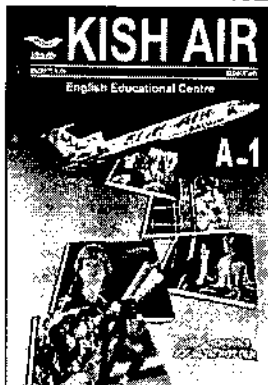
چاپ اول

Jocelyn Potter, Andy Hopkins :تهران: کربلا. - ۶۴ ص.
- رحلی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰۰
نسخه.

چاپ اول

**75- Kish air: english edu -
cational centre: elementary
A-1.**

Jocelyn Potter, Andy Hopkins :تهران: کربلا. - ۶۴ ص.
- رحلی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰۰
نسخه.

در شماره نخست از مجموعه آموزشی
زبان انگلیسی 'KISH AIR' مفاهیم
اولیه و جملات مورد نیاز زبان‌آموزان
سطح مبتدی - همراه با تصاویر و
تمرینات متعدد آموزش داده می‌شود.

**76- The man with two
shadows and other ghost
stories: Level 3.**

Thomas Hood :تهران: قلمستان هنر. - ۴۸ ص. -
رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم
/ ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: مردی با دو سایه

77- N. I. E english series.

Abbas Horri :تهران: هوای تازه.
- ۶۸ ص. - جلد دهم. - رقی (شمیز). -
۱۵۰۰ ریال. - چاپ سیزدهم / ۲۲۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۴۸-۴-۵

چاپ اول

78- New interchange.

Jack Richards :تهران: رهنما. -
۷۶ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). -

۴۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ اول / ۵۰۰۰
نسخه.

چاپ اول

79- New interchange.

Jack Richards :تهران: رهنما. -
۶۸ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). -
۲۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ اول / ۵۰۰۰
نسخه.

چاپ اول

**80- New interchange english
for international communi-
cation: workbook.**

Susan Proctor, Jonathan Hull, Jack.C. Richards :تهران: رهنما. - ۱۵۴ ص. -
جلد اول. -
وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

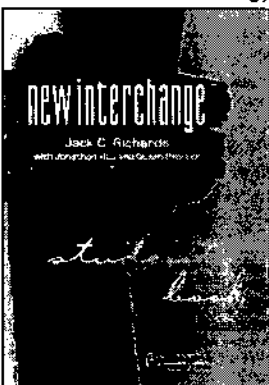

کتاب تمرین از جلد نخست 'New Interchange'
شامل پرسش‌ها و
تمرین‌های متنوعی است که با تصاویر
مورد نظر در کتاب اصلی به چاپ رسیده
است.

چاپ اول

**81- New interchange english
for international communi-
cation: workbook.**

Susan Proctor, Jonathan Hull, Jack.C. Richards :تهران: رهنما. - ۹۶ ص. -
جلد دوم. -
وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

جلد دوم از مجموعه حاضر، متضمن
مطالب متنوعی است که به منظور
آموزش زبان انگلیسی فراهم آمده است.
در این مجموعه مصور سعی شده نکات
برجسته آموزش زبان انگلیسی با شیوه-
های علمی و متنوع عرضه شود.

چاپ اول

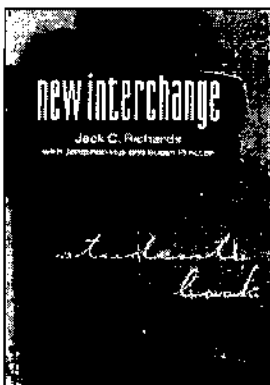
**82- New interchange english
for international communi-
cation students book.**

Susan Proctor, Jonathan Hull, Jack.C. Richards :تهران: رهنما. - ۹۶ ص. -
جلد دوم. -
وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

**83- New interchange english
for international communi-
cation students book.**

Susan Proctor, Jonathan Hull, Jack.C. Richards :تهران: رهنما. - ۱۵۴ ص. -
جلد سوم. -
وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شماره سوم از مجموعه مصور 'New Interchange'
که مبتنی است بر
آموزش زبان انگلیسی بر پایه نوین،
مشتمل بر متن‌های متنوع و تمرینات
گوناگون است. زبان‌آموزان در این کتاب
با پاره‌ای از واژگان، اصطلاحات و گرامر
زبان انگلیسی آشنا می‌شوند.

چاپ اول

**84- New interchange english
for international
communication: workbook.**

Susan Proctor, Jonathan Hull, Jack.C. Richards :تهران: رهنما. - ۹۶ ص. -
جلد سوم. -
وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

و تمرینات مختلف، پاره‌ای از مفاهیم، واژگان، اصطلاحات و گرامر زبان فرانسه آموزش داده می‌شود.

کاربرد زبان ایتالیایی معیار

۱۰۳- مکالمات روزمره ایتالیایی - فارسی بانضمام: فرهنگ مکالمات در موقعیتهای گوناگون با ترجمه.
حمید شکری خاقان. - تهران: اشراقی. - ۲۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۳۵۰ ر. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶۶-۰۷-۸

زبانهای رومانیایی و روتورومانیک

۱۰۴- مکالمات روزمره رومانی - فارسی.

مهدی اوحدی. - تهران: اشراقی. - ۲۳۲ ص. - رقی (شمیز). - ۲۷۵۰۰ ر. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶۶-۳۱-۰

کاربرد زبان اسپانیایی

۱۰۵- اسپانیایی در سفر. Espanol en el viaje =

به‌اهتمام: مجید صراف، لبت نظری؛ مترجم: مجید مهدی حقیقی. - تهران: استاندارد. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۴-۰

کتاب مجموعه‌ای از مکالمات و اصطلاحات روزمره و رایج در زبان

شابک: ۹۶۴-۵۹۶۶-۱۱-۶
۹۴۲-۲۳۲-۱۱-۶

زبان فرانسوی - واژه‌نامه‌ها

۹۹- فرهنگ معاصر فرانسه - فارسی.
محمد رضا پارسایار. - تهران: فرهنگ معاصر. - ۷۴۸ ص. - پالتوی (گالینگور). - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Farhang moaser dictionnaire francais - persan
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۱۴-۵

چاپ اول

۱۰۰- The oxford - french minidictionary.
تهران: روزبهان. - ۶۳۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

کاربرد زبان فرانسوی معیار

۱۰۱- مکالمات روزمره فرانسه - فارسی بانضمام: خودآموز و نکات مهم دستور زبان فرانسه و لغات
عنایت‌الله شکیبایور، ژاله سلیمانی. - تهران: اشراقی. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۸۰۰۰ ر. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶۶-۰۸-۶

چاپ اول

۱۰۲- Le nouveau sans frontieres.
[la te] ..., Philippe Dominique
- تهران: فرهیخته. - ۲۲۴ ص. - وزیر (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

فرانسه بدون مرز کتابی است که در آن به مدد متن‌های متنوع، تصاویر گوناگون

علی‌اصغر شجاعی‌ارانی. - تهران: پیک فرهنگ. - ۱۳۲ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۸۸-۲۳-۵

چاپ اول

۹۴- The oxford - duden german minidictionary.
Jill Schnider, Gunhild Prowe
- تهران: روزبهان. - ۷۲۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

کاربرد زبان آلمانی معیار

۹۵- مکالمات آلمانی در سفر. نادر گلستانی‌داریانی. - تهران: آبهام. - ۲۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۹۹۰۰ ر. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۵۱۹-۱-۱-X

چاپ اول

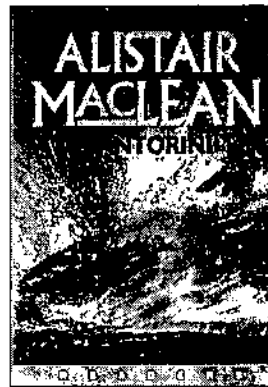
۹۶- Stufen international deutsch als fremdsprache fur jugendliche und erwachsene: zusatzubungen.
Sabine Jasny
- تهران: قلمستان هنر. - ۱۰۰ ص. - جلد اول. - رحلی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۹۷- Stufen international deutsch als fremdsprache fur jugendliche und erwachsene: wörterheft vokabeln...
Bettina Hafner
- تهران: قلمستان هنر. - ۵۶ ص. - جلد اول. - رحلی (شمیز). - ۷۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

دیگر زبانهای ژرمنی

۹۸- مکالمات روزمره سوئدی - فارسی بانضمام: اختصاری از دستور زبان سوئدی و لغات، اصطلاحات با تلفظ و معنی.
ذبیح‌الله بیات، با همکاری: منصور بهادران. - تهران: اشراقی. - ۲۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ر. - چاپ ششم / ۲۲۰۰ نسخه.

تصاویری از ماجراها و تمریناتی از متن داستان است.

۸۹- The secret agent: level 3.
Joseph Conrad
Rabin Waterfield
Derek Strange
- تهران: قلمستان هنر. - ۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ر. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: مأمور مخفی

۹۰- Stagnes' stand: level 3.
Thomas Eidson
John Escott
Derek Strange
- تهران: قلمستان هنر. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ر. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: اگس مقدس

زبان آلمانی - واژه‌نامه‌ها

چاپ اول

۹۱- خودآزمون زبان آلمانی: ویژه دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی، داوطلبان آزمون سراسری و علاقه‌مندان زبان.

علی‌اصغر شجاعی. - تهران: پیک فرهنگ. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۵۵۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۸۸-۴۲-۷

۹۲- فرهنگ لغت جامع آلمانی - فارسی و گرامر زبان آلمانی شامل اصطلاحات علمی در زمینه شیمی، حسین توکلی. - تهران: ترمه. - ۱۱۴۴ ص. - رقی (گالینگور). - چاپ دوم / ۱۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۲۷-۷۲-۹

چاپ اول

۹۳- واژگان پایه زبان آلمانی.

85- New person to person. communicative speaking....
تهران: معرفت، زبان‌آموز. - ۱۲۸ ص. - جلد اول. - رحلی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ر. - (دوره) چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

شماره نخست از مجموعه مصور 'New Person to Person' متضمن آموزش پایه زبان انگلیسی است که طی آن زبان‌آموزان سطح مبتدی با پارهای از واژگان، اصطلاحات، مفاهیم و گرامر زبان انگلیسی آشنا می‌شوند. کتاب حاوی تمرین‌های متعددی است و در پایان نیز پاسخ برخی تمرینات ذکر گردیده است. این کتاب با نوار کاست عرضه شده است.

چاپ اول

86- New person to person: student book.
Sue Brioux Aldcorn, David Bycina, Jack C. Pichards
- تهران: معرفت، زبان‌آموز. - ۱۲۶ ص. - جلد دوم. - رحلی (شمیز). - ۲۰۰۰۰ ر. - (دوره) چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

87- No garden for george.
Sue Arengo
- تهران: وند. - ۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ر. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

88- Santorini.
Alistair Maclean
- تهران: زبان‌آموز. - ۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
'سانتورینی' داستان جذابی است که در قالب ۱۰۵۰ واژه کاربردی برای زبان‌آموزان سطح مبتدی به زبان انگلیسی به طبع رسیده است. کتاب متضمن

اسپانیایی است که با تلفظ و معانی فارسی به چاپ رسیده است.

زبانهای هند و اروپای شرقی و سلتی

۴۹۱

چاپ اول

۱۰۶- روسی در سفر.

مترجم: جان الله کریمی مطهر، عبدالصاحب سلیمان نژاد، محمدرضا محمدی. - تهران: استاندارد. - ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۳-۲

زبان عربی

۴۹۲

۱۰۷- آموزش گام به گام عربی (۲) سال دوم نظام جدید.

مجید نوری. - تهران: آزمون. - ۱۸۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ هجدهم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۰۲۱-۰

۱۰۸- آموزش گام به گام عربی (۳) سال سوم نظام جدید.

مجید نوری. - تهران: آزمون. - ۲۴۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ بیستم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۱۱۹-۵

چاپ اول

۱۰۹- تلخیص صمدیه به گونه پرسش و پاسخ.

تهیه و تنظیم: جواد رضوی. - قم: انتشارات قم. - ۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۷۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۱۳۸-۰۶-۷

چاپ اول

۱۱۰- راهنمای جامع المنهج القویم تعلم لغة القرآن الکریم.

عیسی مفتی زاده، حمیدرضا میرحاجی، ابراهیم رفاعة؛ مترجم: نادر محمدزاده. - تهران: شجاع. - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۳۷۷-۱-۲

۱۱۱- راهنمای گام به گام عربی اول راهنمایی.

جواد بیات. - تهران: رضا. - ۱۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۹۸۰-۵-۴

چاپ اول

۱۱۲- الطريقة السهلة لتعلم الکالمه العربیه.

حسن حکیم. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات. - ۱۹۲ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۲۴-۷۱۹-۱

۱۱۳- عربی به زبان ساده شامل: ۶۰ تمرین و حدود ۱۴۰۰

سئوال چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی. - تهران: مبتکران. - ۵۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ سی و چهارم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۰۲۲-۵

۱۱۴- عربی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره عربی یا ترجمه فارسی.

حسن اشرف الکتابی؛ به اهتمام: مینا اشرف الکتابی؛ ویراستار: مراد ریاحی. - تهران: استاندارد. - ۲۴۲ ص. - رقی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به عربی: العربیه فی السفر. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۰۰۰-۰

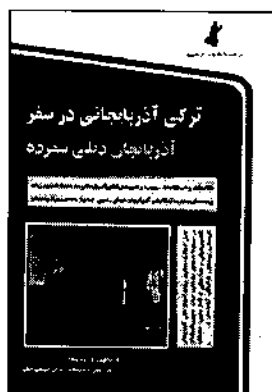
زبانهای اورال آسیایی، سیریلی و دراویدی

۴۹۴

چاپ اول

۱۱۵- ترکی آذربایجانی در سفر.

عباد ممی زاده، صابر شیبانی اصل. - تهران: استاندارد. - ۲۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۷-۵

فارسی آن نیز درج گردیده است.

۱۱۶- ترکی استانبولی در سفر: Yolculukt istanbul turkeesi: مکالمات و اصطلاحات روزمره ترکی استانبولی با ...

تهیه و تنظیم: شعبان آزادی کناری، ... (و دیگران)؛ به اهتمام: حسن اشرف الکتابی، مینا اشرف الکتابی. - تهران: استاندارد. - ۲۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۰۲-۷

چاپ اول

۱۱۷- خودآموز مکالمات روزمره ترکی استانبولی (با تلفظ) شامل: صحبت کردن و خواندن ...

سکینه پیرمردکندی. - تهران: روزبهان. - ۳۱۲ ص. - بیاضی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۹-۵۹-X

۱۱۸- مکالمات روزمره ترکی (مجاورهای).

علی حسین زاده. - تبریز: دانیال. - ۲۰۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۸۶-۲-۵

نمایه عنوان

Active context english ۵۸
Advanced vocabulary a ۵۹
nd idiom
An introduction to langu ۱
age
Basic idioms in america ۱۸-۱۷
n english
The canterville ghost and t ۶۰
he model millionaire
Chambers dictionary of sy ۱۹
nonyms and antonyms
Detective work ۶۱
Earthdark ۶۲
East. west: workbook ۶۳

English for students of p ۶۴
lant protection
Eraser: level 3 ۶۵
Far from the madding cr ۶۶
owd: level 4
The ghost of genny castl ۶۷
e: level 2
The house on the hill ۶۸
International 4 ۶۹
International 8 ۷۰
Jo and the eggs: grade 1 ۷۱

Kish air elementary: stu ۷۲
dent book B-1
Kish air elementary: wo ۷۳
rkbook A-1
Kish air elementary: wo ۷۴
rkbook B-1
Kish air: english educati ۷۵
onal centre: elementary
A-1
The language of newspa ۸
pers
Le nouveau sans frontier ۱۰۲
es

The man with two shado ۷۶
ws and other ghost stori
es: Level 3
N. I. E english series ۷۷
New interchange ۷۸-۷۹
New interchange englis ۷۹
h for international c
ommunication students ۸۳-۸۲
book

New interchange englis ۸۴-۸۱-۸۰
h for international c
ommunication: workboo ۸۴-۸۱-۸۰
k
New person to person: c ۸۵
ommunicative speaking
...

New person to person: s ۸۶
tudent book

No garden for george ۸۷
The oxford -
duden german minidicti ۹۴
onary

The oxford -
french minidictionary ۱۰۰

Oxford elementary learn ۲۱-۲۰
er's dictionary

Oxford learner's pocket ۲۲
dictionary

Oxford photo dictionary

۲۳ Santorini ۸۸
The secret agent: level 3 ۸۹
Stagnes' stand: level 3 ۹۰
Stufen international deut ۹۷
sch als fremdsprache fur
jugendliche und erwach
sene: worterheft vokabel
n ..
Stufen international deut ۹۶
sch als fremdsprache fur
jugendliche und erwach
sene: zusatzubungen
آموزش آواهای زبان انگلیسی ۹
آموزش زبان فارسی ۷
آموزش گام به گام عربی (۲) سال ۱۰۷
دوم نظام جدید
آموزش گام به گام عربی (۳) سال ۱۰۸
سوم نظام جدید
آموزش مقدماتی انگلیسی
Calling all beginners = ۳۲
آموزش و راهنمای گام به گام زبان ۳۷-۳۶
انگلیسی سال دوم نظام جدید
آموزش و راهنمای گام به گام زبان ۳۵-۳۴-۳۳
انگلیسی سال سوم نظام جدید
اسپانیایی در سفر
Espanol en el viaje = ۱۰۵
الفبای انگلیسی عمو شلی ۱۰
انگلیسی در سفر:
English on trip (plus) = ۲۴
دوره متوسطه و پیشرفته
انگلیسی در سفر: مکالمات ۲۸
و اصطلاحات روزمره انگلیسی
با ترجمه فارسی و تلفظ واژه ها
با الفبای فارسی ...
تحلیل و ساخت زمان ها در زبان ۲۵
انگلیسی
ترجمه زبان انگلیسی عمومی (دانشگاه پیام نور) ۳۹
ترکی آذربایجانی در سفر ۱۱۵
ترکی استانبولی در سفر:
Yolculukt istanbul turkc ۱۱۶
esi: مکالمات و اصطلاحات روزمره
ترکی استانبولی با ...
تلخیص صمدیه به گونه پرسش ۱۰۹
و پاسخ
جدیدترین خودآموز انگلیسی پیش ۴۰
دانشگاهی ۱ و (۲ سال) آخر
دبیرستان

خلاصه نکات مهم
در گرامر انگلیسی با بیش از ۱۰۰۰
سوال چهار جوابی انگلیسی
برای شرکت کنندگان ... ۲۶
خودآزمون زبان آلمانی: ویژه دانش
آموزان پیش دانشگاهی، داوطلبان
آزمون سراسری و علاقه‌مندان زبان
۹۱
خودآموز مکالمات روزمره ترکی
استانبولی (با تلفظ) شامل: ۱
صحبت کردن و خواندن ... ۱۱۷
خودآموز و راهنمای گام به گام
زبان انگلیسی سال دوم نظام جدید
۴۴-۴۳
خودآموز و راهنمای گام به گام
زبان انگلیسی سال دوم نظام
جدید شامل: ترجمه لغات ... ۴۵
خودآموز و راهنمای گام به گام
زبان انگلیسی سال سوم نظام جدید
۴۲-۴۱
دستور زبان فارسی به انضمام ۴۰۰
پرسش چهارگزینه‌ای
۲۰۰۰ تست زبان انگلیسی نظام
جدید ۲۷
راهنمای انگلیسی برای دانشجویان
علوم انسانی
A comprehensive guide
book to english ... huma
nity =۴۶
راهنمای جامع المنهج القويم لتعلم
لغة القرآن الكريم ۱۱۰
راهنمای جامع انگلیسی برای
دانشجویان علوم اجتماعی ۱
English for the students
of social ... =۴۷
راهنمای کامل ۱ زبان انگلیسی
برای دانشجویان علوم انسانی
شامل: ترجمه دقیق و سپس
متون و حل کلیه ... ۴۸
راهنمای کامل انگلیسی برای
دانشجویان رشته آموزش و پرورش-
دبستانی و پیش‌دبستانی ۴۹
راهنمای کامل انگلیسی برای
دانشجویان علوم پایه ۵۰
راهنمای کامل انگلیسی برای
دانشجویان فنی و مهندسی ۵۱
راهنمای کامل انگلیسی برای کتاب
خواندن متون عمومی ۵۲
راهنمای کامل زبان انگلیسی برای
دانشجویان رشته کامپیوتر ۵۳
راهنمای گام به گام عربی اول راهنمایی
۱۱۱
روسی در سفر ۱۰۶

روش تطبیقی آموزش زبان
Caelt = انگلیسی: متد شکوه
۲۸
زبان انگلیسی: گرامر - لغت -
درک مطلب - تست: با
فهرستهایی به ترتیب نکات
گرامری کتابهای ... ۲۹
الطریقه السهله لتعلم المکالمه العربیه
۱۱۲
عربی به زبان ساده شامل: ۶۰
تمرین و حدود ۱۴۰۰ سوال
چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی
و تشریحی ۱۱۳
عربی در سفر: مکالمات
و اصطلاحات روزمره عربی
با ترجمه فارسی ۱۱۴
فراگیری زبان انگلیسی از طریق
فارسی ۳
فرهنگ اتباع و اتباع‌سازی در زبان
فارسی ۵
فرهنگ اصطلاحات انگلیسی (NTC)
۱۱
فرهنگ جدید انگلیسی - فارسی
۱۲
فرهنگ جدید انگلیسی فارسی ۱۳
فرهنگ دانش فارسی به انگلیسی
(با تلفظ فارسی) ۱۴
فرهنگ کاربردی دانش
آموز: انگلیسی - فارسی ۱۵
فرهنگ لغات و اصطلاحات دخیل
در زبان فارسی ۴
فرهنگ لغت جامع آلمانی - فارسی
و گرامر زبان آلمانی شامل
اصطلاحات علمی در زمینه شیمی
۹۲
فرهنگ معاصر فرانسه - فارسی ۹۹
فرهنگ نکات اصلی دستور زبان
انگلیسی ۳۰
فرهنگ همسفر پیشرو آریان
پور: انگلیسی - فارسی ۱۶
کابرد حروف اضافه در زبان انگلیسی
۳۱
کتاب کار زبان انگلیسی ۱: پیش
دانشگاهی ۵۴
مکالمات آلمانی در سفر ۹۵
مکالمات انگلیسی در سفر ۵۵
مکالمات روزمره انگلیسی به فارسی
: با ترجمه فارسی و تلفظ وازه
ها با الفبای فارسی ۵۶
مکالمات روزمره ایتالیایی - فارسی
بانضمام: فرهنگ مکالمات
در موقعیتهای گوناگون با ترجمه

۱۰۳
مکالمات روزمره ترکی (محاورهای)
۱۱۸
مکالمات روزمره رومانی - فارسی
۱۰۴
مکالمات روزمره سوئدی - فارسی
بانضمام: اختصاری از دستور زبان
سوئدی و لغات، اصطلاحات
با تلفظ و معنی ۹۸
مکالمات روزمره فرانسه - فارسی
بانضمام: خودآموز و نکات مهم
دستور زبان فرانسه و لغات ... ۱۰۱
واژگان پایه زبان آلمانی ۹۳
هفت مقاله در نگرش و انگیزش
در یادگیری زبان دوم ۲
یوسف و زلیخا: مجموعه آموزشی
زبان انگلیسی
نمایه پدیدآور
Sue Brioux, Aldcorn ۸۶
Sue, Arengo ۸۷
Jennifer, Bassett ۶۶
David, Bycina ۸۶
Joseph, Conrad ۸۹
Angela, Crawley ۲۱-۲۰
Paul, Davies ۵۸
Philippe, Dominique ۱۰۲
Rahim, Ebadi ۶۴
Thomas, Eidson ۹۰
John, Escott ۹۰-۶۷-۶۲-۶۱
Victoria, Fromkin ۱
Brent, Furnas ۶۵
Kathleen, Graves ۶۳
Louise, Greenwood ۷۶
Bettina, Hafner ۹۷
Thomas, Hardy ۶۶
Thomas, Hood ۷۶
Andy, Hopkins ۷۵-۷۴-۷۳-۷۲
Abbas, Horri ۷۷-۷۰-۶۹
Monica, Hughes ۶۲
Jonathan, Hull ۸۴-۸۳-۸۲-۸۱-۸۰
Sabine, Jasny ۹۶
Elizabeth, Laird ۶۸
Alistair, Maclean ۸۸
Martin H., Manser ۱۹
Maggy, McNorton ۷۱
Fereshteh, Mehrabi ۶۴
Jack C., Pichards ۸۶

Jocelyn, Potter ۷۵-۷۴-۷۳-۷۲
Susan, Proctor ۸۴-۸۳-۸۲-۸۱-۸۰
Gunhild, Prowe ۹۴
Danuta, Reah ۸
David P., Rein ۶۳
Jack, Richards ۷۹-۷۸
Jack C., Richards ۸۴-۸۳-۸۲-۸۱-۸۰
Robert, Rodman ۱
Jill, Schnider ۹۴
Hubert H., Setzler ۱۸-۱۷
John, Shepherd ۵۸
Derek, Strange ۹۰-۸۹-۶۷-۶۶-۶۵-۶۱
Mohammad Reza, Taleb
inezhad ۶۴
B.J., Thomas ۵۹
Robert, Tine ۶۵
Rabin, Waterfield ۸۹
Oscar, Wilde ۶۰
آریان پور کاشانی، منوچهر ۱۶
آرینا، مسعود ۲۹
آزادی کناری، شعبان ۱۱۶
احمدی بیرجندی، احمد ۶
اسپیز، ریچارد ۱۱
اشرف‌الکتابی، حسن ۱۱۶-۱۱۴-۳۸-۲۴
اشرف‌الکتابی، مینا ۱۱۶-۱۱۴
اشق‌فرهانی، معصومه ۱۵
اوحدی، مهدی ۱۰۴
برومند، اصغر ۳۱
بهادران، باهمکاری: منصور ۹۸
بهرامی، علی ۱۵
بهرامی، علیرضا ۳
بهرامی، فاطمه ۳
بیات، جواد ۱۱۱
بیات، ذبیح‌الله ۹۸
بیرجندی، پرویز ۴۶
بیگلر، آیرج ۵۴
پارسایار، محمدرضا ۹۹
پورگیو، فریده ۵۲
بیرمیرادکندی، سکیته ۱۱۷
بیکری، منوچهر ۴۰
توکلی، حسین ۹۲
حجازی، محمدرضا ۳۹
حسین‌زاده، علی ۱۱۸
حقانی، منوچهر ۵۳
حکیم، حسن ۱۱۲
حیدری، عباسقلی ۲۷
دیجوریان، پروانه ۴۸
رزازیان، مریم‌بانو ۵۴

رضوی، جواد ۱۰۹
رفاعه، ابراهیم ۱۱۰
رنجبر، محمدحسین ۲۷
ریاحی، زهرا ۱۴
ریاحی، مراد ۱۱۴
ریاحی، مه‌ری ۱۴
ساکت، آرمان ۶
سلیمان‌نژاد، عبدالصاحب ۱۰۶
سلیمانی، ژاله ۱۰۱
سیلومستاین، شل ۱۰
شجاعی‌ارانی، علی‌اصغر ۹۳
شجاعی، علی‌اصغر ۹۱
شریعتی، مهدی ۷
شمیسی، نادره ۵۶
شکری، خانقاه، حمید ۱۰۳
شکوه، محسن ۲۸
شکیبایور، عنایت‌الله ۱۰۱
شهریار، اکبراسداله ۴
شهبانی‌اصل، صابر ۱۱۵
صراف‌ی، مجید ۱۰۵
عبداللہی، گیلانی، محمد ۵۷-۹
فروتن، زهره ۲۵
فیلی، ایاد ۱۱۳
قنبری، عبدالله ۳۴-۳۳
۴۵-۴۴-۴۳-۴۲-۴۱-۳۷-۳۶-۳۵-
کاظمی، مسعود ۲۵
کوابی، حسین ۵۳
کرک‌پاتریک، بتی ۱۱
کریمی‌مطهر، جان‌الله ۱۰۶
کسائیان، زهره ۲
کلان‌فرمانفرما، حسن ۵۲-۵۱-۴۹
کلاتری، بهروز ۵۴
گاردنر، رابرت ۲
گلستانی‌داربانی، علی‌اکبر ۵۵
گلستانی‌داربانی، نادر ۹۵
لامبرت، والاس ۲
لؤلویی، مصطفی ۲۶
ماهوتی، ناصر ۴
متقی‌زاده، عیسی ۱۱۰
متین، پیمان ۱۱
محبی، مه‌ری ۳
محمدرزاده، نادر ۱۱۰-۴۷
محمدی‌ساده‌خو، الیلا ۵۲
محمدی‌ساده‌خو، الیلا ۵۱-۴۹
محمدی، محمدرضا ۱۰۶
مژادی‌مهماندوست، علی‌حجه ۳۰
مشیری، مه‌شید ۵
مقیمی، مجتبی ۷
مکملی، شهناز ۳
ممی‌زاده، عیاد ۱۱۵
منتظم، علی‌اصغر ۱۳-۱۲
موتابی، هدایت ۴۶

مهدی حقیقی، مجید	۱۰۵	اداره کل آموزش و پرورش	چهارباغ : اصفهان	۲	زبانسرا : تهران	۶۳-۲۳	گلستان کتاب : تهران	۳۲
میرحاجی، حمیدرضا	۱۱۰	آذربایجان غربی : ارومیه	حقوق اسلامی : قم	۳۹	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم	گویه : تهران		۳
نظری، لعلت	۱۰۵	استاندارد : تهران	حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات		انسانی دانشگاهها (سمت) : تهران	مبتکران : تهران	۱۱۳-۲۹-۱۱	
نوروزی، مهدی	۴۶	۱۱۶-۱۱۵-۱۱۴-۱۰۶-۱۰۵-۳۸-	اسلامی، مرکز انتشارات : قم	۱۱۲	۶۴-۵۰	مجد : تهران		۵۴
نوری، مجید	۱۰۸-۱۰۷	اشراقی : تهران	خورشید تابان : تهران	۳۰-۲۵	شجاع : تهران	محسن شکوه : تهران		۲۸
هاشمی، مسعود	۵۰	۱۰۴-۱۰۳-۱۰۱-۹۸-۵۶	دانشجو : همدان		طلوع : تهران	مشک افشان : تهران		۳۱
هیرمندی، رضی		انتشارات قم : قم	۱۰۹	۵۳-۵۲-۵۱-۴۹-۴۸	عباسی : تهران	معاونت آموزش عمومی : ارومیه		۴
		ایمان : تهران	۱۴	۱۱۸	عنایت : تهران	معرفت : تهران		۸۶-۸۵
		بلادی : تهران	۸	۱۳-۱۲	فارابی : تهران	منتشران : تهران		
		بیک زبان : تهران	۴۷	۵۷-۹	فرهنگ معاصر : تهران	۹۹	۴۳-۴۲-۴۱-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴-۳۳-	
		بیک فرهنگ : تهران	۹۳-۹۱	۱۱۱	فرهیخته : تهران	۱۰۲	میرسعیدی فراهانی : تهران	۲۶
		بیکان : تهران	۲۰	۱۱۷-۱۰۰-۹۴	قلمستان هنر : بیرجند	نقطه : تهران		۷
		ترمه : تهران	۹۲		۶۸-۶۷-۶۶-۶۵-۶۴-۶۳-۶۲-۶۱-۶۰-۵۹-	واژیران : تهران		۶
		جهان رایانه : تهران	۱۶	۸۴-۸۳-۸۲-۸۱-۸۰-۷۹-۷۸-۱۵-	۹۶۹۷-۹۰-۸۹-۷۶	وداد : تهران		۸۷-۷۱
		چاوش : تهران	۱۸-۱۷	۸۸-۸۶	کربلا : تهران	۷۵-۷۴-۷۳-۷۲	هستان : تهران	۱۰
		چاووش : تهران	۵۸	۸۵	گلپهوار : اصفهان	۲۷	هوای تازه : تهران	۶۹-

نمایه ناشر

۱ مدت اشتراک : یک سال ۲ بهاء اشتراک : (جهت ۲ شماره)

موضوع	تهران	شهرستان	تعداد	موضوع	تهران	شهرستان	تعداد
کلیات	۲۰۴۰۰ ریال	۲۱۶۰۰ ریال		هنر	۲۰۴۰۰ ریال	۲۱۶۰۰ ریال	
دین	۲۰۴۰۰ ریال	۲۱۶۰۰ ریال		ادبیات	۲۰۴۰۰ ریال	۲۷۶۰۰ ریال	
علوم اجتماعی	۲۰۴۰۰ ریال	۲۱۶۰۰ ریال		تاریخ و جغرافیا	۲۰۴۰۰ ریال	۲۱۶۰۰ ریال	
علوم و فنون	۲۰۴۰۰ ریال	۲۱۶۰۰ ریال		کودک و نوجوان	۲۰۴۰۰ ریال	۲۱۶۰۰ ریال	

*(مبالغ فوق شامل هزینه های ارسال نیز میباشد)

۳ نحوه اشتراک :

فرم شماره چهار را تکمیل و بر اساس جدول بالا بهای اشتراک را محاسبه و به شماره حساب ۱۸۵۲۰۸۶۹ بانک تجارت ۱۸۵ انقلاب فلسطین واریز نموده واصل فیش را همراه فرم فوق به نشانی تهران صندوق پستی ۱۳۱۴۵-۳۱۲ ویا تهران خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین ساختمان شماره ۱۱۷۸ خانه کتاب ارسال فرمائید. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۶۴۴۵۶۲۵ تماس حاصل فرمائید.

۴ مشخصات مشترک :

تلفن :

مدیر مسئول

کد پستی :

امضاء تاریخ

نام / موسسه / سازمان

نشانی
استان
شهرستان

موارد درخواستی
تعداد

شماره پرونده

تاریخ ثبت درخواست

شماره شروع اشتراک

شماره پایان اشتراک

فهرست کتابهای منتشر شده در تیر ماه ۱۳۷۹

فلسفه و روانشناسی

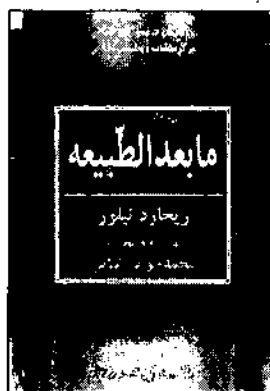
خانۀ کتاب ایران
کتاب ماه
فلسفه و روانشناسی

آموزش و پژوهش در فلسفه

۱- فلسفه.
رضا اکبری. - تهران: مینکران. - ۲۸۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۹۳-۷۷-۶

۲- مابعدالطبیعه.
۱۱۰

چاپ اول
۲- مابعدالطبیعه.
ریچارد تیلور؛ مترجم: محمدجواد رضائی. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات. - ۳۶۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۲۲۴-۷۲-۵

مباحث کتاب حاضر، تمهیدی است بر مابعدالطبیعه که نگارنده سعی دارد زمینه ورود به این معرفت را هموار سازد و در پی آن مباحثی از این قبیل را تبیین نماید: شخص و بدن، اختیار و اصالت، موجبیت، تقدیر، جبر و اختیار، زمان و مکان، علیت، خدا، وجود و عدم. مترجم در این اثر بخش‌هایی را نیز به کتاب افزوده و در آن نظریات فیلسوفان مسلمان را درباره بعضی مسائل مابعدالطبیعه بیان کرده است. عناوین برخی فصل‌های کتاب از این قرار است: نیاز به مابعدالطبیعه، مابعدالطبیعه در سنت حکیمان مسلمان، نظریه تاثیر متقابل، نفس به عنوان کارکرد بدن، تقدیر، نفس از دیدگاه حکیمان مسلمان، مکان و زمان، زمان و سرمدیت، علیت، و خدا در فلسفه حکیمان مسلمان.

معرفت‌شناسی (نظریه شناخت)
۱۲۱

چاپ اول
۳- سرچشمه‌های دانایی و نادانی.

کارل ریموند پوپر؛ مترجم: عباس باقری. - تهران: نشر نی. - ۸۸ ص. - رقتی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۹۶۴-۳۱۲-۴۷۹-۷

چاپ اول
۴- شناخت از دیدگاه فطرت.
محمد بهشتی؛ ویراستار: عبدالرحیم مرودشتی. - تهران: یقه. - ۱۸۴ ص. - رقتی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۸۷-۰۱-۵

کتاب حاضر، مجموعه درس‌های شهید دکتر بهشتی است که در تابستان سال ۱۳۵۹ با عنوان 'شناخت' در کلاس‌های واحد دانشجویی حزب جمهوری اسلامی تدوین گردیده است. موضوع بحث‌های مطرح شده معطوف به یکی از گونه‌های ارتباط انسان با محیط زندگی‌اش، یعنی رابطه آگاهی و شناخت است. این رابطه آگاهانه میان انسان و خویش را نیز برقرار است که همانا خودآگاهی است. شهید بهشتی معتقد است: وجه تمایز انسان از دیگر موجودات، آزادی اوست و این آزادی در انتخاب‌گری وی تبلور می‌یابد. از همین رو، شناخت و آگاهی انسان مقدمه‌ای لازم برای انتخاب آگاهانه‌اش می‌باشد و بحث درباره شناخت، که اساسا موضوعی است مربوط به حوزه معرفت‌شناسی، ضرورتی انکارناپذیر می‌یابد. در این کتاب ضمن به دست دادن تعریفی از آگاهی و انواع آن، مباحثی از این قبیل مطرح شده است: تعریف فکر، آگاهی‌های قبل از تجربه، آگاهی‌های اشرافی و عرفانی، وحی، نقد علمی بودن مارکسیسم و ماتریالیسم، تغییر و ثبات تصاویر ذهنی، افراکات بدیهی و نظری، علم حضوری و حصولی، و اصول ماتریالیسم دیالکتیک. هر مبحث با پرسش و پاسخ‌های مربوط به آن همراه است.

انسان (نوع بشر)
۱۲۸
۵- تحول ممکن انسان.
اسپنکی بی تر دیمیانویچ؛ مترجم: علی

حق. - تهران: سروش. - ۱۰۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The psychology of man's possible evolution
۹۶۴-۴۳۵-۰۴۲-۱
شابک:

چاپ اول
در این کتاب، دیدگاه‌های فلسفی و روان‌شناسی بی‌تر دیمیانویچ اسپنکی (۱۸۷۸ - ۱۹۴۷) نویسنده و عارف روسی 'پیرامون انسان - که در اصل شرح و بسط آرا و اندیشه‌های 'جی.ای. گورجیف یونانی - ارمنی است - طی پنج درس بیان شده است. نگارنده در این کتاب مباحثی را در خصوص آگاهی و تحولات آن در دوره‌های مختلف بیان داشته است. وی در بحث خویش، دو نوع (گونه) تکامل ممکن برای انسان برمی- شمرد که عبارت‌اند از: 'شناخت' و 'وجود'. او همچنین روابط چهار مرکز عقلانی، عاطفی، حرکتی و غریزی موجود در بدن انسان را در رسیدن به شناخت و آگاهی موثر می‌داند. آموزه‌های اسپنکی و گورجیف نوعی با طریقت آیین دن قرابت دارد.

چاپ اول
۶- درآمدی بر اندیشه‌ی پیچیده.
ادگار مورن؛ مترجم: افشین جهانپنده. - تهران: نشر نی. - ۱۴۴ ص. - رقتی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۲-۴۹۳-۲

در کتاب حاضر مقالاتی از 'ادگار مورن' در زمینه پیچیدگی اندیشه به طبع رسیده است. به‌زعم نگارنده آن چیزی پیچیده است که 'توان' آن را در قالب یک واژه - ی اساسی خلاصه کرد، قانونی برایش وضع کرد و تا حد یک ایده ساده فرو کاست. وی بر این باور است که اندیشه پیچیده اندیشه‌ای است که عدم قطعیت را در خود دارد و قادر به فهم سازمان نیز هست. اندیشه پیچیده می‌تواند ارتباط و پیوند دهد، هم یافت و فراگیر و جهانی کند و در عین حال، ویژگی و تشخیص و عینیت را بپذیرد. برخی فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: فهم فکور، طراحی پیچیده و قصد پیچیده، بازآفرین پیچیدگی، پیچیدگی و کنش، پیچیدگی و بنگاه، و معرفت‌شناسی پیچیدگی.

فنون علوم غریبه برای حصول کامیابی و سعادت
۱۳۱

۷- شفای زندگی.
لوتیز هس؛ مترجم: گیتی خوشدل. - تهران: پیکان. - ۳۴۸ ص. - رقتی (شمیز). - ۱۵۵۰۰ ریال. - چاپ چهاردهم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
You can heal your life
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۷۱-۳

پیرا روانشناسی و علوم غریبه
۱۳۲

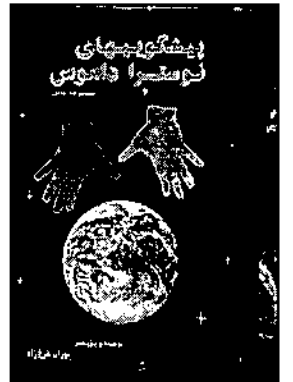
۸- انسان روح است نه جسد.
رووف عبید؛ مترجم: زین‌العابدین کاظمی خلخالی. - تهران: افراسیاب. - ۶۲۸ ص. - جلد اول. - وزیری (کالینگور). - ۴۵۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
الانسان روح لا جسد: بحث فی العلم الروحي الحديث
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۲-۰۰۰-۹

۹- انسان روح است نه جسد.
رووف عبید؛ مترجم: زین‌العابدین کاظمی خلخالی. - تهران: افراسیاب. - ۶۶۰ ص. - جلد دوم. - وزیری (کالینگور). - ۴۵۰۰۰ ریال. - (دوره) چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
الانسان روح لا جسد: بحث فی العلم الروحي الحديث
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۲-۰۰۱-۷

چاپ اول
۱۰- پیشگویی‌های نستراداموس.

مترجم: پوران فرخزاد - تهران: زریاب - ۹۰۶ ص. - رقصی (گالینگور) - ۵۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

The prophecies of nostradamus
شابک: ۹۶۴-۶۳۳۹-۹۹-۹

در این کتاب ترجمه اشعار یا شعر وازه- های نوستراداموس - با ذکر معنی و مفهوم آن - به چاپ رسیده است. مفهوم این نوشته‌ها متضمن پیشگویی‌هایی است که برخی از آنها بدین قرارند: جنگ جهانی اول و دوم، انقلاب کبیر فرانسه، سفرهای هوایی انسان، جنگ‌های فضایی، گرم شدن کره زمین، جنگ بین روسیه و آمریکا، به زیر آب رفتن مناطقی از جهان، و نبردهای محلی در اروپا.

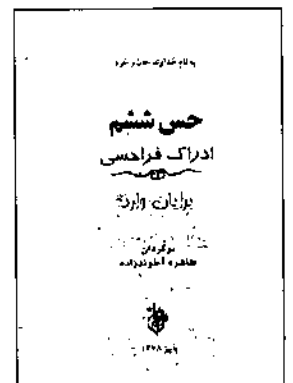
چاپ اول

۱۱- حسن ششم: ادراک فراحسی.

برایان وارد: مترجم: طاهره آخوندزاده - تهران: کاروان - ۲۲۴ ص. - رقصی (گالینگور) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The sixth sense
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۷-۸-۷

در این کتاب، نکاتی درباره روح‌شناسی و ادراکات فراحسی با این موضوعات درج گردیده است: علوم خفیه، تله‌پاتی و روشن بینی، ذهن فراتر از کالبد، ذهن فراتر از ماده، فراتر از ذهن و جسم، پیامی از ماوراء، ادراک فراحسی در

جانوران، روان بینان عجوبه و نظایر آن.
۱۲- دانش چهره‌شناسی و پیش-گونی.

جورج گروتز: مترجم: درویش‌علی احسانی خوانساری - تهران: تندیس - ۱۴۴ ص. - رقصی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۸۵۸-۵-۸

۱۳- در آغوش نور

بتی جین آیدی: مترجم: فریده مهدوی- دامغانی - اهواز: تیر - ۱۶۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ یازدهم / ۴۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Embraced by the light
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۷۳-۰۰-۸۰

۱۴- طالع بینی چینی.

سوزان وایت: مترجم: مزگان حایری: ویراستار: وحید ذنوبی - تهران: جاجرمی - ۲۵۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۱۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Chinese, horoscopes
شابک: ۹۶۴-۶۷۶۶-۱۷-X

۱۵- طالع بینی خورشیدی.

لیندا گودمن: مترجم: مریم زنگنه - تهران: زریاب - ۵۲۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۲۴۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۳۹-۶۸-۹

۱۶- طالع بینی هندی.

سوترا سینگ: مترجم: مزگان حایری: ویراستار: وحید ذنوبی - تهران: جاجرمی - ۳۴۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۳۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۶۶-۳۳-۱

۱۷- غرق در نور.

بتی جین آیدی: مترجم: زهره زاهدی - تهران: جیخون - ۱۲۸ ص. - رقصی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Embraced by the light
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۴-۰۷-۴

۱۸- غرق در نور.

بتی جین آیدی: مترجم: زهره زاهدی - تهران: جیخون - ۱۲۲ ص. - رقصی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Embraced by the light

شابک: ۹۶۴-۶۵۳۴-۰۷-۴

۱۹- فال حافظ با معنی.

شمس‌الدین محمد حافظ: به اهتمام: کاظم لاهیجی - تهران: سما - ۲۱۶ ص. - رقصی (سلفون) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۵۱-۰۱-۰

۲۰- فال حافظ با معنی.

شمس‌الدین محمد حافظ: به اهتمام: کاظم لاهیجی - تهران: سما - ۲۱۶ ص. - جیبی (سلفون) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۵۱-۰۳-۷

چاپ اول

۲۱- فالنامه براساس نسخه

خطی مورخ ۱۲۵۳. مصحح: یوسف صبح‌روان - تهران: صالحین - ۷۲ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۴۹-۲۴-۵

چاپ اول

۲۲- فالنامه حافظ.

شمس‌الدین محمد حافظ: به اهتمام: کاظم لاهیجی - تهران: دژ - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۵۸-۱۰-۹

۲۳- گفتگو با مردگان: حقیقت و شناخت روح، اسرار جهان هستی.

شوا دزمنوند: مترجم: زین‌العابدین کاظمی خلخالی - تهران: افراسیاب - ۴۶۸ ص. - وزیری (گالینگور) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۲-۱۰-۶

۲۴- غرق در نور.

بتی جین آیدی: مترجم: زهره زاهدی - تهران: جیخون - ۱۲۲ ص. - رقصی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Embraced by the light
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۴-۰۷-۴

۲۵- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین - تهران: هاد - ۴۶۴ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۳۴-۰۰-۶

۲۶- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

۲۷- تعبیر خواب ابن سیرین.

اسام جعفر صادق (ع) دانیال پیغمبر... بانضمام محرم‌نامه، نوروزنامه، در بیان.... حبیب بن ابراهیم تقیسی، محمد بن سیرین ابن سیرین: به اهتمام: پرویز بابایی، ندا یآوری - تهران: نمونه - ۵۷۲ ص. - وزیری (سلفون) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۰-۱۰-۰

۲۸- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

۲۹- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

چاپ اول

۳۰- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

چاپ اول

۳۱- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

۳۲- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

۳۳- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

چاپ اول

۳۴- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

۳۵- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

۳۶- تعبیر خواب ابن سیرین.

محمد بن سیرین ابن سیرین: حبیب بن - ابراهیم تقیسی: به اهتمام: علی صادقا - تهران: بهزاد - ۳۸۰ ص. - وزیری (سلفون) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۹-۱۰-۱

کوکچی - تهران: شقایق - ۴۰۰ ص. - جیبی (سلفون) - ۸۵۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۲-۱۹-۷

قیافه‌شناسی

۱۳۸

چاپ اول

۳۲- راز و رمز چهره‌خوانی.

برند هویر: مترجم: حمیرا نوروزی - تهران: بیندیش - ۱۲۸ ص. - رقصی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۹۵-۶۸-X

رابطه میان احساسات و حالات چهره، مبحث اصلی کتاب است که مولف طی آن نشان می‌دهد هر حالتی از چهره نمایان گر چه احساسی است.

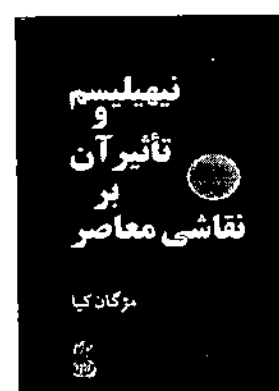
دیگر نظامها و مکاتب فلسفی

۱۴۹

چاپ اول

۳۳- نیهیلیسم و تاثیر آن بر

نقاشی. مزگان کیا - تهران: تندیس - ۴۳۲ ص. - پالتویی (شمیز) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۱-۳۱-۶

در کتاب حاضر، نخست از چگونگی پیدایش نیهیلیسم و علل آن سخن به میان آمده، سپس درباره تأثیرات نیهیلیسم در نقاشی غرب توضیح داده شده است. در پایان نیز ریشه‌های نیهیلیسم در فلسفه و ادبیات شرق بحث و بررسی می‌شود. مولف در مقدمه کتاب یادآور می‌شود که: «نیهیلیسم در غرب حاصل دوران مدرن، دو جنگ جهانی و جهان صنعتی است که در سیر تاریخی و تمدن غرب انسان را نسبت به زندگی و آنچه او را به تکامل می‌رساند بی‌باور و دور گردانیده است... اما نیهیلیسم در شرق، ریشه‌های تاریخی‌اش بسیار متفاوت از نیهیلیسم در غرب است. نیهیلیسم شرق در آیین‌های مذهبی و اسطوره‌های مانند: آیین مانی، آیین بودا و در دنیای عرفانی صوفیان و به طور کلی در اکثر آیین‌های شرق به منزله توجه به عالم معنی و رسیدن به مبدء ظهور پیدا می‌کند؛ انسان را از دلبستگی‌های دنیوی و ظاهری به دور می‌سازد، دنیا و کار دنیا را یکسره نفی می‌کند و زندگی حقیقی انسان را در جهان دیگر، جهانی که خاص ذات الهی انسان است می‌بیند».

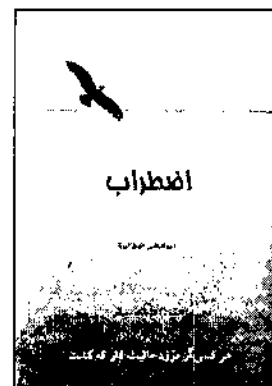
ادراک حسی، حرکت، هیجانها و ساقه‌ها

۱۵۲

چاپ اول

۳۴- اضطراب روانشناسی

بابک سمیدی. - تهران: برنامه، ۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۸۲-۰۵-۹

در این کتاب مباحثی درباره اختلالات اضطرابی، علل و عوامل بروز اضطراب و راه‌های کاهش آن به طبع رسیده است. نگارنده نخست با اشاره به نظریه‌ها و مکاتب روان‌شناسی اضطراب، دیدگاه‌های برخی از صاحب نظران نظیر: آلفرد آدلر، اریک برن، کارل راجر، فرید ریکر، پرلز را بررسی می‌کند، سپس تحلیلی از سه مکتب شناختی، رفتارگرایی و روان

تحلیلی فراهم می‌آورد. در ادامه نیز، انواع رفتارها و ساز و کارهای (مکانیسم‌های دفاعی) اضطراب را شرح داده، طبقه‌بندی‌ها، همه‌گیر شناسی، تشخیص و درمان آن را بیان می‌دارد.

۳۵- زندگی، عشق و دیگر هیچ

لئو بوسکالیا؛ مترجم: مهدی قراچه‌داغی. - تهران: دایره، ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهاردهم / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Love

شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۰۲-۷

چاپ اول

۳۶- یک سید عشق

گردآورنده: ریچارد کارلسون، بنجامین شیلد؛ مترجم: وحید افضل‌راد، شیرین نوروی. - تهران: انتشارات نیریز، ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۲۴-۲۳-۶

در این مجموعه، مقالاتی با مضمون عشق از اندیشمندان مختلف درج شده است. در این مقالات رهنمودهایی درباره چگونگی تغییر وضعیت زندگی فراهم آمده، همچنین نکاتی درباره ازدواج ذکر گردیده است. مبحث عمده مقالات به دست دادن راه کارهایی برای نشاط بخشیدن به زندگی از طریق عشق است. عناوین برخی از مقالات عبارت‌اند از: 'جشنی از عشق' / لئو بوسکالیا، 'صدای قلب' / دیاک چوپرا، 'کوش سپردن برای عشق' / سال مریل ردفیلد، 'درس‌های قلب' / برنی سیکل و 'غبار پیرامون قلب' / جان بورینسکو.

هوش، عقل و قوای ذهنی

۱۵۳

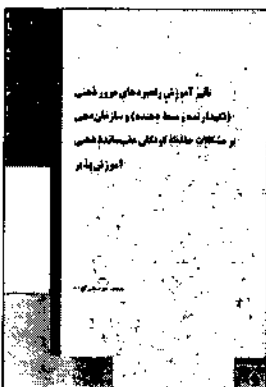
چاپ اول

۳۷- تأثیر آموزش راهبردهای مرور ذهنی (نگهدارنده و بسط

دهنده) و سازمان‌دهی بر مشکلات ...

مجید یوسفی‌لویه. - تهران: نارافه، ۱۵۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The effect of teaching elaborative maintenance ...

شابک: ۹۶۴-۵۷۲۶-۱۶-۵

این کتاب، پژوهشی است درباره آموزش و راه‌های تقویت حافظه کودکان عقب‌مانده ذهنی که مباحث آن طی پنج فصل برای دانشجویان رشته‌های روانشناسی - خصوصاً کودکان استثنایی - تدوین شده است. به زعم پژوهنده هدف از پژوهش حاضر دستیابی به راهبردهای شناختی‌ای است که بتوان در آموزش کودکان عقب‌مانده ذهنی خفیف مورد استفاده قرار داد و بدین منظور تأثیر آموزش راهبردهای مرور ذهنی نگهدارنده و بسط دهنده و نیز راهبرد سازمان‌دهی بررسی و مقایسه شده است. پژوهنده در فصل نخست پس از مقدمه‌ای کوتاه و طرح مسئله، اهداف پژوهش و اهمیت آن را ذکر می‌کند، سپس فرضیه‌ها و تعاریف عملیاتی را به دست می‌دهد. وی در فصل دوم با مروری بر ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق، روش پژوهش خویش را شرح داده، در فصل چهارم تحلیلی از داده‌های پژوهش فراهم آورده است. فصل پنجم به نتیجه‌گیری اختصاص یافته است.

۳۸- تغییر رفتار و رفتار درمانی: نظریه‌ها و روشها

علی‌اکبر سیف. - تهران: دوران، ۴۴۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Behavior modification and behavior therapy: theories and...

شابک: ۹۶۴-۶۲۲۱-۲۳-۸

۳۹- قدرت فکر: پژوهشی در زمینه بازسازی نیروی اندیشه، اراده، تلقین. ژوزف مورفی؛ مترجم: هوشیار رزم‌آرا. -

تهران: سپنج، ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۴۹-۰۳-۸

چاپ اول

نگارنده نخست با طرح شواهد و مثال‌های گوناگون سعی دارد این مقوله را عنوان کند که زندگی آدمی مولد و مصنوع افکار خود اوست. وی سپس تمرین‌هایی فراهم می‌آورد که با استفاده از آنها بتوان نیروهای درونی را فعال کرده بر ناملایمات و دشواری‌های زندگی غلبه کرد.

روانشناسی افتراقی و روانشناسی رشد

۱۵۵

چاپ اول

۴۰- انسان در دو جلوه: روانشناسی زن و مرد

محمد مجد؛ ویراستار: مجید موحدخواه. - تهران: مکیال، ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۶۸۲-۵-۷

دانشجویان رشته روان‌شناسی در این کتاب با مهم‌ترین خصوصیات روان‌شناختی زنان و مردان آشنا می‌شوند. مولف در این کتاب با تعریفی از روان‌شناسی مردان و زنان و تشریح فیزیولوژیک آنان کوشیده است تفاوت‌های میان زن و مرد را نشان دهد برای

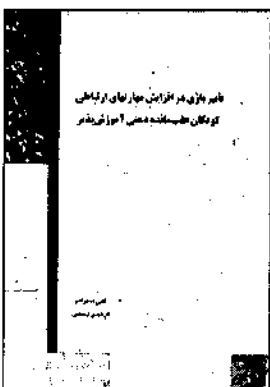
این منظور، با مروری بر تاریخچه شناخت زنان و مردان، 'حقوق اجتماعی' آنها را در جهان بررسی نموده، در پی آن مقایسه‌ای میان زنان و مردان به دست داده است. روان‌کاوی، هنر، اشاره به مراحل رشد انسان و تیپ‌بندی زنان و مردان از دیگر مباحث کتاب است.

چاپ اول

۴۱- تأثیر بازی در افزایش مهارت‌های ارتباطی کودکان عقب‌مانده ذهنی آموزش‌پذیر

علی شهرامی، فرحناز دشتی. - تهران: نارافه، ۶۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Role of play in communicative skills of educable ...

شابک: ۹۶۴-۵۷۲۶-۱۴-۰

تحقیق حاضر با دو هدف انجام شده است. نخست: بررسی تأثیر بازی در افزایش مهارت‌های ارتباطی کودکان عقب‌مانده ذهنی آموزش‌پذیر و دوم ارائه یافته‌های پژوهشی به منظور ترغیب معلمان و برنامه‌ریزان برای استفاده از بازی به مثابه یک روش موثر در آموزش و پرورش کودکان عقب‌مانده ذهنی آموزش‌پذیر به ویژه در حیطه مهارت‌های ارتباطی. فصل اول به بیان مسئله تحقیق، فرضیات تحقیق و تعریف متغیرهای تحقیق اختصاص دارد. در فصل دوم ضمن تعریفی از بازی و انواع آن نظریه‌های مربوط به آن عرضه می‌گردد. مباحث فصل سوم متضمن طرح تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌هاست. کتاب با نتیجه‌گیری و پیشنهادهایی چند به پایان می‌رسد.

۴۲- دنیای نوجوان: کندوکاوی در بازنشانی روحیات ۱۳ تا ۱۸ ساله‌ها

محمدرضا شرفی؛ ویراستار: علی علوی-طالقانی. - تهران: منادی تربیت، ۳۷۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۷۳۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۵۴-۱۰-۹

۴۳- روانشناسی بازی

سیماکرضا مهجور - تهران: ساسان - ۳۴۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۱۶-۰۲-X

۴۴- روانشناسی بلوغ و تربیت جنسی کودکان و نوجوانان

جان آل. شیل - مترجم: فضل الله شاهلوئی پور، پروین قائمی - تهران: حسام - ۲۵۴ ص. - رقصی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Your child in adolescence

شابک: ۹۶۴-۹۰۳۷-۰۲-۰

۴۵- روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان

اسماعیل بیابانگرد - تهران: انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران - ۱۳۴ ص. - رقصی (شمیز) - ۳۶۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Methods Of Self-esteem Engagement In Children And ...

شابک: ۹۶۴-۴۵۱-۰۲۳-۲

چاپ اول

۴۶- نظریات کاربردی تربیت کودکان

آلفرد آدلر؛ مترجم: محمدحسین سروری؛ ویراستار: محمد پوریان - تهران: انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران - ۱۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۵۱-۰۱۵-۱

در این کتاب، مقوله تربیت کودکان از منظر آلفرد آدلر (۱۸۷۰ - ۱۹۳۷) روان‌شناس و روان‌کاو برجسته آلمانی بررسی و تبیین شده است. وی در این کتاب ضمن مروری بر نظریه‌های گوناگون تربیت کودکان و ارزیابی آنها، جنبه‌های عملی تربیت را تشریح می‌کند.

همچنین با طرح مسئله وحدت شخصیت، چگونگی تحقق آن را شرح می‌دهد. به زعم آدلر والدین در هدایت کودکان نقش اساسی دارند با این همه مدرسه نه تنها در کسب معلومات به کودکان کمک می‌کند، بلکه در تشکیل و ساختار شخصیت کودکان نقش اساسی دارد. برخی فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: روان‌شناسی فردی، وحدت شخصیت، برتری جویی و امنیت آن در تربیت، تربیت احساس برتری، عقده حقارت، جلوگیری از عقده حقارت، حس اجتماعی و موانع رشد آن، نوجوانی و تربیت جنسی، و تربیت والدین.

چاپ اول

۴۷- نقاشی کودکان: کاربرد تست ترسیم خانواده در کلینیک

لویی کرمین؛ مترجم: پریخ دادستان، محمود منصور - تهران: رشد - ۲۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Le test du dessin de famille ...

شابک: ۹۶۴-۶۱۱۵-۶۷-۵

چاپ اول

۴۸- نیازهای من چیست؟

میالای کلمر پرینگل؛ مترجم: ژاله رهبر؛ ویراستار: فرزانه کریمی - تهران: قدیانی - ۲۱۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The needs of children: a personal perspective

شابک: ۹۶۴-۴۱۷-۲۹۳-۰

نوشته حاضر شامل مباحثی در زمینه شیوه‌های سازگاری کودکان با والدین، همچنین پیشنهادهایی عملی به منظور برطرف ساختن نیازهای اساسی کودکان در دوره‌های مختلف رشد است. نگارنده ابتدا مفاهیم اساسی رشد کودکان، تفاوت‌های فردی، وراثت و محیط را عرضه می‌دارد، سپس انواع نیازهای مختلف کودکان از قبیل: نیاز به عشق و

امنیت، نیاز به تجربه‌های جدید، نیاز به روابط عاطفی، اجتماعی و انضباط، نیاز به احساس مسئولیت، تحسین و تقدیر را شرح می‌دهد. وی در فصل بعدی ضمن بیان نقش والدین و خانواده در شناخت و برآورده کردن برخی نیازهای یاد شده، بحث مشکلات رفتاری و اشکالات یادگیری را مطرح می‌کند. پیامدهای محرومیت کودکان و کودکان آسیب‌پذیر یا در معرض خطر از دیگر موضوعات این کتاب هستند.

روانشناسی عملی

۱۵۸

۴۹- از دولت عشق

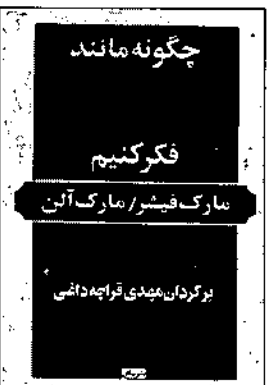
کاترین پیندر؛ مترجم: گیتی خوشدل - تهران: روشنگران و مطالعات زنان - ۱۱۲ ص. - رقصی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ شانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The prospering power of love

شابک: ۹۶۴-۵۵۱۲-۰۸-۵

چاپ اول

۵۰- چگونه مانند میلیونرها فکر کنیم

مارک فیشر، مارک آلن؛ مترجم: مهدی قراچه‌داغی - تهران: پیکان - ۱۱۸ ص. - رقصی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۶۶-۷

در این کتاب تجارب شخصی و توصیه‌های عملی مارک فیشر برای موفقیت در کسب و کار و ثروتمند شدن بیان شده است.

چاپ اول

۵۱- چند پرس غذای روح: دهها خاطره و مطلب خواندنی برای تقویت روحیه و نگاهی دوباره به زندگی

ژیلا نینوائی - تهران: ندای فرهنگ -

۳۹۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۰۳-۰۹-۷

کتاب حاضر، بخشی از کتاب 'سوپ مرغ برای روحیه شما' تألیف 'جک کانفیلد' است که شامل خاطرات و داستان‌هایی کوتاه درباره انسانیت، عشق، شجاعت، همدردی و مقاومت در برابر سختی‌هاست.

۵۲- حکمت کهن

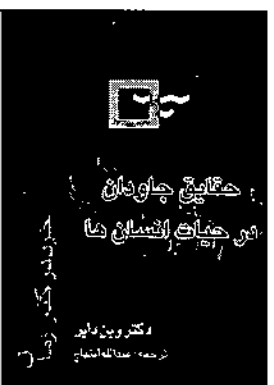
وو وی؛ مترجم: گیتی خوشدل - تهران: پیکان - ۱۷۶ ص. - رقصی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۰۳-X

چاپ اول

۵۳- خود در گذر زمان

وین دایر؛ مترجم: عبدالله استیاج - تهران: شرکت سهامی انتشار - ۲۳۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Wisdom of the ages: a modern master brings ...

شابک: ۹۶۴-۳۲۵-۰۶۱-X

در این مجموعه، مقالاتی از 'وین دایر' با مباحثی درباره خودسازی، فرزانتگی، عفو و گذشت، تواضع و فروتنی گردآمده است. بخشی از کتاب نیز به جملاتی قصار از اندیشمندان مختلف اختصاص دارد. برخی موضوعات کتاب بدین قرار است: روشن بینی، قدرت ذهن، صبر، تفکر و تأمل، همچون کودک خالص

باشید، کمال، قدرت تخیل، اعتماد به نفس، مهربانی و خنده، انزوا و تنهایی، عشق، تحسین و عدم خشونت.

چاپ اول

۵۴- خودباوری و ارتباط آن با موفقیت

تقی ابوطالب - تهران: نذیر - ۲۱۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Self-acceptance and achievement in life span

شابک: ۹۶۴-۹۱۱۰۳-۷-۲

مؤلف در این کتاب با استناد به نظریات روان‌شناسی، راهکارهایی به منظور افزایش اعتماد به نفس و کسب موفقیت به دست داده است. وی در تدوین مطالب از روایات و احادیث نیز بهره جسته است. برخی مباحث کتاب عبارت‌اند از: 'فطرت انسان و شکوفایی آن در پیدایش خودباوری'، 'آراده یا نیروی عظیم درونی انسان و ارتباط آن با موفقیت‌های زندگی'، 'احرام به خود و اثرات سازنده آن در شناسایی رمز موفقیت زندگی'، 'خودباوری و ارتباط آن با تحقق هدف' و 'زندگی آرام و با معنا حاصل خودباوری'.

۵۵- راه موفقیت

جان گری؛ مترجم: مهدی قراچه‌داغی، عباس چینی؛ ویراستار: شهلا ارزنگ - تهران: پیکان - ۲۲۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۲۲-۵

۵۶- راهنمای تجسم خلاق: رابطه با خود

شاکتی گاوین؛ مترجم: گیتی خوشدل - تهران: پیکان - ۱۶۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The creative visualization workbook: I ching wisdom

شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۲۲-۵

شابک:

۹۶۴-۶۷۴۳-۰۱-۲

۵۷- روان شناسی خانواده: همسران یوترو

غلامعلی افروز؛ ویراستار: سهیلا آقایی. - تهران: انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران. - ۱۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

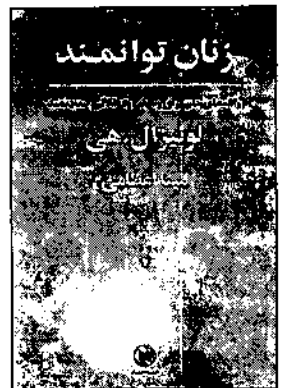
عنوان به لاتین: Psychology of family spouse the most ideal

شابک: ۹۶۴-۴۵۱۰-۲۰-۸

چاپ اول

۵۸- زنان توانمند: راهنمای زنان برای رسیدن به زندگی سعادت مند

لوتیز هی؛ مترجم: مینا اعظمی. - تهران: صورتگر. - ۱۳۰ ص. - رقی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۱۲۶۶-۲-۷

در این کتاب، دیدگاه‌های روان‌شناختی مولف در باب خودسازی، خودآوری، عزت نفس و یافتن جایگاه واقعی زنان بیان شده است. در بخشی از کتاب آمده است: اکنون زمان آن رسیده است که با دیگر زنان ارتباط برقرار کنیم و زندگی همه آنان را بهبود بخشیم. این عمل همچنین موجب بهبود زندگی مردان نیز خواهد شد. وقتی زنان شکوفا و خرسند و شادمان باشند، همراهمان بی‌نظیر خواهند بود. برخی موضوعات کتاب عبارت‌اند از: تبلیغات، هدف‌گیری عزت نفس زنان، انتخاب افکار و اعتقادات مثبت، رابطه شما با خودتان و دیگران، بهبود کیفیت زندگی و شرایط سلامت بودن را برای خود ایجاد کنید.

۵۹- غذای روح زنان: رخدادهایی شگفت‌انگیز از دنیای درون و بیرون

جک کفیلد... [و دیگران]؛ مقدمه: حسن ادیب‌زاده؛ مترجم: عباس چینی، نگار ادیب‌زاده. - تهران: البرز. - ۳۵۲ ص. -

رقعی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Chicken soup for the woman's soul: 101 stories of open the...
شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۲۰۴-X

۶۰- قانون توانگری

کاترین پاندر؛ مترجم: گیتی خوشدل. - تهران: بیکان. - ۳۵۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: The dynamic laws of prosperity forces that, bring riches...

شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۸۴-۵

۶۱- مدی تیشن "طریقت باطنی": ناتومی هامفری؛ مترجم: رضا جمالیان. - تهران: درسا. - ۲۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۰۴-۱۶-۹

۶۲- معجزه ارتباط و ان. ال. پی. جری ریچاردسون؛ مترجم: مهدی قراچه‌داغی؛ ویراستار: شهلا ارزنگ. - تهران: بیکان. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: The magic of rapport: how can gain personal ...
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۱۷-X

۶۳- وعده دوم: غذای روح. جک کفیلد، مارکوویکتور هانسن؛ مترجم: عباس چینی، شهلا ارزنگ. - تهران: بیکان. - ۳۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: A 2nd serving of chicken soup for the soul
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۸۰-۲

۶۴- هفت عادت مردمان موثر. استیون کاوی؛ مترجم: گیتی خوشدل. - تهران: بیکان. - ۱۹۴ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: The seven habits of highly effective people
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۸۲-۹

۶۵- هنر موفق زیستن. چارلز گینز؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین.

تهران: هامون. - ۳۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۴۶۶-۹-۵

۶۶- یادگیری بی تلاش

دایانا بیور؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین. - تهران: هامون. - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Lazy learning: making most of the ...
شابک: ۹۶۴-۹۱۴۶۶-۰۱-۱

منطق

۱۶۰

۶۷- منطق صوری (جلد اول و دوم)

محمد خوانساری. - تهران: آگاه. - ۴۵۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۱۶-۰۱۵-۰

فلسفه شرق

۱۸۱

چاپ اول

۶۸- اندیشه‌های سیاسی در تاریخ اسلام: اندیشه‌های سیاسی فارابی

بهرام منتظری. - تهران: همرا. - ۲۰۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۱۹-۰۸-۴

کتاب، متضمن مباحثی است در خصوص اندیشه‌های سیاسی، زمینه‌های فکری و تأثیر آرای دانشمندان مختلف بر نظریات سیاسی فارابی که برای دانشجویان رشته علوم سیاسی تدوین شده است. نگارنده در ابتدا با مروری بر زندگی فارابی، همچنین ویژگی‌های اخلاقی او، نیز تأثیر آرای فارابی بر اندیشمندانی چون ابن

سینا، ابن رشد، ابن میمون، سهروردی، میرداماد، ملاصدرا و ملا هادی سبزواری سخن می‌گوید. فصل دوم به افکار فلسفی و اخلاقی فارابی نظیر: عالم، خدا، نفس، عقل، اخلاق و نظریه نبوت اختصاص یافته است. در فصل سوم اندیشه‌های سیاسی فارابی در کتاب احصاءالمعلوم، همچنین مقولاتی نظیر: انواع اجتماعات انسانی، مدینه فاضله جهانی فارابی، خصوصیات رهبر مدینه فاضله، و دیدگاه‌های ارگانیکی فارابی در زمینه مدینه فاضله تشریح شده است. فصل چهارم به ارتباط اندیشه سیاسی فارابی با مذهب تشیع مربوط می‌شود.

۶۹- ترجمه و شرح نهایی الحکمه

محمدرحیم طباطبایی؛ مترجم: علی شیروانی. - تهران: الزهراء. - ۴۸۸ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۶۹-۱۹-۳

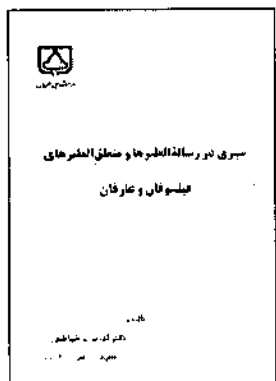
۷۰- رسائل فی الفلسفه و العرفان

تهیه و تنظیم: هادی خسروشاهی. - تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، قم: مرکز البحوث الاسلامیه. - ۲۲۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۷۱- سیری در رساله‌الطیبرها و منطق‌الطیبرهای فیلسوفان و عارفان

قدرت‌الله خیاباطیان. - تهران: دانشگاه سمنان. - ۱۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۵۹۴-۸-۷

به زعم نگارنده در این کتاب سیر و گذری هر چند اجمالی در رساله‌الطیبرها و منطق‌الطیبرهای شیخ اشراق، ابن سینا، غزالی، عطار و نجم‌الدین رازی صورت گرفته است. طولانی‌ترین بحث کتاب مربوط به مباحث ذوقی و عرفانی ابن سینا و ارتباطات آن با "حکمت اشراقی"

شیخ اشراق است و بخشی از آن نیز مقایسه‌ای است میان رساله‌الطیبرها و منطق‌الطیبرها همچنین تأثیر آنها از یک‌دیگر. در بحث نهایی کتاب داستان حضرت سلیمان و سخن گفتن با پرنده‌گان به نقل از قرآن کریم بازگو گردیده است.

چاپ اول

۷۲- صحائف فی الفلسفه

رضا صدر؛ به اهتمام: باقر خسروشاهی. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات. - ۲۴۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۲۴-۷۲۴-۵

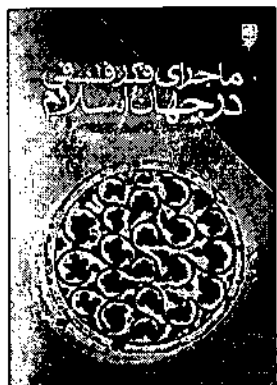
چاپ اول

۷۳- ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام

غلامحسین ابراهیمی‌دینانی. - تهران: طرح نو. - ۴۷۸ ص. - جلد اول. - رقی (گالینگور). - ۳۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۱۳۴-۷۹-۳

۷۴- ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام

غلامحسین ابراهیمی‌دینانی. - تهران: طرح نو. - ۴۷۸ ص. - جلد سوم. - رقی (گالینگور). - ۳۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۵-۰۲-۹

کتاب حاضر، سومین و آخرین جلد از مجموعه "فلسفه و فرهنگ" است که نگارنده طی آن کوشش نموده شرحی مفصل از ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام تا زمان حاضر به دست دهد. نگارنده بر این باور است: اندیشه‌های فلسفی در جهان اسلام آرام و بدون کشمکش صورت نپذیرفته و در هر برهه‌ای از زمان با نوعی مخالفت و خصومت روبه‌رو بوده است. شکل‌گیری اندیشه فلسفی نتیجه‌ای است که از

نوعی تمامی و برخورد اندیشه‌ها حاصل می‌گردد. وی همچنین در خصوص کتاب یادآور می‌شود: آنچه در این مجموعه مورد بحث و گفت و گو واقع شده ماجرایی پر فراز و نشیب فکر فلسفی است که از میان گروه‌های متعدد و متضاد عبور کرده و با بحران‌های سخت و دشوار مواجه گشته است. برخی از مباحث کتاب عبارت‌اند از: ماهیت فلسفه اسلامی، آیا فلاسفه اسلامی در جمع و توفیق میان عقل و دین موفق بوده‌اند؟، «صدرالمعالمین» و تأسیس اصل در فلسفه اسلامی، هستی و حضور، تفکر و هستی، نور یا وجود، تواضع اصالت وجود و وجود و تشخیص.

سوفسطائیان، سقراط و فلسفه‌های وابسته

۱۸۳

چاپ اول

۷۵- آشنایی با سقراط.

پل استراترن؛ مترجم: علی جوادزاده. - تهران: نشر مرکز. - ۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۴۸۰۰ ریال. - چاپ اول / شابک: ۹۶۴-۵۱۲-۳۰۵-۳

دوازدهمین شماره از مجموعه آشنایی با فیلسوفان به معرفی سقراط و دیدگاه‌های فلسفی او اختصاص دارد. در این کتاب، نگارنده ضمن مروری بر زندگی و افکار سقراط، تحولات اجتماعی فکری و فرهنگی آن زمان را شرح می‌دهد، همچنین گزیده‌ای از سخنان پندآموز وی را فراهم می‌آورد. بخشی از کتاب نیز به وقایع مهم فلسفی، تقویم زندگی و عصر سقراط اختصاص دارد. سقراط بر فلاسفه بعد از خود تأثیر بسزایی گذارده، نیز نظرات فلسفی وی در فلسفه یونان باستان و عصر حاضر نقش تعیین کننده داشته است.

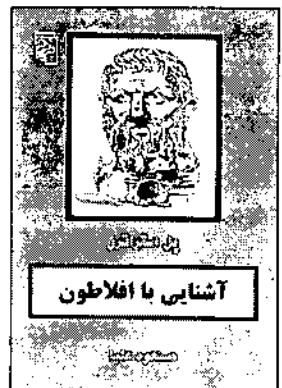
فلسفه افلاطون و افلاطونیان

۱۸۴

چاپ اول

۷۶- آشنایی با افلاطون.

پل استراترن؛ مترجم: مسعود علیا. - تهران: نشر مرکز. - ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۴۸۰۰ ریال. - چاپ اول / شابک: ۹۶۴-۵۱۲-۳۰۵-۵

چهارمین کتاب از مجموعه آشنایی با فیلسوفان به زندگی، افکار، تحولات فکری، اجتماعی و فرهنگی عصر افلاطون اختصاص یافته است. علاوه بر آن، گزیده‌ای از آثار و نظرات برخی فلاسفه درباره افلاطون به همراه تقویم عصر افلاطون در کتاب به طبع رسیده است. افلاطون بر این باور است که خلوند منزه از خطاست، افزون بر آن، می‌گوید: فراموش نکن که همراهی مردم، راهی برای کامیابی است؛ حال آنکه خلق و خوی استبدادی به جای همراهی، انزوا را در بردارد.

فلسفه معاصر غرب

۱۹۰

۷۷- اندیشیدن و ملاحظات اخلاقی.

هانا آرنت؛ مترجم: عباس باقری. - تهران: نشر نی. - ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۶۰۰ ریال. - شابک: ۹۶۴-۳۱۲-۴۹۲-۴

کتاب حاضر مشتمل بر یک مقاله و متن یک سخنرانی است که طی آن دیدگاه‌های اخلاقی هانا آرنت بیان می‌شود. برای خداقظی با هانا، عنوان مقاله‌ای است از «مری مکاری» و اندیشیدن و ملاحظات اخلاقی متن سخنرانی هانا آرنت در سال ۱۹۶۱ است که در این

کتاب ترجمه آن فراهم می‌آید. بخشی از آرای هانا آرنت در این جا برای نمونه ذکر می‌شود: اندیشه شناخت نیست، بلکه توانایی تمیز نیک و بد و زیبا از زشت است و این توانایی می‌تواند، دست کم برای من، در لحظه‌هایی کمیاب وسیله پیش‌بینی فاجعه‌ها باشد. موضوع اندیشه نمی‌تواند جز چیزهای دوست داشتنی - زیبایی، حکمت، عدالت و غیره - باشد. زشتی، نبود زیبایی، نبود دادگری، و نبود نیکی است. یعنی بدی و زشتی اصالت یا جوهری ندارند تا اندیشه بتواند به آنها بپردازد. واقعیت اسفبار این است که بخش بزرگ بدی‌ها را کسانی مرتکب می‌شوند که هرگز تصمیم به بد بودن یا خوب بودن نمی‌گیرند. آنها که توانایی اندیشیدن ندارند.

فلسفه بریتانیا

۱۹۲

چاپ اول

۷۸- آرای اخلاقی و سیاسی مک اینتایر.

مصطفی ملکیان. - تهران: بقمه. - ۸۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۸۷-۰۹-۰

در این کتابچه، برخی آرا و نظریات اخلاقی و سیاسی مک اینتایر فیلسوف اسکاتلندی (متولد ۱۹۲۹) تبیین گردیده است. در بخشی از کتاب آمده است: اینتایر از دو مطلب دفاع می‌کند: نخست اینکه در هر ایده و تفکری باید دلایل منطقی و قابل قبول ارائه گردد و دوم اینکه «مدرنیسم» پیش از سنت؛ انسان ناراضی ایجاد می‌کند. اینتایر معتقد است فرق انسان مدرن با انسان سنتی این است که انسان سنتی زود پاور بوده و احساس رضایت باطنی دارد و لکن انسان مدرن زود پاور است اما بدون احساس رضایت باطنی. اینتایر در زمینه اخلاقی، از دیدگاه وظیفه گرایانه کانت و دیدگاه طرفداران سودگرایی انتقاد کرده است.

نمایه عنوان

روانشناسی بازی	۴۳	آرای اخلاقی و سیاسی مک اینتایر	۷۸
روانشناسی بلوغ و تربیت جنسی	۴۴	آشنایی با افلاطون	۷۶
کودکان و نوجوانان		آشنایی با سقراط	۷۵
روشهای افزایش عزت نفس		از دولت عشق	۴۹
در کودکان و نوجوانان	۴۵	اضطراب روانشناسی اضطراب	۳۴
زنان توانمند: راهنمای زنان برای رسیدن به زندگی سادگند	۵۸	اندیشه‌های سیاسی در تاریخ اسلام	۶۸
زندگی، عشق و دیگر هیچ	۳۵	اندیشه‌های سیاسی فارابی	۷۷
سرچشمه‌های دانایی و نادانی	۳	اندیشیدن و ملاحظات اخلاقی	
سیری در رساله‌الطیبرها و منطق	۷۱	انسان در دو جلوه: روانشناسی زن و مرد	۴۰
الطیبرهای فیلسوفان و عارفان	۷	انسان روح است نه جسد	۹-۸
شفای زندگی	۴	پیشگویی‌های نسترداموس	۱۰
شناخت از دیدگاه فطرت	۷۲	تأثیر آموزش راهبردهای مرور ذهنی	
صحابان فی الفلسفه	۱۴	(نگهدارنده و بسط دهنده) و سازمان	۳۷
طالع‌بینی چینی	۱۵	دهی بر مشکلات ...	
طالع‌بینی خورشیدی	۱۶	تأثیر بازی در افزایش مهارت‌های ارتباطی کودکان	۴۱
طالع‌بینی هندی	۵۹	عقب‌مانده ذهنی	۵
غذای روح زنان: رخدادهایی شگفت انگیز از دنیای درون و بیرون	۱۸-۱۷	آموزش‌پذیر	۴۹
غرق در نور	۲۰-۱۹	تحول ممکن انسان	۵
فال حافظ با معنی	۲۵۳	ترجمه و شرح نهایی الحکمه	۶۹
فالقنامه براساس نسخه خطی مورخ ۲۵۳	۲۱	تعبیر خواب این سیرین و دانیال	
فالقنامه حافظ	۲۲	با تصحیح کامل و اعراب گذاری آیات	۲۴
فلسفه	۱	تعبیر خواب ابن سیرین	۲۴-۲۵
قانون توانگری	۶۰	تعبیر خواب ابن سیرین، امام جعفر صادق (ع) دانیال پیغمبر...	۲۷
قدرت فکر: پژوهشی در زمینه بازسازی نیروی اندیشه، اراده، تلقین گفتگو با مردگان: حقیقت و شناخت روح، اسرار جهان هستی	۲۳	تعبیر خواب از اقوال: محمدابن سیرین، ابراهیم اشعث، دانیال نبی(ع)، کرمانی جابر مغربی و مرحوم مجلسی...	۲۸
مابیناالطبیعه	۲	تعبیر خواب براساس تعبیر خوابهای ابن سیرین - دانیال پیغمبر (ص) علامه مجلسی به انضمام فالنامه انبیا...	۳۰
ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام	۷۳	تعبیر خواب کامل	۳۰
متن کامل تعبیر خواب محمدابن سیرین و دانیال پیغمبر (ص)	۷۴-	تعبیر رفتار و رفتار درمانی: نظریه ها و روشها	۳۸
سیرین و دانیال پیغمبر (ص)	۳۱	چگونه مانند میلیونرها فکر کنیم	۵۰
مدی تیشن طریقت باطنی	۶۱	چند پرس غذای روح: دهها خاطره و مطلب خواندنی برای تقویت روحیه	۵۱
معجزه ارتباط و آن. ال. پی.	۶۲	و نگاهی دوباره به زندگی	۱۱
منطق صوری (جلد اول و دوم)	۶۷	حسن ششم: ادراک قراخسی	۵۲
نظریات کاربردی تربیت کودکان	۴۶	خرد در گذر زمان	۵۳
نقاشی کودکان: کاربرد تست ترسیم خانواده در کلینیک	۴۷	خودباوری و ارتباط آن با موفقیت	۵۴
نیازهای من چیست؟	۴۸	دانش چهره‌شناسی و پیش‌گویی در آغوش نور ...	۱۲
نیهایسم و تأثیر آن بر نقاشی	۳۳	درآمدی بر اندیشه‌ی پیچیده دنیای نوجوان: کندوکاو در بازشناسی روحیات ۱۳ تا ۱۸ ساله‌ها	۴۲
وعده دوم: غذای روح	۶۳	راز و رمز چهره‌خوانی	۳۲
هفت عادت مردمان موثر	۶۴	راه موفقیت	۵۵
هنر موفق زیستن	۶۵	راهنمای تجسم خلاق: رابطه با خود	۵۶
یادگیری بی‌تلاش	۶۶	رسائل فی الفلسفه و العرفان	۷۰
یک سید عشق	۳۶	روان‌شناسی خانواده: همسران برتر	۵۷

نمایه پدیدآور

آخوندزاده، طاهره	۱۱
آدلر، آلفرد	۴۶
آرنت، هانا	۷۷
آقای، سهیلا	۵۷
آل یاسین، محمدرضا	۶۵-۶۶
الن، مارک	۵۰

۷۱	دانشگاه سمنان: تهران	۶۱	هامفری، ناتومی	۱۰	فرخزاد، پوران	۵	حق، علی	۵۳	انتهاج، عبدالله
۳۵	دایره: تهران	۶۳	هانسن، مارکو ویکتور	۵۰	فیشر، مارک	۷۲	خسروشاهی، باقر	۷۳-۷۲	ابراهیمی، دینانی، غلامحسین
۶۱	دوسا: تهران	۲۲	هویر، برنر	۴۴	قائم، پروین	۷۰	خسروشاهی، هادی		ابن سیرین، محمدرضا، سیرین
۲۲	دز: تهران	۵۸-۷	هی، لوتیز	۶۷	قراچه داغی، مهدی	۶۷	خوانساری، محمد	۳۰-۲۹-۲۷-۲۶-۲۵	
۳۸	دوران: تهران	۲۷	یابوری، ندا	۳۶	کارلسون، ریچارد	۶۴-۶۰-۵۶-۵۲-۳۹-۷	خوشدل، گیتی	۵۳	
۲۸	رجبی: تهران	۳۷	یوسفی، لویه، مجید	۲۹	کاظمی، پور، اکرم	۷۱	خیاطیان، قدرت‌الله	۱۲	احسانی، خوانساری، درویش، علی
۴۷	رشد: تهران			۲۳-۹-۸	کاظمی، خلخال، زین‌المابدین	۴۷	دادستان، پریرخ	۵۹	ادیب‌زاده، حسن
۳۹	روشنگران و مطالعات زنان: تهران			۶۳	کاوی، استیون	۵۳	دایر، بوین	۵۹	ادیب‌زاده، نگار
۱۵-۱۰	زریاب: تهران			۴۷	کرمن، لویی	۲۳	دزموند، شاو	۶۳-۶۲-۵۵	ارژنگ، شهلا
۳۳	ساسان: تهران			۲۸	کریمی، فرزانه	۴۱	دشتی، فرحناز	۷۶-۷۵	استراتون، بل
۳۹	سپنج: تهران			۶۳-۵۹	کنفیلد، جک	۱۶-۱۴	ذوبی، وحید	۵۸	اعظامی، مینا
۵	سروش: تهران			۳۱	کوچکی، علی	۲۸	رجبی، عباس	۵۷	افروز، غلامعلی
۲۰-۱۹	سما: تهران	۲۹	آبنوس: تهران	۳۳	کیا، سزگان	۳۹	رزما، هوشیار	۳۶	افضالی‌راد، وحید
۵۳	شرکت سهامی انتشار: تهران	۶۷	آگاه: تهران	۵۶	گاوین، شاکتی	۲	رضائی، محمدجواد	۱	اکبری، رضا
۳۱	شقایق: تهران	۲۳-۹-۸	افراسیاب: تهران	۱۲	گروتر، جورج	۴۸	رهبر، نژاله	۱۸-۱۷-۱۳	ایدی، بتی جین
۲۱	صالحین: تهران	۵۹	البرز: تهران	۵۵	گری، جان	۶۲	ریچاردسون، جری	۲۷	بابایی، پرویز
۵۸	صورتگر: تهران	۶۹	الزهر: تهران	۱۵	گودمن، لیندا	۱۸-۱۷	زاهدی، زهره	۷۷-۳	باقری، عباس
۷۳-۷۲	طرح نو: تهران	۳۶	انتشارات تیریز: تهران	۶۵	گیونز، چارلز	۱۵	زنگنه، مریم	۳۵	بوسکالیا، لئو
۴۸	قدیانی: تهران		انجمن اولیاء و مربیان جمهوری	۲۲-۲۰-۱۹	لاهیجی، کاظم	۴۶	سروری، محمدحسین	۴	بهشتی، محمد
۱۱	کاروان: تهران	۵۷-۴۶-۴۵	اسلامی ایران: تهران	۴۰	مجد، محمد	۳۴	سعیدی، بابک	۴۵	بیابانگرد، اسماعیل
۱	میتکران: تهران	۳۴	برنامه: تهران	۴	مرودرشتی، عبدالرحیم	۳۸	سیف، علی‌اکبر	۶۶	بیور، دایانا
	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی:	۷۸-۴	بقعه: تهران	۷۸	ملکیان، مصطفی	۱۶	سینگ، سوترا	۶۰-۴۹	پاندر، کاترین
۷۰	تهران	۲۶	بهزاد: تهران	۶۸	منتظری، بهرام	۴۴	شاهلویی، پور، فضل‌الله	۴۸	پرینگل، سیالی، لی، کلر
۷۰	مرکز البحوث الاسلامیه قم:	۳۲	پیدایش: تهران	۴۷	منصور، محمود	۴۲	شرقی، محمدرضا	۳	پوپر، کارل ریموند
۲۰	مقدس: تهران		پیکان: تهران	۴۰	موجدخواه، مجید	۴۱	شهرامی، علی	۴۶	پوزیان، محمد
۴۰	مکیال: تهران	۶۴-۶۳-۶۲-۶۰-۵۶-۵۵-۵۲-۵۰-۷		۳۹	مورفی، ژوزف	۶۹	شیروانی، علی	۵	پیوتر، میانیوویچ، لایونسکی
۴۳	منادی تربیت: تهران	۳۳-۱۲	تندیس: تهران	۶	مورن، مادگار	۳۶	شیلد، بنجامین		تفلیسی، حبیب‌بن، ابراهیم
۵۱	ندای فرهنگ: تهران	۱۳	تیر، اهواز	۴۳	مهرجور، سیامک‌رضا	۳۴	شیمیل، جان‌ال	۳۱-۳۰-۲۹-۲۷-۲۶	
۵۴	نذیر: تهران	۴۱-۳۷	نارالله: تهران	۱۳	مهدوی‌دامغانی، فریده	۲۶	صادقا، علی	۲	تیلور، ریچارد
۷۶-۷۵	نشر مرکز: تهران	۱۶-۱۴	جارجی: تهران	۳۲	نوروزی، حمیرا	۲۱	صبح‌روان، یوسف	۶۱	جمالیان، رضا
۷۷-۶-۳	نشر نی: تهران	۲۴	جمهوری: تهران	۳۶	نوروزی، شیرین	۷۲	صدر، رضا	۷۵	جوانزاده، علی
۳۷	نمونه: تهران	۱۸-۱۷	چیجون: تهران	۵۱	نینهانی، ژیل	۶۹	طباطبایی، محمدحسین	۶	جهاندیده، افشین
۲۵	هاد: تهران	۴۴	حسام: تهران	۱۱	وارد، برایان	۹-۸	عبید، برووف	۶۳-۵۹-۵۵	چینی، عباس
۶۶-۶۵	هامون: تهران		حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی	۱۳	وایت، سوزان	۴۲	علوی‌طالقانی، علی	۲۲-۲۰-۱۹	حافظ، شمس‌الدین محمد
۶۸	همراه: تهران	۷۲-۲	مرکز انتشارات: قم	۵۲	وی، وو	۷۶	علیا، محمود	۱۶-۱۴	حایری، سزگان

در یک نگاه کتابهای ادبیات و فلسفه تیر ماه ۱۳۷۹

ردیف	موضوعات	نام کتاب	نام نویسنده	نام مترجم	نام انتشارات	تعداد صفحه	شمارگان	بها به ریال	عنوان	نوبت چاپ
۱	تعداد کتابهای منتشر شده ادبیات و فلسفه در ماه تیر								۴۵۹	
۲	تعداد کتابهای چاپ اول								۲۴۳	
۳	ارزان‌ترین کتاب	شاه لیر، مکیت	ویلیام شکسپیر		کتاب همراه	۸۰	۱۰۰۰۰	۵۰۰		دوم
۴	گران‌ترین کتاب	آنها که دوست دارند	ایروینگ استون	فریدون گیلانی	اساطیر	۱۶۹۶	۲۰۰۰	۸۲۰۰۰		پنجم
					دوره چهارجلدی					
۵	بیشترین نوبت چاپ	عربی به زبان ساده	ایاد فیلی		میتکران	۵۵۲	۴۰۰۰	۲۳۰۰۰		سی و چهارم
۶	بیشترین شمارگان	پرنیان هفت رنگ			جامی	۲۴۸	۲۵۰۰۰	۹۵۰۰		چهارم
۷	کمترین شمارگان	شاعری از گیلان زمین			ندای فرهنگ	۱۴۴	۵۰۰	—		اول
۸	پرکارترین ناشر				پیکان				۱۳	
۹	پرکارترین مترجم				مهدی قراچه‌داغی				۴	
۱۰	پرکارترین پدیدآورنده		عبدالله قنبری						۵	
۱۱	بیشترین صفحه	آنها که دوست دارند	ایروینگ استون	فریدون گیلانی	اساطیر	۱۶۹۶	۲۰۰۰	۸۲۰۰۰		پنجم
					دوره چهارجلدی					
۱۲	کمترین صفحه	روستای من			عابد	۱۲	۱۰۰۰۰	۳۰۰۰		اول